

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Skonsolidowany raport roczny RS

2016

(rok)

(zgodnie z § 82 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. - j.t. Dz.U. z 2014, poz. 133, z późn.zm.)
dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową

za rok obrotowy 2016 obejmujący okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.

zawierający skonsolidowane sprawozdanie finansowe według: Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej
w walucie: zł

data przekazania: 13 lutego 2017 r.

ORANGE POLSKA SA	
(pełna nazwa emitenta)	
ORANGEPL	Telekomunikacja (tel)
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)
02-326	Warszawa
(kod pocztowy)	(miejsowość)
Al. Jerozolimskie	160
(ulica)	(numer)
22 527 23 23	22 527 23 41
(telefon)	(fax)
investors@orange.com	www.orange.pl
(e-mail)	(www)
526-02-50-995	012100784
(NIP)	(REGON)

Ernst & Young Audyt Polska sp. z o. o. sp. k.
(podmiot uprawniony do badania)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	rok / 2016	rok / 2015	rok / 2016	rok / 2015
I. Przychody	11 538 000	11 840 000	2 636 835	2 829 287
II. Zysk/(strata) z działalności operacyjnej	(1 354 000)	572 000	(309 436)	136 685
III. Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(1 713 000)	281 000	(391 480)	67 148
IV. Skonsolidowany zysk/(strata) netto	(1 746 000)	254 000	(399 022)	60 696
V. Zysk/(strata) netto przypisany właścicielom Orange Polska S.A.	(1 746 000)	254 000	(399 022)	60 696
VI. Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych/EUR) (podstawowy i rozwodniony)	(1,33)	0,19	(0,30)	0,05
VII. Średnia ważona liczba akcji (w milionach) (podstawowa i rozwodniona)	1 312	1 312	1 312	1 312
VIII. Całkowite dochody/(straty) ogółem	(1 672 000)	280 000	(382 110)	66 909
IX. Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane właścicielom Orange Polska S.A.	(1 672 000)	280 000	(382 110)	66 909
X. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 549 000	2 547 000	582 535	608 631
XI. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5 074 000)	(1 580 000)	(1 159 586)	(377 557)
XII. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2 521 000	(949 000)	576 136	(226 773)
XIII. Razem zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto	(4 000)	18 000	(914)	4 301
	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
XIV. Aktywa obrotowe razem	2 418 000	2 330 000	546 564	546 756
XV. Aktywa trwałe razem	20 170 000	19 322 000	4 559 222	4 534 084
XVI. Suma aktywów	22 588 000	21 652 000	5 105 786	5 080 840
XVII. Zobowiązania krótkoterminowe razem	4 148 000	5 185 000	937 613	1 216 708
XVIII. Zobowiązania długoterminowe razem	8 431 000	4 490 000	1 905 741	1 053 619
XIX. Kapitał własny razem	10 009 000	11 977 000	2 262 432	2 810 513
XX. Kapitał własny przypisany właścicielom Orange Polska S.A.	10 007 000	11 975 000	2 261 980	2 810 043
XXI. Kapitał zakładowy	3 937 000	3 937 000	889 919	923 853

W celu przeliczenia pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w tabeli "Wybrane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2016 roku i 2015 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla euro w tych dniach. Pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za lata zakończone 31 grudnia 2016 roku i 2015 roku przeliczono według kursu będącego średnią arytmetyczną ze średnich kursów NBP z ostatnich dni każdego miesiąca za lata zakończone 31 grudnia 2016 roku i 2015 roku.

Kursy walutowe użyte w celu przeliczenia pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawia poniższa tabela:

1 euro	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,4240 PLN	4,2615 PLN
Skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	4,3757 PLN	4,1848 PLN

Szanowni Akcjonariusze,

W 2016 roku, zgodnie z naszym średniookresowym planem działań, skoncentrowaliśmy się na inwestycjach w poprawę jakości sieci oraz bardzo aktywnym podejściu do pozyskania klientów we wszystkich segmentach działalności.

Sieć światłowodowa: nasz główny priorytet

W 2016 roku kontynuowaliśmy znaczące inwestycje w rozbudowę sieci światłowodowej. To strategiczny priorytet, który wyróżnia naszą ofertę na rynku i jest kluczowym czynnikiem w procesie przekształcania Orange Polska z tradycyjnej w nowoczesną firmę telekomunikacyjną. W ubiegłym roku podwoiliśmy wielkość sieci światłowodowej, rozszerzając jej zasięg na blisko 1,5 mln gospodarstw domowych. Dysponujemy największą siecią światłowodową w kraju, dostępną w 37 miastach. Ponieważ w Polsce ta technologia jest wciąż nowością, w ciągu roku podjęliśmy intensywne działania w zakresie komunikacji marketingowej w celu podniesienia świadomości klientów. Liczba przyłączeń rosła w każdym kwartale, osiągając w 4 kw. poziom 31 tys. Prawie 80% pozyskanych w ostatnim kwartale użytkowników to nowi klienci Orange Polska – co potwierdza, że zwiększamy udział w rynku kosztem konkurencji.

Sieć komórkowa: odpowiedź na olbrzymi wzrost transmisji danych

W obliczu dalszego dynamicznego wzrostu transmisji danych, jednym z najważniejszych zadań stała się poprawa jakości sieci komórkowej w oparciu o nowo nabyte częstotliwości. W zasięgu naszej sieci 4G/LTE znajduje się obecnie prawie cała ludność Polski, a technologia ta obsługuje ponad 60% mobilnej transmisji danych. Wolumen przesyłanych w naszej sieci danych wzrósł o około 130%, do czego przyczyniła się rosnąca liczba klientów i znaczny wzrost ruchu na użytkownika – wynikający z coraz szerszego upowszechnienia smartfonów oraz zmieniających się potrzeb. Mam przyjemność poinformować, że według niezależnego źródła speedtest.pl, nasza sieć mobilna była w 2016 roku najszybsza w Polsce. To dla mnie potwierdzenie, że przyjęta przez nas strategia rozwijania sieci konwergentnej (stacjonarnej i mobilnej) dobrze się sprawdza.

Mobilne usługi abonamentowe: rok ofert rodzinnych i LTE do użytku stacjonarnego

Rok 2016 był kolejnym niezwykle udanym rokiem pod względem aktywacji netto w mobilnym segmencie abonamentowym. Liczba kart SIM w tym segmencie zwiększyła się o ponad milion, tj. 13% rok-do-roku, co stanowi najwyższy wzrost od wielu lat. Pod względem przenoszenia numerów komórkowych, utrzymaliśmy drugą pozycję na rynku, przy czym w segmencie abonamentowym osiągnęliśmy znacznie lepszy wynik netto (+152 tys.) niż rok wcześniej. Do tak imponującego wzrostu przyczyniły się przede wszystkim dwa trendy rynkowe: sukces ofert rodzinnych z kilkoma kartami SIM oraz znaczny wzrost popularności usług mobilnego Internetu dla domu (określanych jako „LTE do użytku stacjonarnego”). Oferty rodzinne to potężne narzędzie rynkowe do pozyskiwania gospodarstw domowych, które korzystają z coraz większej liczby urządzeń mobilnych. Natomiast LTE do użytku stacjonarnego zyskuje na znaczeniu jako substytut stacjonarnego dostępu do Internetu, zwłaszcza na terenach podmiejskich, w wyniku znacznego polepszenia jakości połączeń w sieci mobilnej. Kolejnym czynnikiem, który przyczynił się do wzrostu w segmencie abonamentowym, była zwiększona migracja z segmentu usług przedpłaconych po wprowadzeniu zmian regulacyjnych, które zobowiązują użytkowników tych usług do rejestracji kart SIM.

Nowe zasady w usługach przedpłaconych: wyzwanie, któremu sprościliśmy

Po wprowadzeniu wspomnianego obowiązku rejestracji kart SIM w lipcu 2016 roku, segment usług przedpłaconych w Polsce wszedł w okres zmian. Sprostanie temu nowemu wyzwaniu wymagało podjęcia wielorakich działań, które obejmowały: modyfikację systemów informatycznych, zdefiniowanie modelu współpracy z dystrybutorami, edukację klientów oraz kampanie marketingowe. Do dnia 1 lutego bieżącego roku (kiedy upływał termin rejestracji będących w użyciu kart pod groźbą ich dezaktywacji), zarejestrowaliśmy 96% aktywnych klientów. Pokrywało się to dokładnie z naszymi oczekiwaniami, gdyż przewidywaliśmy, że dla pewnej niewielkiej części użytkowników utrata anonimowości okaże się barierą. Ponieważ po 1 lutego można wciąż rejestrować karty, spodziewamy się, że ostateczny wynik będzie jeszcze trochę lepszy. Jednak to nie koniec wyzwań. Zasady gry na tym rynku są teraz nieco inne, co wiąże się z niepewnością co do tego, w jaki sposób nowa sytuacja wpłynie na otoczenie konkurencyjne.

Doświadczenie klientów w kontakcie z firmą: upraszczanie procedur

W 2016 roku kontynuowaliśmy działania na rzecz aktywnego dialogu z klientami, zgodnie z przyjętym w 2015 roku podejściem opartym na słuchaniu klientów i odpowiadaniu na ich potrzeby. Naszym celem jest

maksymalne uproszczenie drogi, jaką muszą pokonać klienci, poprzez wyeliminowanie zbędnych utrudnień i procedur – osiągnięcie tego celu zależy od wdrożenia szeregu drobnych zmian. Z wielką przyjemnością stwierdzam, że te działania okazały się skuteczne: w ubiegłym roku po raz kolejny poprawiliśmy tzw. wskaźnik promotorów netto (ang. Net Promoter Score – NPS), który jest dla nas kluczową miarą satysfakcji klientów. W wyniku znaczącego wzrostu satysfakcji klientów usług mobilnych, zarówno na rynku indywidualnym jak i biznesowym, wskaźnik ten osiągnął najwyższą wartość w historii. W 2017 roku, chcemy osiągnąć dalszą poprawę w tym zakresie. Obecnie, wprowadzamy duże zmiany w kwestii zarządzania obsługą klientów. W przyszłości nasze podejście będzie ukierunkowane nie na kanały dystrybucji, lecz ścieżkę wybieraną przez klientów (przy różnych rodzajach kontaktu: zakup, płatności, rozwiązanie umowy lub pomoc). Umożliwi to wprowadzenie ujednoliconych i spójnych standardów obsługi we wszystkich punktach styku z klientami.

Wyniki finansowe: zgodne z założeniami

Nasze wyniki finansowe w 2016 roku były zgodne z oczekiwaniami. Wygenerowaliśmy zysk EBITDA w wysokości 3 163 mln zł, mieszczący się w założonym przedziale. EBITDA była około 10% niższa niż przed rokiem, co odzwierciedlało presję na przychody z usług stacjonarnych, wynikającą ze strukturalnego spadku w tradycyjnych usługach telefonicznych i silnej konkurencji w segmencie stacjonarnego Internetu. W segmencie mobilnym nastąpił wzrost przychodów – głównie w związku z tym, że zwrot ku sprzedaży ratalnej w pozyskiwaniu klientów przyczynił się do dynamicznego wzrostu przychodów ze sprzedaży sprzętu. Ewolucja kosztów odzwierciedlała podejście przyjęte w nowym planie działań: wzrosły koszty bezpośrednie, przy jednoczesnej dalszej optymalizacji kosztów pośrednich. Wysokość przepływów pieniężnych odzwierciedlała zwiększone nakłady inwestycyjne (związane z inwestycjami w jakość sieci), a z drugiej strony znacznie lepsze zarządzanie kapitałem obrotowym.

Priorytety na 2017 rok: przyspieszenie rozbudowy sieci światłowodowej i usprawnienie działalności

W 2017 roku, nasze zasadnicze priorytety nie ulegną zmianie, ale jeszcze bardziej skoncentrujemy się na usprawnieniu działalności komercyjnej i procesie inwestycyjnego. Warto podkreślić, że tym działaniom będą sprzyjać wprowadzone od początku 2017 roku zmiany organizacyjne w obszarze rynku masowego i biznesowego. Jeszcze bardziej uatrakcyjnimy propozycję dla klientów i przebudujemy kanały dystrybucji. Właśnie wprowadziliśmy nową ofertę Orange Love – nasz pierwszy zdefiniowany pakiet (tzw. „hard bundle”) usług stacjonarnych i mobilnych. Wraz z telewizją 4K, ta oferta wyznacza nowe podejście do pozyskiwania gospodarstw domowych i promowania konwergencji. W 2017 roku planujemy poszerzyć zasięg sieci światłowodowej o ponad milion gospodarstw domowych, tj. znacznie więcej niż w 2016 roku, jednocześnie skracając czas dostarczenia usługi. Ponadto, przyspieszymy proces upraszczania i przekształcania działalności, aby zwiększyć elastyczność i utrzymać rentowność. Aktualizację bardziej długoterminowych prognoz postanowiliśmy przedstawić w dalszej części roku, kiedy będziemy mieć lepszy obraz skutków opisanych wyżej działań.

Jean-François Fallacher
Prezes Zarządu
Orange Polska S.A.

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Walnego Zgromadzenia oraz dla Rady Nadzorczej Orange Polska S.A.

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Orange Polska („Grupa”) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, w której jednostką dominującą jest Orange Polska S.A. („Spółka”) z siedzibą w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 160, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku oraz informacje dodatkowe, obejmujące dodatkowe noty objaśniające oraz zasady (polityki) rachunkowości („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej („Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską”, „MSSF”) oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne z wpływającymi na formę i treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.

Uzasadnienie Opinii

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”) oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm. oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej (łącznie: „Standardy”). Nasze obowiązki w ramach tych norm są szerzej opisane w sekcji *Odpowiedzialność biegłego rewidenta*. Jesteśmy niezależni od Grupy zgodnie z artykułem 56 ust. 3 i 4 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym z dnia 7 maja 2009 roku oraz Kodeksem Etyki dla zawodowych księgowych ("Kodeks IFAC") jak stwierdzono w Komunikacie nr 4249/60/2011 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 13 czerwca 2011 roku w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów. Spełniliśmy także inne obowiązki etyczne zgodne z Kodeksem IFAC.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Kluczowe zagadnienia z badania

Kluczowe zagadnienia z badania to zagadnienia, które zgodnie z naszym profesjonalnym osądem, miały najistotniejsze znaczenie dla badania załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Zagadnienia te zostały omówione w kontekście naszego badania załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu opinii o tym sprawozdaniu. W związku z powyższym nie wydajemy odrębnej opinii na ich temat.

<p>1. <u>Analiza utraty wartości firmy</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem z badania</i></p> <p>Zgodnie z MSSF Grupa jest zobowiązana do przeprowadzenia corocznego testu na utratę wartości firmy.</p> <p>Test na utratę wartości był kluczowym zagadnieniem badania ze względu na saldo wartości firmy, które jest istotne dla sprawozdania finansowego. Proces dokonania osądu przez Zarząd jest oparty na istotnych założeniach i szacunkach takich jak strategia Grupy, przyszłe przychody, koszty i przepływy pieniężne, średnioważony koszt kapitału („WACC”) oraz krańcowa stopa wzrostu („PGR”), które są zależne od oczekiwań w odniesieniu do przyszłych warunków rynkowych i gospodarczych.</p> <p>W 2016 roku Grupa dokonała aktualizacji planu strategicznego oraz prognoz finansowych. W wyniku obniżenia planowanych przyszłych przepływów pieniężnych oraz przyjętej wyższej stopy dyskonta, rozpoznano odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości 1,8 miliarda złotych. Odpis w całości zaalokowano do wartości firmy, której wartość prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spadła z 3,9 miliarda złotych do 2,1 miliarda złotych.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz oceniliśmy identyfikację ośrodka generującego środki pieniężne, jak również dokonaliśmy przeglądu testu na utratę wartości.</p> <p>Nasze procedury obejmowały krytyczną ocenę prawidłowości modelu utraty wartości oraz jego założeń, ze szczególną uwagą zwróconą na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównanie kluczowych założeń w modelu ze średnią z branży oraz oczekiwaniami rynku obejmujące porównanie przyszłych przychodów, kosztów i osiągniętej marży, nakładów kapitałowych na sieć oraz rezerwacje częstotliwości, udziału w rynku, poziomu wskaźnika odejść klientów (<i>churn</i>) oraz stóp dyskonta do dostępnych zewnętrznych danych; • sprawdzenie poprawności matematycznej modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych i uzgodnienie źródłowych danych do zatwierdzonych przez Zarząd prognoz finansowych; • ocenę racjonalności przyjętych przez Zarząd prognoz finansowych poprzez porównanie aktualnych wyników do wcześniejszych prognoz; • porównanie zastosowanych WACC oraz PGR do przedziału rynkowego przy wsparciu naszych specjalistów z zakresu wycen;
---	--

<p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące identyfikacji ośrodka generującego środki pieniężne oraz testu na utratę wartości w nocy 8 „Utrata wartości”, która wyjaśnia główne założenia i wyniki testu wraz z analizą wrażliwości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocenę przygotowanej przez Zarząd analizy wrażliwości oraz przeprowadzenie dalszej analizy wrażliwości ukierunkowanej przede wszystkim w obszarze zmian w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej; • ocenę poprawności i kompletności ujawnień w zakresie testu na utratę wartości oraz analizy wrażliwości.
<p>2. <u>Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Grupa przeprowadziła szczegółową analizę planu wykorzystania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.</p> <p>Zagadnienie to było kluczowym zagadnieniem badania, ponieważ saldo aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosło 929 milionów złotych i było istotne dla sprawozdań finansowych. Ponadto, proces dokonania osądu przez Zarząd jest oparty o założenia dotyczące kwot przyszłych dochodów podatkowych i okresów ich występowania, które pozwolą wykorzystać ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące podatku odroczonego oraz istotnych założeń leżących u podstaw szacunków w nocy 23.2 “Podatek odroczonej”.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących kalkulacji podatku odroczonego.</p> <p>Dokonaliśmy analizy założeń leżących u podstaw rozpoznania i kalkulacji podatku odroczonego.</p> <p>Nasze procedury obejmowały przegląd modelu realizowalności aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i były ściśle związane z analizą testu na utratę wartości, jako że realizowalność aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest zależna od realizacji prognoz finansowych.</p>

<p>3. <u>Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Grupa występuje jako strona wielu istotnych roszczeń i spraw sądowych. Główne ryzyko zidentyfikowane przez Grupę w tym obszarze dotyczy postępowań antymonopolowych, zgodności z wymogami regulacyjnymi oraz ochroną klientów. Kwoty roszczeń mogą być istotne a szacunki rezerw i zobowiązań warunkowych są przedmiotem istotnego osądu Zarządu.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienia dotyczące roszczeń i spraw sądowych w notce 27. “Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe”.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>Przeprowadziliśmy następujące procedury audytowe w celu zbadania tego obszaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu identyfikacji roszczeń, spraw sądowych oraz zobowiązań warunkowych, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących tego obszaru; • z udziałem działu prawnego Spółki dokonaliśmy analizy materialnych spraw sądowych; • przekazaliśmy pisemnie zapytania prawnikom obsługującym Grupę oraz przeanalizowaliśmy odpowiedzi na te zapytania; • omówienie wybranych spraw sądowych z wewnętrznymi specjalistami EY z zakresu prawa; • nasze procedury obejmowały także analizę i ocenę zobowiązań warunkowych oraz zmian w rezerwach na roszczenia i sprawy sądowe, które są raportowane kwartalnie do przeglądu komitetu audytu Rady Nadzorczej.
<p>4. <u>Prawidłowość rozpoznawania przychodów</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Prawidłowość rozpoznawania przychodów jest nieodłącznym ryzykiem branżowym. Wynika to ze skomplikowanych systemów billingowych, które przetwarzają duże ilości danych w połączeniu z kombinacją różnych produktów i usług oraz zmian cen w trakcie roku, przy wykorzystaniu licznych systemów.</p> <p>Ponadto, zastosowanie standardów rachunkowości dotyczących rozpoznawania przychodów jest skomplikowane i wiąże się z</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu rozpoznawania przychodów, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących tego obszaru;</p> <p>Nasze podejście obejmowało zarówno testowanie kontroli jak również procedury substancywne, wliczając między innymi następujące obszary:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przegląd polityk dotyczących rozpoznawania przychodów i związanych z nimi istotnych osądów oraz szacunków;

<p>wieloma kluczowymi osądami i szacunkami.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące przychodów w nocie 5 „Przychody”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocena wykorzystywanych systemów IT; • rejestrowanie i ujęcie w księgach przychodów; • autoryzacja zmian stawek oraz ich wprowadzenie do systemów billingowych; • porównanie przychodów do danych billingowych; • porównanie memoriałów przychodowych do faktycznie zrealizowanego transferu danych dostępnego po zamknięciu miesiąca; • ponadto, przeprowadziliśmy testy na próbie faktur dla klientów obejmujące również sprawdzenie otrzymanej zapłaty. Nasze testy obejmowały klientów detalicznych, korporacyjnych oraz hurtowych.
<p>5. <u>Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego jest poddawany corocznym przeglądom i aktualizowany jeśli obecne jego szacunki różnią się od historycznych założeń. Grupa wydłużyła okres ekonomicznej użyteczności wybranych elementów sieci począwszy od 2016 roku. W rezultacie, koszt amortyzacji tychże aktywów w 2016 roku był niższy o 301 milionów złotych niż w 2015 roku.</p> <p>Zagadnienie to było kluczowe dla naszego badania, ponieważ wiąże się ono z istotnymi kwotami oraz istotnym osądem Zarządu.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące zmiany okresu użytkowania środków trwałych w nocie 11 “Środki trwałe”.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących środków trwałych oraz wartości niematerialnych.</p> <p>Zmiana szacowanych okresów użytkowania została przez nas omówiona z Zarządem oraz poddana krytycznej ocenie. Potwierdziliśmy z Zarządem, że analiza i ocena dotycząca wydłużenia szacowanych okresów użytkowania wybranych składników środków trwałych odzwierciedla najlepszy szacunek Zarządu w tym zakresie i że w oparciu o tę analizę, stan techniczny środków trwałych uzasadnia wydłużenie okresu ich ekonomicznej użyteczności.</p> <p>Potwierdziliśmy również, że zrewidowane okresy użytkowania są zbieżne z powszechnie stosowanymi w branży, oraz że okoliczności biznesowe, uwzględniając wpływ spodziewanego rozwoju technologii, uzasadniają zaktualizowane okresy użyteczności, w oparciu o dostępną nam wiedzę na temat biznesu oraz branży telekomunikacyjnej.</p>

	Sprawdziliśmy również, czy zatwierdzone okresy ekonomicznej użyteczności zostały prawidłowo ujęte w rejestrze środków trwałych.
--	---

Odpowiedzialność Zarządu Spółki oraz członków Rady Nadzorczej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny, zgodnie z ustawą o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, za sporządzenie i rzetelną prezentację skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa oraz za zaprojektowanie, wdrożenie i zapewnienie działania kontroli wewnętrznych, odpowiednich dla zapewnienia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które jest wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy do kontynuowania działalności oraz w określonych przypadkach, ujawnienia kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz zastosowaniem założenia kontynuacji działalności przy sporządzeniu sprawozdania finansowego, z wyjątkiem sytuacji, gdy Zarząd zamierza dokonać likwidacji Grupy, zaniechania prowadzenia działalności gospodarczej, albo gdy nie ma realnej alternatywy dla likwidacji bądź zaniechania prowadzenia działalności.

Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej Grupy.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Naszym celem jest uzyskanie wystarczającej pewności co do tego, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość jest wolne od istotnych zniekształceń na skutek oszustwa lub błędów oraz wydanie opinii biegłego rewidenta. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem zapewnienia, lecz nie jest gwarancją, że badanie wykonane zgodnie ze Standardami zawsze wykryje istotne zniekształcenia w razie ich istnienia. Nieprawidłowości mogą być wywołane oszustwami lub błędem i są uznane za istotne, jeżeli indywidualnie lub łącznie, można by w sposób uzasadniony oczekiwać, aby wpłynęły na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników na podstawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

Przeprowadzenie badania zgodnie ze Standardami, wymaga od biegłego rewidenta dokonywania osądu oraz zachowania profesjonalnego sceptycyzmu w toku całego badania. Badanie obejmuje również:

- Identyfikację i ocenę ryzyk istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego na skutek oszustw lub błędów, wybór i opracowanie procedur, które odpowiadają tym ryzykom oraz uzyskanie dowodów badania, które stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia na skutek oszustw jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia na skutek błędu, gdyż oszustwo może obejmować zmyślenie, fałszerstwo, zamierzone pominięcia, wprowadzanie w błąd lub naruszenie procedur kontroli wewnętrznej.
- Zrozumienie kontroli wewnętrznych istotnych dla badania w celu zaprojektowania procedur audytowych odpowiednich do okoliczności, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Grupy.
- Ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadności przyjętych szacunków i związanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd Spółki.
- Ocenę, w oparciu o uzyskane dowody badania, zasadności przyjętego przez Zarząd Spółki założenia kontynuacji działalności stanowiącego podstawę sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, oraz zdarzeń lub okoliczności wskazujących na istnienie znaczącej niepewności co do kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę. Jeżeli stwierdzimy, że istnieje taka istotna niepewność, jesteśmy zobowiązani do zwrócenia uwagi w opinii biegłego rewidenta na ujawnienia w sprawozdaniu finansowym, lub jeżeli te ujawnienia są niewystarczające, powinniśmy zmodyfikować naszą opinię z badania. Nasze wnioski są oparte o dowody z badania zebrane do dnia wydania opinii. Jednakże, przyszłe zdarzenia lub okoliczności mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuować działalność gospodarczą.
- Ocenę ogólnej prezentacji, struktury i zawartości załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dokonanych ujawnień oraz ocenę czy załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia transakcje i zdarzenia gospodarcze w sposób zapewniający rzetelną prezentację.
- Uzyskanie wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących informacji finansowych na temat jednostek lub działalności w ramach Grupy, aby wydać opinię na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzorowanie oraz wykonywanie badania Grupy. Jesteśmy w pełni odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Komunikacja z członkami Rady Nadzorczej uwzględnia między innymi kwestie planowanego zakresu i terminów badania, a także istotnych ustaleń z badania, z uwzględnieniem istotnych uchybień w kontroli wewnętrznej, zidentyfikowanych w trakcie badania.

Członkom Rady Nadzorczej przedstawiamy również oświadczenie, że przestrzegaliśmy odpowiednich wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz komunikujemy wszystkie relacje i inne kwestie, które w racjonalny sposób mogą być uznane za wpływające na naszą niezależność, oraz w razie istnienia odpowiednie zabezpieczenia w tym zakresie.

Z kwestii komunikowanych członkom Rady Nadzorczej, określamy te zagadnienia, które były najbardziej istotne w toku badania sprawozdań finansowych za bieżący okres i tym samym stanowią kluczowe zagadnienia z badania. Opisujemy te zagadnienia w naszym sprawozdaniu z badania o ile prawo lub inne regulacje nie zabraniają publicznego ujawnienia zagadnienia, lub kiedy w razie wyjątkowych rzadkich okoliczności uznamy, że zagadnienia te nie powinny być komunikowane w naszym sprawozdaniu z badania ze względu na to, że niekorzystne konsekwencje w sposób uzasadniony mogłyby przeważać nad interesem publicznym takiej komunikacji.

Zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rewizji Finansowej 320 pkt. 5 koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie stwierdzenia zawarte w opinii biegłego rewidenta, w tym stwierdzenia dotyczące innych wymogów prawa i regulacji wyrażane są z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i osądem biegłego rewidenta.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności Grupy

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej Spółki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. („sprawozdanie z działalności”) spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności Grupy i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”) i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia w sprawie informacji bieżących

i okresowych i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności Grupy.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem jednostki o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Spółka zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub w regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

w imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły
Rewident

Partner

Łukasz Piotrowski
biegły rewident
nr 12390

Mikołaj Rytel

Warszawa, dnia 13 lutego 2017 roku

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA

**RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
ZA ROK ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2016 ROKU**

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Informacje ogólne

Orange Polska S.A. („Spółka” lub „OPL”) wraz z jej jednostkami zależnymi (razem „Grupa Kapitałowa Orange Polska” lub „Grupa”) jest grupą świadczącą usługi telekomunikacyjne.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska jest:

- świadczenie komórkowych i stacjonarnych usług telekomunikacyjnych, w tym połączeń głosowych, usług przesyłu wiadomości i treści, dostępu do Internetu oraz telewizji;
- świadczenie usług w zakresie dzierżawy łączy, transmisji danych oraz innych usług telekomunikacyjnych o wartości dodanej;
- sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego.

Jednostka dominująca została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku. Siedziba jednostki dominującej mieści się w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 160.

Jednostka dominująca jest emitentem papierów wartościowych, o których mowa w art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. nr 1606/2002/WE w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (DzUrz WE L 243 z 11 września 2002 roku, str. 1; DzUrz UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 29, str. 609) i na podstawie art. 55.5 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (DzU 2013.330 z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”) sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE. Obowiązek ten dotyczy skonsolidowanych sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2005 roku i później.

W dniu 2 maja 2001 roku jednostka dominująca została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000010681.

Jednostka dominująca posiada numer NIP: 526-02-50-995 nadany w dniu 4 czerwca 1993 roku oraz symbol REGON: 012100784 nadany w dniu 17 stycznia 1992 roku.

W dniu 31 grudnia 2016 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 3 937 milionów złotych. Kapitał własny Grupy na ten dzień wynosił 10 009 milionów złotych.

Zgodnie z Protokołem z Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 21 lipca 2016 roku struktura własności kapitału podstawowego jednostki dominującej była następująca:

	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale podstawowym
Orange S.A.	664 999 999	664 999 999	1 995	50,67%
Pozostali akcjonariusze	647 357 480	647 357 480	1 942	49,33%
	-----	-----	-----	-----
Razem	1 312 257 479	1 312 357 479	3 937	100%
	=====	=====	=====	=====

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do daty opinii nie było zmian w strukturze własności jednostki dominującej.

W okresie sprawozdawczym kapitał podstawowy jednostki dominującej nie zmienił się.

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 13 lutego 2017 roku wchodził:

Jean-François Fallacher	- Prezes Zarządu
Mariusz Gaca	- Członek Zarządu
Bożena Leśniewska	- Członek Zarządu
Piotr Muszyński	- Członek Zarządu
Jolanta Dudek	- Członek Zarządu
Jacek Kowalski	- Członek Zarządu
Maciej Nowohoński	- Członek Zarządu

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do daty opinii miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Spółki.

W dniu 4 lutego 2016 roku pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska Prezesa i Członka Zarządu Spółki ze skutkiem na koniec dnia 30 kwietnia 2016 roku.

W tym samym dniu Rada Nadzorcza Orange Polska S.A. powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

W dniu 4 lipca 2016 roku pan Michał Paschalis-Jakubowicz złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska Członka Zarządu ze skutkiem natychmiastowym.

2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy Kapitałowej Orange Polska wchodziły następujące jednostki zależne oraz wspólne działanie:

nazwa jednostki	metoda konsolidacji	rodzaj opinii o sprawozdaniu finansowym	podmiot uprawniony, który przeprowadził badanie sprawozdania finansowego	dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
Integrated Solutions Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
TP TelTech Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Telefony Podlaskie S.A.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Orange Retail S.A.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA
Raport z badania sprawozdania finansowego
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
(w milionach złotych)

Orange Real Estate Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Fundacja Orange	konsolidacja pełna	Bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.	31 grudnia 2016
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	konsolidacja pełna	Brak obowiązku badania	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
NetWorkS! Sp. z o.o.	wspólne działanie	Bez zastrzeżeń	Grant Thornton Frąckowiak spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.	31 grudnia 2016

Rodzaj zmian i wpływ wywołany zmianami w stosunku do roku ubiegłego w zakresie jednostek objętych konsolidacją został przedstawiony w Nocie 1.2 informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

W porównaniu do roku poprzedniego były następujące zmiany w zakresie jednostek objętych konsolidacją:

- Spółki Orange Customer Service sp. z o.o. oraz TP Invest sp. z o.o. połączyły się z Orange Polska S.A. w 2016 roku.
- Spółka TPSA Eurofinance France S.A. została zlikwidowana w 2016 roku.

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

3.1 Opinia biegłego rewidenta oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1 jest podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, wpisanym na listę pod numerem 130.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. w dniu 28 lipca 2016 roku została wybrana przez Radę Nadzorczą do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. oraz kluczowy biegły rewident spełniają, w rozumieniu art. 56 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o

nadzorze publicznym (DzU z 2009 roku, nr 77, poz. 649, z późn. zm.), warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 31 sierpnia 2016 roku z Zarządem jednostki dominującej przeprowadziliśmy badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Przeprowadzone w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego procedury były zaprojektowane tak, aby umożliwić wydanie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość. Nasze procedury nie obejmowały uzupełniających informacji, które nie mają wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe traktowane jako całość.

Na podstawie naszego badania, z dniem 13 lutego 2017 roku wydaliśmy opinię biegłego rewidenta bez zastrzeżeń o następującej treści:

„Dla Walnego Zgromadzenia oraz dla Rady Nadzorczej Orange Polska S.A.

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Orange Polska („Grupa”) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, w której jednostką dominującą jest Orange Polska S.A. („Spółka”) z siedzibą w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 160, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku oraz informacje dodatkowe, obejmujące dodatkowe noty objaśniające oraz zasady (polityki) rachunkowości („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej („Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską”, „MSSF”) oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne z wpływającymi na formę i treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.

Uzasadnienie Opinii

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”) oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm. oraz

Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej (łącznie: „Standardy”). Nasze obowiązki w ramach tych norm są szerzej opisane w sekcji *Odpowiedzialność biegłego rewidenta*. Jesteśmy niezależni od Grupy zgodnie z artykułem 56 ust. 3 i 4 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym z dnia 7 maja 2009 roku oraz Kodeksem Etyki dla zawodowych księgowych ("Kodeks IFAC") jak stwierdzono w Komunikacie nr 4249/60/2011 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 13 czerwca 2011 roku w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów. Spełniliśmy także inne obowiązki etyczne zgodne z Kodeksem IFAC.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Kluczowe zagadnienia z badania

Kluczowe zagadnienia z badania to zagadnienia, które zgodnie z naszym profesjonalnym osądem, miały najistotniejsze znaczenie dla badania załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Zagadnienia te zostały omówione w kontekście naszego badania załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu opinii o tym sprawozdaniu. W związku z powyższym nie wydajemy odrębnej opinii na ich temat.

<p>1. <u>Analiza utraty wartości firmy</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem z badania</i></p> <p>Zgodnie z MSSF Grupa jest zobowiązana do przeprowadzenia corocznego testu na utratę wartości firmy.</p> <p>Test na utratę wartości był kluczowym zagadnieniem badania ze względu na saldo wartości firmy, które jest istotne dla sprawozdania finansowego. Proces dokonania osądu przez Zarząd jest oparty na istotnych założeniach i szacunkach takich jak strategia Grupy, przyszłe przychody, koszty i przepływy pieniężne, średnioważony koszt kapitału („WACC”) oraz krańcowa stopa wzrostu („PGR”), które są zależne od oczekiwań w odniesieniu do przyszłych warunków rynkowych i gospodarczych.</p> <p>W 2016 roku Grupa dokonała aktualizacji planu strategicznego oraz prognoz finansowych. W wyniku obniżenia planowanych przyszłych przepływów pieniężnych oraz przyjętej wyższej stopy dyskonta, rozpoznano odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości 1,8 miliarda złotych. Odpis w całości zaalokowano do wartości firmy, której wartość prezentowana w</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz oceniliśmy identyfikację ośrodka generującego środki pieniężne, jak również dokonaliśmy przeglądu testu na utratę wartości.</p> <p>Nasze procedury obejmowały krytyczną ocenę prawidłowości modelu utraty wartości oraz jego założeń, ze szczególną uwagą zwróconą na:</p> <ul style="list-style-type: none">• porównanie kluczowych założeń w modelu ze średnią z branży oraz oczekiwaniami rynku obejmujące porównanie przyszłych przychodów, kosztów i osiągniętej marży, nakładów kapitałowych na sieć oraz rezerwacje częstotliwości, udziału w rynku, poziomu wskaźnika odejść klientów (<i>churn</i>) oraz stóp dyskonta do dostępnych zewnętrznych danych;• sprawdzenie poprawności matematycznej modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych i uzgodnienie źródłowych danych do zatwierdzonych przez Zarząd prognoz finansowych;• ocenę racjonalności przyjętych przez Zarząd prognoz finansowych poprzez porównanie
---	--

<p>sprawozdaniu z sytuacji finansowej spadła z 3,9 miliarda złotych do 2,1 miliarda złotych.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące identyfikacji ośrodka generującego środki pieniężne oraz testu na utratę wartości w nocy 8 „Utrata wartości”, która wyjaśnia główne założenia i wyniki testu wraz z analizą wrażliwości.</p>	<p>aktualnych wyników do wcześniejszych prognoz;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównanie zastosowanych WACC oraz PGR do przedziału rynkowego przy wsparciu naszych specjalistów z zakresu wycen; • ocenę przygotowanej przez Zarząd analizy wrażliwości oraz przeprowadzenie dalszej analizy wrażliwości ukierunkowanej przede wszystkim w obszarze zmian w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej; • ocenę poprawności i kompletności ujawnień w zakresie testu na utratę wartości oraz analizy wrażliwości.
<p style="text-align: center;"><u>2. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Grupa przeprowadziła szczegółową analizę planu wykorzystania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.</p> <p>Zagadnienie to było kluczowym zagadnieniem badania, ponieważ saldo aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosło 929 milionów złotych i było istotne dla sprawozdań finansowych. Ponadto, proces dokonania osądu przez Zarząd jest oparty o założenia dotyczące kwot przyszłych dochodów podatkowych i okresów ich występowania, które pozwolą wykorzystać ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące podatku odroczonego oraz istotnych założeń leżących u podstaw szacunków w nocy 23.2 “Podatek odroczony”.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących kalkulacji podatku odroczonego.</p> <p>Dokonaliśmy analizy założeń leżących u podstaw rozpoznania i kalkulacji podatku odroczonego.</p> <p>Nasze procedury obejmowały przegląd modelu realizowalności aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i były ściśle związane z analizą testu na utratę wartości, jako że realizowalność aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest zależna od realizacji prognoz finansowych.</p>

<p style="text-align: center;">3. <u>Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Grupa występuje jako strona wielu istotnych roszczeń i spraw sądowych. Główne ryzyko zidentyfikowane przez Grupę w tym obszarze dotyczy postępowań antymonopolowych, zgodności z wymogami regulacyjnymi oraz ochroną klientów. Kwoty roszczeń mogą być istotne a szacunki rezerw i zobowiązań warunkowych są przedmiotem istotnego osądu Zarządu.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienia dotyczące roszczeń i spraw sądowych w nocie 27. "Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe".</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>Przeprowadziliśmy następujące procedury audytowe w celu zbadania tego obszaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu identyfikacji roszczeń, spraw sądowych oraz zobowiązań warunkowych, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących tego obszaru; • z udziałem działu prawnego Spółki dokonaliśmy analizy materialnych spraw sądowych; • przekazaliśmy pisemnie zapytania prawnikom obsługującym Grupę oraz przeanalizowaliśmy odpowiedzi na te zapytania; • omówienie wybranych spraw sądowych z wewnętrznymi specjalistami EY z zakresu prawa; • nasze procedury obejmowały także analizę i ocenę zobowiązań warunkowych oraz zmian w rezerwach na roszczenia i sprawy sądowe, które są raportowane kwartalnie do przeglądu komitetu audytu Rady Nadzorczej.
<p style="text-align: center;">4. <u>Prawidłowość rozpoznawania przychodów</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Prawidłowość rozpoznawania przychodów jest nieodłącznym ryzykiem branżowym. Wynika to ze skomplikowanych systemów billingowych, które przetwarzają duże ilości danych w połączeniu z kombinacją różnych produktów i usług oraz zmian cen w trakcie roku, przy wykorzystaniu licznych systemów.</p> <p>Ponadto, zastosowanie standardów rachunkowości dotyczących rozpoznawania przychodów jest skomplikowane i wiąże się z wieloma kluczowymi osądami i szacunkami.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu rozpoznawania przychodów, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących tego obszaru;</p> <p>Nasze podejście obejmowało zarówno testowanie kontroli jak również procedury substancywne, wliczając między innymi następujące obszary:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przegląd polityk dotyczących rozpoznawania przychodów i związanych z nimi istotnych osądów oraz szacunków; • ocena wykorzystywanych systemów IT;

<p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące przychodów w nocie 5 „Przychody”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rejestrowanie i ujęcie w księgach przychodów; • autoryzacja zmian stawek oraz ich wprowadzenie do systemów billingowych; • porównanie przychodów do danych billingowych; • porównanie memoriałów przychodowych do faktycznie zrealizowanego transferu danych dostępnego po zamknięciu miesiąca; • ponadto, przeprowadziliśmy testy na próbie faktur dla klientów obejmujące również sprawdzenie otrzymanej zapłaty. Nasze testy obejmowały klientów detalicznych, korporacyjnych oraz hurtowych.
<p style="text-align: center;">5. <u>Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych</u></p> <p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczowym zagadnieniem badania</i></p> <p>Okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego jest poddawany corocznym przeglądom i aktualizowany jeśli obecne jego szacunki różnią się od historycznych założeń. Grupa wydłużyła okres ekonomicznej użyteczności wybranych elementów sieci począwszy od 2016 roku. W rezultacie, koszt amortyzacji tychże aktywów w 2016 roku był niższy o 301 milionów złotych niż w 2015 roku.</p> <p>Zagadnienie to było kluczowe dla naszego badania, ponieważ wiąże się ono z istotnymi kwotami oraz istotnym osądem Zarządu.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące zmiany okresu użytkowania środków trwałych w nocie 11 “Środki trwałe”.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu, dokonaliśmy oceny oraz przeprowadziliśmy testy kontroli wewnętrznych dotyczących środków trwałych oraz wartości niematerialnych.</p> <p>Zmiana szacowanych okresów użytkowania została przez nas omówiona z Zarządem oraz poddana krytycznej ocenie. Potwierdziliśmy z Zarządem, że analiza i ocena dotycząca wydłużenia szacowanych okresów użytkowania wybranych składników środków trwałych odzwierciedla najlepszy szacunek Zarządu w tym zakresie i że w oparciu o tę analizę, stan techniczny środków trwałych uzasadnia wydłużenie okresu ich ekonomicznej użyteczności.</p> <p>Potwierdziliśmy również, że zrewidowane okresy użytkowania są zbieżne z powszechnie stosowanymi w branży, oraz że okoliczności biznesowe, uwzględniając wpływ spodziewanego rozwoju technologii, uzasadniają zaktualizowane okresy użyteczności, w oparciu o dostępną nam wiedzę na temat biznesu oraz branży telekomunikacyjnej.</p> <p>Sprawdziliśmy również, czy zatwierdzone okresy ekonomicznej użyteczności zostały prawidłowo ujęte w rejestrze środków trwałych.</p>

Odpowiedzialność Zarządu Spółki oraz członków Rady Nadzorczej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny, zgodnie z ustawą o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, za sporządzenie i rzetelną prezentację skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa oraz za zaprojektowanie, wdrożenie i zapewnienie działania kontroli wewnętrznych, odpowiednich dla zapewnienia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które jest wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy do kontynuowania działalności oraz w określonych przypadkach, ujawnienia kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz zastosowaniem założenia kontynuacji działalności przy sporządzeniu sprawozdania finansowego, z wyjątkiem sytuacji, gdy Zarząd zamierza dokonać likwidacji Grupy, zaniechania prowadzenia działalności gospodarczej, albo gdy nie ma realnej alternatywy dla likwidacji bądź zaniechania prowadzenia działalności.

Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej Grupy.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Naszym celem jest uzyskanie wystarczającej pewności co do tego, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość jest wolne od istotnych zniekształceń na skutek oszustwa lub błędów oraz wydanie opinii biegłego rewidenta. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem zapewnienia, lecz nie jest gwarancją, że badanie wykonane zgodnie ze Standardami zawsze wykryje istotne zniekształcenia w razie ich istnienia. Nieprawidłowości mogą być wywołane oszustwami lub błędem i są uznane za istotne, jeżeli indywidualnie lub łącznie, można by w sposób uzasadniony oczekiwać, aby wpłynęły na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników na podstawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

Przeprowadzenie badania zgodnie ze Standardami, wymaga od biegłego rewidenta dokonywania osądu oraz zachowania profesjonalnego sceptycyzmu w toku całego badania. Badanie obejmuje również:

- Identyfikację i ocenę ryzyk istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego na skutek oszustw lub błędów, wybór i opracowanie procedur, które odpowiadają tym ryzykom oraz uzyskanie dowodów badania, które stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia na skutek oszustw jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia na skutek błędu, gdyż oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, zamierzone pominięcia, wprowadzanie w błąd lub naruszenie procedur kontroli wewnętrznej.
- Zrozumienie kontroli wewnętrznych istotnych dla badania w celu zaprojektowania procedur audytowych odpowiednich do okoliczności, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Grupy.

- Ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadności przyjętych szacunków i związanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd Spółki.
- Ocenę, w oparciu o uzyskane dowody badania, zasadności przyjętego przez Zarząd Spółki założenia kontynuacji działalności stanowiącego podstawę sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, oraz zdarzeń lub okoliczności wskazujących na istnienie znaczącej niepewności co do kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę. Jeżeli stwierdzimy, że istnieje taka istotna niepewność, jesteśmy zobowiązani do zwrócenia uwagi w opinii biegłego rewidenta na ujawnienia w sprawozdaniu finansowym, lub jeżeli te ujawnienia są niewystarczające, powinniśmy zmodyfikować naszą opinię z badania. Nasze wnioski są oparte o dowody z badania zebrane do dnia wydania opinii. Jednakże, przyszłe zdarzenia lub okoliczności mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuować działalność gospodarczą.
- Ocenę ogólnej prezentacji, struktury i zawartości załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dokonanych ujawnień oraz ocenę czy załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia transakcje i zdarzenia gospodarcze w sposób zapewniający rzetelną prezentację.
- Uzyskanie wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących informacji finansowych na temat jednostek lub działalności w ramach Grupy, aby wydać opinię na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzorowanie oraz wykonywanie badania Grupy. Jesteśmy w pełni odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Komunikacja z członkami Rady Nadzorczej uwzględnia między innymi kwestie planowanego zakresu i terminów badania, a także istotnych ustaleń z badania, z uwzględnieniem istotnych uchybień w kontroli wewnętrznej, zidentyfikowanych w trakcie badania.

Członkom Rady Nadzorczej przedstawiamy również oświadczenie, że przestrzegaliśmy odpowiednich wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz komunikujemy wszystkie relacje i inne kwestie, które w racjonalny sposób mogą być uznane za wpływające na naszą niezależność, oraz w razie istnienia odpowiednie zabezpieczenia w tym zakresie.

Z kwestii komunikowanych członkom Rady Nadzorczej, określamy te zagadnienia, które były najbardziej istotne w toku badania sprawozdań finansowych za bieżący okres i tym samym stanowią kluczowe zagadnienia z badania. Opisujemy te zagadnienia w naszym sprawozdaniu z badania o ile prawo lub inne regulacje nie zabraniają publicznego ujawnienia zagadnienia, lub kiedy w razie wyjątkowych rzadkich okoliczności uznamy, że zagadnienia te nie powinny być komunikowane w naszym sprawozdaniu z badania ze względu na to, że niekorzystne konsekwencje w sposób uzasadniony mogłyby przeważać nad interesem publicznym takiej komunikacji.

Zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rewizji Finansowej 320 pkt. 5 koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie stwierdzenia zawarte w opinii biegłego rewidenta, w tym stwierdzenia dotyczące innych wymogów prawa i regulacji wyrażane są z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i osądem biegłego rewidenta.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności Grupy

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej Spółki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. („sprawozdanie z działalności”) spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności Grupy i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”) i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności Grupy.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem jednostki o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Spółka zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub w regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.”

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki przeprowadziliśmy w okresie od 19 września 2016 roku do 13 lutego 2017 roku, w tym w siedzibie jednostki dominującej od 19 września 2016 roku do 18 listopada 2016 roku, od 5 grudnia 2016 roku do 22 grudnia 2016 roku oraz od 2 stycznia 2017 roku do 3 lutego 2017 roku.

3.2 Oświadczenia otrzymane i dostępność danych

Zarząd jednostki dominującej potwierdził swoją odpowiedzialność za rzetelną prezentację załączonego sprawozdania finansowego jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej. Oświadczył on, iż udostępnił nam wszystkie sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, dokumentację konsolidacyjną oraz pozostałe wymagane dokumenty oraz udzielił niezbędnych wyjaśnień. Otrzymaliśmy również pisemne oświadczenie z dnia 13 lutego 2017 roku Zarządu jednostki dominującej o:

- kompletnym ujęciu informacji w dokumentacji konsolidacyjnej;
- wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, oraz
- ujawnieniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wszelkich istotnych zdarzeń, które nastąpiły po dacie bilansu do dnia złożenia oświadczenia.

W oświadczeniu potwierdzono, że przekazane nam informacje były rzetelne i prawdziwe zgodnie z przekonaniem i najlepszą wiedzą Zarządu jednostki dominującej i objęły wszelkie zdarzenia mogące mieć wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Jednocześnie oświadczamy, że w trakcie badania sprawozdania finansowego nie nastąpiły ograniczenia zakresu badania.

3.3 Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za poprzedni rok obrotowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zbadane przez Łukasza Piotrowskiego, kluczowego biegłego rewidenta nr 12390, działającego w imieniu Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., firmy wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 130. Działający w imieniu podmiotu uprawnionego kluczowy biegły rewident wydał o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku opinię bez zastrzeżeń. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zatwierdzone na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy w dniu 12 kwietnia 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku wraz z opinią biegłego rewidenta, odpisem uchwały o zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdaniem z działalności Grupy zostało złożone w dniu 19 kwietnia 2016 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

4. Sytuacja finansowa

4.1 Podstawowe dane i wskaźniki finansowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową Grupy w latach 2016 – 2014, wyliczone na podstawie danych finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych za lata zakończone dnia 31 grudnia 2016 roku i dnia 31 grudnia 2015 roku.

	2016	2015	2014
suma bilansowa	22 588	21 652	22 104
kapitał własny	10 009	11 977	12 398
wynik finansowy netto	-1 746	254	535

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA
Raport z badania sprawozdania finansowego
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
(w milionach złotych)

	2016	2015	2014
rentowność majątku (%)	-7,7%	1,2%	2,4%
$\frac{\text{wynik finansowy netto} \times 100\%}{\text{suma aktywów}}$			
rentowność kapitału własnego (%)	-14,6%	2,0%	4,2%
$\frac{\text{wynik finansowy netto} \times 100\%}{\text{kapitał własny na początek okresu}}$			
rentowność netto sprzedaży (%)	-15,1%	2,1%	4,4%
$\frac{\text{wynik finansowy netto} \times 100\%}{\text{przychody}}$			
 płynność – wskaźnik płynności I	0,9	0,6	0,6
$\frac{\text{aktywa obrotowe ogółem}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe*}}$			
 płynność – wskaźnik płynności III	0,10	0,07	0,07
$\frac{\text{środki pieniężne}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe*}}$			
szybkość obrotu należności	71 dni	56 dni	45 dni
$\frac{\text{należności z tytułu dostaw i usług} \times 365 \text{ dni}}{\text{przychody}}$			
okres spłaty zobowiązań	88 dni	94 dni	93 dni
$\frac{\text{zobowiązania z tytułu dostaw i usług} \times 365 \text{ dni}}{\text{koszty operacyjne}}$			
szybkość obrotu zapasów	31 dni	46 dni	45 dni
$\frac{\text{zapasy} \times 365 \text{ dni}}{\text{wartość sprzedanych telefonów i innych towarów}}$			
trwałość struktury finansowania (%)	81,6%	76,1%	78,7%
$\frac{(\text{kapitał własny} + \text{rezerwy i zobowiązania długoterminowe}) \times 100\%}{\text{suma pasywów}}$			

	2016	2015	2014
obciążenie majątku zobowiązaniami (%)	55,7%	44,7%	43,9%
$\frac{\text{(suma pasywów – kapitał własny)} \times 100\%}{\text{suma aktywów}}$			

wskaźnik inflacji (%):

średnioroczny	-0,6%	-0,9%	0,0%
od grudnia do grudnia	0,8%	-0,5%	-1,0%

* - Zobowiązania krótkoterminowe składają się z krótkoterminowych zobowiązań handlowych, krótkoterminowych pożyczek od jednostki powiązanej, krótkoterminowych pozostałych zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu, pozostałych krótkoterminowych zobowiązań oraz zobowiązań z tytułu podatku dochodowego.

4.2 Komentarz

Przedstawione wskaźniki wskazują na następujące trendy:

Wskaźnik rentowności majątku na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł -7,7% i uległ obniżeniu w stosunku do roku zakończonego dnia 31 grudnia 2015 roku kiedy wynosił 1,2% oraz do roku zakończonego dnia 31 grudnia 2014 roku, kiedy wynosił 2,4%.

Wskaźnik rentowności kapitału własnego na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił -14,6% i uległ zmniejszeniu w porównaniu do lat 2015 - 2014 kiedy to wynosił odpowiednio 2% i 4,2%.

Wskaźnik rentowności netto sprzedaży w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wyniósł -15,1% i uległ obniżeniu w stosunku do roku zakończonego 31 grudnia 2015 roku, kiedy wynosił 2,1% oraz do roku zakończonego 31 grudnia 2014 roku, kiedy wynosił 4,4%.

Wskaźnik płynności I liczony na koniec okresu w 2016 roku wyniósł 0,9 i wzrósł w stosunku do lat 2015 i 2014, kiedy wynosił 0,6.

Wskaźnik płynności III liczony na koniec okresu w 2016 roku wyniósł 0,1 i wzrósł w stosunku do lat 2015 i 2014, kiedy wynosił 0,07.

Wskaźnik szybkości obrotu należności liczony na koniec okresu w 2016 roku wydłużył się do poziomu 71 dni z 56 dni na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 45 dni na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wskaźnik okresu spłaty zobowiązań liczony na koniec okresu w 2016 roku wynosił 88 dni i uległ skróceniu w stosunku do roku 2015, kiedy wynosił 94 dni oraz 93 dni w roku 2014.

Wskaźnik szybkości obrotu zapasów liczony na koniec okresu w 2016 uległ skróceniu do 31 dni w porównaniu do 46 dni w 2015 roku i 45 dni w 2014 roku.

Wskaźnik trwałości struktury finansowania na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 81,6% i wzrósł w porównaniu do stanu na koniec 2015 roku, kiedy wynosił 76,1% oraz do stanu na koniec 2014 roku, kiedy kształtował się na poziomie 78,7%.

Wartość obciążenia majątku zobowiązaniami wzrosła w 2016 roku do poziomu 55,7% w porównaniu do poziomu osiągniętego na koniec 2015 roku, kiedy to wynosiła 44,7%, z kolei na dzień 31 grudnia 2014 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 43,9%.

4.3 Kontynuacja działalności

Podczas naszego badania nic nie zwróciło naszej uwagi, co powodowałoby nasze przekonanie, że jednostka dominująca nie jest w stanie kontynuować działalności przez co najmniej 12 miesięcy licząc

od dnia 31 grudnia 2016 roku na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

W Nocie 2 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku Zarząd jednostki dominującej wskazał, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Grupę przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2016 roku i że nie występują okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności Grupy.

II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. Kompletność i poprawność dokumentacji konsolidacyjnej

Podczas badania nie stwierdziliśmy mogących mieć istotny wpływ na zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe nieprawidłowości dokumentacji konsolidacyjnej, które nie zostałyby usunięte, w tym w zakresie spełnienia warunków, jakim powinna odpowiadać dokumentacja konsolidacyjna (a w szczególności obejmujących wyłączenia dotyczące korekt konsolidacyjnych).

2. Zasady i metody wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałów własnych

Zasady (politykę) rachunkowości Grupy oraz prezentacji danych przedstawiono w Nocie 30 informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

3. Charakterystyka składników skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Struktura aktywów, zobowiązań i kapitałów własnych Grupy została przedstawiona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Dane wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

3.1. Wartość firmy z konsolidacji oraz sposób dokonywania odpisów

Sposób ustalenia wartości firmy z konsolidacji, zasady oceny utraty wartości oraz dokonane odpisy z tytułu utraty wartości za rok obrotowy i do dnia bilansowego przedstawiono w Notach 8 i 9 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.2. Kapitał własny, w tym udziały niekontrolujące

Wykazany stan kapitałów własnych, w tym udziałów niekontrolujących jest zgodny z dokumentacją konsolidacyjną i odpowiednimi dokumentami prawnymi. Udziały niekontrolujące na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiły 2 miliony złotych. Udziały niekontrolujące zostały ustalone prawidłowo i są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

Dane dotyczące kapitałów własnych przedstawiono w Nocie 24 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.3. Rok obrotowy

Sprawozdania finansowe, będące podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku i obejmują dane finansowe za okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

4. Wyłączenia konsolidacyjne

4.1. Wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją

Dokonane wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

4.2. Wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją, zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend

Dokonane wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

5. Sprzedaż całości lub części udziałów (akcji) w jednostce podporządkowanej

W trakcie roku finansowego Grupa nie sprzedała żadnych udziałów (akcji) w jednostkach podporządkowanych.

6. Pوزycje kształtujące wynik działalności Grupy

Charakterystyka pozycji kształtujących wynik działalności Grupy została przedstawiona w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

7. Słuszność odstępstw od zasad konsolidacji i stosowanie metody praw własności określonych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE

W procesie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca odstępstwa od zasad konsolidacji i stosowania metody praw własności.

8. Informacja dodatkowa

Informacja dodatkowa w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku sporządzona została, we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

9. Sprawozdanie z działalności Grupy

Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu na temat działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. W świetle wiedzy o Spółce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności. Zapoznaliśmy się również z oświadczeniem Grupy o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Spółka zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub w regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

10. Zgodność z prawem

Uzyskaliśmy pisemne potwierdzenie od Zarządu jednostki dominującej, iż w roku sprawozdawczym nie zostały naruszone przepisy prawa, a także postanowienia statutów jednostek Grupy mające wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

w imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

Partner

Łukasz Piotrowski
biegły rewident
nr 12390

Mikołaj Rytel

Warszawa, dnia 13 lutego 2017 roku

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ**

13 lutego 2017 r.

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7

Informacje ogólne

1. Informacje ogólne	8
2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	11
3. Segment operacyjny	11
4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji	13

Zysk/strata z działalności operacyjnej z wyłączeniem amortyzacji

5. Przychody	14
6. Koszty i przychody operacyjne	14
7. Zyski ze sprzedaży aktywów	15

Aktywa trwałe

8. Utrata wartości	15
9. Wartość firmy	17
10. Pozostałe wartości niematerialne	17
11. Środki trwałe	19

Aktywa obrotowe oraz zobowiązania

12. Należności handlowe	20
13. Rezerwy	21
14. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów	22
15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	23

Instrumenty finansowe z wyłączeniem należności oraz zobowiązań handlowych

16.	Przychody i koszty finansowe	25
17.	Dług finansowy netto	26
18.	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych.....	27
19.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	27
20.	Instrumenty pochodne.....	28
21.	Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	30
22.	Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym	31

Podatek dochodowy

23.	Podatek dochodowy	36
-----	-------------------------	----

Kapitał własny i zarządzanie kapitałem

24.	Kapitał własny.....	38
25.	Zarządzanie kapitałem.....	39

Pozostałe noty objaśniające

26.	Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów	39
27.	Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe.....	40
28.	Transakcje ze stronami powiązаныmi.....	43
29.	Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	45
30.	Podstawowe zasady rachunkowości	45

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku/straty na jedną akcję)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015
Przychody	5	11.538	11.840
Koszty zakupów zewnętrznych	6.1	(6.432)	(6.271)
Koszty świadczeń pracowniczych	6.2	(1.636)	(1.713)
Pozostałe koszty operacyjne	6.3	(587)	(613)
Pozostałe przychody operacyjne	6.3	210	246
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	70	71
Koszty rozwiązania stosunku pracy	13	-	(129)
Amortyzacja	10,11	(2.725)	(2.871)
(Utworzenie)/odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	8.1,8.2	(1.792)	12
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		(1.354)	572
Przychody odsetkowe	16	22	17
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe	16	(282)	(216)
Koszty dyskonta	16	(99)	(92)
Koszty finansowe, netto		(359)	(291)
Podatek dochodowy	23.1	(33)	(27)
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
Zysk/(strata) netto przypisana właścicielom Orange Polska S.A.		(1.746)	254
Zysk/(strata) netto przypisana udziałom nie dającym kontroli		-	-
Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych) (podstawowa i rozwodniona)	30.5	(1,33)	0,19
Średnia ważona liczba akcji (w milionach) (podstawowa i rozwodniona)	30.5	1.312	1.312

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do wyniku			
Zyski/(straty) aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	15	(1)	9
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie zostaną przeniesione		-	(2)
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Zyski z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	20	92	23
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które mogą być przeniesione		(17)	(4)
Inne całkowite dochody, netto		74	26
Całkowite dochody/(straty) ogółem		(1.672)	280
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane właścicielom Orange Polska S.A.		(1.672)	280
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane udziałom nie dającym kontroli		-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
AKTYWA			
Wartość firmy	9	2.147	3.940
Pozostałe wartości niematerialne	10	5.722	3.010
Środki trwałe	11	10.678	11.025
Należności handlowe	12	433	215
Instrumenty pochodne	20	206	89
Pozostałe aktywa		55	52
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	23.2	929	991
Aktywa trwałe razem		20.170	19.322
Zapasy		163	228
Należności handlowe	12	1.827	1.600
Instrumenty pochodne	20	36	33
Należności z tytułu podatku dochodowego		5	2
Pozostałe aktywa		45	117
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów		80	84
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	19	262	266
Aktywa obrotowe razem		2.418	2.330
SUMA AKTYWÓW		22.588	21.652
PASYWA			
Kapitał zakładowy	24.1	3.937	3.937
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		832	832
Pozostałe kapitały rezerwowe		(29)	(103)
Zyski zatrzymane		5.267	7.309
Kapitał własny przypisany właścicielom Orange Polska S.A.		10.007	11.975
Udziały nie dające kontroli		2	2
Kapitał własny razem		10.009	11.977
Zobowiązania handlowe	14.1	682	767
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.087	2.849
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18.2	66	81
Instrumenty pochodne	20	76	125
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	144	251
Rezerwy	13	280	358
Pozostałe zobowiązania	14.2	15	-
Przychody przyszłych okresów	14.3	81	59
Zobowiązania długoterminowe razem		8.431	4.490
Zobowiązania handlowe	14.1	2.433	2.130
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	5	1.273
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18.2	36	45
Instrumenty pochodne	20	-	9
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	188	188
Rezerwy	13	850	803
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		24	60
Pozostałe zobowiązania	14.2	132	191
Przychody przyszłych okresów	14.3	480	486
Zobowiązania krótkoterminowe razem		4.148	5.185
SUMA PASYWÓW		22.588	21.652

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

(w milionach złotych)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe				Zyski zatrzymane	Kapitał własny przypisany właścicielom OPL S.A.	Udziały nie dające kontroli	Kapitał własny razem
			Zyski/(straty) z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	Podatek odroczony	Płatności w formie akcji				
Saldo na dzień 1 stycznia 2016	3.937	832	(83)	(43)	23	-	7.309	11.975	2	11.977
Całkowite straty ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku	-	-	92	(1)	(17)	-	(1.746)	(1.672)	-	(1.672)
Dywidenda (patrz Nota 24.2)	-	-	-	-	-	-	(328)	(328)	-	(328)
Pozostałe zmiany (patrz Nota 24.3)	-	-	-	-	-	-	32	32	-	32
Saldo na dzień 31 grudnia 2016	3.937	832	9	(44)	6	-	5.267	10.007	2	10.009
Saldo na dzień 1 stycznia 2015	3.937	832	(106)	(137)	45	79	7.746	12.396	2	12.398
Całkowite dochody ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku	-	-	23	9	(6)	-	254	280	-	280
Dywidenda (patrz Nota 24.2)	-	-	-	-	-	-	(656)	(656)	-	(656)
Przeniesienie do zysków zatrzymanych (patrz Nota 24.3)	-	-	-	85	(16)	(79)	10	-	-	-
Pozostałe zmiany (patrz Nota 24.3)	-	-	-	-	-	-	(45)	(45)	-	(45)
Saldo na dzień 31 grudnia 2015	3.937	832	(83)	(43)	23	-	7.309	11.975	2	11.977

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
<i>Korekty uzgadniające zysk/(stratę) netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	(70)	(71)
Amortyzacja	10,11	2.725	2.871
Utworzenie/(odwrócenie) odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	8	1.792	(12)
Koszty finansowe, netto		359	291
Podatek dochodowy	23.1	33	27
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących		(126)	(88)
Zyski operacyjne z tytułu różnic kursowych i wyceny instrumentów pochodnych, netto		(10)	(3)
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów, brutto		54	(21)
Zwiększenie stanu należności handlowych, brutto		(430)	(288)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań handlowych		292	(154)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności		58	(49)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu przychodów przyszłych okresów i pozostałych zobowiązań		(29)	134
Otrzymane odsetki		22	17
Odsetki zapłacone i przepływy odsetkowe z instrumentów pochodnych, netto		(353)	(289)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych, netto		10	4
Podatek dochodowy zapłacony		(32)	(76)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2.549	2.547
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	10,11	(5.169)	(1.998)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych		(42)	262
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne, netto		15	8
Przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		119	143
Wpływy ze sprzedaży jednostek zależnych pomniejszone o środki pieniężne tych jednostek i koszty transakcyjne	4	-	8
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu pozostałych instrumentów finansowych		3	(3)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(5.074)	(1.580)
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Zaciągnięcie długoterminowego zadłużenia		2.702	775
Spłata długoterminowego zadłużenia		(1.225)	(62)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu odnawialnej linii kredytowej i krótkoterminowego zadłużenia		1.355	(1.011)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych zabezpieczających dług, netto		17	5
Wyplacona dywidenda	24.2	(328)	(656)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2.521	(949)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto		(4)	18
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu		266	248
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu		262	266

1. Informacje ogólne

1.1. Grupa Kapitałowa Orange Polska

Orange Polska S.A. („Orange Polska” lub „Spółka” lub „OPL S.A.”), spółka akcyjna, powstała i rozpoczęła działalność 4 grudnia 1991 roku. Grupa Kapitałowa Orange Polska („Grupa”) składa się z Orange Polska i jej spółek zależnych. Akcje Orange Polska są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Grupa jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Grupa dostarcza komórkowe i stacjonarne usługi telekomunikacyjne, w tym połączenia głosowe, usługi przesyłu wiadomości i treści, dostęp do Internetu oraz telewizję. Ponadto, Grupa świadczy usługi ICT (*Information and Communications Technology*), usługi w zakresie dzierżawy łączy oraz inne usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej, prowadzi sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego, świadczy usługi w zakresie transmisji danych, budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, prowadzi działalność obrotu energią elektryczną oraz sprzedaje usługi finansowe.

Siedziba Orange Polska mieści się w Warszawie przy ulicy Aleje Jerozolimskie 160.

Telekomunikacyjna działalność Grupy podlega nadzorowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej („UKE”). Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, UKE może nakładać pewne obowiązki na operatorów telekomunikacyjnych o znaczącej pozycji rynkowej na rynku właściwym. Orange Polska S.A. jest spółką o znaczącej pozycji rynkowej na określonych rynkach właściwych.

1.2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Orange Polska oraz następujące jednostki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Udział Grupy w kapitale	
			31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Integrated Solutions Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań z zakresu IT oraz infrastruktury sieciowej.	100%	100%
TP TelTech Sp. z o.o.	Łódź, Polska	Projektowanie i budowa systemów telekomunikacyjnych, obsługa sieci telekomunikacyjnych, monitorowanie sygnałów alarmowych.	100%	100%
Telefony Podlaskie S.A.	Sokołów Podlaski, Polska	Lokalny operator telefonii stacjonarnej, Internetu i telewizji kablowej.	89,27%	89,27%
Orange Retail S.A.	Modlnica, Polska	Dystrybutor produktów OPL S.A. dla rynku masowego i biznesowego.	100%	100%
Orange Real Estate Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Zarządzanie i utrzymanie nieruchomości.	100%	100%
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi szkoleniowe i hotelowe, agent ubezpieczeniowy.	100%	100%
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	Warszawa, Polska	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.	100%	100%
Fundacja Orange	Warszawa, Polska	Działalność charytatywna.	100%	100%
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	100%	100%
Orange Customer Service Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Usługi posprzedażowe dla klientów OPL S.A.	-	100%
TP Invest Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi, niezwiązanymi z podstawową działalnością Orange Polska.	-	100%
TPSA Eurofinance France S.A. ⁽²⁾	Paryż, Francja	Brak działalności operacyjnej.	-	99,99%

⁽¹⁾ Spółki połączyły się z Orange Polska S.A. w 2016 roku (patrz Nota 4).

⁽²⁾ Spółka zlikwidowana w 2016 roku.

Ponadto, Grupa i T-Mobile Polska S.A. posiadają po 50% udziałów w NetWorkS! Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka została zaklasyfikowana jako wspólne działanie ponieważ przedmiotem jej działalności jest zarządzanie, rozwój i utrzymanie sieci będących własnością Grupy i T-Mobile Polska S.A. NetWorkS! Sp. z o.o. powstała w związku z umową o współkorzystanie z mobilnych sieci dostępowych zawartą pomiędzy dwoma operatorami. Umowa ta została zawarta w 2011 roku na okres 15 lat z możliwością przedłużenia i również jest zaklasyfikowana jako wspólne działanie dla celów księgowych.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku udział Grupy w ogólnej liczbie głosów był równy udziałowi Grupy w kapitałach spółek zależnych. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji zostały opisane w Nocie 4.

1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Skład Zarządu Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Jean-François Fallacher – Prezes Zarządu,
Mariusz Gaca – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Konsumenckiego,
Bożena Leśniewska – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego,
Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Transformacji,
Jolanta Dudek – Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami,
Jacek Kowalski – Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich,
Maciej Nowochoński – Członek Zarządu ds. Finansów.

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Maciej Witucki – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Gervais Pellissier – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
Marc Ricau – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Dr Henryka Bochniarz – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Federico Colom Artola – Członek Rady Nadzorczej,
Jean-Marie Culpin – Członek Rady Nadzorczej,
Eric Debroeck – Członek Rady Nadzorczej,
Ramon Fernandez – Członek Rady Nadzorczej,
Russ Houlden – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
prof. Michał Kleiber – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Patrice Lambert – Członek Rady Nadzorczej,
Maria Pasło-Wiśniewska – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Dr Wiesław Rozłucki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Valérie Thérond – Członek Rady Nadzorczej.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Zarządu Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku oraz w roku 2017 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 4 lutego 2016 roku pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z funkcji Prezesa i Członka Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2016 roku. W tym samym dniu Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

W dniu 4 lipca 2016 roku pan Michał Paschalis-Jakubowicz złożył rezygnację z funkcji Członka Zarządu OPL S.A. ze skutkiem natychmiastowym.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Rady Nadzorczej Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku oraz w roku 2017 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 3 lutego 2016 roku pan prof. Andrzej K. Koźmiński złożył rezygnację z funkcji Zastępcy Przewodniczącego i Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na dzień 12 kwietnia 2016 roku.

W dniu 7 kwietnia 2016 roku pan Gérard Ries złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na ten sam dzień.

W dniu 12 kwietnia 2016 roku wygaśł mandat Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. dr. Mirosława Gronickiego i nie został odnowiony. W tym samym dniu Walne Zgromadzenie OPL S.A. powołało prof. Michała Kleibera na Członka Rady Nadzorczej OPL S.A.

W dniu 28 czerwca 2016 roku pani Marie-Christine Lambert złożyła rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2016 roku.

W dniu 13 lipca 2016 roku Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała pana Patrice Lambert oraz pana Federico Colom Artola na Członków Rady Nadzorczej OPL S.A.

2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) przyjętymi przez Unię Europejską. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w milionach złotych. Porównawcze dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zostały przygotowane w oparciu o te same podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności.

Dane finansowe wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy zawarte w niniejszym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym zostały przygotowane przy zastosowaniu jednolitych polityk rachunkowości.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 13 lutego 2017 roku i podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku są przedstawione w Nocie 30 oraz są oparte na:

- wszystkich standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2016 roku,
- MSSF i powiązanych interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2016 roku, dla których Grupa zdecydowała o wcześniejszym ich zastosowaniu,
- podejściu przyjętym w Grupie zgodnie z paragrafami od 10 do 12 zawartymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości („MSR”) 8 (Subiektywna ocena).

3. Segment operacyjny

Grupa raportuje jeden segment operacyjny, ponieważ decyzje o alokacji zasobów oraz ocena wyników oparte są o dane skonsolidowane. Zarząd ocenia wyniki segmentu głównie na podstawie skonsolidowanych przychodów, skonsolidowanego wskaźnika EBITDA, skonsolidowanego zysku/straty netto, skonsolidowanych organicznych przepływów pieniężnych, skonsolidowanych nakładów inwestycyjnych oraz skonsolidowanego wskaźnika dług finansowy netto / skorygowana EBITDA w oparciu o skumulowany skorygowany wskaźnik EBITDA za ostatnie cztery kwartały. W celu lepszej prezentacji wyników, powyższe mierniki są korygowane jak określono poniżej.

Przychody z działalności Grupy są korygowane o wpływ zmian w zakresie konsolidacji. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

EBITDA jest głównym miernikiem zyskowności operacyjnej używanym przez Zarząd i odpowiada zyskowi/stracie z działalności operacyjnej przed amortyzacją i utratą wartości aktywów trwałych. W celu lepszej prezentacji wyników, EBITDA jest korygowana o wpływ zmian zakresu konsolidacji, programów rozwiązania stosunku pracy, kosztów restrukturyzacji, znaczących roszczeń, spraw sądowych i pozostałych ryzyk jak również innych znaczących jednorazowych zdarzeń. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Organiczne przepływy pieniężne są głównym miernikiem generowania przepływów pieniężnych używanym przez Zarząd i odpowiadają przepływowi pieniężnym netto z działalności operacyjnej pomniejszonym o zakupy środków trwałych i wartości niematerialnych, zmiany stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych, wpływ różnic kursowych netto zapłaconych/otrzymanych z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne i powiększonym o przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych. W celu lepszej prezentacji wyników, organiczne przepływy pieniężne są korygowane o płatności za rezerwacje i inne prawa do częstotliwości oraz płatności wynikające ze znaczących roszczeń, spraw sądowych i pozostałych ryzyk. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Nakłady inwestycyjne są głównym miernikiem alokacji zasobów używanym przez Zarząd i odzwierciedlają nabycia środków trwałych i wartości niematerialnych. W celu lepszej prezentacji wyników, nakłady inwestycyjne są korygowane o wpływ nabycia rezerwacji i innych praw do częstotliwości. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Wskaźnik dług finansowy netto / skorygowana EBITDA jest głównym miernikiem struktury i płynności finansowej używanym przez Zarząd. Zarząd ocenia, że powyższy wskaźnik jest najbardziej odpowiednim miernikiem, w związku z tym wskaźnik dźwigni finansowej netto nie jest już używany. Kalkulacja długu finansowego netto została przedstawiona w Nocie 17.

Poniżej zostały przedstawione podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentu operacyjnego:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Skorygowane przychody	11.538	11.826
Skorygowana EBITDA	3.163	3.517
Zysk/(strata) netto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(1.746)	254
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	620	962
Skorygowane nakłady inwestycyjne	2.001	1.998
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Wskaźnik długu finansowego netto / skorygowana EBITDA	2,1	1,1

Poniżej zaprezentowano korekty wprowadzone do informacji finansowych dotyczących segmentu operacyjnego:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Przychody	11.538	11.840
- korekta dotycząca danych Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(14)
Skorygowane przychody	11.538	11.826
 EBITDA	 3.163	 3.431
- korekta dotycząca danych Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(4)
- korekta dotycząca kosztów rozwiązania stosunku pracy (patrz Nota 13) pomniejszona o związane z nimi ograniczenia długoterminowych świadczeń pracowniczych (patrz Nota 15)	-	90
Skorygowana EBITDA	3.163	3.517
 Organiczne przepływy pieniężne	 (2.528)	 962
- korekta dotycząca płatności za rezerwacje częstotliwości (patrz Nota 10)	3.148	-
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	620	962
 Nakłady inwestycyjne	 5.169	 1.998
- korekta dotycząca nakładów na rezerwacje częstotliwości (patrz Nota 10)	(3.168)	-
Skorygowane nakłady inwestycyjne	2.001	1.998

⁽¹⁾ Skorygowane przychody i skorygowana EBITDA za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku nie zawierają danych Contact Center Sp. z o.o. (jednostki zależnej sprzedanej w sierpniu 2015 roku). Ponadto, skorygowana EBITDA nie zawiera zysku na sprzedaży tej spółki w wysokości 3 milionów złotych.

4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji

W dniu 30 września 2016 roku połączenie Orange Polska S.A. i jednostek zależnych będących w całości jej własnością – Orange Customer Service Sp. z o.o. oraz TP Invest Sp. z o.o. – zostało zarejestrowane w sądzie rejestrowym. Połączenie zostało dokonane przez przeniesienie wszystkich aktywów i zobowiązań wymienionych jednostek zależnych do OPL S.A.

W dniu 17 czerwca 2016 roku Grupa zlikwidowała spółkę TPSA Eurofinance France S.A., będącą w pełni własnością Grupy.

W dniu 30 listopada 2015 roku nastąpiło połączenie TP Edukacja i Wypoczynek Sp. z o.o. ze spółką Orange Szkolenia Sp. z o.o.

W dniu 25 sierpnia 2015 roku Grupa sfinalizowała umowę sprzedaży udziałów zawartą w dniu 6 lipca 2015 roku, na podstawie której wszystkie udziały w spółce Contact Center Sp. z o.o., będącej w pełni własnością Grupy, zostały zbyte za łączne wynagrodzenie wynoszące 9 milionów złotych. Zysk ze zbycia wyniósł 3 miliony złotych i został ujęty w zyskach ze sprzedaży aktywów.

W dniu 29 maja 2015 roku Grupa zlikwidowała spółkę Telefon 2000 Sp. z o.o., będącą w pełni własnością Grupy.

5. Przychody

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Przychody komórkowe	6.421	6.141
Usługi detaliczne	4.296	4.589
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	1.037	909
Sprzedaż sprzętu do usług komórkowych	1.088	643
Usługi stacjonarne	4.662	5.083
Usługi wąskopasmowe	1.527	1.746
Usługi szerokopasmowe, telewizja i transmisja głosu przez Internet (<i>Voice over Internet Protocol</i>)	1.490	1.601
Rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw oraz z zakresu infrastruktury sieciowej	892	916
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	753	820
Pozostałe przychody	455	616
Przychody razem	11.538	11.840

Pozostałe przychody zawierają głównie przychody ze sprzedaży urządzeń wykorzystywanych w projektach ICT (*Information and Communications Technology*), wynajem nieruchomości oraz usługi z zakresu badań i rozwoju.

Przychody generowane są przede wszystkim na terytorium Polski. Około 3,2% i 2,8% całkowitych przychodów odpowiednio za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku pochodziło od jednostek nie mających siedziby na terytorium Polski. W większości były to przychody z tytułu rozliczeń z innymi operatorami.

Od 2016 roku, przychody z komórkowych połączeń głosowych i usług przesyłu danych, wiadomości, treści (*content*) oraz M2M (*machine-to-machine*) są prezentowane razem jako usługi detaliczne. Ponadto, przychody ze sprzedaży sprzętu do usług komórkowych są włączone do przychodów komórkowych.

6. Koszty i przychody operacyjne

6.1. Koszty zakupów zewnętrznych (poprzednio: usługi obce)

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Koszty sprzedaży	(2.839)	(2.745)
– wartość sprzedanych telefonów i innych towarów	(1.901)	(1.829)
– koszty prowizji, reklamy, sponsoringu i pozostałe	(938)	(916)
Koszty rozliczeń z innymi operatorami	(1.513)	(1.345)
Koszty sieci oraz usług informatycznych	(670)	(734)
Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych	(1.410)	(1.447)
Koszty zakupów zewnętrznych razem	(6.432)	(6.271)

Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych zawierają głównie koszty wynajmu, koszty zarządzania i utrzymania nieruchomości, koszty obsługi klientów, koszty udostępnianej treści, koszty personelu tymczasowego, opłaty za podwykonawstwo oraz koszty opłat pocztowych.

6.2. Koszty świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Średnia liczba aktywnych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty)	16.424	17.703
Wynagrodzenia	(1.528)	(1.580)
Składki na ubezpieczenie społeczne i pozostałe obciążenia	(350)	(362)
Długoterminowe świadczenia pracownicze (patrz Nota 15)	82	74
Skapitalizowane koszty pracownicze	205	199
Pozostałe świadczenia pracownicze	(45)	(44)
Koszty świadczeń pracowniczych razem	(1.636)	(1.713)

6.3. Pozostałe koszty i przychody operacyjne

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Obciążenia podatkowe inne niż podatek dochodowy	(304)	(301)
Opłata licencyjna za używanie marki Orange (patrz Nota 28.2)	(127)	(134)
Utrata wartości należności handlowych i pozostałych należności, netto	(89)	(98)
Pozostałe koszty i zmiany stanu rezerw, netto	(67)	(80)
Pozostałe koszty operacyjne razem	(587)	(613)
Pozostałe przychody operacyjne razem	210	246

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody od Grupy Orange wynikające ze wspólnie dzielonych zasobów, przychody z tytułu odszkodowań, odsetek z tytułu nieterminowych płatności należności handlowych i złomowania aktywów.

6.4. Koszty prac badawczych i rozwojowych

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku, koszty prac badawczych i rozwojowych ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły odpowiednio 48 milionów złotych i 52 miliony złotych.

7. Zyski ze sprzedaży aktywów

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku zyski ze sprzedaży aktywów wyniosły odpowiednio 70 milionów złotych i 71 milionów złotych i zawierały głównie zyski ze sprzedaży nieruchomości.

8. Utrata wartości

8.1. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności, zdecydowana większość pojedynczych aktywów Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które byłyby niezależne od wpływów generowanych przez pozostałe aktywa, w związku z tym Grupa identyfikuje wszystkie działalności telekomunikacyjne jako pojedynczy ośrodek wypracowujący środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego.

Przy ocenie, czy istnieją przesłanki wskazujące na potencjalną utratę wartości aktywów, Grupa bierze pod uwagę określone czynniki, między innymi zmiany regulacyjne i gospodarcze zachodzące na rynku telekomunikacyjnym w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (włączając wartość firmy).

W 2016 roku w skonsolidowanym rachunku zysków i strat rozpoznano odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości 1.793 milionów złotych, który został w całości przypisany do wartości firmy zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości wynikał z niższych prognozowanych przepływów pieniężnych w biznes planie, opartych na ponownej ocenie przyszłych oczekiwanych wyników w świetle obecnych warunków rynkowych i technologicznych oraz ze wzrostu stopy dyskontowej po opodatkowaniu.

W 2015 roku nie rozpoznano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Główne założenia, przyjęte w celu ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego, są następujące:

- wartość rynku, stopa penetracji, udział w rynku i poziom konkurencji, poziom cen i decyzje organów regulacyjnych dotyczące cen, baza klientów, poziom kosztów sprzedaży niezbędny do zastępowania produktów i konkurowania z istniejącymi lub nowymi uczestnikami rynku, wpływ zmian przychodów na koszty bezpośrednie,
- poziom wydatków inwestycyjnych, który może zależeć od konieczności wdrożenia nowych technologii lub decyzji regulacyjnych dotyczących przyznania rezerwacji częstotliwości,
- stopa dyskontowa oparta na średnioważonym koszcie kapitału i odzwierciedlająca bieżącą rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z przedmiotem działalności ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz
- krańcowa stopa wzrostu odzwierciedlająca ocenę Zarządu co do ewolucji przepływów pieniężnych po ostatnim roku objętym prognozą przepływów pieniężnych.

Wielkości przyporządkowane każdemu z tych parametrów odzwierciedlają doświadczenia Grupy skorygowane o oczekiwane zmiany w okresie objętym biznes planem, jednakże mogą podlegać wpływom nie dających się przewidzieć zmian politycznych, gospodarczych lub prawnych.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne – Operator telekomunikacyjny

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
	Wartość użytkowa Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych	Wartość użytkowa Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych
Podstawa wartości odzyskiwalnej		
Źródła danych		
Krańcowa stopa wzrostu	1%	1%
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	9,25%	8,5%
Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem ⁽¹⁾	10,7%	9,9%

⁽¹⁾ Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem wyliczona jest jako stopa dyskontowa po opodatkowaniu skorygowana o wartość i termin przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu podatku.

Analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej

Rozpoznanie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w wysokości 1,8 miliarda złotych zmniejszyło wartość bilansową operatora telekomunikacyjnego do jego wartości użytkowej wynoszącej 17 miliardów złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Poniższa tabela przedstawia wpływ hipotetycznych zmian głównych założeń na wartość użytkową operatora telekomunikacyjnego:

(w miliardach złotych)

	<i>Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2016</i>					
	<i>Prognozowane przepływy pieniężne po piątym roku</i>		<i>Krańcowa stopa wzrostu</i>		<i>Stopa dyskontowa po opodatkowaniu</i>	
	<i>+10%</i>	<i>-10%</i>	<i>+0.5 p.p.</i>	<i>-0.5 p.p.</i>	<i>+0.5 p.p.</i>	<i>-0.5 p.p.</i>
Wartość użytkowa operatora telekomunikacyjnego	1,6	(1,6)	0,8	(0,7)	(1,0)	1,1

8.2. Pozostałe środki trwałe i wartości niematerialne

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odwrócony odpis aktualizujący wartość środków trwałych i wartości niematerialnych ujęty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniósł odpowiednio 1 milion złotych i 12 milionów złotych i wynikał głównie z przeglądu wybranych nieruchomości Grupy.

9. Wartość firmy

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2016			Na dzień 31 grudnia 2015		
	Koszt	Odpis aktualizujący ⁽¹⁾	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Ośrodek wypracowujący środki pieniężne						
Operator telekomunikacyjny	3.940	(1.793)	2.147	3.940	-	3.940
Wartość firmy razem	3.940	(1.793)	2.147	3.940	-	3.940

⁽¹⁾ Patrz Nota 8.1.

Wartość firmy wynosząca 3.909 milionów złotych powstała w 2005 roku w wyniku nabycia pozostałych 34% udziałów nie dających kontroli w działalności mobilnej kontrolowanej przez OPL S.A. i odpowiada różnicy pomiędzy kosztem nabycia wymienionych wyżej udziałów, a przypisaną im wartością bilansową aktywów netto. To podejście było dozwolone przez MSR 27 obowiązujący w 2005 roku (przed wejściem w życie zmienionego MSR 27, który wymaga, aby nabycie udziałów nie dających kontroli traktować jako transakcję kapitałową). Pozostałe saldo wartości firmy wynoszące 31 milionów złotych powstało w wyniku nabycia wybranych spółek zależnych.

10. Pozostałe wartości niematerialne

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2016			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.785	(1.725)	-	4.060
Oprogramowanie komputerowe	5.521	(3.922)	-	1.599
Pozostałe wartości niematerialne	217	(142)	(12)	63
Pozostałe wartości niematerialne razem	11.523	(5.789)	(12)	5.722

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2015			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	2.617	(1.400)	-	1.217
Oprogramowanie komputerowe	7.052	(5.323)	-	1.729
Pozostałe wartości niematerialne	207	(131)	(12)	64
Pozostałe wartości niematerialne razem	9.876	(6.854)	(12)	3.010

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

Dane dotyczące rezerwacji i innych praw do częstotliwości przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	Data nabycia	Liczba lat do wygaśnięcia ⁽³⁾	Wartość bilansowa netto	
			Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
450 MHz ⁽¹⁾	1991	-	-	-
800 MHz	2016	14,1	2.880	-
900 MHz	2014	12,5	300	324
900 MHz ⁽²⁾	2013	1,6	20	33
1800 MHz ⁽²⁾	2013	11,0	175	191
1800 MHz	1997	10,6	-	-
2100 MHz	2000	6,0	574	669
2600 MHz	2016	14,1	111	-
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości razem			4.060	1.217

⁽¹⁾ Z końcem 2016 roku wygasła dotychczasowa rezerwacja częstotliwości z pasma 450 MHz. Orange Polska wniosła o odnowienie tej rezerwacji, w wyniku czego Prezes UKE wydał w dniu 13 stycznia 2017 roku decyzję rezerwacyjną na kolejny okres 15 lat. Na podstawie opinii biegłego Prezes UKE ustalił opłatę za przyznanie tej rezerwacji w wysokości 115 milionów złotych. Orange Polska wniosła odwołanie od wydanej decyzji rezerwacyjnej.

⁽²⁾ Prawa do częstotliwości na podstawie umów z T-Mobile Polska S.A.

⁽³⁾ Pozostały okres użytkowania w latach na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W dniu 25 stycznia 2016 roku Grupa otrzymała decyzje, w których Prezes UKE dokonał na rzecz Orange Polska rezerwacji częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz za łączną kwotę 3.168 milionów złotych zadeklarowaną w trakcie aukcji. Na podstawie tych decyzji, Orange Polska otrzymała rezerwacje dwóch bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 800 MHz oraz rezerwacje trzech bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 2600 MHz. Rezerwacje częstotliwości zostały dokonane na 15 lat i są ważne od dnia doręczenia decyzji. W lutym 2016 roku Orange Polska zapłaciła całą kwotę pomniejszoną o 20 milionów złotych depozytu wpłaconego przed aukcją w 2014 roku. Amortyzacja opisanych wyżej rezerwacji częstotliwości rozpoczęła się 1 marca 2016 roku, a koszt amortyzacji wyniósł 177 milionów złotych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.217	1.729	64	3.010
Nabycie wartości niematerialnych	3.168	438	15	3.621
Amortyzacja	(325)	(568)	(15)	(908)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	-	(1)	(1)
Saldo zamknięcia	4.060	1.599	63	5.722

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.365	1.778	72	3.215
Nabycie wartości niematerialnych	-	455	21	476
Amortyzacja	(148)	(501)	(24)	(673)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	(3)	(5)	(8)
Saldo zamknięcia	1.217	1.729	64	3.010

11. Środki trwałe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	3.060	(1.833)	(31)	1.196
Sieć	37.499	(29.025)	-	8.474
Terminale	2.126	(1.552)	-	574
Pozostały sprzęt informatyczny	1.486	(1.149)	-	337
Pozostałe	277	(178)	(2)	97
Środki trwałe razem	44.448	(33.737)	(33)	10.678

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2015			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	3.133	(1.775)	(36)	1.322
Sieć	37.737	(29.089)	-	8.648
Terminale	2.108	(1.536)	-	572
Pozostały sprzęt informatyczny	1.525	(1.151)	-	374
Pozostałe	289	(178)	(2)	109
Środki trwałe razem	44.792	(33.729)	(38)	11.025

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku, wartość nakładów ujętych w wartości bilansowej środków trwałych w trakcie ich budowy wyniosła odpowiednio 1.061 milionów złotych i 937 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Grunty i budynki	Sieć	Terminale	Pozostały sprzęt informatyczny	Pozostałe	Środki trwałe razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.322	8.648	572	374	109	11.025
Nabycie środków trwałych	41	1.161	231	88	27	1.548
Sprzedaż i likwidacja	(48)	(5)	-	-	-	(53)
Amortyzacja	(120)	(1.309)	(233)	(123)	(32)	(1.817)
Utrata wartości	1	-	-	-	-	1
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	(21)	4	(2)	(7)	(26)
Saldo zamknięcia	1.196	8.474	574	337	97	10.678

Na podstawie corocznego przeglądu szacowanych okresów użytkowania aktywów trwałych, Grupa zdecydowała o wydłużeniu od 2016 roku okresu użytkowania kabli i kanalizacji wykorzystywanych w stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej. Okresy użytkowania tych aktywów zostały zweryfikowane w świetle rozpoczęcia projektu FTTH (Fiber To The Home) oraz innych prognozowanych zmian technologicznych. W wyniku wydłużenia szacowanego okresu użytkowania koszt amortyzacji okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku był niższy o 301 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Sieć</i>	<i>Terminale</i>	<i>Pozostały sprzęt informatyczny</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.441	9.279	525	359	111	11.715
Nabycie środków trwałych	61	1.043	249	129	40	1.522
Sprzedaż i likwidacja	(65)	(11)	-	-	-	(76)
Amortyzacja	(127)	(1.674)	(244)	(123)	(30)	(2.198)
Utrata wartości	12	-	-	-	-	12
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	11	42	9	(12)	50
Saldo zamknięcia	1.322	8.648	572	374	109	11.025

Wartość bilansowa środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wynosiła odpowiednio 58 milionów złotych i 64 miliony złotych. Środki trwałe stanowiące przedmiot leasingu nie mogą zostać sprzedane, darowane, przewłaszczone ani zastawione i stanowią zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań.

12. Należności handlowe

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
Należności handlowe długoterminowe, netto	433	215
Należności handlowe krótkoterminowe, netto	1.827	1.600
Należności handlowe, netto	2.260	1.815

W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności handlowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i różnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych należności. Należności handlowe długoterminowe dotyczą głównie sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym.

Zmiany w odpisach aktualizujących należności handlowe w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku zaprezentowano poniżej.

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Saldo początkowe	138	143
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, netto	87	92
Wykorzystanie odpisów aktualizujących sprzedane lub spisane należności handlowe	(66)	(97)
Saldo zamknięcia	159	138

Analiza wiekowa należności handlowych netto przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości, netto:		
Nieprzeterminowane	1.501	1.058
Przeterminowane mniej niż 180 dni	281	282
Przeterminowane pomiędzy 180 a 360 dni	8	34
Przeterminowane więcej niż 360 dni	7	4
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości razem, netto	1.797	1.378
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości, netto: ⁽¹⁾		
Nieprzeterminowane	374	303
Przeterminowane	89	134
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości razem, netto	463	437
Należności handlowe razem, netto	2.260	1.815

⁽¹⁾ Zawiera głównie należności od jednostek powiązanych (patrz Nota 28.2) i spółek telekomunikacyjnych oraz należności sporne.

13. Rezerwy

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2016	728	132	301	1.161
Zwiększenie	43	-	5	48
Wykorzystanie	(10)	(71)	(10)	(91)
Rozwiązanie	(7)	-	(32)	(39)
Różnice kursowe	21	-	-	21
Efekt zastosowania dyskonta	18	1	11	30
Na dzień 31 grudnia 2016	793	62	275	1.130
W tym krótkoterminowe	780	62	8	850
W tym długoterminowe	13	-	267	280

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2015	697	89	307	1.093
Zwiększenie	28	132	7	167
Wykorzystanie	(2)	(87)	(22)	(111)
Rozwiązanie	(11)	(3)	-	(14)
Efekt zastosowania dyskonta	16	1	9	26
Na dzień 31 grudnia 2015	728	132	301	1.161
W tym krótkoterminowe	728	68	7	803
W tym długoterminowe	-	64	294	358

Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw wynosiła 1,75% - 3,73% na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 1,72% - 2,98% na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i inne koszty

Rezerwy te dotyczą głównie roszczeń i spraw sądowych opisanych w Nocie 27. Rezerwy na poszczególne sprawy nie są, co do zasady, ujawniane, gdyż zdaniem Zarządu mogłoby to wpłynąć na rozstrzygnięcie toczących się spraw.

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy na 31 grudnia 2016 i 2015 roku obejmowały szacowane kwoty odpraw dla pracowników Grupy, z którymi zostaną rozwiązane umowy o pracę w ramach Umowy Społecznej na lata 2016-2017. Pozostałe zmiany stanu tych rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku dotyczą głównie Umowy Społecznej na lata 2014-2015.

W dniu 2 grudnia 2015 roku OPL S.A. i Orange Customer Service Sp. z o.o. zawarły ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną, na mocy której do 2.050 pracowników może skorzystać z pakietu odejść dobrowolnych w latach 2016-2017. Wartość pakietu zależy od indywidualnego wynagrodzenia, stażu pracy oraz roku odejścia. Podstawą do kalkulacji rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy jest szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście do końca 2017 roku.

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych dotyczą demontażu lub usunięcia środków trwałych (głównie słupów telekomunikacyjnych oraz elementów mobilnej sieci dostępowej) oraz przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdowały. Zgodnie z polskimi regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, środki trwałe, które mogą zawierać niebezpieczne materiały, powinny zostać zdemontowane i zutylizowane na koniec okresu ich użytkowania przez uprawnione do tego jednostki.

Wartość rezerw na koszty likwidacji środków trwałych bazuje na szacowanej liczbie środków, które powinny podlegać utylizacji/miejsc do renowacji, okresie pozostającym do momentu ich likwidacji/renowacji, bieżącym koszcie utylizacji/renowacji oraz inflacji.

14. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów

14.1. Zobowiązania handlowe

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania handlowe	1.437	1.138
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	841	841
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	837	918
Zobowiązania handlowe razem	3.115	2.897
W tym krótkoterminowe	2.433	2.130
W tym długoterminowe ⁽¹⁾	682	767

⁽¹⁾ Dotyczy wyłącznie zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku, wartość zobowiązań handlowych objętych faktoringiem odwrotnym wyniosła odpowiednio 132 miliony złotych i 15 milionów złotych. Zobowiązania te prezentowane są razem z pozostałymi zobowiązaniami handlowymi, ponieważ analiza przeprowadzona przez Grupę wykazała, że utrzymały one handlowy charakter.

14.2. Pozostałe zobowiązania*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	53	113
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków	22	20
Pozostałe	72	58
Pozostałe zobowiązania razem	147	191
W tym krótkoterminowe	132	191
W tym długoterminowe	15	-

14.3. Przychody przyszłych okresów*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Abonament (w tym niewykorzystane środki w systemie post-paid)	194	189
Niewykorzystane środki w systemie pre-paid	206	221
Opłaty za przyłączenie do sieci	62	47
Pozostałe	99	88
Przychody przyszłych okresów razem	561	545
W tym krótkoterminowe	480	486
W tym długoterminowe	81	59

15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Nagrody jubileuszowe	104	131
Odprawy emerytalno-rentowe oraz pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	52	118
Wynagrodzenia i pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	176	190
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych razem	332	439
W tym krótkoterminowe	188	188
W tym długoterminowe	144	251

Niektórzy pracownicy Grupy mają prawo do długoterminowych świadczeń pracowniczych zgodnie z zasadami wynagradzania Grupy (patrz Nota 30.21). Świadczenia te nie są wypłacane z określonego funduszu.

Zmiany bieżącej i bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	131	115	3	249
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	7	3	-	10
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	(28) ⁽²⁾	(66) ⁽²⁾	(3)	(97)
Koszty dyskonta ⁽³⁾	3	1	-	4
Wyплаты świadczeń	(14)	(2)	-	(16)
Straty aktuarialne za okres	5 ⁽¹⁾	1 ⁽⁴⁾	-	6
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	104	52	-	156
Średnioważona zapadalność (w latach)	7	11	-	8

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Wpływ porozumień ze Związkami Zawodowymi (patrz poniżej).

⁽³⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁴⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W pierwszym kwartale 2016 roku Grupa zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienia zmieniające wartość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych wypłacanych pracownikom. Pracownicy przestają być uprawnieni do odpraw emerytalnych wyższych niż określone w polskim prawie pracy, jeżeli odejście na emeryturę nastąpi po 31 grudnia 2017 roku. Porozumienia zmniejszają również przeciętną wartość nagrody jubileuszowej wypłacanej pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy – zmiana dotyczy wypłat, które będą miały miejsce po 2020 roku. W związku z powyższym, koszty świadczeń pracowniczych zostały zmniejszone o 94 miliony złotych w pierwszym kwartale 2016 roku z odpowiednim zmniejszeniem zobowiązań dotyczących długoterminowych świadczeń pracowniczych.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	145	135	86	366
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	11	7	-	18
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	(18) ⁽²⁾	(21) ⁽²⁾	(58) ⁽³⁾	(97)
Koszty dyskonta ⁽⁴⁾	3	4	-	7
Wyплаты świadczeń	(15)	(2)	-	(17)
Rozliczenie ⁽³⁾	-	-	(24)	(24)
(Zyski)/straty aktuarialne za okres	5 ⁽¹⁾	(8) ⁽⁵⁾	(1) ⁽⁵⁾	(4)
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	131	115	3	249
Średnioważona zapadalność (w latach)	8	17	27	12

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Ograniczenia programów wynikające z Umowy Społecznej zawartej w dniu 2 grudnia 2015 roku (patrz Nota 13).

⁽³⁾ Wpływ porozumień ze Związkami Zawodowymi (patrz poniżej).

⁽⁴⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁵⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W pierwszym kwartale 2015 roku Grupa zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienia ograniczające pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia dla byłych pracowników Grupy oraz zobowiązujące do dodatkowych wpłat na fundusz socjalny za lata 2015-2017 w łącznej wysokości 24 milionów złotych. W związku z powyższym, w pierwszym kwartale 2015 roku, koszty świadczeń pracowniczych zostały zmniejszone o 58 milionów złotych stanowiących wpływ netto 82 milionów złotych rozwiązanej rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia i 24 milionów złotych ujętego zobowiązania dotyczącego dodatkowych wpłat na fundusz socjalny.

Wycena zobowiązań na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku została przeprowadzona przy użyciu następujących założeń:

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Stopa dyskontowa	3,5%	3,1% – 3,5%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,5%	2,0% – 2,5%

Zmiana stopy dyskontowej o 0,5 p.p. spowodowałaby wzrost lub spadek o 6 milionów złotych bieżącej/bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2016 roku.

16. Przychody i koszty finansowe

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>							
	<i>Koszty finansowe, netto</i>				<i>Strata operacyjna</i>			
	<i>Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe</i>							
			<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>					<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>
	<i>Przychody odsetkowe</i>	<i>Koszty odsetkowe</i>	<i>Koszty dyskonta</i>	<i>Przychody / (koszty) finansowe, netto</i>	<i>Przychody odsetkowe</i>	<i>Odpisy aktualizujące</i>		
Pożyczki udzielone i należności własne:								
– w tym należności handlowe	22	-	1	-	23	11	(89)	2
	18	-	-	-	18	11 ⁽¹⁾	(87)	2
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-	(134) ⁽²⁾	(106)	(68)	(308)	-	-	(12)
Instrumenty pochodne	-	(150)	107	5	(38)	-	-	41
– zabezpieczające	-	(117)	105	-	(12)	-	-	-
– przeznaczone do obrotu ⁽³⁾	-	(33)	2	5	(26)	-	-	41
Pozycje niefinansowe ⁽⁴⁾	-	-	-	(36)	(36)	-	-	(21)
Razem	22	(284)	2	(99)	(359)	11	(89)	10

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.

⁽³⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁴⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2015

	Koszty finansowe, netto				Zysk operacyjny			
	Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe				Zyski / (straty)			
	Przychody odsetkowe	Koszty odsetkowe	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Koszty dyskonta	Przychody / (koszty) finansowe, netto	Przychody odsetkowe	Odpisy aktualizujące	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych
Pożyczki udzielone i należności własne:								
– w tym należności handlowe	17	-	-	-	17	14	(92)	(1)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-	(77) ⁽²⁾	(44)	(59)	(180)	-	-	3
Instrumenty pochodne	-	(139)	44	-	(95)	-	-	1
– zabezpieczające	-	(99)	28	-	(71)	-	-	-
– przeznaczone do obrotu ⁽³⁾	-	(40)	16	-	(24)	-	-	1
Pozycje niefinansowe ⁽⁴⁾	-	-	-	(33)	(33)	-	-	-
Razem	17	(216)	-	(92)	(291)	14	(92)	3

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽³⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁴⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku nie wystąpiła znacząca nieefektywność instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne.

17. Dług finansowy netto

Wartość długu finansowego netto odpowiada wartości długu finansowego brutto (przeliczonej na złote według kursu walutowego obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego), po uwzględnieniu instrumentów pochodnych netto (zobowiązania pomniejszone o aktywa), pomniejszonej o środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz z uwzględnieniem wpływu efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Poniższa tabela przedstawia analizę długu finansowego netto:

(w milionach złotych)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.092	4.122
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	102	126
Instrumenty pochodne – netto (zobowiązania pomniejszone o aktywa)	20	(166)	12
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.028	4.260
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	(262)	(266)
Efektywna część zabezpieczeń przepływów pieniężnych		9	(83)
Dług finansowy netto		6.775	3.911

18. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych

18.1. Pożyczki od jednostki powiązanej

(w milionach w danej walucie)

Kredytodawca	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty na dzień ⁽¹⁾			
		31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
O oprocentowaniu zmiennym					
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	31 marca 2016	-	-	280	1.193
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2019	480	2.119	480	2.043
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2021	190	840	190	809
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	20 czerwca 2021	2.695	2.695	-	-
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	30 marca 2018	1.438	1.438	77	77
Pożyczki od jednostki powiązanej razem			7.092		4.122
W tym krótkoterminowe			5		1.273
W tym długoterminowe			7.087		2.849

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

⁽²⁾ Odnawialna linia kredytowa zaprezentowana została na dzień 31 grudnia 2016 roku w długoterminowych pożyczkach od jednostki powiązanej (na 31 grudnia 2015 roku była prezentowana w części krótkoterminowej).

Średnioważone efektywne oprocentowanie pożyczek od jednostki powiązanej, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 1,87% oraz 3,36% na dzień 31 grudnia 2016 roku (1,21% oraz 4,16% na dzień 31 grudnia 2015 roku).

18.2. Pozostałe zobowiązania finansowe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	58	64
Kredyty bankowe i pozostałe	44	62
Pozostałe zobowiązania finansowe razem	102	126
W tym krótkoterminowe	36	45
W tym długoterminowe	66	81

19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Środki pieniężne na bieżących rachunkach bankowych, depozyty jednodniowe oraz środki pieniężne w kasie	151	178
Depozyty w Orange S.A.	106	87
Depozyty bankowe do 3 miesięcy	5	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	262	266

Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe oraz depozyty w Orange S.A. w ramach umowy scentralizowanego zarządzania płynnością. Lokaty krótkoterminowe zakładane są na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy. Instrumenty te przynoszą oprocentowanie, którego wysokość zależy od bieżących stóp rynku pieniężnego oraz długości inwestycji.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Grupa lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty w Orange S.A. i na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe posiadające rating inwestycyjny. Limity transakcyjne dotyczące kontrahentów służą monitorowaniu wielkości ekspozycji

na ryzyko kredytowe. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

20. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku portfel instrumentów pochodnych Grupy stanowiły instrumenty finansowe, dla których nie istniał aktywny rynek, głównie transakcje swap zabezpieczające ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe oraz transakcje forward z rozliczeniem netto. W celu wyceny tych instrumentów Grupa stosuje standardowe techniki wyceny, w których podstawą do kalkulacji czynników dyskontowych są odpowiednie rynkowe krzywe stóp procentowych. Wartość godziwa transakcji swap/forward reprezentuje zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne, przeliczone na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i skorygowane o ryzyko kredytowe kontrahenta (ang. *credit valuation adjustment* - „CVA”) lub własne (ang. *debit valuation adjustment* - „DVA”). Oszacowane wartości CVA i DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty finansowe będące w posiadaniu Grupy zostały przedstawione poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>			<i>Wartość godziwa</i>			
<i>Rodzaj instrumentu</i> ⁽¹⁾	<i>Zabezpieczane ryzyko</i>	<i>Pozycja zabezpieczana</i>	<i>Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)</i>	<i>Termin zapadalności</i>	<i>Składnik aktywów finansowych</i>	<i>Składnik zobowiązań finansowych</i>
<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	667 EUR	2019-2021	193	-
CCIRS						
IRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	4.750 PLN	2019-2021	12	(76)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	121 EUR	2017	10	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	6 USD	2017	2	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					217	(76)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	1	-
CCIRS						
NDF	Ryzyko walutowe	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	73 EUR	2017	7	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	35 EUR	2017	3	-
		Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską	120 EUR	2017	11	-
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	6 USD	2017	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	6 USD	2017	2	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					25	-
Instrumenty pochodne razem					242	(76)
W tym krótkoterminowe					36	-
W tym długoterminowe					206	(76)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

(w milionach złotych)

Wartość godziwa

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Zabezpieczane ryzyko	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)	Termin zapadalności	Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	867 EUR	2016-2021	107	-
CCIRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	3.550 PLN	2016-2021	-	(126)
IRS	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	102 EUR	2016	1	(3)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 USD	2016	-	-
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	8 EUR	2016	-	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					108	(129)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	83 EUR	2016-2021	1	-
CCIRS	Ryzyko stopy procentowej	Planowana pożyczka od jednostki powiązanej	800 PLN	2021	2	(2)
IRS	Ryzyko walutowe	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	76 EUR	2016	5	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	35 EUR	2016	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską	105 EUR	2016	3	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	9 USD	2016	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	19 USD	2016	1	(1)
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 EUR	2016	-	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					14	(5)
Instrumenty pochodne razem					122	(134)
W tym krótkoterminowe					33	(9)
W tym długoterminowe					89	(125)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto, Strategia opcyjna – kupione opcje call i wystawione opcje put.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa instrumentów pochodnych. Grupa zawiera kontrakty na instrumenty pochodne z Orange S.A. i wiodącymi instytucjami finansowymi. Grupa ustaliła limity transakcyjne dotyczące kontrahentów, służące monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. Limity oparte są na ratingu każdej instytucji. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne ujęta w innych całkowitych dochodach została zaprezentowana poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2016			12 miesięcy do 31 grudnia 2015		
	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>
Efektywna część zysków/(strat) na instrumentach zabezpieczających	109	(21)	88	(46)	9	(37)
Przeklasyfikowanie do rachunku zysków i strat korygujące:	(7)	2	(5)	71	(13)	58
- <i>koszty odsetkowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	97	(18)	79	100	(19)	81
- <i>różnice kursowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	(105)	20	(85)	(28)	6	(22)
- <i>koszty zakupów zewnętrznych</i>	1	-	1	(1)	-	(1)
Kwota przeklasyfikowana do wartości początkowej zabezpieczanej pozycji	(10)	2	(8)	(2)	-	(2)
Zyski z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne razem	92	(17)	75	23	(4)	19

Przewiduje się, że zyski z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne skumulowane w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wpłyną na rachunek zysków i strat w latach 2017 - 2021.

21. Wartość godziwa instrumentów finansowych

21.1. Pomiar wartości godziwej

W odniesieniu do instrumentów finansowych, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, Grupa klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: kwotowania (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2: dane źródłowe inne niż kwotowania zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane źródłowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe Grupy, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, obejmują instrumenty pochodne prezentowane w Nocie 20. Grupa klasyfikuje instrumenty pochodne do Poziomu 2 pomiaru wartości godziwej.

21.2. Porównanie wartości godziwej i wartości bilansowej instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, należności handlowych, krótkoterminowych zobowiązań handlowych i krótkoterminowych zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu była zbliżona do ich wartości godziwej ze względu na krótki okres zapadalności tych instrumentów, ich gotówkowy charakter lub nieistotną różnicę pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu o zmiennym oprocentowaniu była zbliżona do ich wartości godziwej.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej tych instrumentów finansowych Grupy, których szacowana wartość godziwa odbiega od wartości bilansowej z powodu znaczącej zmiany pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi.

(w milionach złotych)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2016		Na dzień 31 grudnia 2015	
		Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	14.1	837	989	918	1.100

Wartość godziwa instrumentów finansowych została ustalona poprzez zdyskontowanie wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych obowiązujących dla danej waluty. Wartości godziwe obliczone w walutach obcych są przeliczane na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i korygowane o własne ryzyko kredytowe. Oszacowane wartości DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów finansowych.

22. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym

22.1. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa jest narażona na ryzyka finansowe związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi lub posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Ryzyko to można określić jako ryzyko rynkowe (w skład którego wchodzi ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Grupa zarządza ryzykiem finansowym w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zmian kursów walutowych i stóp procentowych, jak również w celu stabilizacji przepływów pieniężnych oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu płynności i elastyczności finansowej.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie zostały zatwierdzone przez Zarząd. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest zgodne ze strategiami opracowanymi przez Komitet ds. Skarbu będący pod bezpośrednim nadzorem Członka Zarządu ds. Finansów.

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym określa zasady oraz zakres odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem finansowym, a w szczególności definiuje następujące obszary:

- miary ryzyka używane do identyfikacji oraz oceny ekspozycji na ryzyka finansowe,
- wybór odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanymi ryzykami,
- metodologię wyceny wartości godziwej instrumentów pochodnych,
- limity transakcyjne oraz ratingi kredytowe kontrahentów, z którymi Grupa zawiera transakcje zabezpieczające.

22.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa zawiera liczne transakcje terminowe w celu zabezpieczania się przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Instrumenty pochodne używane przez Grupę to swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe, swapy procentowe, opcje walutowe, walutowe kontrakty forward z dostawą i bez dostawy.

Pewne instrumenty pochodne używane przez Grupę są klasyfikowane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 (patrz Nota 30.17). Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność przyszłych przepływów pieniężnych wynikającą z danego ryzyka, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zgodnie z polityką Grupy instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczania przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych. Niemniej jednak niektóre instrumenty

pochodne zawarte przez Grupę nie są wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39 i zasady rachunkowości zabezpieczeń nie są stosowane w ich przypadku. Instrumenty pochodne klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu są traktowane przez Grupę jako zabezpieczenie ekonomiczne, ponieważ w istocie zabezpieczają Grupę przed ryzykiem walutowym bądź ryzykiem stopy procentowej.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Grupę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie 20.

22.3. Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na ryzyko walutowe, którego źródłem są aktywa i zobowiązania finansowe denominowane w walutach obcych, w szczególności pożyczki od jednostki powiązanej, kredyt bankowy (patrz Nota 18), zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz oraz rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 27.b).

Strategia zabezpieczania Grupy, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest aktualizowana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

W ramach obowiązującej polityki zabezpieczeń Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe wykorzystując głównie swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe i walutowe kontrakty forward, które pozwalają zamienić kwotę kapitału denominowanego w walucie obcej na kwotę wyrażoną w złotych. W rezultacie zyski/straty kursowe na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski kursowe na pozycji zabezpieczanej. W wyniku zastosowania zabezpieczeń zmienność kursów walutowych ma ograniczony wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

Tabela poniżej przedstawia wskaźniki zabezpieczenia ryzyka walutowego dla głównych ekspozycji walutowych Grupy. Wskaźnik zabezpieczenia ryzyka porównuje wartość zabezpieczonej części ekspozycji walutowej z wartością całej ekspozycji.

<i>Ekspozycja walutowa</i>	<i>Wskaźnik zabezpieczenia</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Pożyczki od jednostki powiązanej i kredyt bankowy	99,5%	99,7%
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	51,5%	47,3%
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 27.b)	82,2%	73,7%

Ponadto Grupa aktywnie zarządza ryzykiem walutowym związanym z wydatkami operacyjnymi oraz inwestycyjnymi.

Do pomiaru ryzyka walutowego Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Grupy (po uwzględnieniu zabezpieczeń) oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej dziesięcioprocentowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut.

<i>(w milionach w danej walucie)</i>	<i>Efektywna ekspozycja po uwzględnieniu zabezpieczeń</i>				<i>Wrażliwość na zmianę kursu PLN względem innych walut wpływająca na skonsolidowany rachunek zysków i strat</i>			
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	
	<i>Waluta</i>	<i>PLN</i>	<i>Waluta</i>	<i>PLN</i>	<i>+10% PLN</i>	<i>-10%</i>	<i>+10% PLN</i>	<i>-10%</i>
<i>Ekspozycja walutowa</i>								
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (EUR)	69	304	85	361	30	(30)	36	(36)
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (EUR) (patrz Nota 27.b)	26	115	38	160	12	(12)	16	(16)
Kredyt bankowy (USD)	3	14	3	13	1	(1)	1	(1)
Razem		433		534	43	(43)	53	(53)

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- niezabezpieczona część zdyskontowanej wartości zobowiązań stanowi ekspozycję na ryzyko walutowe (efektywna ekspozycja),
- za transakcje ograniczające ryzyko walutowe uważa się zarówno instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, jak i te, które klasyfikowane są jako zabezpieczenie ekonomiczne,
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu planowanych transakcji ma wpływ na pozostałe kapitały rezerwowe. Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Grupę wykazała, że potencjalne zyski/(straty) wpływające na pozostałe kapitały rezerwowe wynikające z hipotetycznej dziesięcioprocentowej deprecjacji/aprecjacji złotego względem innych walut wyniosły na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio 56/(56) milionów złotych i 45/(45) milionów złotych.

22.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, że wartość godziwa albo przyszłe przepływy pieniężne z instrumentu finansowego będą zmieniać się na skutek zmian stóp procentowych. Grupa posiada oprocentowane zobowiązania finansowe składające się głównie z pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych (patrz Nota 18).

Strategia zabezpieczania Grupy przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest aktualizowana okresowo. Preferowany podział pomiędzy zadłużeniem opartym na stałej stopie, a tym opartym na zmiennej stopie procentowej, jest wynikiem analizy wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na koszty finansowe.

Według obowiązującej strategii zabezpieczeń Grupa zabezpiecza ryzyko stopy procentowej wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. W rezultacie zastosowania zabezpieczeń struktura zobowiązań zmienia się w kierunku struktury docelowej, jako że zobowiązania oparte na zmiennej/stałej stopie procentowej efektywnie zamieniane są na zobowiązania o stałej/zmiennej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł dla Grupy odpowiednio 69/31% i 88/12%.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowana została analiza wrażliwości Grupy na ryzyko stopy procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) przy założeniu hipotetycznego wzrostu/spadku stóp procentowych o jeden punkt procentowy.

(w milionach złotych)

	<i>Wrażliwość na zmianę stóp procentowych o 1 p.p.</i>							
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>				<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>			
	<i>WIBOR</i>		<i>EURIBOR</i>		<i>WIBOR</i>		<i>EURIBOR</i>	
	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>
Koszty finansowe, netto	(20)	20	(2)	2	37	(39)	(3)	4
Pozostałe kapitały rezerwowe	156	(161)	(14)	13	107	(110)	(15)	17

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- koszty finansowe, netto zawierają następujące elementy narażone na ryzyko stopy procentowej: a) koszty odsetkowe od długu opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń), b) zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych nie wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające i klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu (patrz Nota 20),
- pozostałe kapitały rezerwowe obejmują zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych, którą uznano za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych (patrz Nota 20),
- na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa długu finansowego brutto opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) wynosiła 2.172 miliony złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku 487 milionów złotych).

22.5. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spłacie zobowiązań finansowych. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie polega na prognozowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, analizie poziomu aktywów płynnych w relacji do przepływów pieniężnych, monitorowaniu wskaźników płynności opartych na pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej oraz utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania, w tym do rezerwowych linii kredytowych.

W celu zwiększenia skuteczności, proces zarządzania płynnością jest zoptymalizowany poprzez scentralizowanie funkcji skarbcowych dla Grupy, gdzie płynne nadwyżki środków pieniężnych wygenerowane przez spółki wchodzące w skład Grupy są inwestowane i zarządzane przez skarbiec centralny. Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe. Ponadto w 2013 roku Grupa zawarła z Orange S.A. umowę scentralizowanego zarządzania płynnością umożliwiającą Grupie deponowanie nadwyżek finansowych w Orange S.A.

Grupa zarządza ryzykiem płynności również poprzez utrzymywanie otwartych i niewykorzystanych linii kredytowych, które tworzą rezerwę płynności i zabezpieczają wypłacalność i elastyczność finansową. Wspomniana powyżej umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, daje Grupie dostęp do zapasowego finansowania płynności z maksymalną kwotą limitu wynoszącą 1.750 milionów złotych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie korzystała z udostępnionego limitu. Grupa posiada również odnawialną linię kredytową od Grupy Orange do kwoty 480 milionów EUR oraz inne linie kredytowe do kwoty 8 milionów złotych, z czego 1.442 miliony złotych zostały wykorzystane na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W związku z tym na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa miała niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 2.435 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku było to 3.717 milionów złotych). Na dzień 31 grudnia 2016 roku powyższe linie kredytowe są wystarczające do pokrycia nadwyżki zobowiązań krótkoterminowych nad aktywami obrotowymi w kwocie 1.730 milionów złotych.

Ryzyko płynności jest regularnie mierzone i monitorowane przez Grupę przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- wskaźniki płynności,

- analiza terminów wymagalności niezdykontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy,
- średni czas spłaty kapitału.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźnik płynności (definiowany jako stosunek dostępnych źródeł środków finansowych tj. środków pieniężnych i linii kredytowych oraz kwoty spłaty długu w okresie następnych 12 i 18 miesięcy) oraz wskaźnik płynności bieżącej (definiowany jako stosunek niewykorzystanych linii kredytowych i aktywów obrotowych oraz zobowiązań krótkoterminowych):

(w milionach złotych)

	Wskaźniki płynności	
	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 12 miesięcy	1.332%	288%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	262	266
Spłata długu ⁽¹⁾	134	1.313
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	69	71
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 18 miesięcy	154%	276%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	262	266
Spłata długu ⁽¹⁾	1.633	1.329
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	115	113
Wskaźnik płynności bieżącej (z uwzględnieniem niewykorzystanych linii kredytowych)	117%	117%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Aktywa obrotowe razem	2.418	2.330
Zobowiązania krótkoterminowe razem	4.148	5.185

⁽¹⁾ Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽²⁾ Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne od instrumentów pochodnych.

Analiza wymagalności dla pozostających do zapłaty niezdykontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku została przedstawiona poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu. Płatności odsetek wynikające z instrumentów finansowych, naliczane według zmiennej stopy procentowej, zostały wyliczone w oparciu o odpowiednie stopy procentowe mające zastosowanie na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016									
	Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									
	Długoterminowe									
	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	Razem długo- terminowe	Razem
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.092	125	1.546	2.224	102	3.594	-	7.466	7.591
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	102	39	32	20	10	4	-	66	105
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		58	21	20	14	4	1	-	39	60
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(242)	31	59	(78)	10	(70)	-	(79)	(48)
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	76	38	33	13	(3)	(2)	-	41	79
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.028	233	1.670	2.179	119	3.526	-	7.494	7.727
Zobowiązania handlowe	14.1	3.115	2.439	157	148	148	148	281	882	3.321
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		10.143	2.672	1.827	2.327	267	3.674	281	8.376	11.048

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2015									
	Niezdyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									
	Długoterminowe								Razem	
	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	długo-terminowe	Razem
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	4.122	1.301	26	33	2.069	9	815	2.952	4.253
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	126	48	31	27	16	7	3	84	132
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		64	22	18	17	10	1	-	46	68
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(122)	23	47	47	(7)	11	(36)	62	85
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	134	48	37	29	12	(3)	(2)	73	121
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		4.260	1.420	141	136	2.090	24	780	3.171	4.591
Zobowiązania handlowe	14.1	2.897	2.136	157	151	143	143	417	1.011	3.147
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		7.157	3.556	298	287	2.233	167	1.197	4.182	7.738

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

Średni czas spłaty kapitału dla portfela zadłużenia posiadanego na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 3,2 roku (2,8 roku na dzień 31 grudnia 2015 roku).

22.6. Ryzyko kredytowe

Celem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie rozwoju Grupy przy jednoczesnej minimalizacji ryzyk finansowych poprzez działania zapewniające, że klienci i kontrahenci są zawsze w stanie zapłacić kwoty należne Grupie.

Podstawowym zadaniem Komitetu Kredytowego, podlegającego kontroli Członka Zarządu ds. Finansów, jest koordynacja i konsolidacja następujących działań z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie:

- ocena ryzyka kredytowego klientów,
- monitorowanie sytuacji biznesowej i finansowej klientów,
- zarządzanie należnościami i złymi długami.

Polityka oraz zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w ramach Grupy zostały zatwierdzone przez Komitet Kredytowy.

W Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego zawarte są w Notach 12, 19, 20.

23. Podatek dochodowy

23.1. Podatek dochodowy

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Bieżący podatek dochodowy	12	(80)
Podatek odroczoney	(45)	53
Podatek dochodowy razem	(33)	(27)

Uzgodnienie pomiędzy obciążeniem z tytułu podatku dochodowego a teoretyczną kwotą podatku bazującą na ustawowej stawce podatkowej przedstawia się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Skonsolidowany zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(1.713)	281
<i>Minus: Odpis aktualizujący wartość firmy ⁽¹⁾</i>	<i>1.793</i>	<i>-</i>
Zysk przed opodatkowaniem, skorygowany	80	281
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Kwota teoretyczna podatku	(15)	(53)
Odlczenie związane z wydatkami poniesionymi na nabycie nowych technologii	6	39
Koszty odsetkowe od pożyczki wewnątrzgrupowej nie wpływające na podstawę opodatkowania	(22)	(2)
Pozostałe koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania	(2)	(11)
Podatek dochodowy razem	(33)	(27)

⁽¹⁾ Patrz Nota 8.1.

Koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania obejmują koszty indywidualnie wymienione w polskim prawie podatkowym jako nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku spółki OPL S.A., TP Invest Sp. z o.o. i Orange Customer Service Sp. z o.o. tworzyły Podatkową Grupę Kapitałową.

23.2. Podatek odroczony

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Skonsolidowany rachunek zysków i strat</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
	Środki trwałe i wartości niematerialne	464	537	(73)
Niewykorzystane straty podatkowe	124	4	120	3
Należności i zobowiązania rozpoznane na zasadzie memoriałowej	80	150	(70)	28
Przychody przyszłych okresów	94	90	4	3
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	53	72	(19)	(16)
Rezerwy	84	96	(12)	11
Dług finansowy netto	5	22	-	4
Odpisy aktualizujące aktywa finansowe	34	29	5	(1)
Pozostałe	(9)	(9)	-	(3)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, netto ⁽¹⁾	929	991		
Podatek odroczony razem			(45)	53
Kwota przewidywana do realizacji w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	248	311		

⁽¹⁾ W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio (17) milionów złotych i (6) milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Dodatkowo, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku 10 milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte bezpośrednio w zyskach zatrzymanych (patrz Nota 24.3).

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujęte są w wysokości przewidywanej do realizacji przez wykorzystanie przyszłych dochodów do opodatkowania oszacowanych na podstawie biznes planu zatwierdzonego przez Zarząd Orange Polska oraz przyjętego do ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego (główne założenia zostały opisane w Nocie 8.1).

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy głównie strat podatkowych, w stosunku do których oczekuje się, że nie zostaną wykorzystane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły straty podatkowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota strat podatkowych, dla której nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosła 20 milionów złotych.

24. Kapitał własny

24.1. Kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 milionów złotych i był podzielony na 1.312 milionów w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku była następująca:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>			<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>		
	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna
Orange S.A.	50,67	50,67	1.995	50,67	50,67	1.995
Pozostali akcjonariusze	49,33	49,33	1.942	49,33	49,33	1.942
Razem	100,00	100,00	3.937	100,00	100,00	3.937

24.2. Dywidenda

W dniu 12 kwietnia 2016 roku Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2015 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,25 złotego na jedną akcję. Dywidenda, wynosząca 328 milionów złotych, została wypłacona w dniu 7 lipca 2016 roku.

W dniu 9 kwietnia 2015 roku Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2014 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,50 złotego na jedną akcję. Dywidenda, wynosząca 656 milionów złotych, została wypłacona w dniu 9 lipca 2015 roku.

Wartość zysków zatrzymanych OPL S.A. dostępnych do wypłaty w formie dywidendy dla udziałowców Grupy wynosiła 2,8 miliarda złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku. Pozostałe saldo zysków zatrzymanych Spółki nie jest dostępne do wypłaty w formie dywidendy ze względu na ograniczenia wynikające z polskiego prawa handlowego. Ponadto, 0,1 miliarda złotych zysków zatrzymanych spółek zależnych OPL S.A. było dostępnych do wypłaty w formie dywidendy przez spółki zależne do OPL S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W dniu 13 lutego 2017 roku Zarząd Orange Polska S.A. podjął uchwałę, że nie będzie rekomendował wypłaty dywidendy w 2017 roku.

24.3. Pozostałe zmiany w zyskach zatrzymanych

Wybrane korekty wynikające z nieistotnych błędów lat ubiegłych zostały ujęte przez Grupę bezpośrednio w zyskach zatrzymanych i zaprezentowane jako pozostałe zmiany w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym. Korekta w wysokości 32 milionów złotych (po uwzględnieniu (2) milionów złotych bieżącego podatku dochodowego) z 2016 roku dotyczy ujęcia należności handlowych. Korekta w wysokości (45) milionów złotych (po uwzględnieniu 10 milionów złotych podatku odroczonego) z 2015 roku dotyczy przychodów w systemie pre-paid rozpoznanych w poprzednich okresach.

Ponadto, 10 milionów złotych pozostałych kapitałów rezerwowych zostało przeniesione do zysków zatrzymanych w 2015 roku. Kwota ta składała się z 79 milionów złotych płatności w formie akcji ujętych w poprzednich latach, (85) milionów złotych skumulowanych strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dla emerytów Grupy ograniczonych w 2015 roku i 16 milionów złotych powiązanego z nimi podatku odroczonego.

25. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem poprzez stosowanie zrównoważonej polityki finansowej, której celem jest dostarczanie odpowiednich środków finansowych na rozwój biznesowy przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwej struktury finansowania i płynności finansowej.

Polityka zarządzania kapitałem Grupy uwzględnia poniższe kluczowe elementy:

- wyniki działalności w połączeniu z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi,
- harmonogram spłat długu,
- warunki rynku finansowego,
- zasady dystrybucji zysku akcjonariuszom Grupy.

W celu połączenia tych czynników Grupa okresowo ustala ramy dla struktury finansowania. Grupa ocenia, że wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA jest najbardziej odpowiednim miernikiem struktury finansowej, w związku z tym wskaźnik dźwigni finansowej nie jest już używany. Zarząd przewiduje, że wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA za cały 2017 rok nie przekroczy poziomu 2,6.

Grupa definiuje kapitał jako sumę kapitału własnego oraz długu finansowego netto. W tabeli poniżej przedstawiono składniki kapitału oraz monitorowany przez Grupę wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA.

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Dług finansowy netto	17	6.775	3.911
Kapitał własny razem		10.009	11.977
Kapitał własny razem oraz dług finansowy netto		16.784	15.888
Skorygowana EBITDA	3	3.163	3.517
Wskaźnik długu finansowego netto / Skorygowana EBITDA		2,1	1,1

Przyjęta przez Grupę polityka zarządzania kapitałem narzuca utrzymywanie dyscypliny finansowej, zapewniając jednocześnie odpowiednią elastyczność niezbędną do zachowania rentownego rozwoju oraz do realizacji ustalanych corocznie zasad dystrybucji zysku wypracowanego przez Grupę. Głównym celem polityki dystrybucji zysku jest dostarczanie rozsądnego wynagrodzenia akcjonariuszom Grupy.

26. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów

26.1. Zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego

W przypadkach, w których Grupa jest leasingobiorcą, zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego dotyczą umów, których przedmiotem są głównie budynki i grunty. Koszty z tytułu leasingu wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio 374 miliony złotych i 372 miliony złotych. Większość umów jest denominowana w walutach obcych, niektóre z nich są indeksowane wskaźnikami cen dla danej waluty. W niektórych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, wynosiła:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Do 1 roku	218	205
Od 1 roku do 5 lat	474	419
Powyżej 5 lat	145	199
Minimalne przyszłe opłaty razem	837	823

W przypadkach, w których Grupa jest leasingodawcą, wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wyniosła 81 milionów złotych.

26.2. Podjęte zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, przedstawiają się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Środki trwałe	152	102
Wartości niematerialne	100	161
Zobowiązania inwestycyjne razem	252	263
Kwoty przypadające do zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	231	190

Podjęte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie zakupu urządzeń wykorzystywanych w sieciach telekomunikacyjnych, systemów informatycznych oraz innych rodzajów oprogramowania.

27. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe

a. Postępowania prowadzone przez UOKiK i roszczenia z nimi związane

Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, w przypadku nie spełnienia określonych wymogów przewidzianych w Prawie Telekomunikacyjnym, Prezes UKE może nałożyć na operatora telekomunikacyjnego karę w maksymalnej wysokości do 3% przychodów podatkowych operatora, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym. Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, w przypadku nie zastosowania się do jej przepisów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) może nałożyć na przedsiębiorstwo kary w maksymalnej wysokości do 50 milionów EUR za niedopełnienie obowiązku udzielenia informacji lub do 10% przychodów podmiotu, osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary za naruszenie przepisów prawa.

Postępowanie UOKiK w sprawie ofert pre-paid

We wrześniu 2016 roku UOKiK wszczął postępowania dotyczące Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. twierdząc, że zasady funkcjonujące na rynku polskim stosowane do ofert pre-paid, zgodnie z którymi środki zgromadzone na koncie abonenckim są anulowane w tak zwanym „okresie pasywnym”, mogą naruszać prawa konsumenta.

W ocenie Zarządu, Orange Polska nie naruszyła prawa, a oferty są zgodne z zasadami przyjętymi również w innych sektorach stosujących oferty pre-paid.

Postępowanie prowadzone przez UOKiK w sprawie cen detalicznych za połączenia do Play

W dniu 18 marca 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko spółkom Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. twierdząc, że nadużywały kolektywnej pozycji dominującej

na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej. UOKiK zarzuca operatorom, że ceny detaliczne za połączenia wykonywane przez indywidualnych użytkowników końcowych sieci każdego z tych trzech operatorów do sieci P4 Sp. z o.o. („P4”), operator Play, były relatywnie wyższe niż stosowane za takie połączenia do sieci tych trzech operatorów i ustalone bez wystarczającego uwzględnienia zróżnicowania asymetrycznych stawek opłat hurtowych za zakańczanie połączeń określonych przez UKE. Zdaniem UOKiK stosowane ceny mogły powodować ograniczenie rozwoju konkurencji na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej.

Orange Polska, odpowiadając na pytania UOKiK, przekazała szczegółowe dane dotyczące swoich ofert i cen detalicznych. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 31 marca 2017 roku.

Ponadto Orange Polska otrzymała w maju 2015 roku zawiadanie do próby ugodowej na wniosek złożony w sądzie przez P4, w którym P4 podniósł roszczenia w kwocie 258 milionów złotych dotyczące detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy kwietniem 2012 roku a 31 grudnia 2014 roku. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 2 lipca 2015 roku strony nie zawarły ugody. We wrześniu 2015 roku Orange Polska otrzymała również pozew P4, w którym P4 żąda zapłaty odszkodowania w kwocie 316 milionów złotych, w tym 85 milionów złotych odsetek, dotyczącego detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy lipcem 2009 roku a marcem 2012 roku. W obu podniesionych roszczeniach P4 żąda zapłaty solidarnie przez Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A.

Zdaniem Zarządu, Orange Polska nie prowadziła działań, które mogłyby ograniczać konkurencję, a w okresie którego dotyczy postępowanie poziom konkurencji na detalicznym rynku telefonii mobilnej stale wzrastał.

Postępowanie UOKiK w sprawie przetargów na usługi mobilne

W dniu 20 grudnia 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Orange Polska i dwóm innym oferentom w przetargach na mobilne usługi transmisji danych przeprowadzonych w 2012 roku. Postępowanie UOKiK dotyczy podejrzenia, że oferenci uzgadniali warunki składanych ofert. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 28 lutego 2017 roku.

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami warunków składanych ofert.

Roszczenie Magna Polonia S.A. wobec Orange Polska, T-Mobile Polska, Polkomtel i P4

W 2011 roku UOKiK uznał, że Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. zawarły porozumienie ograniczające konkurencję na krajowym detalicznym i hurtowym rynku usług telewizji mobilnej świadczonych w technologii DVB-H. Swoją decyzją UOKiK nałożył również kary na te cztery spółki (na Orange Polska – 35 milionów złotych). Orange Polska odwołała się od tej decyzji UOKiK. SOKiK uchylił tę decyzję, UOKiK złożył apelację od wyroku SOKiK i sprawa jest aktualnie rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny.

W związku z decyzją UOKiK, Magna Polonia S.A. złożyła w grudniu 2013 roku w sądzie wniosek o zawiadanie tych czterech operatorów do sądowej próby ugodowej. Magna Polonia S.A. była właścicielem Info TV FM Sp. z o.o., operatora telekomunikacyjnego, który oferował dostarczanie hurtowych usług telewizji mobilnej DVB-H do Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. Żaden z czterech operatorów komórkowych nie podjął decyzji o wprowadzeniu usługi telewizji mobilnej dla swoich klientów.

Magna Polonia domagała się, aby Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. dokonały solidarnie zapłaty kwoty 618 milionów złotych. Magna Polonia utrzymywała, że jej roszczenie wynikało z utraconych korzyści spowodowanych nie uruchomieniem telewizji DVB-H (w tym niższej wartości udziałów Info TV FM) oraz z kosztów finansowania Info TV FM. W ocenie Zarządu Orange Polska wniosek spółki Magna Polonia nie dawał uzasadnionej podstawy do oceny, czy Magna Polonia poniosła szkodę. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 11 grudnia 2013 roku strony nie zawarły ugody.

W dniu 26 listopada 2016 roku Magna Polonia wniosła powództwo przeciwko tym samym czterem operatorom oparte co do zasady na podstawach takich jak zawiadanie do próby ugodowej z 2013 roku o zapłatę takiej samej kwoty. Magna Polonia złożyła wniosek o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia postępowania dotyczącego kary 35 milionów złotych nałożonej przez UOKiK (Sąd Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy w tej sprawie na 15 marca 2017 roku).

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami wspólnych działań, których celem miało być utrudnianie wprowadzenia usługi DVB-H w oparciu o ofertę spółki Info TV FM Sp. z o.o. Decyzja o niewprowadzeniu usług telewizji mobilnej została podjęta z powodu sytuacji rynkowej i przyczyn biznesowych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa utworzyła rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko związane z postępowaniami UKE i UOKiK przeciwko Grupie, które zdaniem Grupy stanowią najlepszy szacunek kwot, których zapłata jest prawdopodobna. W przypadku nałożenia jakichkolwiek kar, ich wysokość uzależniona jest od przyszłych zdarzeń, których wynik jest niepewny, zatem w konsekwencji wysokość rezerw może ulec zmianie w okresach przyszłych. Nie ujawniono informacji o wysokości rezerw, gdyż zdaniem Zarządu Spółki mogłoby to osłabić pozycję Grupy w kontekście rozstrzygnięcia toczących się spraw.

b. Postępowanie przed Komisją Europejską w sprawie dostępu szerokopasmowego

W dniu 22 czerwca 2011 roku Komisja Europejska nałożyła na Orange Polska karę w wysokości 127,6 milionów EUR (około 508 milionów złotych) za nadużywanie, przed październikiem 2009 roku, pozycji dominującej na rynku dostępu do hurtowych usług szerokopasmowych. Orange Polska utworzyła rezerwę na całą kwotę kary i naliczone odsetki. Zgodnie z decyzją, kara mogła zostać zabezpieczona poprzez tymczasową zapłatę lub ustanowienie gwarancji bankowej. W dniu 27 września 2011 roku Orange Polska przedłożyła Komisji Europejskiej gwarancję bankową.

Spółka zdecydowanie nie zgadza się z decyzją i niewspółmierną wysokością kary, w szczególności ponieważ jest przekonana, że Komisja Europejska nie uwzględniła szeregu znaczących czynników. Sytuacja na hurtowym rynku szerokopasmowym systematycznie poprawia się od 2007 roku. Budując i udostępniając stacjonarną infrastrukturę szerokopasmową, Spółka skutecznie zmniejsza trudności na polskim rynku szerokopasmowym i zwiększa wskaźnik penetracji usług szerokopasmowych. Nieprawidłowości wskazane przez Komisję Europejską zostały w przeszłości dobrowolnie usunięte przez Spółkę.

Orange Polska złożyła odwołanie od decyzji Komisji Europejskiej do Sądu Unii Europejskiej w dniu 2 września 2011 roku. W dniu 17 grudnia 2015 roku Sąd Unii Europejskiej ogłosił wyrok oddalający odwołanie Orange Polska od decyzji Komisji Europejskiej. W dniu 27 lutego 2016 roku Orange Polska zaskarżyła ten wyrok do Trybunału Sprawiedliwości.

c. Podatkowe zobowiązania warunkowe

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli różnych organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania grzywien, kar oraz naliczania odsetek. Częste zmiany w regulacjach prawnych dotyczących podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych podatków, a także ubezpieczeń społecznych, takie jak wprowadzenie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania w 2016 roku, prowadzą do braku stabilności systemu podatkowego. Częste różnice co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno w obrębie organów państwowych jak i pomiędzy organami państwowymi a przedsiębiorstwami, powodują z kolei powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypada termin płatności podatku. Po przeprowadzanych kontrolach dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Orange Polska oraz niektóre jej jednostki zależne podlegały kontrolom podatkowym w zakresie zapłaconych podatków. Niektóre z powyższych postępowań kontrolnych nie zostały jeszcze zakończone. W opinii Grupy utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

d. Postępowanie przed organami podatkowymi

Urząd Kontroli Skarbowej zakończył postępowanie kontrolne dotyczące rozliczeń podatkowych OPL S.A. za 2009 rok i w dniu 31 marca 2014 roku doręczył wyniki kontroli. Wyniki zakończyły postępowanie przed Urzędem Kontroli Skarbowej i potwierdziły poprawność rozliczeń Spółki w zakresie podatku VAT. Wyniki wskazywały również na pewne nieprawidłowości w zakresie kalkulacji innych zobowiązań podatkowych, ale nie określiły obowiązków Spółki. W opinii Spółki wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione przez

Urząd Kontroli Skarbowej niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznych wpływów środków jest niskie. Ocena ta została potwierdzona przez zewnętrznych doradców podatkowych.

e. Kwestie związane z powstaniem Orange Polska

Orange Polska powstała w wyniku przekształcenia państwowej jednostki organizacyjnej Poczta Polska Telegraf i Telefon („PPTiT”) w dwa podmioty - Poczta Polska i Orange Polska S.A. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej zawiera, zgodnie z aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku, kwotę 713 milionów złotych, powstała w wyniku wniesienia części majątku PPTiT związanego z działalnością telekomunikacyjną. W procesie przekształcenia PPTiT oraz przekazywania mienia na rzecz nowo utworzonych podmiotów w dokumentacji zostały pominięte niektóre nieruchomości, a także inne składniki majątkowe, które obecnie są kontrolowane przez Orange Polska oraz dokumentacja związana z przekształceniem jest w tym zakresie niekompletna. W związku z powyższym prawo Orange Polska do niektórych nieruchomości i innych aktywów trwałych może być kwestionowane, a w konsekwencji może ulec zmianie wartość kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

f. Pozostałe zobowiązania warunkowe

Poza kwestiami opisanymi powyżej, działalność operacyjna Grupy podlega prawnym, społecznym i administracyjnym regulacjom, których naruszenie, choćby nieumyślne, może spowodować nałożenie sankcji na Grupę. Poza karami, które mogą być nałożone przez UOKiK i UKE opisanymi w nocie 27.a Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nałożyć karę w maksymalnej wysokości do 15% przychodu osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, między innymi za naruszenie niektórych przepisów Prawa Energetycznego, nieprzestrzeganie obowiązków określonych w koncesji, odmowę udzielenia informacji.

Grupa jest stroną postępowań prawnych i umów handlowych związanych z działalnością operacyjną. Niektóre decyzje regulacyjne mogą być krzywdzące dla Grupy, a wyroki wydane przez sądy w postępowaniach odwoławczych od takich decyzji mogą mieć negatywne skutki dla Grupy. Grupa systematycznie monitoruje ryzyka i zdaniem Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

28. Transakcje ze stronami powiązаныmi

28.1. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Świadczenia (wynagrodzenia, premie, świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe długoterminowe świadczenia oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy – w pieniądzu lub w naturze) na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej OPL S.A. zostały zaprezentowane poniżej.

(w tysiącach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>		
	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń ⁽¹⁾</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	11.887	3.893	15.780
Świadczenia po okresie zatrudnienia	4.255	-	4.255
Razem	16.142	3.893	20.035

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2016 roku do wypłaty w 2017 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2015 roku, a wypłaconych w 2016 roku.

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

(w tysiącach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>		
	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń⁽¹⁾</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	10.820	3.387	14.207
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	-
Razem	10.820	3.387	14.207

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2015 roku, a wypłacone w 2016 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2014 roku, a wypłaconych w 2015 roku.

Wzrost wartości świadczeń w 2016 roku w porównaniu z 2015 rokiem wynika ze wzrostu liczby Członków Zarządu OPL S.A. oraz wypłaty świadczeń po okresie zatrudnienia dla pana Bruno Duthoit i pana Michała Paschalisa-Jakubowicza po ich rezygnacji z funkcji Członka Zarządu OPL S.A.

Od 2016 roku, punkt 10.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. obejmuje raport na temat polityki wynagrodzeń, który zawiera dodatkowe szczegóły dotyczące świadczeń na rzecz Zarządu i Rady Nadzorczej. W związku z powyższym, wartość świadczeń w podziale na poszczególne osoby nie jest już prezentowana w sprawozdaniach finansowych wg MSSF. Ponadto, od 2016 roku premie włączane są do wartości świadczeń wyłącznie w okresie, w którym zostały naliczone. W rezultacie, wartość świadczeń w danych porównawczych za 2015 rok została zmieniona i nie zawiera 1.335 tysięcy złotych premii naliczonych w 2014 roku, a wypłaconych w 2015 roku.

28.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Orange S.A. była właścicielem 50,67% akcji Spółki i miała prawo powoływania większości Członków Rady Nadzorczej OPL S.A. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o składzie Zarządu.

Przychody Grupy od podmiotów Grupy Orange obejmują przede wszystkim transmisję danych, usługi z zakresu badań i rozwoju oraz rozliczenia międzyoperatorskie. Zakupy od Grupy Orange obejmują przede wszystkim opłaty licencyjne za używanie marki, koszty rozliczeń międzyoperatorskich oraz koszty transmisji danych.

Orange Polska S.A. działa pod marką Orange na podstawie umowy licencyjnej zawartej z Orange S.A. i Orange Brand Services Limited (zwana dalej „OBSL”). Umowa licencyjna przewiduje, że OBSL otrzymuje wynagrodzenie w wysokości do 1,6% przychodów operacyjnych Spółki wypracowanych pod marką Orange. Umowa obowiązuje do 24 lipca 2018 roku z możliwością przedłużenia.

Grupa i Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowy o kredyty terminowe w wysokości 670 milionów EUR i 2.700 milionów złotych oraz umowę o kredyt odnawialny do kwoty 480 milionów EUR (patrz Nota 18.1). Dodatkowo Grupa zawarła umowę z Orange S.A. dotyczącą instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej związane z finansowaniem z Atlas Services Belgium S.A. Wartość nominalna walutowo – procentowych instrumentów swap (CCIRS) i procentowych instrumentów swap (IRS) zawartych w ramach powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 670 milionów EUR i 4.750 milionów złotych z wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 130 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość nominalna wynosiła 950 milionów EUR i 4.350 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 18 milionów złotych).

Należności i zobowiązania finansowe, koszty finansowe netto oraz inne całkowite dochody dotyczące transakcji z Grupą Orange wynikają głównie z wymienionych powyżej umów. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w Orange S.A. dotyczą umowy scentralizowanego zarządzania płynnością (patrz Nota 22.5).

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Sprzedaż towarów i usług oraz pozostałe przychody:	208	205
Orange S.A. (jednostka dominująca)	124	113
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	84	92
Zakupy towarów (w tym zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych) i usług:	(258)	(265)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(91)	(84)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(167)	(181)
- w tym Orange Brand Services Limited (umowa licencyjna na używanie marki)	(127)	(134)
Koszty finansowe, netto:	(246)	(185)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(11)	(72)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(235)	(113)
Inne całkowite dochody:	76	30
Orange S.A. (jednostka dominująca)	76	30
Wyplacona dywidenda:	166	332
Orange S.A. (jednostka dominująca)	166	332

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Należności:	47	44
Orange S.A. (jednostka dominująca)	29	29
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	18	15
Zobowiązania:	68	81
Orange S.A. (jednostka dominująca)	32	32
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	36	49
Należności finansowe:	206	110
Orange S.A. (jednostka dominująca)	206	110
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w:	106	87
Orange S.A. (jednostka dominująca)	106	87
Zobowiązania finansowe:	7.168	4.250
Orange S.A. (jednostka dominująca)	76	128
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	7.092	4.122

29. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Na podstawie corocznego przeglądu szacowanych okresów użytkowania aktywów trwałych, Grupa zdecydowała o wydłużeniu od 2017 roku szacowanego okresu użytkowania niektórych terminali, aktywów sieciowych i elementów oprogramowania. W efekcie Grupa oczekuje, że koszt amortyzacji tych aktywów będzie niższy o około 150 milionów złotych.

30. Podstawowe zasady rachunkowości

W uzupełnieniu do oświadczenia o zgodności zawartego w Nocie 2, niniejsza nota opisuje zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

30.1. Szacunki i subiektywna ocena

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenionych w sposób precyzyjny. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2016 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki i subiektywna ocena zostały opisane w następujących notach:

<i>Nota</i>		<i>Szacunki i subiektywna ocena</i>
5, 14.3, 30.9	Przychody	Alokacja przychodów na poszczególne części składowe oferty pakietowej w oparciu o ich względną wartość godziwą. Oszacowanie wartości godziwej części składowych oferty pakietowej. Ujęcie liniowe przychodów z tytułu opłat za przyłączenie do sieci. Ujęcie przychodów brutto lub netto (analiza czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę/product klientowi końcowemu, czy występuje jako agent). Wartość godziwa kar naliczanych w przypadku zerwania umowy lojalnościowej przez klienta.
8, 30.16	Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej: przesłanki wskazujące na utratę wartości, modele, stopy dyskontowe, stopy wzrostu.
10, 11, 30.13, 30.14	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji.
12, 30.17	Odpisy aktualizujące wartość pożyczek udzielonych i należności własnych	Metodologia przyjęta w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej.
13, 27, 30.20	Rezerwy	Założenia przyjęte dla wyceny rezerw na roszczenia i sprawy sądowe. Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy: stopy dyskontowe, liczba pracowników, staż pracy pracowników, wynagrodzenie jednostkowe oraz inne założenia.
13	Koszty likwidacji środków trwałych	Założenia przyjęte do wyceny rezerw na szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował.
15, 30.21	Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, wiek emerytalny, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne.
20, 21, 30.17	Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej.
23, 30.19	Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego.
30.18	Odpis na wolno rotujące i przestarzałe zapasy	Metodologia stosowana do ustalenia wartości odzyskiwalnej netto zapasów.

W ocenie Grupy, najbardziej znaczące korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań mogą wynikać ze zmian szacunków i subiektywnych ocen dotyczących utraty wartości (patrz Nota 8) oraz rezerw na roszczenia i sprawy sądowe oraz ryzyka (patrz Nota 13 i 27).

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

30.2. Zastosowanie nowych standardów i interpretacji

Zastosowanie standardów i interpretacji w 2016 roku

Żadne nowe standardy i interpretacje nie zostały zastosowane przez Grupę od 1 stycznia 2016 roku.

Standardy i interpretacje opublikowane, ale jeszcze nie przyjęte

- MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”. MSSF 9 ma docelowo zastąpić MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Standard został opublikowany 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku.
Generalnie (poza kilkoma ograniczonymi zwolnieniami), standard ma zastosowanie retrospektywne w odniesieniu do klasyfikacji, wyceny i utraty wartości i prospektywne w stosunku do rachunkowości zabezpieczeń.
MSSF 9 modyfikuje kryteria rozpoznania w księgach transakcji zabezpieczających i głównych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych: z uwagi na rodzaj transakcji w Grupie, nie oczekuje się istotnych zmian w tym zakresie.
MSSF 9 wymaga również zmian w zakresie utraty wartości poprzez stosownie modelu „oczekiwanych strat” zamiast „strat poniesionych”. Z perspektywy Grupy będzie miało to wpływ na odpis z tytułu utraty wartości w stosunku do należności niewymagalnych.
Zarząd ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Standard został opublikowany 28 maja 2014 roku i ma zastosowanie dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard ten został przyjęty przez Unię Europejską 22 września 2016 roku.
Standard odnosi się do rozpoznawania przychodów i ma zastosowanie retrospektywne ograniczone do zaprezentowania skumulowanego efektu nowej metody na dzień otwarcia rocznego okresu raportowego zawierającego datę początkowego zastosowania standardu (1 styczeń 2018 roku) lub przez skorygowanie raportowanych okresów porównawczych.
W odniesieniu do Grupy standard wpłynie głównie na księgowanie ofert pakietowych, które zawierają telefon sprzedawany po obniżonej cenie i usługę telekomunikacyjną: skumulowana wartość przychodów w czasie trwania kontraktu nie ulegnie zmianie, ale alokacja przychodu pomiędzy sprzedany telefon i usługę telekomunikacyjną zmieni się (więcej przychodu ze sprzętu i mniej przychodu z usług). W rezultacie przyspieszenia rozpoznania przychodów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostanie rozpoznane aktywo kontraktowe, które będzie regulowane w korespondencji z należnościami w okresie świadczenia usługi telekomunikacyjnej.
Ponadto, niektóre inkrementalne koszty pozyskania i utrzymania abonenta (to znaczy płatności do dealerów dające się bezpośrednio przypisać do kontraktu, z wyłączeniem subsydiów) będą rozpoznawane w kosztach przez okres trwania oferty pakietowej.
Efekt wdrożenia MSSF 15 jest obecnie analizowany w ramach projektu wdrożenia standardu prowadzonego w Grupie.

- MSSF 16 “Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską.
Standard dotyczy księgowania leasingu i będzie miał zastosowanie od 1 stycznia 2019 roku lub retrospektywnie od 1 stycznia 2018 roku razem z MSSF 15. Retrospektywne zastosowanie ma miejsce na pierwszy dzień zastosowania standardu lub na dzień otwarcia raportowanego okresu porównawczego. Zakładając, że standard zostanie zatwierdzony przez Unię Europejską, Grupa zamierza zastosować standard od 1 stycznia 2019 roku i analizuje zarówno kwestię retrospektywnego zastosowania jak również datę pierwszego zastosowania tego standardu.
Standard wprowadza nową zasadę podziału umów z dostawcami opartą o nową rachunkową definicję umowy leasingu i umowy usługowej.
Standard zmieni głównie rozpoznanie leasingu dla leasingobiorcy poprzez rozpoznanie na dzień dostarczenia aktywa z tytułu prawa do użytkowania przyznanego przez leasingodawcę w korespondencji ze zobowiązaniem finansowym.
Standard wpłynie również na prezentację rachunku zysków i strat (prezentacja amortyzacji i kosztów finansowych zamiast kosztów operacyjnych) i rachunku przepływów pieniężnych (koszty odsetkowe będą miały wpływ tylko na przepływy pieniężne z działalności operacyjnej podczas gdy spłata długu będzie miała wpływ na przepływy z działalności finansowej zgodnie z polityką Grupy). W sprawozdaniu z sytuacji finansowej zmniejszeniu ulegnie kapitał netto na początku umowy (z powodu przyspieszenia kosztów dotyczących komponentu odsetkowego) oraz nastąpi zwiększenie wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych oraz zobowiązań z tytułu leasingu.
Efekt wdrożenia MSSF 16 jest obecnie analizowany w ramach projektu wdrożenia standardu prowadzonego w Grupie.
- Interpretacja KIMSF 22 “Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie płatne z góry”. Interpretacja została opublikowana 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Interpretacja nie została jeszcze przyjęta przez Unię Europejską.
KIMSF 22 doprecyzowuje, że w przypadku otrzymania lub zapłaty z góry wynagrodzenia w walucie obcej data transakcji, dla celów określenia kursu walutowego, jest datą początkowego ujęcia w księgach aktywa z tytułu przedpłaty lub przychodów przyszłych okresów.
Wpływ interpretacji jest obecnie analizowany przez Zarząd.

30.3. Podejście przyjęte w Grupie zgodnie z paragrafami 10 i 12 zawartymi w MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Podejście księgowe opisane poniżej nie jest (lub jest tylko częściowo) opisane w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską. Grupa przyjęła polityki rachunkowości, które według niej najlepiej odzwierciedlają istotę transakcji.

Umowy wieloelementowe

Opracowując politykę ujmowania przychodów z umów wieloelementowych (ofert wiązanych), Grupa przyjęła rozwiązania amerykańskich standardów rachunkowości, Accounting Standards Codification 605-25 „Ujmowanie przychodów – umowy wieloelementowe” (patrz Nota 30.9 *Oferty pakietowe i oferty wiązane*).

30.4. Stosowane przez Grupę dopuszczone podejścia alternatywne zgodnie z MSSF

Niektóre MSSF dopuszczają alternatywne metody wyceny oraz ujmowania aktywów i zobowiązań. W związku z tym, Grupa wybrała:

<i>Standardy</i>		<i>Stosowane podejście alternatywne</i>
MSR 2	Zapasy	Zapasy wycenia się według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ceny ważonej.
MSR 16	Rzeczowy majątek trwały	Rzeczowy majątek trwały wykazuje się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej	Bezzwrotne dotacje rządowe do aktywów pomniejszają wartość bilansową tych aktywów. Dotacje do przychodu pomniejszają odpowiadające im koszty.

30.5. Prezentacja sprawozdań finansowych

Prezentacja sprawozdania z sytuacji finansowej

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, aktywa oraz zobowiązania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe i długoterminowe.

Prezentacja rachunku zysków i strat

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, w skonsolidowanym rachunku zysków i strat koszty są prezentowane w układzie rodzajowym.

Zysk/strata przypadająca na jedną akcję

Zysk/strata netto przypadająca na jedną akcję za każdy okres ustalany jest jako iloraz zysku/straty netto za dany okres przypisanego akcjonariuszom Spółki i średniej ważonej liczby akcji występujących w tym okresie. Średnia ważona liczba akcji występujących w okresie uwzględnia akcje własne.

Zmiany w prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych

Od drugiego kwartału 2016 roku Grupa klasyfikuje należności z tytułu leasingu finansowego jako należności handlowe, a wpływy z tytułu leasingu finansowego są prezentowane jako środki pieniężne netto z działalności operacyjnej. W związku z powyższym 14 milionów złotych zostało przeniesione z pozostałych aktywów do należności handlowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015 roku. Dane porównawcze w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zostały odpowiednio skorygowane: wpływy z tytułu leasingu finansowego prezentowane w części środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej zostały przeklasyfikowane do pozycji zwiększenie/zmniejszenie stanu należności handlowych, brutto prezentowanej w części środki pieniężne netto z działalności operacyjnej.

30.6. Zasady konsolidacji

Spółki zależne, nad którymi Orange Polska sprawuje kontrolę, w sposób bezpośredni lub pośredni, podlegają konsolidacji. Uznaje się, że sprawowanie kontroli występuje wtedy, gdy Orange Polska albo jej jednostka zależna podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe jednostki, w której dokonano inwestycji, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych tej jednostki, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką.

Sprawowanie kontroli nad jednostką, w której dokonano inwestycji, ma miejsce tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie poniższe kryteria:

- Grupa sprawuje władzę nad jednostką, w której dokonano inwestycji;

- Grupa podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych, z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonano inwestycji;
- Grupa posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji, do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Spółki zależne są konsolidowane od daty uzyskania kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w chwili utraty nad nimi kontroli przez Grupę.

Salda i transakcje występujące pomiędzy jednostkami Grupy są dla celów konsolidacji eliminowane.

30.7. Inwestycje we wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne ma formę albo wspólnego przedsięwzięcia, albo wspólnego działania. Grupa jest zaangażowana we wspólne działanie. W związku z udziałami we wspólnym działaniu Grupa ujmuje swoje aktywa, zobowiązania, przychody i koszty, w tym swój udział w tych pozycjach.

30.8. Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

Walutą funkcjonalną Orange Polska jest polski złoty.

Przeliczanie transakcji w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Grupę na walutę funkcjonalną według kursu wymiany obowiązującego na dzień transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej są na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego przeszacowywane przy zastosowaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego, a wszelkie zyski lub straty powstałe w wyniku przeszacowania są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji:

- pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych - w przypadku operacji handlowych,
- przychodów lub kosztów finansowych - w przypadku operacji finansowych.

30.9. Przychody

Przychody z działalności prowadzonej przez Grupę są ujmowane i prezentowane zgodnie z MSR 18 „Przychody”. Przychodem jest wartość godziwa otrzymanych lub należnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży usług i towarów w ramach podstawowej działalności gospodarczej Grupy. Jeżeli wpływy środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów są odroczone, wartość godziwa zapłaty może być niższa niż nominalna wartość środków pieniężnych otrzymanych lub należnych. Wartość godziwą zapłaty ustala się dyskontując wszystkie przyszłe wpływy pieniężne w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową. Różnicę między wartością godziwą i nominalną wartością zapłaty ujmuje się jako przychody z tytułu odsetek zgodnie z MSR 39. Przychody są pomniejszane o podatek VAT oraz rabaty.

Oferty pakietowe i oferty wiązane

Przy sprzedaży ofert pakietowych, Grupa ocenia czy dostarczane na podstawie umowy elementy stanowią oddzielne jednostki rozliczeniowe. Dostarczony element jest uważany za oddzielną jednostkę rozliczeniową, jeżeli (i) stanowi samodzielnie wartość dla klienta i (ii) wartość godziwą niedostarczonego elementu/elementów można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Stała lub możliwa do ustalenia wartość umowy alokowana jest do oddzielnych jednostek rozliczeniowych na podstawie ich względnej wartości godziwej. Jednakże, w przypadku gdy kwota alokowana do produktu, który został już dostarczony klientowi jest uzależniona od dostawy dodatkowych elementów umowy lub od osiągnięcia określonych wymagań jakościowych, kwota przychodu alokowana do produktu dostarczonego jest ograniczona do wartości należnej bezwarunkowo. Taka sytuacja występuje na przykład w segmencie telefonii komórkowej w przypadku sprzedaży ofert wiązanych składających się z telefonu oraz umowy o świadczenie usługi telekomunikacyjnej. Telefon stanowi samodzielnie wartość dla klienta, a wartość

godziwą usługi można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Z uwagi na fakt, że kwota alokowana do telefonu z reguły przekracza kwotę otrzymywaną od klienta w momencie dostarczenia telefonu, przychód rozpoznawany ze sprzedaży telefonu jest generalnie ograniczony do kwoty niezależnej od świadczenia usługi telekomunikacyjnej, tzn. kwoty płaconej przez klienta za telefon.

W przypadku ofert, dla których niemożliwe jest wyodrębnienie oddzielnych elementów składowych, przychody rozpoznawane są w całości przez okres obowiązywania umowy. Głównym przykładem jest przyłączenie do sieci, którego nie można oddzielić od abonamentu i wykonywania połączeń, i w związku z tym opłaty za przyłączenie do sieci ujmowane są przez średni przewidywany okres trwania umowy.

Przychody ze sprzedaży towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie przeniesienia na nabywcę wszystkich istotnych ryzyk i pożytków wynikających z prawa własności (patrz również paragraf „Oferty pakietowe i oferty wiązane”). W przypadku sprzedaży sprzętu na raty, Grupa rozpoznaje przychody w wysokości przyszłych rat zdyskontowanych w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową.

W przypadku sprzedaży sprzętu wraz z usługą telekomunikacyjną przez dystrybutora, który kupuje sprzęt od Grupy przychód rozpoznawany jest w momencie sprzedaży sprzętu do klienta końcowego.

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat w sposób liniowy w okresie obowiązywania umowy, z wyjątkiem umów leasingu finansowego, w przypadku których ujmuje się przychody ze sprzedaży środków trwałych, w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, w momencie rozpoczęcia leasingu oraz przychody finansowe przez okres trwania leasingu.

Przychody ze sprzedaży lub udostępnienia treści (ang. content)

Ujęcie przychodów ze sprzedaży lub udostępnienia treści (muzyki, filmów, gier, itp.) zależy od analizy faktów i okoliczności związanych z tymi transakcjami. Aby ustalić czy przychody powinny być ujęte brutto lub netto, przeprowadzana jest analiza za pomocą następujących kryteriów:

- czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę oczekiwaną przez klienta końcowego,
- czy Grupa ponosi ryzyko, że zakupiona treść nie zostanie sprzedana,
- czy Grupa posiada realną swobodę w ustalaniu cen lub może wpływać na cenę poprzez świadczenie usług dodanych,
- czy Grupa ponosi ryzyko kredytowe.

Przychody rozpoznawane są w momencie dostarczenia treści do klienta.

Przychody z tytułu świadczenia usług

Przychody z tytułu opłat abonamentowych za usługi telefoniczne i dostęp do Internetu ujmowane są liniowo w okresie obowiązywania umowy.

Przychody z tytułu opłat za połączenia telefoniczne przychodzące i wychodzące ujmowane są w momencie świadczenia usługi.

Przychody ze sprzedaży kart telefonicznych dla telefonii stacjonarnej i komórkowej ujmowane są w momencie ich wykorzystania lub w momencie utraty ważności karty telefonicznej.

Oferty promocyjne

W przypadku niektórych ofert handlowych, w których klient nie płaci za świadczenie usługi przez ustalony okres w zamian za podpisanie umowy na czas określony (ang. *time-based incentives*), przychody ujmowane są równomiernie przez określony w umowie nieodwoływalny okres jej obowiązywania.

Rabaty z tytułu obniżonej jakości usług lub przerw w dostawie usług

Zawierane przez Grupę umowy handlowe mogą zawierać zobowiązania dotyczące jakości świadczonych usług (np. czas dostawy czy czas przywrócenia usługi). Jeżeli Grupa nie zapewni określonej jakości usługi, to wówczas jest zobowiązana do przyznania rabatu klientowi końcowemu. Przyznane rabaty pomniejszają przychody. Rabaty są ujmowane w momencie, gdy jest prawdopodobne, że staną się wymagalne w wyniku niedotrzymania warunków umowy.

Transakcje barterowe

Jeżeli dobra i usługi są wymieniane na dobra i usługi o podobnym rodzaju i wartości, wymiany takiej nie uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Jeżeli sprzedaje się dobra lub świadczy usługi w zamian za odmienne dobra i usługi, taki rodzaj wymiany uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Przychody wycenia się według wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług, skorygowanej o kwoty otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Jeżeli przeprowadzenie wiarygodnej wyceny wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług nie jest możliwe, przychody wycenia się w oparciu o wartość godziwą dóbr i usług przekazanych, skorygowaną o kwotę otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Przychody z transakcji barterowych dotyczących usług reklamowych są wyceniane zgodnie z Interpretacją 31 Stałego Komitetu ds. Interpretacji „Przychody – transakcje barterowe obejmujące usługi reklamowe”.

30.10. Koszty pozyskania abonentów, koszty reklamy i pozostałe podobne koszty

Koszty pozyskania i utrzymania abonentów są ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione. Koszty reklamy, promocji, sponsoringu, komunikacji korporacyjnej i koszty promocji marki są również ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione.

30.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są kapitalizowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, który wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ocenie Grupy, budowa sieci nie wymaga znacznego okresu czasu.

30.12. Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmuje w przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce przed 1 stycznia 2010 roku:

- wartość firmy stanowiącą nadwyżkę kosztu połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej na dzień przejęcia, oraz
- wartość firmy powstająca przy dodatkowym nabyciu udziałów niedających kontroli, podczas którego nie dokonuje się powtórnej wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej.

W przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce po 1 stycznia 2010 roku wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jest nadwyżką (a) nad (b):

(a) suma obejmująca:

- (i) wynagrodzenie przekazane, wyceniane na dzień przejęcia według wartości godziwej,
- (ii) wartość udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej, wyceniana albo w wartości godziwej lub proporcjonalnie do udziałów w zidentyfikowanych aktywach netto,
- (iii) w przypadku połączeń jednostek przeprowadzanych etapowo, wyceniona na dzień przejęcia wartość godziwa udziałów uprzednio posiadanych przez przejmującego w jednostce przejmowanej.

(b) wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto na dzień nabycia, z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w MSSF 3.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

30.13. Wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Wartości niematerialne, zawierające głównie rezerwacje i inne prawa do częstotliwości, oprogramowanie i koszty prac rozwojowych, są początkowo wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, które obejmują cenę zakupu, cła importowe, nie podlegające odliczeniu podatki zawarte w cenie, pomniejszone o upusty, rabaty i powiększone o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wewnętrznie wytworzone znaki handlowe oraz bazy klientów nie są ujmowane jako wartości niematerialne.

Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości

Wydatki związane z rezerwacjami i innymi prawami do częstotliwości są amortyzowane metodą liniową przez okres ich użytkowania, rozpoczynając od momentu, kiedy sieć komórkowa jest gotowa do użytku i usługa telefonii komórkowej może być sprzedawana.

Koszty badań i rozwoju

Koszty prac rozwojowych powinny być ujęte jako wartość niematerialna wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży oraz dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne dla Grupy,
- możliwości wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych nie spełniające powyższych kryteriów oraz koszty badań są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat. Prace badawczo-rozwojowe realizowane przez Grupę dotyczą głównie:

- unowocześnień architektury sieci lub jej funkcjonalności,
- rozwoju platform, których celem jest oferowanie nowych usług klientom Grupy.

Koszty prac rozwojowych ujęte jako wartości niematerialne są amortyzowane metodą liniową przez ich przewidywany okres użytkowania, z reguły nie przekraczający czterech lat.

Oprogramowanie

Oprogramowanie jest amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznego użytkowania, nie przekraczający pięciu lat.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych weryfikowane są co roku i podlegają zmianie, jeśli obecnie szacowany okres użytkowania jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach są ujmowane w sposób prospektywny.

30.14. Środki trwałe

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszty wytworzenia, wraz z cłami importowymi, nie podlegającymi odliczeniu podatkami zawartymi w cenie oraz jest pomniejszona o upusty, rabaty i powiększona o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w tym koszty świadczeń pracowniczych i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wartość początkowa zawiera również wstępne szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika majątku oraz koszty renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których poniesienia Grupa jest zobowiązana.

Wartość początkowa sieci telekomunikacyjnej zawiera koszty projektowania i budowy oraz koszty zwiększenia jej pojemności. Łączna wartość początkowa aktywa jest alokowana pomiędzy jego istotne elementy składowe (komponenty), które są ujmowane osobno w przypadku jeśli elementy składowe posiadają odmienne okresy ekonomicznej przydatności lub przewidywany sposób czerpania przyszłych korzyści ekonomicznych jest różny. W takich przypadkach odpisy amortyzacyjne są ustalane dla każdego elementu osobno.

Koszty konserwacji i napraw (koszty bieżącego utrzymania) obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Dotacje inwestycyjne

Grupa może otrzymywać dotacje rządowe oraz dotacje z Unii Europejskiej na wsparcie projektów inwestycyjnych. Dotacje zmniejszają wartość aktywów i są odnoszone na rachunek zysków i strat, jako zmniejszenie amortyzacji, uzależnione od oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego aktywa.

Leasing finansowy

Środki trwałe nabyte w leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści, są ujmowane jako aktywa w korespondencji z ujęciem odpowiedniego zobowiązania. Przyjmuje się, że korzyści i ryzyka związane z posiadaniem aktywów są zazwyczaj przeniesione na Grupę, jeśli spełniony jest przynajmniej jeden z warunków:

- na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika z końcem okresu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość zakupu składnika aktywów za cenę, która - według przewidywań - będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z możliwości tej skorzysta,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu,

- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Środki trwałe przekazane przez Grupę na zasadach leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania aktywa do leasingobiorcy są traktowane jak aktywa sprzedane.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik środków trwałych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej w chwili jego sprzedaży lub kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jego użytkowania lub zbycia. Zyski i straty wynikające z usunięcia składnika środków trwałych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, ustalone jako różnica pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeśli takie są) a wartością bilansową składnika, ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku/straty z działalności operacyjnej.

Umorzenie

Środki trwałe są amortyzowane w celu systematycznego rozłożenia ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną oszacowaną wartość końcową dla odzwierciedlenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z aktywem. Z tego względu, środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Stosowane okresy ekonomicznej przydatności dla środków trwałych zwykle są następujące:

Budynki	10 – 30 lat
Sieć	3 – 40 lat
Terminale	2 – 10 lat
Pozostały sprzęt informatyczny	3 – 5 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Grunty nie są amortyzowane. Prawa wieczystego użytkowania amortyzowane są przez okres, na jaki przysługuje dane prawo, nie przekraczający 99 lat.

Okresy ekonomicznej przydatności są przeglądane corocznie i podlegają skorygowaniu jeśli obecny szacowany okres ekonomicznej przydatności jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach księgowych są ujmowane w sposób prospektywny.

30.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży to aktywa rzeczowe, których wartość bilansowa zostanie odzyskana poprzez transakcję sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Aktywa te są dostępne do niezwłocznej sprzedaży w obecnym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów, a ich sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży wyceniane są po niższej z następujących dwóch wartości: oszacowanej wartości godziwej pomniejszonej o oczekiwane koszty sprzedaży lub wartości bilansowej i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej po spełnieniu warunków określonych w MSSF 5.

Aktywa te nie są amortyzowane. Jeżeli wartość godziwa pomniejszona o oczekiwane koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej, wówczas ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. W kolejnych okresach, wraz ze wzrostem wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w wartości nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący ujęty w przeszłości.

30.16. Testy utraty wartości oraz ośrodki wypracowujące środki pieniężne (ang. *cash generating units* – „CGU”)

Biorąc pod uwagę rodzaj aktywów trwałych oraz rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych składników aktywów trwałych Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych niezależnie od wpływów pochodzących od innych aktywów. Na 31 grudnia 2016 roku Grupa zidentyfikowała jedno CGU (patrz Nota 8.1). Na potrzeby testów utraty wartości Grupa przyporządkowuje całą wartość firmy do tego CGU.

Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz podlega testowi utraty wartości przynajmniej raz w roku lub częściej jeśli wystąpiła przesłanka utraty wartości. MSR 36 „Utrata wartości aktywów” wymaga, aby testy utraty wartości były przeprowadzane na poziomie każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU).

Wartość odzyskiwalna

W celu ustalenia, czy należy rozpoznać odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, porównuje się wartość bilansową aktywów i zobowiązań danego CGU, łącznie z przypisaną do niego wartością firmy, do ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest najlepszym szacunkiem kwoty możliwej do uzyskania ze sprzedaży CGU na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia. Ten szacunek jest ustalany na podstawie dostępnych informacji rynkowych z uwzględnieniem specyficznych warunków transakcji.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych wypracowanych przez CGU, z uwzględnieniem wartości firmy. Szacunki przepływów środków pieniężnych są oparte na założeniach rynkowych i regulacyjnych, założeniach dotyczących przedłużeń rezerwacji i innych praw do częstotliwości oraz przewidywanych przez kierownictwo Grupy warunkach biznesowych, w następujący sposób:

- plany przepływów środków pieniężnych są oparte na planie biznesowym oraz jego ekstrapolacji w nieskończoność poprzez zastosowanie stopy wzrostu odzwierciedlającej spodziewany długoterminowy trend rynku,
- uzyskane szacunki przepływów środków pieniężnych są następnie dyskontowane z użyciem odpowiedniej stopy dyskontowej dla danej działalności.

Jeżeli wartość odzyskiwalna CGU jest mniejsza niż jego wartość bilansowa, wówczas ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. Odpis aktualizujący przypisuje się w pierwszej kolejności do wartości firmy, obniżając jej wartość, a następnie do innych aktywów należących do CGU.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się w rachunku zysków i strat jako zmniejszenie/zwiększenie zysku/straty z działalności operacyjnej. Takie odpisy nie są odwracane.

30.17. Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa finansowe obejmują następujące kategorie: aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne oraz pożyczki udzielone i należności własne.

Zobowiązania finansowe obejmują następujące kategorie: zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz zabezpieczające instrumenty pochodne.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane na dzień rozliczenia transakcji.

Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone i należności własne są aktywami finansowymi nie będącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku i obejmują należności handlowe oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Są one prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach „Należności handlowe” oraz „Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych”.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, środki pieniężne w kasie, depozyty w Orange S.A. utrzymywane w ramach Umowy Scentralizowanego Zarządzania Płynnością Finansową oraz inne płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Pożyczki i należności są początkowo ujmowane w wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednie koszty transakcji, a następnie są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek obiektywne przesłanki wskazujące na to, iż wartość pożyczek udzielonych lub należności własnych uległa obniżeniu. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, ustalana jest wartość odzyskiwalna składnika aktywów. Jeżeli jest ona mniejsza niż wartość bilansowa składnika aktywów, wówczas odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując przewidywane ryzyko kredytowe Grupa korzysta z danych historycznych w celu określenia zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów, które mogą wystąpić po początkowym ujęciu tych aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne, Grupa bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych, w tym zobowiązanie z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach

„Zobowiązania handlowe”, „Pożyczki od jednostki powiązanej” oraz „Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu”.

Zobowiązania z tytułu pożyczek oraz pozostałe zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Niektóre zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek mogą być zabezpieczane za pomocą zabezpieczeń wartości godziwej. Zysk lub strata na zabezpieczonym zobowiązaniu, która dotyczy zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową zobowiązania oraz jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawierają instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od ich terminu zapadalności. Instrumenty pochodne są ujmowane jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub jako instrumenty zabezpieczające.

Instrumenty pochodne ujęte jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Składnik odsetkowy oraz korekta o ryzyko kredytowe powstające z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu są prezentowane jako koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe w ramach kosztów finansowych. Różnice kursowe powstałe z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu, stanowiących zabezpieczenie ekonomiczne transakcji handlowych lub finansowych, są prezentowane odpowiednio jako zysk/strata z tytułu różnic kursowych w ramach pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych lub jako koszty finansowe, w zależności od treści danej transakcji.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne:

- zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka – szczególnie ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego - i które może wpłynąć na wykazywany wynik,
- zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany wynik.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej oraz zysk lub stratę z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji

rozliczana jest w pełni do jej terminu wymagalności, począwszy od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka,

- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w innych całkowitych dochodach uwzględnia się w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań.

30.18. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z następujących wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości odzyskiwalnej netto, z wyjątkiem telefonów komórkowych oraz innych terminali sprzedawanych w ofertach promocyjnych. Zapasy sprzedawane w ofertach promocyjnych wykazywane są według wartości niższej: kosztu (ceny nabycia) i wartości odzyskiwalnej netto, z uwzględnieniem oczekiwanych przyszłych przychodów z abonamentu. Grupa tworzy odpisy aktualizujące wartość zapasów w oparciu o wskaźnik rotacji zapasów i aktualne plany marketingowe.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia są ustalane metodą średniej ceny ważonej. Wartość odzyskiwalna netto jest szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszoną o koszty sprzedaży.

30.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres. Zobowiązania / aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego ujmuje się w kwocie oczekiwanej na koniec okresu sprawozdawczego zapłaty / zwrotu od organów podatkowych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest rozpoznawany dla wszystkich różnic przejściowych oraz dla niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane od tych różnic przejściowych, dla których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo realizacji. Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ponownie ocenia się dotąd nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego. Uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na zrealizowanie tych aktywów.

Nie ujmuje się podatku odroczonego w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i która nie wpływa w momencie przeprowadzenia transakcji na wynik finansowy brutto lub na dochód do opodatkowania.

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu. Podatek odroczony wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących lub ogłoszonych na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego.

30.20. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Grupie ciąży bieżące zobowiązanie względem strony trzeciej, którego kwotę można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Grupy.

Szacunek wysokości rezerwy odpowiada prawdopodobnym wydatkom, jakie Grupa poniesie w celu uregulowania zobowiązania. Jeżeli dokonanie wiarygodnego oszacowania zobowiązania jest niemożliwe, rezerwa nie jest ujmowana. W takim wypadku Grupa wykazuje „zobowiązanie warunkowe”.

Zobowiązania warunkowe odpowiadają (i) możliwym obowiązkom, powstającym na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy lub (ii) obecnym obowiązkom, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, w przypadku których nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub w przypadku których kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym, ale w odpowiednich przypadkach są ujawnione w notach do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Rezerwy na koszty demontażu i usunięcia składników aktywów

Grupa jest zobowiązana, po zakończeniu okresu użytkowania, zdemontować środki trwałe i przeprowadzać rekultywację terenu. Zgodnie z paragrafami 36 i 37 MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” rezerwa jest ujęta w oparciu o najlepszy szacunek kwoty wymaganej do uregulowania zobowiązania. Wysokość rezerwy jest dyskontowana przez zastosowanie stopy dyskonta, która odzwierciedla upływ czasu oraz ryzyko charakterystyczne dla danego składnika zobowiązań. Kwota rezerwy jest okresowo weryfikowana i korygowana w razie konieczności, w korespondencji z aktywem, którego dotyczy.

30.21. Świadczenia pracownicze

Niektórzy pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo przy odejściu na emeryturę lub rentę zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami wynagradzania. Wysokość świadczeń w obu przypadkach zależy od wysokości średniego wynagrodzenia oraz stażu pracy. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalno-rentowe nie są wypłacane z określonego funduszu. Ponadto, Grupa jest zobowiązana do zapewnienia pewnych świadczeń po okresie zatrudnienia na rzecz niektórych emerytowanych pracowników.

Koszt świadczeń nabywanych w danym okresie ustalany jest osobno dla każdego programu metodą aktuarialnej wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Ta metoda traktuje każdy okres świadczenia pracy jako dający prawo do dodatkowej części świadczenia i wycenia każdą część osobno tworząc ostateczne zobowiązanie, które następnie podlega zdyskontowaniu. Wycena bazuje na założeniach demograficznych dotyczących wieku emerytalnego, rotacji pracowników oraz na założeniach finansowych dotyczących przyszłego wzrostu płac i przyszłych stóp procentowych (w celu ustalenia stopy dyskontowej).

Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu odpraw emerytalno-rentowych są ujmowane niezwłocznie w pełnej wysokości w innych całkowitych dochodach. Niezależny aktuariusz co najmniej raz w roku wycenia wartość bieżącą zobowiązań z tytułu powyższych świadczeń. Przekrój demograficzny pracowników oraz wskaźniki ruchów kadrowych wykorzystywane przy wycenie są oparte na danych historycznych.

Świadczenia należne później niż 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego są dyskontowane przy użyciu stopy dyskontowej określonej na podstawie rentowności polskich obligacji skarbowych.

Grupa ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, które są płatne w następstwie:

- decyzji Grupy o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem przed osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego; lub
- decyzji pracownika o przyjęciu propozycji świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy są należne kiedy Grupa rozwiązuje stosunek pracy lub kiedy Grupa zaoferowała pracownikom świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z dotychczasową praktyką, takie propozycje świadczeń są uznawane za zwyczajowo oczekiwany obowiązek i ujmowane w momencie, kiedy wypłata świadczeń staje się prawdopodobna, a świadczenia te można wiarygodnie wycenić. Podstawą do kalkulacji rezerwy z tytułu dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy jest oczekiwany moment wypłaty świadczeń oraz szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście.

Oprócz świadczeń wypłacanych po okresie zatrudnienia i innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, Grupa zapewnia swoim obecnym i emerytowanym pracownikom również określone świadczenia niepieniężne, w tym subsydiowane usługi telekomunikacyjne. Wobec braku w MSSF precyzyjnych wytycznych w tym zakresie, Grupa przyjęła zasadę, zgodnie z którą te i podobne świadczenia pracownicze wyceniane są wg ich kosztu inkrementalnego pomniejszonego o przychody z usługi.

30.22. Płatności w formie akcji

OPL S.A. oraz Orange S.A. prowadziły programy płatności w formie akcji rozliczane w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy świadczyli usługi Spółce oraz jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe OPL S.A. oraz Orange S.A. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych ujmowana była jako koszt w poprzednich okresach oraz, drugostronnie, jako zwiększenie kapitału, przez okres, w którym spełniane były warunki nabycia (okres nabywania uprawnień).

Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników była określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska				
13 lutego 2017 r. Data	Jean-François Fallacher Imię i nazwisko	Prezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych
13 lutego 2017 r. Data	Maciej Nowohoński Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Podpis
13 lutego 2017 r. Data	Mariusz Gaca Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	13 lutego 2017 r. Data
13 lutego 2017 r. Data	Bożena Leśniewska Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Zuzanna Góral Imię i nazwisko
13 lutego 2017 r. Data	Piotr Muszyński Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Dyrektor Rachunkowości i Kontroli Wewnętrznej Stanowisko / funkcja
13 lutego 2017 r. Data	Jolanta Dudek Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
13 lutego 2017 r. Data	Jacek Kowalski Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA ORAZ ORANGE POLSKA S.A.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

ZA 2016 ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016

Niniejsze Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska („Grupa”, „Orange Polska”) w tym Orange Polska S.A. („Spółka”, „OPL”) w 2016 roku zostało sporządzone na podstawie §83.7, §91 i §92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2014 poz.133).

Ujawnienia dotyczące pomiarów wyników, wraz z danymi skorygowanymi, są zaprezentowane w Nocie 3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Orange Polska wg MSSF za 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 roku.

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska w najbardziej istotnych aspektach zawiera również dane odniesione do jednostkowego sprawozdania finansowego Orange Polska S.A. (punkty 1.1,1.2,1.4 poniżej). Jednakże z uwagi na fakt, iż różnice między podstawowymi i głównymi danymi jednostkowymi oraz skonsolidowanymi w zakresie działalności operacyjnej nie wpływają istotnie na ocenę działalności Orange Polska S.A. oraz całej Grupy Kapitałowej Orange Polska - zaprezentowane informacje w pozostałych rozdziałach będą odnosiły się wyłącznie do danych skonsolidowanych.

13 LUTEGO 2017

ROZDZIAŁ I OMÓWIENIE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	5
1 WYBRANE DANE ZE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	6
1.1 Omówienie skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz jednostkowego rachunku zysków i strat.....	9
1.2 Omówienie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz jednostkowego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	9
1.3 Nakłady inwestycyjne	10
1.4 Omówienie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz jednostkowego sprawozdania z sytuacji finansowej.....	10
1.5 Transakcje z podmiotami powiązаныmi	11
1.6 Opis znaczących umów	11
1.7 Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	11
1.8 Zakres konsolidacji w Grupie.....	11
1.9 Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji	11
1.10 Zarządzanie zasobami finansowymi i płynność finansowa Grupy	11
1.10.1 Obligacje.....	12
1.10.2 Kredyty bankowe i pożyczki	12
1.10.3 Niewykorzystane kredyty	12
1.10.4 Warunki umów kredytowych.....	12
1.10.5 Gwarancje i poręczenia	12
1.10.6 Transakcje zabezpieczające	12
ROZDZIAŁ II SPRAWOZDANIE ZARZĄDU DOTYCZĄCE WYNIKÓW OPERACYJNYCH I FINANSOWYCH GRUPY	14
2 WYNIKI FINANSOWE I OPERACYJNE GRUPY	15
2.1 Oferta konwergentna.....	17
2.2 Usługi komórkowe	18
2.2.1 Rynek i konkurencja	19
2.2.2 Mobilne usługi głosowe oraz przesyłu danych	19
2.3 Usługi stacjonarne i przychody pozostałe	21
2.3.1 Rynek i konkurencja	22
2.3.2 Stacjonarne usługi przesyłu danych	23
3 PERSPEKTYWY ROZWOJU ORANGE POLSKA	24
3.1 Perspektywy rynkowe	24
3.2 Średniokresowy plan działań Orange Polska.....	24
3.3 Atuty Orange Polska	25
3.4 Notowania akcji Orange Polska S.A. na Warszawskiej Giełdzie	26
3.4.1 Relacje Inwestorskie Orange Polska.....	27
4 ISTOTNE ZDARZENIA MAJĄCE WPŁYW LUB MOGĄCE MIEĆ WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORANGE POLSKA	29
4.1 Realizacja średniokresowego planu działań Orange Polska.....	29
4.2 Wdrażanie zmian prawa dotyczących usług pre-paid	29
4.3 Rozbudowa infrastruktury	30
4.4 Współpraca w zakresie współkorzystania z radiowych sieci dostępowych.....	31
4.5 Rozwój oferty TV	31
4.6 Konkurencja na rynku telefonii komórkowej	32
4.7 Konkurencja na rynku stacjonarnego Internetu.....	32

4.8	Udział Orange Polska w POPC	32
4.9	Rozwój usług ICT	33
4.10	Ewolucja sieci dystrybucji Grupy	33
4.11	Obowiązki regulacyjne.....	33
4.12	Proponowane zmiany w regulacjach	34
4.13	Regulacja usług roamingowych	34
4.14	Otwarty Internet „neutralność sieci”	35
4.15	Zakańczanie połączeń w sieciach mobilnych (MTR)	35
4.16	Kalkulacja kosztów zakańczanie połączeń w sieci stacjonarnej (FTR).....	35
4.17	Wyniki kalkulacji kosztów	35
4.18	Dopłata do usługi powszechnej	35
4.19	Istotne zmiany prawa	36
4.20	Roszczenia i spory, kary i postępowania.....	36
5	WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA GRUPY W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU	37
	ROZDZIAŁ III STRUKTURA ORGANIZACYJNA	38
6	ZMIANY ORGANIZACYJNE W 2016 ROKU	39
6.1	Zmiany w strukturze organizacyjnej Orange Polska S.A.....	39
6.1.1	Zarząd Orange Polska S.A.....	39
6.1.2	Jednostki organizacyjne Orange Polska S.A.....	40
6.1.3	Zmiany w strukturach organizacyjnych jednostek zależnych Orange Polska S.A.	40
6.2	Zmiany własnościowe w Grupie w 2016 r.....	40
6.2.1	Wykreślenie z rejestru spółki TPSA Eurofinance France SA	40
6.2.2	Połączenie spółek Orange Polska S.A. ze spółkami Orange Customer Services sp. z o.o. oraz TP Invest sp. z o.o.....	40
6.2.3	Obniżenie kapitału zakładowego Orange Szkolenia sp. z o.o.....	40
6.3	Akcjonariat jednostki dominującej	40
7	STRUKTURA GRUPY NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	42
7.1	Organy zarządzające i nadzorujące jednostki dominującej	42
7.1.1	Akcje Orange Polska będące w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących Orange Polska	42
7.1.2	Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy	42
7.2	Zatrudnienie.....	42
7.2.1	Umowa Społeczna.....	43
	ROZDZIAŁ IV KLUCZOWE CZYNNIKI RYZYKA	44
8	SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ORANGE POLSKA	45
8.1	RYZYKA WPŁYWAJĄCE NA DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNĄ ORANGE POLSKA	46
8.1.1	Realizacja nowego średniookresowego planu działań Grupy	46
8.1.2	Konkurencja oraz presja na usługi i ceny	46
8.1.3	Nowe usługi i technologie	46
8.1.4	Ochrona danych	47
8.1.5	Niedostępność infrastruktury informatyczno-sieciowej i usług Orange	47
8.1.6	Nadużycia i zabezpieczenie przychodów	48
8.1.7	Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.....	48
8.1.8	Czynniki ryzyka związane z zasobami ludzkimi i dostosowaniem struktury organizacyjnej	48
8.1.9	Zależność od partnerów zewnętrznych	48

8.2 RYZYKA REGULACYJNE, PRAWNE I PODATKOWE	48
8.2.1 Ryzyka regulacyjne.....	48
8.2.2 Ceny usług detalicznych świadczonych w roamingu.....	48
8.2.3 Przeznaczenie pasma 700MHz na potrzeby świadczenia usług telekomunikacyjnych	49
8.2.4 Polski system podatkowy.....	49
8.2.5 Postępowania UOKiK i Komisji Europejskiej ws. współdzielenia sieci.....	49
8.2.6 Wynagrodzenie za używanie gruntu stron trzecich na potrzeby budowy i utrzymania infrastruktury Orange Polska	50
8.3 RYZYKA KONKURENCYJNE	50
8.3.1 POPC i rozwój infrastruktury światłowodowej w Polsce	50
8.3.2 Technologia eSIM.....	50
8.3.3 Operatorzy telewizji kablowych i konkurencja na rynku ofert konwergentnych.....	50
8.3.4 Dosprzedaż usług w ramach grupy Cyfrowego Polsatu	50
8.3.5 Zapowiadana ekspansja T-Mobile na rynku detalicznym.....	50
8.3.6 Proces wypierania telefonii stacjonarnej przez telefonię komórkową	51
8.3.7 Bezprzewodowy dostęp do Internetu substytucyjny wobec Internetu stacjonarnego	51
8.3.8 Rynek łączy dzierżawionych.....	51
8.4 CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OGÓLNA SYTUACJĄ GOSPODARCZĄ I STANEM RYNKÓW FINANSOWYCH	52
Czynniki makroekonomiczne	52
8.4.1 Wzrost gospodarczy	52
8.4.2 Inflacja.....	52
8.4.3 Bezrobocie i koszty pracy	52
8.4.4 Czynniki polityczno-ekonomiczne.....	52
Czynniki związane z rynkami finansowymi	52
8.4.5 Ogólne czynniki ryzyka związane z rynkiem w Polsce	52
8.4.6 Stopy procentowe	53
8.4.7 Kursy wymiany.....	53
8.4.8 Ryzyko utraty wartości aktywów	53
8.4.9 Czynniki mogące mieć wpływ na cenę akcji Orange Polska	53
ROZDZIAŁ V OŚWIADCZENIA	54
9 OŚWIADCZENIA ZARZĄDU	55
9.1 Oświadczenie o przyjętych zasadach rachunkowości	55
9.2 Oświadczenie o wyborze podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych dokonującego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	55
9.3 Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych.....	55
9.4 Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany okres	56
10 OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	57
10.1 Informacja dotycząca polityki sponsoringowej.....	65
10.2 Opis polityki różnorodności	66
10.3 Raport na temat polityki wynagrodzeń w Orange Polska	66
SŁOWNIK POJĘĆ SPECJALISTYCZNYCH	72
11 ZAŁĄCZNIK DOTYCZĄCY EFEKTU REWIZJI BAZ KLIENCKICH	73

ROZDZIAŁ I
OMÓWIENIE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
na dzień 31 grudnia 2016 oraz za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016

1 WYBRANE DANE ZE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

WYBRANE DANE ZE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

	12 miesięcy zakończone				Zmiana
	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015		
	w mln zł	w mln EUR ¹	w mln zł	w mln EUR ²	
Skonsolidowany rachunek zysków i strat					
Przychody	11.538	2.637	11.840	2.829	-2,6%
EBITDA	3.163	723	3.431	820	-7,8%
Marża EBITDA	27,4%		29,0%		-1,6 pp
EBITDA (skorygowana *)	3.163	723	3.517	840	-10,1%
Marża EBITDA (skorygowane *)	27,4%		29,7%		-2,3 pp
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej**	(1.354)	(309)	572	137	nd
Rentowność operacyjna	nd		4,8%		nd
Skonsolidowany zysk/(strata) netto**	(1.746)	(399)	254	61	nd
Zysk/(strata) netto przypisana właścicielom Orange Polska S.A.**	(1.746)	(399)	254	61	nd
Średnia ważona liczba akcji (w milionach)***	1.312		1.312		
Zysk/(strata) na jedną akcję (w zł) (podstawowa i rozwodniona)	(1,33)	(0,30)	0,19	0,05	nd
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2.549	583	2.547	609	0,1%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5.074)	(1.160)	(1.580)	(378)	221,1%
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2.521	576	(949)	(227)	nd
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto	(4)	(1)	18	4	nd
Nakłady inwestycyjne	5.169	1.181	1.998	477	158,7%
Nakłady inwestycyjne(skorygowane *)	2.001	457	1.998	477	0,2%
Organiczne przepływy pieniężne	(2.528)	(578)	962	230	nd
Organiczne przepływy pieniężne (skorygowane *)	620	142	962	230	-35,6%
na dzień					
	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015		Zmiana
	w mln zł	w mln EUR ³	w mln zł	w mln EUR ⁴	
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej					
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	262	59	266	62	-1,5%
Pozostałe wartości niematerialne	5.722	1.293	3.010	706	90,1%
Środki trwałe	10.678	2.414	11.025	2.587	-3,1%
Aktywa razem	22.588	5.106	21.652	5.081	4,3%
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu****, w tym:	7.194	1.626	4.248	997	69,4%
Krótkoterminowe	41	9	1.318	309	-96,9%
Długoterminowe	7.153	1.617	2.930	688	144,1%
Pozostałe zobowiązania krótko i długoterminowe	5.385	1.217	5.427	1.273	-0,8%
Kapitał własny razem	10.009	2.262	11.977	2.811	-16,4%

Uwagi do przeliczenia powyższych danych:

1 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,3757

2 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,1848

3 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,4240

4 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,2615

* Ujawnienia dotyczące pomiarów wyników, wraz z danymi skorygowanymi, są zaprezentowane w Nocie 3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Orange Polska wg MSSF za 2016 rok

** Więcej informacji Nota 8 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Orange Polska wg MSSF za 2016 rok..

*** Średnia ważona liczba akcji w okresie 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016 r. i 2015 r.

**** Wyłączając zobowiązania handlowe

WYBRANE DANE Z JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

	12 miesięcy zakończone				Zmiana
	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015		
	w mln zł	w mln EUR ¹	w mln zł	w mln EUR ²	
Rachunek zysków i strat					
Przychody	11.248	2.571	11.435	2.733	-1,6%
EBITDA	3.110	711	3.327	795	-6,5%
Marża EBITDA	27,6%		29,1%		-1,5 pp
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej*	(1.509)	(345)	489	117	nd
Rentowność operacyjna	nd		4,3%		nd
Zysk/(strata) netto*	(1.762)	(403)	257	61	nd
Średnia ważona liczba akcji (w milionach)**	1.312		1.312		
Zysk/(strata) na jedną akcję (w zł) (podstawowa i rozwodniona)	(1,34)	(0,31)	0,20	0,05	nd
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2.655	607	2.524	603	5,2%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5.026)	(1.149)	(1.595)	(381)	215,1%
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2.306	527	(916)	(219)	nd
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto	(65)	(15)	13	3	nd
Nakłady inwestycyjne	5.190	1.186	2.021	483	156,8%

	na dzień				Zmiana
	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015		
	w mln zł	w mln EUR ³	w mln zł	w mln EUR ⁴	
Sprawozdanie z sytuacji finansowej					
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	223	50	218	51	2,3%
Pozostałe wartości niematerialne	5.720	1.293	3.008	706	90,2%
Środki trwałe	10.754	2.431	11.082	2.600	-3,0%
Aktywa razem	22.390	5.061	23.164	5.436	-3,3%
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu***, w tym:	7.208	1.629	6.107	1.433	18,0%
Krótkoterminowe	58	13	2.020	474	-97,1%
Długoterminowe	7.150	1.616	4.087	959	74,9%
Pozostałe zobowiązania krótko i długoterminowe	5.245	1.186	5.278	1.239	-0,6%
Kapitał własny razem	9.937	2.246	11.779	2.764	-15,6%

Uwagi do przeliczenia powyższych danych:

1 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,3757

2 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,1848

3 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,4240

4 - Zastosowano kurs PLN/EUR = 4,2615

* Więcej informacji Nota 8 do Sprawozdania Finansowego Orange Polska S.A. wg MSSF za 2016 rok.

** Średnia ważona liczba akcji w okresie 12 miesięcy do dnia 31 grudnia 2016 r. i 2015 r.

*** Wyluczając zobowiązania handlowe

1.1 Omówienie skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz jednostkowego rachunku zysków i strat

Omówienie skonsolidowanego rachunku zysków i strat Grupy

W 2016 r. skonsolidowane przychody wyniosły 11.538 mln zł i były niższe o 302 mln zł w porównaniu z 2015 r. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku przychodów w segmencie stacjonarnym, będącego wynikiem strukturalnej erozji tradycyjnych usług telefonicznych (PSTN, usługi hurtowe) oraz dużej konkurencji na rynku stacjonarnego Internetu. Wzrost przychodów w segmencie mobilnym wynikał głównie ze zwrotu ku ofertom ratałnym w pozyskiwaniu klientów, co przełożyło się na znacznie wyższe przychody ze sprzedaży sprzętu do usług komórkowych.

Skorygowana EBITDA (skorygowany zysk operacyjny przed amortyzacją i utratą wartości aktywów trwałych, patrz Nota 3 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016 sporządzonego według MSSF) wyniosła 3.163 mln zł w 2016 r. i była niższa o 354 mln zł w porównaniu z 2015 r. Trend skorygowanej EBITDA odzwierciedla spadek przychodów oraz niewielki wzrost całkowitych kosztów operacyjnych, do którego przyczyniły się wyższe koszty międzyoperatorskie i koszty sprzedaży.

Zysk/strata z działalności operacyjnej (EBIT) była niższa o 1.926 mln zł w porównaniu z 2015 r., głównie w wyniku rozpoznanego w 2016 r. odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego - w wysokości 1.793 mln zł (patrz Nota 8 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016 sporządzonego według MSSF) oraz niższego raportowanego wskaźnika EBITDA. Wpływ ten został częściowo skompensowany spadkiem amortyzacji o 146 mln zł, wynikającym z wydłużenia ekonomicznego okresu użytkowania kabli i kanalizacji wykorzystywanych w stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej, co w 2016 r. zmniejszyło koszt amortyzacji o 301 mln zł. Wpływ wydłużenia okresu użytkowania został częściowo skompensowany przez koszt amortyzacji w wysokości 177 mln zł dotyczący częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz nabytych w 2016 r.

W 2016 r. koszty finansowe netto wzrosły o 68 mln zł w porównaniu z 2015 r., co wynikało głównie z wyższego długu finansowego netto.

W efekcie, w 2016 r. skonsolidowana strata netto wyniosła 1.746 mln zł w porównaniu ze skonsolidowanym zyskiem netto wynoszącym 254 mln zł w 2015 r.

Więcej informacji dotyczących wyników operacyjnych i finansowych przedstawiono w punkcie 2.

Omówienie rachunku zysków i strat Orange Polska S.A.

W 2016 r. strata netto Orange Polska S.A. wyniosła 1.762 mln zł i była o 16 mln zł wyższa od skonsolidowanej straty netto Grupy Kapitałowej Orange Polska. Wyższy o 102 mln zł odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego - oraz marża wypracowana przez spółki zależne na transakcjach z Orange Polska S.A. i podmiotami zewnętrznymi zostały częściowo skompensowane wypłaconymi przez spółki zależne dywidendami w wysokości 109 mln zł. W 2015 r., zysk netto Orange Polska S.A. był na poziomie zbliżonym do skonsolidowanego zysku netto Grupy Kapitałowej Orange Polska.

1.2 Omówienie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz jednostkowego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Omówienie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych Grupy

Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej w 2016 r. wyniosły 2.549 mln zł i były na podobnym poziomie w porównaniu z 2015 r. Niższa EBITDA i wyższe koszty odsetkowe zostały zrównoważone przez niższe zapotrzebowanie na kapitał obrotowy (do czego w 2016 r. przyczynił się odwrotny faktoring).

Łączne wydatki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej w 2016 r. wyniosły 5.074 mln zł, w porównaniu z 1.580 mln zł w 2015 r. Ta zmiana jest głównie spowodowana płatnością w wysokości 3.148 mln zł za nabyte w 2016 r. częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz.

W 2016 r. środki pieniężne netto z działalności finansowej wyniosły 2.521 mln zł, w porównaniu do wydatków pieniężnych netto w wysokości 949 mln zł w 2015 r. Ta zmiana jest spowodowana głównie przepływami pieniężnymi z pożyczek od jednostki powiązanej.

Omówienie sprawozdania z przepływów pieniężnych Orange Polska S.A.

W 2016 r. wpływ środków pieniężnych netto w Orange Polska S.A. był o 61 mln zł wyższy niż wpływ środków pieniężnych w Grupie, głównie w wyniku wykupu krótkoterminowych obligacji wyemitowanych do spółek zależnych w wysokości 222 mln zł netto. Wpływ wykupu obligacji został częściowo skompensowany przez otrzymane dywidendy od spółek zależnych w wysokości 109 mln zł oraz przepływy w wysokości 65 mln zł z tytułu obniżenia kapitału zakładowego spółki Orange Szkolenia sp. z o.o. W 2015 roku, wpływ środków pieniężnych netto w Orange Polska S.A. był na poziomie porównywalnym do Grupy.

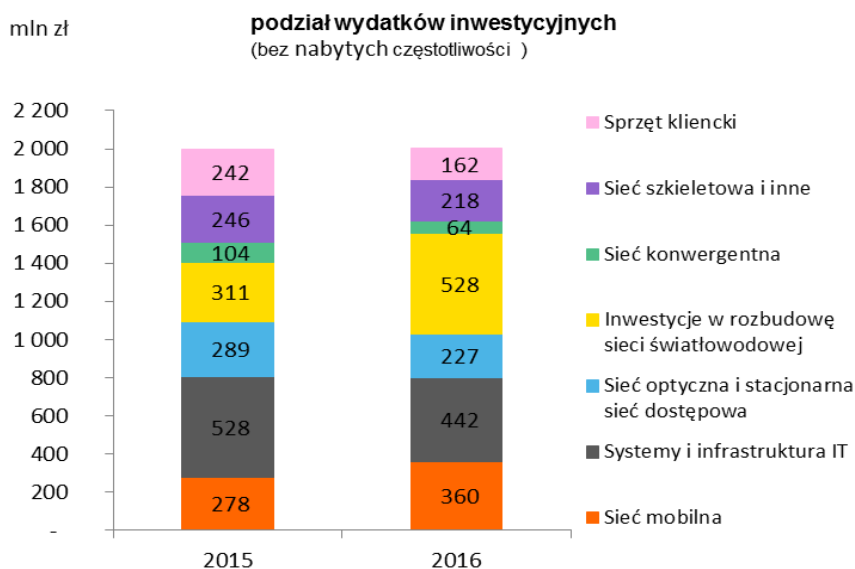
1.3 Nakłady inwestycyjne

Skorygowane nakłady inwestycyjne Grupy w 2016 r. wyniosły 2.001 mln zł i były wyższe o 3 mln zł w porównaniu do nakładów inwestycyjnych w ubiegłym roku (kwoty bez nabytych częstotliwości).

Nakłady inwestycyjne Grupy obejmowały przede wszystkim:

- rozbudowę sieci światłowodowej w ramach ogłoszonego programu inwestycyjnego; w 2016 r. program objął swym zasięgiem 755 tys. gospodarstw domowych, co łącznie z wybudowanymi w roku 2014 i 2015 rozszerzyło zasięg do prawie 1,5 mln gospodarstw domowych, łącznie w 37 miastach (wobec 16 miast na koniec 2015 r.);
- nakłady związane ze zwiększeniem zasięgu usług LTE jak również z poprawą jakości sieci mobilnej, pojemności oraz zasięgu usług GSM/UMTS oraz przystosowaniem mobilnej sieci dostępowej do technologii 4G, również w miejscach nieobjętych projektem konsolidacji dostępowej sieci mobilnej (rejony strategiczne lub rejony niedoinwestowane);
- rozbudowę mobilnej sieci transportowej i rdzeniowej, aby sprostać rosnącemu wolumenowi przesyłu danych oraz zapewnić oczekiwaną przez klienta jakość usług;
- nakłady na realizację programów transformacyjnych w obszarze IT, w tym wspólnego systemu obsługi procesów sprzedażowych usług stacjonarnych i mobilnych dla klientów B2C i SOHO;
- realizację inwestycji związanych z rozwojem oferty, sprzedażą i procesem obsługi klienta jak również modernizacją i rozwojem infrastruktury technicznej IT;
- prace badawczo-rozwojowe.

Poniższy wykres przedstawia podział nakładów inwestycyjnych pomiędzy główne kategorie (z wyłączeniem licencji telekomunikacyjnych).

1.4 Omówienie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz jednostkowego sprawozdania z sytuacji finansowej

Omówienie sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy

Saldo aktywów było wyższe o 936 mln zł w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2015 r. Zmiana ta wynikała przede wszystkim z nakładów inwestycyjnych, które były o 2.444 mln zł wyższe od amortyzacji. Na nakłady inwestycyjne w 2016 r. wpłynęły rezerwacje częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz, nabyte za 3.168 mln zł. Ponadto, na saldo aktywów wpłynął wzrost należności handlowych o 445 mln zł, związany głównie ze sprzedażą ratelną sprzętu do usług komórkowych. Wpływ ten został częściowo skompensowany rozpoznaniem w 2016 r. odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego - w wysokości 1.793 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. łączna wartość zobowiązań wzrosła o 2.904 mln zł do kwoty 12.579 mln zł. Zmiana ta wynikała głównie ze zwiększenia wartości pożyczek od jednostki powiązanej o 2.970 mln zł.

Omówienie sprawozdania z sytuacji finansowej Orange Polska S.A.

Zmiany salda aktywów i zobowiązań Orange Polska S.A. wynikały głównie z wpływu tych samych czynników, które opisano powyżej, w omówieniu skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Orange Polska. Ponadto, połączenie z Orange Customer Service sp. z o.o. i TP Invest sp. z o.o. spowodowało

zmniejszenie salda aktywów o 1.108 mln zł oraz salda zobowiązań o 1.250 mln zł, a także zwiększenie kapitałów własnych o 142 mln zł.

1.5 Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Dane o transakcjach Grupy z podmiotami powiązаныmi znajdują się w nocie 28 do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

1.6 Opis znaczących umów

Informacje o znaczących umowach zawartych przez Grupę w 2016 r. znajdują się w punkcie 1.10.2.

1.7 Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Opis zdarzeń po dniu bilansowym zamieszczono w nocie 29 do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

1.8 Zakres konsolidacji w Grupie

Zakres konsolidacji w Grupie został przedstawiony w nocie 1.2 do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

1.9 Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 r. Spółka lub jednostka od niej zależna nie udzielała poręczeń kredytu lub pożyczki ani gwarancji innemu podmiotowi lub jednostce od niego zależnej, których łączna wartość stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych Orange Polska, pozostałe informacje znajdują się w punkcie 1.10.5.

1.10 Zarządzanie zasobami finansowymi i płynność finansowa Grupy

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa finansowała działalność za pomocą środków generowanych z działalności operacyjnej i z udostępnionych przez Grupę Orange S.A. kredytów.

W roku 2016 r. Grupa dokonała spłaty zobowiązań długoterminowych z tytułu kredytów w wysokości 1.194 mln zł oraz kredytu rewolwingowego udostępnionego przez Grupę Orange S.A. w wysokości 640 mln zł.

Grupa korzystała z udostępnionego przez Grupę Orange S.A. kredytu długoterminowego, który wykorzystano łącznie w wysokości 2 700 mln zł, oraz kredytu odnawialnego wykorzystanego w łącznej kwocie 2.000 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wartość zadłużenia Grupy z tytułu kredytów, bez uwzględnienia wyceny instrumentów pochodnych, wyniosła 7.122 mln zł i była o 2.963 mln zł wyższa w porównaniu z poziomem zadłużenia na dzień 31 grudnia 2015 r.

Wartość zobowiązań z tytułu leasingu finansowego i pozostałych zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła 72 mln zł i była o 17 mln zł niższa w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Płynność Grupy pozostawała na bezpiecznym poziomie zapewnionym przez środki pieniężne, których stan na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniósł 262 mln zł, oraz dzięki dostępnym liniom kredytowym, których równowartość w złotych wynosiła łącznie 2.435 mln zł.

W oparciu o dostępne środki finansowe oraz linie kredytowe, jak też stosowne możliwości finansowania zewnętrznego Grupa posiada wystarczające środki finansowe na realizację zakładanych zadań inwestycyjnych, jak też wydatków kapitałowych planowanych w 2017 r.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. wskaźniki płynności Grupy wzrosły w porównaniu do stanu na koniec 2015 r. Wyższa płynność finansowa Grupy była efektem spadku zobowiązań krótkoterminowych o 1.078 mln zł (pomniejszone o przychody przyszłych okresów oraz rezerwy) oraz wzrostu aktywów obrotowych (o 88 mln zł).

Poniżej przedstawiono wartości wskaźników płynności obliczone dla Grupy na dzień 31 grudnia 2016 r. i na dzień 31 grudnia 2015 r.:

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Wskaźnik bieżącej płynności Aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe*	0,86	0,60
Wskaźnik szybkiej płynności Aktywa obrotowe ogółem – zapasy / zobowiązania krótkoterminowe*	0,80	0,54
Wskaźnik superszybkiej płynności Aktywa obrotowe ogółem – zapasy – należności / zobowiązania krótkoterminowe*	0,15	0,13

* Do kalkulacji przyjęto zobowiązania krótkoterminowe pomniejszone o przychody przyszłych okresów oraz rezerwy.

Zadłużenie finansowe netto Grupy z uwzględnieniem wycen instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2016 r. zwiększyło się do poziomu 6.775 mln zł, wobec 3.911 mln zł na koniec 2015 r.

Tak istotny wzrost zadłużenia wynikał z zapłacenia w lutym 3.148 mln zł za wylicytowane w aukcji bloki częstotliwości w paśmie 800 MHz i 2600 MHz.

1.10.1 Obligacje

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie przeprowadzała nowych emisji ani wykupu zewnętrznych długoterminowych dłużnych papierów wartościowych.

1.10.2 Kredyty bankowe i pożyczki

W dniu 3 lutego 2016 r. Orange Polska S.A. zawarła umowę o kredyt z Atlas Services Belgium SA – jednostką w całości zależną od Orange S.A., na podstawie której Grupie zostało udostępnione długoterminowe finansowanie do kwoty 2.700 mln zł, z datą spłaty kredytu do 20 czerwca 2021 r.

1.10.3 Niewykorzystane kredyty

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Grupa posiadała niewykorzystane linie kredytowe ogólnego przeznaczenia na łączną kwotę 685 mln zł.

Dodatkowo Grupa posiadała niewykorzystany limit w wysokości 1.750 mln zł w ramach dostępu do zapasowego finansowania płynności, udostępnionego przez Orange S.A.

1.10.4 Warunki umów kredytowych

Umowy zawarte przez Orange Polska S.A nie zawierają zobowiązań do utrzymania przez Grupę wskaźnika finansowego. Dla celów informacyjnych wartość wskaźnika określonego jako stosunek długu netto do skorygowanej EBITDA na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła 2,1.

1.10.5 Gwarancje i poręczenia

W badanym okresie Orange Polska S.A. zlecała bankom wystawianie gwarancji bankowych za zobowiązania jednostki zależnej TP Teltech Sp. z o.o. na rzecz jej kontrahentów, jednocześnie zobowiązując się do pokrycia ewentualnych roszczeń z tytułu wypłat z gwarancji. Na dzień 31 grudnia 2016 r. łączna wartość gwarancji wyniosła 2,8 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 ważne było poręczenie Orange Polska S.A. udzielone w grudniu 2015 r. w wysokości 2,6 mln zł dla Banku Handlowego w Warszawie S.A. jako zabezpieczenie gwarancji bankowej należytego wykonania umowy wystawionej przez bank na zlecenie spółki TP Teltech Sp. z o.o.

Ponadto w dniu 1 grudnia 2016 roku jednostka dominująca udzieliła poręczenia dla Alior Bank S.A. jako zabezpieczenie limitu kredytowego udostępnionego w wysokości 7 mln zł przez bank spółce zależnej Orange Retail S.A.

1.10.6 Transakcje zabezpieczające

W 2016 roku Grupa kontynuowała działania mające na celu ograniczenie ryzyka walutowego poprzez zawieranie i utrzymywanie transakcji typu swap walutowy, opcja walutowa, swap walutowo-procentowy i ndf, w wyniku czego na dzień 31 grudnia 2016 r. zabezpieczeniami było objęte:

- 99,5 % zadłużenia wyrażonego w walutach obcych,
- 51,5 % zobowiązania z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (koncesja UMTS),
- 82,2 % kwoty rezerwy na karę nałożoną przez Komisję Europejską.

W wyniku tych działań ekspozycja walutowa Grupy na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiła:

- 3 mln USD zadłużenia,
- 69 mln EUR zobowiązania z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (koncesja UMTS),
- 26 mln EUR kwoty rezerwy na karę nałożoną przez Komisję Europejską.

Ponadto, Grupa zabezpieczyła część ekspozycji walutowej związanej z wydatkami operacyjnymi (np. koszty zakupu telefonów komórkowych) i inwestycyjnymi.

Grupa zabezpiecza także ryzyko stopy procentowej, wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. Na dzień 31 grudnia 2016 r. stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł 69/31% względem 88/12% na dzień 31 grudnia 2015 r.

ROZDZIAŁ II
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU DOTYCZĄCE WYNIKÓW
OPERACYJNYCH I FINANSOWYCH GRUPY

w 2016 roku

2 WYNIKI FINANSOWE I OPERACYJNE GRUPY

W swojej działalności Grupa identyfikuje jeden segment operacyjny. Ocena wyników segmentu dokonywana jest głównie na podstawie skonsolidowanych przychodów, skonsolidowanego wskaźnika EBITDA, skonsolidowanego zysku/straty netto, skonsolidowanych organicznych przepływów pieniężnych, skonsolidowanych nakładów inwestycyjnych i skonsolidowanego wskaźnika dług finansowy netto / EBITDA w oparciu o skumulowany wskaźnik EBITDA za ostatnie cztery kwartały. EBITDA odpowiada zyskowi/stracie z działalności operacyjnej przed amortyzacją i utratą wartości aktywów trwałych. Organiczne przepływy pieniężne odpowiadają przepływowi pieniężnym netto z działalności operacyjnej pomniejszonym o zakupy środków trwałych i wartości niematerialnych, zmiany stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych, wpływ różnic kursowych netto zapłaconych/otrzymanych z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne i powiększonym o przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych. W celu usprawnienia oceny wyników, w przypadkach istotnych dla analizy trendów, informacje finansowe mogą zostać skorygowane przez wyłączenie wpływu znaczących jednorazowych transakcji lub innych zdarzeń oraz zmian zakresu konsolidacji.

Wybrane dane finansowe (w mln zł), MSSF	2016	2015	zmiana
Przychody	11.538	11.840	-2,6%
Przychody (skorygowane *)	11.538	11.826	-2,4%
EBITDA	3.163	3.431	-7,8%
Marża EBITDA	27,4%	29,0%	-1,6 pp
EBITDA (skorygowana *)	3.163	3.517	-10,1%
Marża EBITDA (skorygowana *)	27,4%	29,7%	-2,3 pp
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej**	(1.354)	572	nd
Zysk/(strata) netto**	(1.746)	254	nd
Nakłady inwestycyjne	5.169	1.998	158,7%
Nakłady inwestycyjne (skorygowane*)	2.001	1.998	0,2%
Organiczne przepływy pieniężne	(2.528)	962	nd
Organiczne przepływy pieniężne (skorygowane *)	620	962	-35,6%

* Przekształcenia dotyczące podstawowych danych finansowych znajdują się w nocie 3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Orange Polska wg MSSF za 2016 rok.

** Więcej informacji Nota 8 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Orange Polska wg MSSF za 2016 rok.

Skorygowane przychody w 2016 r. wyniosły 11.538 mln zł i były niższe rok-do-roku o 288 mln zł (-2,4%) w porównaniu do 2015 r. Spadek ten był nieznacznie niższy niż rok wcześniej, kiedy wyniósł 2,9%.

Spadek ten wynikał z erozji przychodów z usług stacjonarnych oraz dużo niższych przychodów w kategorii pozostałe. W usługach stacjonarnych spadek dotyczył głównie telefonii głosowej oraz działalności hurtowej, które pozostają pod wpływem negatywnych czynników strukturalnych jako usługi schyłkowe. O prawie 7% obniżyły się również przychody z usług szerokopasmowych, na skutek zarówno spadku liczby klientów, jak i średniego przychodu na klienta. Spadek o 26% przychodów w kategorii pozostałe nastąpił głównie w wyniku zakończenia realizacji szerokopasmowych projektów infrastrukturalnych, które w 2015 r. wygenerowały 127 mln przychodów.

Czynniki te udało się częściowo zrównoważyć wzrostem przychodów komórkowych. W ramach tej działalności bardzo mocno wzrosła sprzedaż sprzętu do usług komórkowych (prawie 70%). Wynikało to ze strategicznej decyzji o koncentracji pozyskiwania klientów w systemie ofert ratalnych i znacznym ograniczeniu sprzedaży tradycyjnych ofert subsydiowanych. Spowodowało to z jednej strony duży wzrost przychodów ze sprzedaży sprzętu, z drugiej strony miało negatywny wpływ na przychody z usług detalicznych, ze względu na koncentrację pozyskań klientów w systemie planów ratalnych i stopniowe odchodzenie od tradycyjnych ofert subsydiowanych. Przychody z usług detalicznych spadły o 6% rok-do-roku pod wpływem niższego ARPU.

Koszty operacyjne ogółem (liczone jako skorygowany zysk EBITDA minus skorygowane przychody) w 2016 r. wzrosły o niecały 1%. Wobec tego spadek skorygowanego zysku EBITDA był nieznacznie większy niż spadek przychodów. Skorygowana marża EBITDA zmniejszyła się o 2,3 punktu procentowego rok-do-roku do 27,4%.

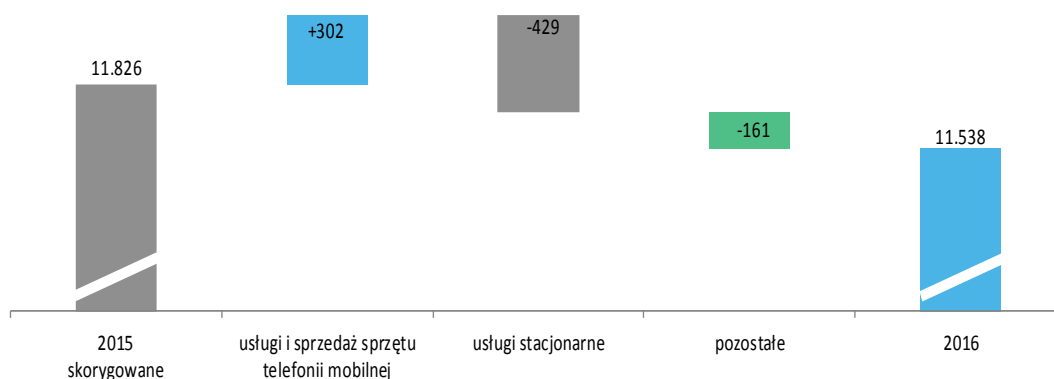
Ewolucja kosztów odzwierciedlała podejście zaprezentowane w nowym planie strategicznym: wzrost kosztów bezpośrednich sprzedaży (o 6%) oraz dalsze optymalizacje w zakresie kosztów pośrednich (spadek o 4%).

Na ewolucję kosztów głównie miały wpływ:

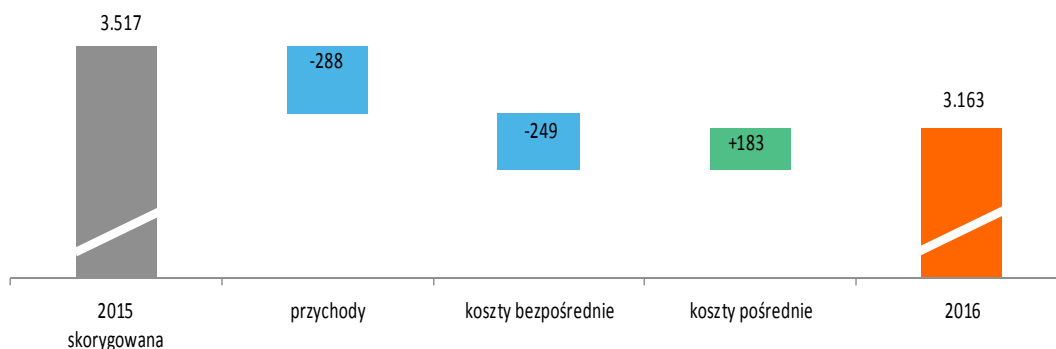
- Spadek kosztów pracy o 4% r/r głównie w wyniku optymalizacji zatrudnienia (zgodnie z Planem Socjalnym ogłoszonym w grudniu 2015 r),
- Wzrost o prawie 12% kosztów rozliczeń międzyoperatorskich z powodu wzrostu ruchu detalicznego oraz hurtowego, co wynikało z dużo większej liczby klientów i wyższego ruchu na klienta (między innymi spowodowanego wzrostem popularności taryf nielimitowanych),
- Spadku kosztów sieci oraz usług informatycznych o ok. 9% w wyniku spadku przychodów oraz w wyniku prowadzonych inicjatyw optymalizacyjnych,
- Wzrost kosztów sprzedaży o ponad 3%. Pomimo spadku liczby transakcji terminalowych (w wyniku większej popularności ofert bez telefonów – tylko karta SIM) ogólna suma kosztów wzrosła z powodu droższego mixu sprzedanych telefonów (więcej smartfonów i więcej droższych smartfonów). Koszty te były również w niewielkim stopniu pod presją słabszego PLN w stosunku do EURO.

Spadek marży wynikał w dużej części z niekorzystnych tendencji strukturalnych w wysokomarżowych tradycyjnych usługach stacjonarnych (głównie stacjonarne usługi głosowe, usługi hurtowe oraz usługi transmisji danych dla klientów biznesowych) – spadki w tych usługach niemal w całości przenoszą się na spadek zysków.

Ewolucja skorygowanych przychodów (mln zł)

Ewolucja skorygowanej EBITDA (mln zł)

Orange Polska dąży do odwrócenia niekorzystnych tendencji głównie poprzez ciągłe uatrakcyjnianie oferty rynkowej, koncentrację na rozwoju usług spakietyzowanych, promowaniu oferty konwergentnej, a także na dalszej optymalizacji kosztów oraz wzmacnianiu satysfakcji klienta z usług Orange. Grupa przygotowała i realizuje nowy plan działania, na lata 2016-2018 zakładający intensywne działania inwestycyjne i marketingowe, w rezultacie których ewolucja przychodów oraz EBITDA powinna ulec poprawie. Więcej informacji na ten temat znajduje się w punkcie 3.2.

2.1 Oferta konwergentna

Jednym z podstawowych celów strategicznych Orange Polska jest bycie liderem konwergencji dostarczającym pakietowe usługi mobilne i stacjonarne. Konwergencja poprzez kompleksowe zaadresowanie potrzeb gospodarstwa domowego w zakresie usług telekomunikacyjnych, zachęcając klientów do kupowania kolejnych usług przyczynia się do wzrostu satysfakcji klientów i zmniejszenia wskaźnika odejść klientów (churn). Liczba rezygnacji klientów konwergentnych jest mniejsza niż w przypadku sprzedaży pojedynczych produktów. Przyczynia się również do wzrostu przychodów i poprawy efektywności wydatków na IT i marketing. Na rynku konsumenckim Orange Polska jest jedynym operatorem oferującym usługi konwergentne, co niewątpliwie wyróżnia ofertę i stanowi przewagę konkurencyjną przyczyniając się do sukcesu rynkowego.

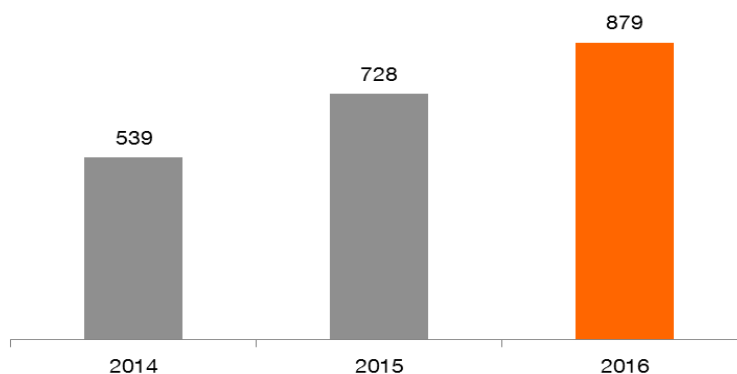
W 2016 r. promocja oferty konwergentnej była jednym z filarów działalności marketingowej, zarówno na rynku konsumenckim, jak i wśród klientów biznesowych (segmentu małych i średnich przedsiębiorstw). Istotnymi elementami, które wpływały na kształt i atrakcyjność ofert konwergentnych były rozbudowana sieć światłowodowa oraz stworzenie oferty telewizyjnej w oparciu w własną agregację treści (kontentu) na technologii IPTV.

Główne inicjatywy marketingowe w zakresie konwergencji wprowadzone w 2016 r. obejmują:

- Wprowadzona w czerwcu oferta Orange Open Extra (zastępująca Smart Plan Open), która klientom kupującym lub przedłużającym umowę na usługi stacjonarne gwarantuje benefity na usługi komórkowe. W ramach promocji, w zależności od wybranego pakietu, klient usług stacjonarnych (zarówno w technologii światłowodowej, jak i miedzianej) może otrzymać 50% zniżkę na abonament komórkowy na cały czas trwania kontraktu lub 100% zniżkę w tym abonamencie na 12 miesięcy,
- Na rynku biznesowym, w marcu, wprowadziliśmy w bardzo konkurencyjnej cenie nową ofertę konwergentną o nazwie Pakiet Krajowy i Europejski z Internetem, przyznającą rabat w przypadku posiadania dwóch mobilnych usług głosowych oraz oferty stacjonarnej (lub oferty Internet LTE dla Firm Biurowy). W zależności od potrzeb, oferta może być poszerzona o kolejne karty SIM dedykowane do usług głosowych lub mobilnego Internetu. Od momentu jej wprowadzenia oferta cieszy się ogromną popularnością i jest najczęściej wybieraną promocją przez klientów biznesowych.

Na koniec 2016 r. baza klientów ofert konwergentnych osiągnęła 879 tys., co oznacza wzrost o 151 tys., tj. przyrost o 21% w stosunku do stanu na koniec grudnia 2015 r. Całkowita liczba usług świadczonych w ramach konwergencji wyniosła prawie 4 mln. Średnio każdy klient konwergentny posiada ponad cztery usługi w Orange.

Baza konwergentna Orange Polska (w tys.)

Oferta konwergentna jest bardzo istotnym aspektem dla osiągnięcia sukcesu oferty Internetu w technologii światłowodowej. Stanowi silny atut w konkurowaniu z operatorami telewizji kablowej, którzy bądź w ogóle nie świadczą usług komórkowych lub świadczą je w bardzo ograniczony sposób. Świadczy o tym to, że aż około 50% bazy klientów Internetu światłowodowego na koniec 2016 było klientami konwergentnymi. Jest to znacząco większy odsetek niż w Internecie opartym na technologiach miedzianych.

Według raportu Komisji Europejskiej („Implementation of the EU regulatory framework for electronic communication – 2015”) penetracja usług łączonych w Polsce jest na relatywnie niskim poziomie w stosunku do krajów Europy Zachodniej. Oczekujemy że w kolejnych latach popyt na ofertę konwergentną w Polsce będzie się stale zwiększał a gospodarstwa domowe będą rozpoznawały korzyści nabywania wielu usług od jednego operatora.

W 2017 roku zamierzamy jeszcze wzmocnić ofensywę w kierunku konwergencji. W ramach oferty wprowadzonej w lutym zmieniliśmy podejście do konstrukcji oferty. Zamiast istniejącego dotychczas systemu rabatów za dokupienie każdej kolejnej usługi, klienci dostają propozycję gotowego pakietu (tzw. hard bundle). Będzie on dostępny w jednej cenie dla wszystkich opcji Internetu w technologii miedzianej, światłowodowej w prędkości 100MB/s oraz dostępu mobilnego dla użytku stacjonarnego (tzw. LTE for fixed).

2.2 Usługi komórkowe

Przychody			
	12 miesięcy zakończone		
w mln zł	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	Zmiana
Przychody komórkowe, w tym:	6.421	6.119	4,9%
przychody z usług detalicznych	4.296	4.567	-5,9%
przychody z usług hurtowych (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	1.037	909	14,1%
sprzedaż sprzętu do usług komórkowych	1.088	643	69,2%

Kluczowe wskaźniki					
w tys.	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014	Zmiana 31.12.2016/ 31.12.2015	Zmiana 31.12.2015/ 31.12.2014
Liczba usług telefonii komórkowej (kart SIM), w tym:	15.990	15.906	15.629	0,6%*	1,8%
post-paid	9.453	8.361	7.679	13,4%*	8,9%
pre-paid	6.537	7.545	7.950	-13,5%*	-5,1%
Dedykowane usługi mobilnego dostępu szerokopasmowego (post-paid i pre-paid)	2.666	2.001	1.512	33,2%	32,3%

* Informacje o korektach baz klienckich znajdują się w punkcie 11

Kluczowe wskaźniki					
w zł	2016	2015	2014	Zmiana 2016/2015	Zmiana 2015/2014
SRC (post-paid), w zł	189,8	260,9	276,8	-27,3%	-5,7%
SAC (post-paid), w zł	232,2	334,8	378,8	-30,6%	-11,6%
Zagregowane miesięczne ARPU, w zł	28,4	30,3	31,5	-6,3%	-3,8%
post-paid	43,8	49,2	54,0	-11,0%	-8,9%
pre-paid	12,2	12,7	12,4	-3,9%	2,4%

Na koniec 2016 r. liczba usług mobilnych Orange Polska wyniosła 16,0 mln, co oznacza wzrost o 96 tys., tj. o 0,6% w stosunku do stanu na koniec 2015 r. Ten niewielki wzrost był wypadkową dwóch przeciwstawnych tendencji. Z jednej strony liczba usług kontraktowych zanotowała spektakularny wzrost o ponad 1,1 mln, tj. o ponad 13%, największy od wielu lat. Z drugiej strony w drugiej połowie roku nastąpił gwałtowny spadek liczby przedpłaconych kart SIM. Było to praktycznie wyłącznie konsekwencją wprowadzonego pod koniec lipca 2016 obowiązku ich rejestracji.

W usługach kontraktowych wzrosty (zanotowane zarówno w usługach głosowych jak i Internetu mobilnego) bazowały głównie na ofertach wprowadzonych jeszcze w 2015 r. wspartych efektywną działalnością marketingową. Pozyskania klientów były równomiernie rozłożone na rynek masowy, biznesowy oraz w zakresie M2M (telemetria). Efekty przyniosły też działania mające na celu ograniczenie odejść klientów (churn). W rezultacie wskaźnik churn w segmencie post-paid spadł poniżej poziomu 3% kwartalnie, co było najniższym poziomem od wielu lat. Bardzo dobrze radziliśmy sobie w pozyskiwaniu numerów od konkurencji. W całym roku, w usługach post-paid pozyskaliśmy netto ponad 150 tys., znacznie więcej niż w 2015 r. (88 tys.).

W segmencie pre-paid wprowadzenie obowiązku rejestracji spowodowało bardzo duży spadek aktywacji nowych kart. Dodatkowo efektem rejestrowania kart przez klientów była przyspieszona migracja do usług kontraktowych. Jednak, ponieważ znacząca większość nowych aktywacji usług pre-paid to aktywacje tzw. jednorazowe, kart o najniższym nominalnie, spadek ten (mimo, że bardzo znaczący) miał nieistotne przełożenie na wyniki finansowe. Spodziewamy się, że spadek raportowanej liczby kart SIM będzie kontynuowany w pierwszej połowie 2017 roku.

Zagregowany wskaźnik ARPU w 2016 r. wyniósł 28,4 zł i był o około 6% niższy rok-do-roku. Był to spadek większy niż w roku 2015 kiedy to wyniósł około 4%. Nieznaczne pogorszenie trendu nastąpiło i w usługach kontraktowych i w zakresie pre-paid.

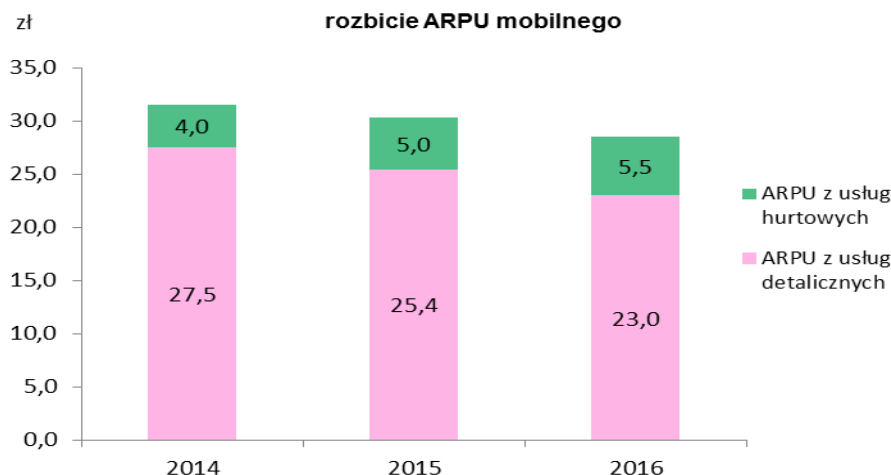
Na spadek ARPU w 2016 r. miały wpływ następujące czynniki:

- popularność ofert rodzinnych, w ramach których klient dostaje kilka kart SIM,
- większa popularność ofert bez telefonów,

- koncentracja pozyskań klientów w systemie planów ratalnych i stopniowe odchodzenie od tradycyjnych ofert subsydiowanych (w przypadku ofert ratalnych, część przychodu przypadająca na terminal zasila przychód ze sprzedaży sprzętu i nie jest wliczana do przychodu z usług, który stanowi podstawę kalkulacji ARPU),
- dyskonta udzielane klientom przy zakupie usług konwergentnych,
- istniejąca w dalszym ciągu presja cenowa, szczególnie w segmencie biznesowym,
- niższy niż w 2015 r. wzrost ruchu przychodzącego.

Należy podkreślić, że wiele z wymienionych wyżej czynników ma charakter „rozwadniający” ARPU, i nie wynika bezpośrednio ze wzmożonej konkurencji cenowej.

Jednostkowe koszty pozyskania i retencji klientów (SAC, SRC) spadały. Głównym powodem był dalszy dynamiczny wzrost udziału sprzedaży ratalnej w całkowitej ilości aktów sprzedażowych oraz większa popularność ofert bez telefonów.

2.2.1 Rynek i konkurencja¹

Rynek usług telefonii komórkowej znajduje się od kilku już lat w fazie nasycenia. Szacowana liczba kart SIM spadła w stosunku do 31 grudnia 2015 r. o 2,7%, osiągając na koniec grudnia 2016 r. wskaźnik penetracji rynku telefonii komórkowej (wśród ludności) na poziomie 142,4%.

Według szacunków Orange Polska, na koniec grudnia 2016 r. udział czterech wiodących operatorów utrzymał się na poziomie 98%. Szacowany udział Orange Polska w rynku telefonii komórkowej pod względem liczby kart SIM wzrósł o 1,0 pp. i wyniósł na koniec grudnia 2016 r. 29,3%, co pozwoliło na utrzymanie pozycji lidera na rynku pod względem wolumenowym.

Ze względu na zmiany w regulacjach prawnych, nakładających od 25 lipca 2016 r. na operatorów komórkowych obowiązek rejestracji kart SIM typu przedpłaconego, rozpoczęła się zmiana struktury rynku wolumenów kart SIM w podziale na segmenty kontraktowy/przedpłacony (wynikająca głównie ze spadku nowych aktywacji oraz migracji klientów na usługi kontraktowe). Do 1 lutego 2017 roku wszystkie karty SIM typu przedpłaconego powinny być zarejestrowane w celu dalszego świadczenia usług telefonicznych. Dlatego też, w 2017 roku spodziewana jest głębsza zmiana struktury rynku.

W przenośności numerów, Orange Polska utrzymała w 2016 r. drugą pozycję na rynku, z dodatnim wynikiem netto 27 tys. Stanowi to poprawę względem 2015 r., kiedy wynik był ujemny i wyniósł 35 tys. W zakresie samych usług abonamentowych, w 2016 r. dodatni wynik netto był znacznie wyższy i wyniósł 152 tys.

2.2.2 Mobilne usługi głosowe oraz przesyłu danych

W 2016 roku, zgodnie z ogłoszonym w lutym średniookresowym planem strategicznym, byliśmy bardzo aktywni jeśli chodzi o akwizycję i retencję klientów, co przekładało się na intensywne działania marketingowe w zakresie mobilnych usług głosowych i przesyłu danych. Wzrost liczby usług post-paid wyniósł 13% i był największy od wielu lat. Baza usług pre-paid spadła, natomiast było głównie skutkiem wprowadzenia obowiązku rejestracji przedpłaconych kart SIM i odzwierciedlało trend na całym rynku.

¹ Ze względu na różnice metodologiczne danych prezentowanych przez operatorów, np. odmienny sposób definiowania aktywnej przedpłaconej karty SIM, czy też odmiennie sposoby pozyskania i utrzymania klienta (sprzedaż ratalna, subsydia), coraz trudniejsze staje się ich miarodajne pozycjonowanie względem siebie.

Główne trendy na rynku konsumenckim nie uległy zasadniczej zmianie w roku 2016, natomiast część z nich zdecydowanie uległa nasileniu:

- Głównym polem walki konkurencyjnej stały się gospodarstwa domowe, w odróżnieniu od wcześniejszego konkurowania o pojedynczego klienta. Z jednej strony spowodowało to względną stabilizację cen pojedynczych usług, po wielu latach ostrej walki konkurencyjnej. Z drugiej strony klienci mogą otrzymać, czasami znaczne, benefity cenowe za zakup kilku usług w pakiecie, co przekłada się na popularność tzw. rodzinnych ofert multisimowych zawierających i usługi głosowe i mobilnego przesyłu danych. W ramach tego trendu nasila się również popularność ofert konwergentnych czyli łączących usługi mobilne i usługi stacjonarne.
- Wielkość pakietów danych jest nieodzownym elementem każdej oferty i jednym z głównych wyróżników konkurencyjności. Szczególnie w obliczu dynamicznego rozwoju sieci LTE oraz lawinowo rosnącego popytu na transmisję danych. Oferta posiadająca nielimitowane rozmowy do wszystkich sieci komórkowych oraz, nielimitowane SMS (lub bardzo znaczący ich pakiet) jest od dłuższego czasu standardem rynkowym przy pozyskaniu i utrzymaniu klientów.
- Innym istotnym wyróżnikiem w walce o klienta jest atrakcyjna oferta nowoczesnych smartfonów i poziom ich cen w zależności od oferowanego pakietu usług. Standardem rynkowym stała się ratalna sprzedaż urządzeń mobilnych, co umożliwia klientom lepsze porównanie ich cen pomiędzy operatorami. Oferty ratalne praktycznie zastąpiły tzw. oferty subsydiowane, w których cena za urządzenie i usługę były zintegrowane.
- W obszarze Internetu mobilnego można było zaobserwować zwiększanie pakietów danych przy niezmiennych cenach oraz promocje dotyczące nielimitowanego przesyłu danych w sieciach LTE.
- Następowo dalsze upraszczanie ofert i redukcja liczby planów taryfowych.
- Szukając innych wyróżników konkurencyjnych, poza ceną, operatorzy proponują nowe usługi np. dostęp do serwisów muzycznych lub treści telewizyjnej. Dodatkowo w komunikacji marketingowej podkreślane są coraz częściej takie elementy jak jakość sieci oraz obsługi klienta.

Nasza oferta w zakresie taryfowych planów mobilnych dla klienta masowego w segmencie post-paid nie uległa znaczącym zmianom. Podnoszone były głównie wielkości pakietów danych, zarówno w ofertach głosowych, jak i mobilnego Internetu. Dotyczyło to również marki Nju, gdzie stosujemy system bonusowych pakietów danych za lojalność. W ramach procesu upraszczania oferty dla klientów ważną zmianą była decyzja o ujednocnieniu oferty telefonów w systemie ratalnym (z wyjątkiem oferty Zetafon) w drugim kwartale. Poprawiło to czytelność oferty, zwiększyło elastyczność dla klienta i poprawia dostępność telefonów średniej i wyższej klasy.

W zakresie oferty w systemie pre-paid poprawiliśmy jej atrakcyjność zarówno dla Orange Free na Kartę jak i dla marki Nju. Klienci mogą teraz korzystać z nielimitowanych połączeń głosowych do wszystkich sieci komórkowych. Dodatkowo zwiększyliśmy wliczone w cenę pakiety transmisji danych. W drugiej połowie roku działania marketingowe w segmencie pre-paid były zdeterminowane głównie wprowadzonym obowiązkiem rejestracji kart. Dotyczyło to nas, oraz innych operatorów na rynku. Komunikacja była skupiona wokół informowania klientów o konieczności rejestracji oraz komunikowaniu atrakcyjności bonusów za wcześniejszą rejestrację.

Oferty dla klientów biznesowych

W ramach inicjatyw dla klientów biznesowych została odświeżona oferta Internet LTE dla Firm. Została uproszczona do dwóch planów taryfowych z niższymi abonamentami i wzbogacona o nielimitowany dostęp do Internetu w technologii 3G/LTE.

Wprowadzono zmiany, które spowodowały podniesienie atrakcyjności mobilnej oferty głosowej Nowy Orange Biz:

- Klienci zawierający umowę lub przedłużający obecną umowę otrzymają większy, niż dotychczas, pakiet GB do wykorzystania na terenie Polski oraz
- podwyższone zostały prędkości przesyłania danych z 64kb/s do 1 Mb/s po wykorzystaniu wszystkich pakietów danych (opcja dostępna tylko przy zakupie Pakietu XL).

W 2016 roku została wprowadzona całkiem nowa, elastyczna oferta M2M (Smart M2M) wraz z dedykowanym narzędziem, które wspiera klientów w zarządzaniu flotą kart SIM M2M (SIMply M2M). Oferta jest odpowiedzią na potrzeby wymagającego rynku M2M/IoT i wprowadziła m.in. szereg parametryzowanych pakietów danych i SMS w kraju oraz za granicą, możliwość aktywacji karty SIM na okres testowy bez jednoczesnego pobierania abonamentu miesięcznego, czy też usługę umożliwiającą klientom nadzorowanie kosztów połączeń i ustawianie blokad po przekroczeniu wcześniej zdefiniowanych progów.

2.3 Usługi stacjonarne i przychody pozostałe

Przychody			
w mln zł	12 miesięcy zakończone		
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	Zmiana
Usługi stacjonarne, w tym:	4.662	5.091	-8,4%
usługi wąskopasmowe	1.527	1.747	-12,6%
usługi szerokopasmowe, telewizja i VoIP	1.490	1.601	-6,9%
rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw	892	923	-3,4%
usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	753	820	-8,2%
Pozostałe przychody	455	616	-26,1%

Kluczowe wskaźniki (w tys.)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014	Zmiana 31.12.2016/31.12.2015	Zmiana 31.12.2015/31.12.2014
Stacjonarne usługi głosowe (rynek detaliczny: PSTN i VoIP)	3.932	4.194	4.512	-6,2%*	-7,0%
Dostępny szerokopasmowe (rynek detaliczny)	2.015	2.105	2.241	-3,3%*	-6,1%

* Informacje o korektach baz klienckich znajdują się w punkcie 11.

Kluczowe wskaźniki (w zł)	2016	2015	2014	Zmiana 2016/2015	Zmiana 2015/2014
Detaliczne ARPU z usług głosowych telefonii stacjonarnej, w zł.	38,6	40,0	41,4	-3,5%	-3,4%
ARPU z usług dostępu szerokopasmowego, telewizji i VoIP, w zł.	60,2	61,2	60,4	-1,9%*	1,3%

* Informacje o korektach baz klienckich znajdują się w punkcie 11.

Przychody z usług stacjonarnych w 2016 r., podobnie jak w kilku poprzednich latach, pozostawały pod presją konkurencji ze strony innych graczy rynkowych oraz technologii mobilnych. Spadek przychodów miał podobną skalę jak w roku poprzednim.

Utrata klientów telefonii stacjonarnej wyniosła w 2016 r. 259 tys. Spadek był mniejszy w porównaniu do 2015 r. kiedy to wyniósł 318 tys. Na spadek tych linii oddziałują głównie strukturalne czynniki demograficzne oraz postępująca atrakcyjność usług mobilnych w opcji z nielimitowanymi rozmowami do wszystkich sieci. Oczekujemy kontynuacji trendu spadkowego w tym zakresie w kolejnych okresach.

Negatywne tendencje w telefonii stacjonarnej miały również wpływ na segment usług hurtowych (WLR,WLL). Spadek liczby linii w 2016 roku i był nieznacznie niższy niż rok wcześniej.

W zakresie przychodów z dostępu szerokopasmowego, TV i VoIP liczba usług nadal spadała, natomiast był to spadek znacznie niższy niż w roku ubiegłym. Spadek w 2016 wyniósł 68 tys., wobec 136 tys. w roku 2015. Spowolnienie spadku było prawie w całości spowodowane wzrostem w zakresie Internetu szybkiej prędkości, gdzie baza klientów wzrosła o ponad 50%. Efekt zaczęły przynosić znaczące inwestycje w sieć światłowodową. Jest to kluczowe zjawisko dla odwrócenia negatywnych trendów w dostępie szerokopasmowym w przyszłości. Liczba klientów szybkiego Internetu rosła też częściowo w wyniku migracji z coraz mniej konkurencyjnej technologii ADSL. W rezultacie baza usług szybkiego Internetu stanowiła już ok. 25% w całości bazy klientów (wzrost z 15% na koniec 2015). ARPU z usług szerokopasmowych nieznacznie spadło rok-do-roku. Efekt znacznej obniżki cen dokonanej w czerwcu 2015 r. został częściowo zniwelowany przez dosprzedaż usług.

W 2016 r., o 26% spadły przychody w kategorii pozostałe. Nastąpiło to głównie w wyniku zakończenia realizacji projektów infrastrukturalnych, które w 2015 r. wygenerowały 127 mln zł przychodów. Drugim czynnikiem były słabsze przychody ze sprzedaży sprzętu ICT ujęte w tej kategorii.

2.3.1 Rynek i konkurencja

Rynek usług głosowych:

Na koniec grudnia 2016 r. zgodnie z szacunkami Grupy penetracja telefonią stacjonarną w Polsce wynosiła 20,0% wśród ogółu ludności wobec 20,9% na koniec grudnia 2015 r. Główną przyczyną spadku niezmiennie pozostaje rosnąca popularność usług mobilnych. W Polsce, podobnie jak w pozostałych krajach, w których rozwój telefonii komórkowej rozpoczął się przy niskiej penetracji telefonii stacjonarnej, telefonia komórkowa jest w dużej mierze usługą substytucyjną wobec telefonii stacjonarnej. Trend spadkowy dotyczy także linii oferowanych w ramach regulowanych usług hurtowych (WLR i LLU).

Rynek usług dostępu szerokopasmowego do Internetu:

Zgodnie z szacunkami Grupy całkowita liczba linii stacjonarnego szerokopasmowego dostępu do Internetu w Polsce na koniec grudnia 2016 r. spadła w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Przyczyną tego stanu należy upatrywać w rosnącej popularności Internetu mobilnego opartego na technologii LTE, którego właściwości techniczne pozwalają z powodzeniem zastępować Internet stacjonarny. Zjawisko to jest szczególnie widoczne na terenach wiejskich i nisko zurbanizowanych, gdzie brakuje nowoczesnej infrastruktury światłowodowej oraz kablowej umożliwiającej świadczenie usług Internetu o prędkości powyżej 30 Mb/s („Internetu szybkich prędkości”).

Równocześnie systematycznie rozwija się i rośnie rynek stacjonarnego Internetu szybkich prędkości w Polsce, szczególnie na terenach zurbanizowanych w czym znaczny udział miał Orange. Baza klientów Internetu szybkich prędkości Orange urosła w 2016 roku o 0,2 mln (175 tysięcy) użytkowników. Źródłem tego sukcesu są: dynamicznie rosnący zasięg sieci FTTH, modernizacja sieci VDSL oraz konkurencyjna wobec operatorów kablowych oferta konwergentna.

Uaktywnienie się Orange na rynku Internetu szybkich prędkości ożywiło i tak już mocno konkurencyjne otoczenie rynkowe i wymusiło na operatorach kablowych jeszcze szybszą aktualizację i poszerzenie oferty. Dodatkowo na lokalnych rynkach można było zaobserwować dedykowane kampanie marketingowe operatorów kablowych oferujące dodatkowe rabaty za rezygnację z usług innego operatora. Dzięki takim działaniom, pozycja operatorów kablowych nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Wg szacunków Orange, udział operatorów CATV na rynku Internetu stacjonarnego w Polsce wyniósł 37% w ujęciu ilościowym oraz 35% w ujęciu wartościowym.

Jako odpowiedź na słabnącą pozycję w aglomeracjach oraz na plany Orange dotyczące dalszego rozwoju sieci światłowodowej należy również traktować przejęcie Multimedia Polska przez UPC Polska zakomunikowane w październiku 2016 roku. Jeśli transakcja zostanie zaakceptowana przez UOKiK, powstanie sieć kablowa o zasięgu 4 mln gospodarstw domowych a UPC umocni się na pozycji lidera segmentu CATV. Dodatkowo transakcja ta pozwoli UPC na ekspansję w małych i średnich miejscowościach, gdzie pozycja operatora nie była dotychczas znacząca. Orange Polska szacuje łączny udział połączonych spółek w rynku Internetu stacjonarnego na około 22%.

Rok 2016 był kolejnym po 2015 roku okresem gwałtownego wzrostu użytkowników Internetu mobilnego w Polsce. Wg szacunków Orange, w 2016 roku przybyło ponad 0,7 mln kontraktowych użytkowników Internetu mobilnego w Polsce, a Orange Polska był największym beneficjentem tego wzrostu (baza kontraktowych klientów Internetu mobilnego w Orange wzrosła o 0,3 mln). Migracja klientów do Internetu mobilnego jest główną przyczyną spadku bazy klientów Internetu stacjonarnego Orange w 2016 roku.

Dynamiczny wzrost bazy klientów Internetu szybkich prędkości oraz bazy klientów Internetu mobilnego przełożył się na wzrost łącznej liczby użytkowników Internetu w Orange w 2016 o ponad 0,5 mln.

Według wewnętrznych szacunków Orange Polska miał następujący udział w rynku Internetu stacjonarnego:

Rynek usług dostępu szerokopasmowego do Internetu – kluczowe wskaźniki:

	31.12.2016	31.12.2015
Penetracja usług dostępu szerokopasmowego do Internetu w populacji	18,8%	18,8%
Całkowita liczba łączy szerokopasmowego Internetu w Polsce (w tys.)	7.215	7.246
Udział ilościowy Orange Polska	27,9%	29,3%

Udział w rynku usług głosowych telefonii stacjonarnej w grudniu 2016 r.

	4 kw. 2016 (dane szacunkowe)	4 kw. 2015	Zmiana
Abonament – klienci detaliczni ²	51,1%	52,1%	-1,0pp

² Bez klientów korzystających z łączy Orange Polska na podstawie umów hurtowej odsprzedaży abonamentu, z uwzględnieniem usług stacjonarnych Orange świadczonych w oparciu o dostęp WLR oraz usług VoIP stanowiących ekwiwalent łączy głośnych.

2.3.2 Stacjonarne usługi przesyłu danych

Działania Orange Polska w zakresie stacjonarnego Internetu wynikają z planów zawartych w nowym średniookresowym planie działań ogłoszonym w lutym 2016 r. Z uwagi na bardzo zróżnicowane środowisko konkurencyjne, możliwości technologiczne związane z gęstością zabudowy, nasze udziały w rynku oraz potrzeby klientów, nasze działania cechuje podejście lokalne i różni się w zależności od tego czy są to duże miasta, małe miasta, czy tereny wiejskie.

W dużych miastach położony został nacisk na budowę dostępu siecią światłowodową oraz odzyskanie udziałów w rynku stacjonarnego Internetu, wykorzystując naszą bardzo dobrą pozycję na rynku usług mobilnych. Z kolei na terenach wiejskich główną opcją dostępu do szybkiego Internetu są technologie mobilne, uzupełnione o technologie stacjonarne. Naszym głównym wyzwaniem jest obrona bazy klientów Internetu stacjonarnego, między innymi wykorzystując możliwości w zakresie dosprzedaży usług mobilnych.

W 2016 roku budowa sieci dostępowej FTTH postępowała zgodnie z planem ogłoszonym w lutym 2016 r. Na koniec roku w jej zasięgu było 1,5 miliona gospodarstw domowych. Nasze usługi dostępne są w 37 miastach. Nasza baza klientów wyniosła 88 tysięcy, z każdym kwartałem pokazując wyższe pozyskania. Usługa światłowodowa jest nowa na rynku polskim, o niskiej świadomości wśród konsumentów. Obecnie nasze działania marketingowe są nakierowane na podniesienie tej świadomości i wykreowanie popytu. Ponadto specyfiką polskiego rynku są 2-letnie kontrakty lojalnościowe jakie podpisują klienci co działa jako czynnik spowalniający migrację klientów z sieci kablowych do naszej sieci światłowodowej.

Polski rynek Internetu stacjonarnego w dużych miastach charakteryzuje się dużą konkurencją, co powoduje, że bardzo istotnym wyznacznikiem atrakcyjności oferty jest cena. W ramach działań ofertowych mocno promujemy konwergencję, wykorzystując naszą mocną pozycję na rynku usług mobilnych. Stanowi ona silny atut w konkurowaniu z operatorami telewizji kablowej, którzy bądź w ogóle nie świadczą usług komórkowych lub świadczą je w bardzo ograniczony sposób. Przykładem jest wprowadzona w czerwcu 2016 oferta Orange Open Extra która klientom kupującym lub przedłużającym umowę na usługi stacjonarne gwarantowała benefity na usługi komórkowe. W ramach promocji, w zależności od wybranego pakietu, klient usług stacjonarnych (zarówno w technologii światłowodowej, jak i miedzianej) mógł otrzymać 50% zniżkę na abonament komórkowy na cały czas trwania kontraktu lub 100% zniżkę w tym abonamencie na 12 miesięcy. W bazie klientów światłowodowych na koniec 2016 aż 51% było klientami konwergentnymi.

Istotnym czynnikiem w konkurowaniu o klienta Internetu stacjonarnego jest jakość oferty telewizyjnej, przy czym polski rynek charakteryzuje się niewielką ekskluzywnością kontentu. Nawet drogie treści telewizyjne (np. prawa sportowe), których nabywcami w Polsce są głównie platformy satelitarne, są szeroko dystrybuowane do telewizji kablowych.

W ramach poprawy konkurencyjności oferty w zakresie treści telewizyjnych, od lutego 2016 r. nasza oferta telewizyjna dostępna dla klientów korzystających z platformy IPTV jest oparta na treści agregowanej przez Orange Polska. Agregacja treści oznacza, że Orange Polska kupuje prawa do kanałów telewizyjnych bezpośrednio od nadawców. Wcześniej nasza oferta była oparta o odsprzedaż kontentu. Ta zmiana w podejściu, od odsprzedaży do samodzielnej agregacji kontentu, umożliwia większą elastyczność w dopasowaniu oferty TV do potrzeb klientów oraz pozwala na rozwój dodatkowych usług, w tym „catch-up TV”, „multiroom” oraz „multiscreen”. Pod koniec 2016 roku zmiana nastąpiła również w zakresie oferty dla technologii satelitarnej. Z tym, że w tym przypadku oferta oparta jest o partnerstwo z platformą nc+. Obecnie oferta telewizyjna jest taka sama niezależnie od technologii dystrybucji.

3 PERSPEKTYWY ROZWOJU ORANGE POLSKA

3.1 Perspektywy rynkowe

Orange Polska spodziewa się w najbliższych latach stabilizacji detalicznego rynku telekomunikacyjnego. W krótkim okresie pozytywnie na rozwój rynku w Polsce będą wpływały takie czynniki jak: dynamiczny rozwój dostępu do Internetu dużych prędkości (powyżej 30 Mb/s) dzięki inwestycjom w sieć światłowodową oraz wzrost zasięgu technologii LTE. Po stronie rynku mobilnego pozytywnie będzie oddziaływać wzrost bazy klientów abonamentowych oraz zwiększanie sprzedaży urządzeń w modelu sprzedaży ratalnej. W tym samym czasie hamująco na rozwój rynku będzie oddziaływać substytucja usług stacjonarnych usługami mobilnymi, zarówno w obszarze telefonii stacjonarnej, jak również tradycyjnego (opartego głównie na łączach miedzianych, o prędkości poniżej 30 Mb/s) szerokopasmowego dostępu do Internetu. Ponadto spadek rynku usług przedpłaconych ze względu na realizację ustawy antyterrorystycznej i rezygnację użytkowników jednorazowych oraz obniżka stawek roamingu przez UE będą wpływać na obniżenie wartości rynku.

W średniookresowej perspektywie spodziewamy się powrotu do wzrostu wartości rynku telekomunikacyjnego ze względu na pozytywne tendencje na rynku Internetu dużych prędkości (zarówno stacjonarnego, jak i mobilnego), który jest stymulowany dynamicznie rosnącym popytem na transmisję danych związaną z procesem cyfryzacji społeczeństwa i gospodarki, rozwój usług e-commerce, Internetu Rzeczy (IoT), e-Administracji itp.. W najbliższych latach spodziewamy się ożywienia wzrostu penetracji stacjonarnym dostępem do Internetu, który zapewnia w największym stopniu możliwość korzystania z zasobów Internetu oraz takich usług jak gaming online, VoD w HD/4K czy telekonferencje. Także wzrost popularności smartfonów, tabletów i innych urządzeń wykorzystujących mobilny dostęp do Internetu korzystnie wpływa na rozwój rynku telekomunikacyjnego.

W przypadku rynku usług mobilnych spodziewamy się zmiany akcentów w ramach walki konkurencyjnej w kierunku rywalizacji opartej o jakość, w miejsce kontynuowania prostych obniżek cen. O ile w krótkim terminie na rynku komórkowych usług abonamentowych spodziewamy się wzrostów wynikających głównie z migracji z usług przedpłaconych, w kolejnych latach wzrost będzie najprawdopodobniej efektem sprzedaży usług spakietyzowanych i konwergentnych. Na rynku usług biznesowych spodziewamy się kontynuacji wzrostu ilości usług w ślad za zwiększaniem się ilości firm i pracowników oraz rozwojem gospodarki w kierunku gospodarki opartej na wiedzy. Spodziewamy się wzrostu popularności ofert telekomunikacyjnych łączonych z ofertami ICT oraz segmentu machine-to-machine (M2M).

3.2 Średniookresowy plan działań Orange Polska

W poniższej tabeli podsumowane zostały główne zakładane cele planu średniookresowego który został zaprezentowany w lutym 2016 roku:

<p>lider w jakości sieci zapewnienie najlepszej jakości sieci w technologii mobilnej i stacjonarnej dla wszystkich klientów, bez względu na ich lokalizację geograficzną</p>	<p>zakładane cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - objęcie do 2,8 mln gospodarstw domowych naszą siecią FTTH w latach 2016-2018 - dalszy rozwój naszego zasięgu LTE w oparciu o nowo zakupione częstotliwości oraz zapewnienie najlepszej jakości łączności LTE- wzrost zasięgu sieci LTE w populacji do ponad 99% w 2017 - zwiększenie ilościowych udziałów w rynku stacjonarnego Internetu i w rynku telefonii komórkowej:
<p>lider w konwergencji zapewnienie pełnego portfolio usług, wzbogaconego o produkty dodane wszystkim gospodarstwom domowym w każdym miejscu</p>	<p>zakładane cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - umocnienie naszej pozycji, jako unikalnego dostawcy usług konwergentnych w Polsce - dostosowanie naszej intensywniej strategii komercyjnej do specyfiki różnych stref geograficznych - zwiększenie bazy klientów konwergentnych do ponad 1 miliona do 2018 - zwiększenie w bazie udziału gospodarstw domowych, które korzystają z trzech lub więcej usług do około 45% w 2018
<p>najlepsze doświadczenie klientów umieszczenie klientów w centrum wszystkich naszych działań</p>	<p>zakładane cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa doświadczenia klientów poprzez oferowanie atrakcyjnych produktów i usług, wraz z poprawą obsługi klienta i kanałów sprzedaży, zarówno tradycyjnych jak i online - bycie innowacyjnym i elastycznym w reagowaniu na ruchy konkurencji - osiągnięcie drugiej pozycji pośród dużych operatorów dla wskaźnika Net Promoter Score

<p>elastyczna i efektywna organizacja być elastyczną i cyfrową organizacją, ciągle szukającą pola do poprawy efektywności</p>	<p>zakładane cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - ciągła transformacja kosztów pośrednich - optymalizacja i automatyzacja procesów, optymalizacja wydatków IT, a także ułatwienie procesu podejmowania inicjatyw komercyjnych, zwłaszcza w przypadku ofert konwergentnych - Plan Socjalny umożliwiający redukcję zatrudnienia do 2050 etatów w latach 2016-2017 - kontynuacja optymalizacja portfela nieruchomości
<p>założenia finansowe zbudowanie długoterminowej wartości dla spółki i jej interesariuszy, która umożliwi nam powrót na ścieżkę wzrostu</p>	<p>zakładane cele</p> <ul style="list-style-type: none"> - przychody - powrót do wzrostu w 2018, w następstwie sukcesu projektu FTTH I rosnącej liczby klientów telefonii komórkowej - wzrost EBITDA w 2018 - dzięki wzrostowi przychodów, dźwigni operacyjnej, optymalizacji modelu biznesowego - Wskaźnik dług netto do skorygowanej EBITDA nie będzie wyższy niż 2,2 w latach 2016-2018 - całkowite nakłady inwestycyjne na projekt FTTH w latach 2016-2018 wyniosą ok. 2,2 mld zł - spadek nakładów inwestycyjnych w pozostałych obszarach do poziomu 1,3-1,4 mld zł w 2018

W 2016 r. skutecznie realizowaliśmy określone w planie kluczowe kierunki strategiczne. Znacząco polepszyliśmy jakość sieci zarówno stacjonarnej jak i mobilnej. W segmencie mobilnym, skoncentrowaliśmy się na rozbudowie sieci LTE w oparciu o nowo nabyte pasmo 800 MHz. Na koniec 2016 roku, w zasięgu sieci LTE znajdowało się 99,1% mieszkańców i 90,2% powierzchni Polski. W segmencie stacjonarnym, prowadziliśmy intensywną rozbudowę sieci światłowodowej. W 2016 roku, podwoiliśmy wielkość tej sieci, rozszerzając jej zasięg na blisko 1,5 mln gospodarstw domowych w 37 miastach. We wszystkich obszarach kontynuowaliśmy intensywne działania komercyjne w celu pozyskania klientów, wykorzystując nasz wyjątkowy atut, jakim jest konwergencja. Liczba klientów ofert konwergentnych zwiększyła się w 2016 roku o ponad 20%. Konwergencja okazała się bardzo skutecznym narzędziem do pozyskiwania klientów usług światłowodowych. Na koniec 2016 roku, ponad połowa tych klientów korzystała z konwergentnych pakietów obejmujących usługi stacjonarne i komórkowe. Dzięki inwestycjom w segmencie mobilnym, wyraźnie zwiększamy udział w rynku kosztem konkurencji. W 4 kw. 2016, na Orange Polska przypadło blisko 80% wszystkich nowych przyłączeń do sieci światłowodowych brutto. Według naszych szacunków, w 2016 roku zwiększyliśmy udział ilościowy w rynku szybkiego Internetu stacjonarnego o kilka punktów procentowych, zaś nasz udział wartościowy w detalicznym rynku mobilnym się ustabilizował.

W 2017 roku nasze kluczowe priorytety nie ulegną zmianie, ale jeszcze silniej skoncentrujemy się na usprawnieniu działań komercyjnych i procesu inwestycyjnego. Ważnym czynnikiem, który powinien zapewnić ich lepszą realizację, są wprowadzone od początku 2017 roku zmiany organizacyjne w obszarze rynku masowego i biznesowego. Uznajemy strategiczne znaczenie sieci światłowodowej, a znaczna liczba przyłączeń w ostatnich miesiącach 2016 roku jest dodatkową zachętą. W związku z tym, w 2017 roku planujemy objąć zasięgiem usług światłowodowych ponad milion gospodarstw domowych – znacznie więcej niż w 2016 roku. Jednocześnie pracujemy nad skróceniem czasu uruchomienia usługi światłowodowej. Jeszcze bardziej uatrakcyjnimy propozycję dla klientów i przebudujemy kanały dystrybucji. W lutym wprowadziliśmy nową ofertę Orange Love – nasz pierwszy gotowy pakiet usług stacjonarnych i mobilnych. Wraz z telewizją 4K, ta oferta wyznacza nowe podejście do pozyskania gospodarstw domowych i konwergencji.

W kwestii aktualizacji bardziej długoterminowych prognoz i planów, postanowiliśmy przedstawić je w późniejszym okresie bieżącego roku, kiedy będziemy mieć lepszy obraz co do powodzenia opisanych wyżej działań.

3.3 Atuty Orange Polska

Polski rynek telekomunikacyjny jest bardzo konkurencyjny i wymagający. Powoduje to, że podejmowane przez Grupę działania muszą być zdecydowane i konsekwentne w celu umiejętnego dopasowywania się do zmieniających się warunków oraz reagowania na nowe trendy rynkowe.

Na przestrzeni ostatniego roku, w naszej ocenie, strategiczna pozycja rynkowa Orange Polska, uległa znacznej poprawie.

Wygrana aukcja na częstotliwości z pasma 800MHz zdecydowanie polepszyła pozycję konkurencyjną w zakresie zasobów mobilnego spektrum. Szczególnie po przegranym przetargu na częstotliwości z zakresu 1800MHz w roku 2013. Możliwość oferowania szybkiego Internetu w paśmie zasięgowym jest absolutnie kluczowa dla obsługi lawinowo narastającego ruchu mobilnej transmisji danych. Posiadanie tych częstotliwości jest dla nas również bardzo ważne w kontekście znacznego udziału w rynku Internetu stacjonarnego w na terenach wiejskich.

Podjęcie decyzji o znaczących inwestycjach w sieć światłowodową w dużych miastach ma na celu strukturalne rozwiązanie kwestii konkurencyjności naszej sieci stacjonarnej. Nasze udziały rynkowe w dużych miastach na przestrzeni ostatnich spadły, głównie z uwagi na mało konkurencyjną ofertą w stosunku do sieci kablowych.

Posiadanie zarówno sieci mobilnej jak i szybkiej sieci stacjonarnej stanowi o naszej przewadze konkurencyjnej i jest niezbędne żeby sprostać rosnącemu ruchowi w zakresie transmisji danych przy jednoczesnym zapewnieniu dobrej jakości usług dla klientów mobilnych.

Wyraźnym trendem rynkowym, który w kolejnych latach będzie jeszcze bardziej postępował, jest trend do kupowania usług konwergentnych. Orange Polska jest obecnie jedynym operatorem konwergentnym na rynku masowym oraz największym na rynku biznesowym. Nasza baza klientów konwergentnych dynamicznie rośnie, a konwergencja jest jednym z kluczowych punktów w naszej strategii.

Ponadto wśród licznych atutów Orange Polska, wymienić należy:

- Rozpoznawalna marka Orange na rynku usług telekomunikacyjnych,
- Innowacyjna oferta mobilna typu B-brand pod marką nju.mobile,
- Umiejętność budowy i rozwoju aliansów strategicznych (m.in. z T-Mobile (patrz punkt 4.4 poniżej), nc+, mBank),
- Rozszerzenie portfela usług o sprzedaż energii elektrycznej oraz usługi bankowe,
- Szerokie uznanie dla standardów w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu - obecność w RESPECT Index dla firm notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, miejsce w czołówce Rankingu Odpowiedzialnych Firm opracowywanego przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Gazetę Prawną i Akademię Leona Koźmińskiego, wyróżnienie Złotym Listkiem CSR wśród firm notowanych na Liście 500 Tygodnika Polityka, i dodatkowo Super Listkiem CSR w gronie 3 firm, które we wszystkich pięciu zorganizowanych do tej pory edycjach nagrody osiągnęły najwyższe wyróżnienia, wyróżnienie honorowym tytułem „Etycznej Firmy” w konkursie magazynu „Puls Biznesu” i PwC consulting, dodatkowo specjalne wyróżnienie za nadzwyczajne podejście do promowania kultury etycznej pracy oraz przeciwdziałania korupcji i nadużyciom,
- Kompleksowe działania społeczne Fundacji Orange w zakresie edukacji cyfrowej i wykorzystania nowych technologii, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii bezpiecznego użytkowania Internetu przez dzieci i młodzież
- Zwrócenie uwagi na klientów o specjalnych potrzebach tj. klienci z niepełnosprawnościami oraz starsze - wprowadzenie udogodnień i standardów w zakresie sprzedaży i obsługi.
- Aktywność w budowaniu społeczeństwa informacyjnego poprzez różne inicjatywy, w tym budowanie infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach zagrożonych wykluczeniem,
- Szeroka współpraca międzynarodowa oraz dostępność doświadczeń partnerów z Grupy Orange, w tym korzystanie ze spółki zakupowej Buy-In (joint venture Orange Group i Deutsche Telekom), współpraca i wymiana doświadczeń badawczo-rozwojowych w ramach Orange Labs,
- W gronie najlepszych pracodawców w 2016 r. w Polsce według badania Top Employers Institute (wyróżnienie prestiżowymi certyfikatami Top Employer Polska 2016 i Top Employer Europe 2016) oraz jedna z najbardziej atrakcyjnych firm, jako potencjalny pracodawca w branży telekomunikacyjnej dla studentów (wg rankingu Programu Twoja Perspektywa).

3.4 Notowania akcji Orange Polska S.A. na Warszawskiej Giełdzie

Od listopada 1998 r. akcje Orange Polska (wcześniej Telekomunikacji Polskiej S.A.) są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w systemie notowań ciągłych.

Akcje Spółki wchodzą w skład indeksów następujących indeksów:

- największych spółek WIG20 oraz WIG30
- szerokiego rynku WIG
- indeksu branżowego WIG-telekomunikacja
- indeksu spółek zaangażowanych w społeczną odpowiedzialność biznesu – RESPECT Index.

W dniu 14 stycznia 2014 r. w związku ze zmianą nazwy Spółki z Telekomunikacja Polska S.A. na Orange Polska S.A. zostały zmienione na podstawie uchwały Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. nazwy skrócone używane przez Giełdę dla akcji Spółki w następujący sposób:

a) dotychczasowa nazwa skrócona: TPSA – nowa nazwa skrócona: ORANGEPL

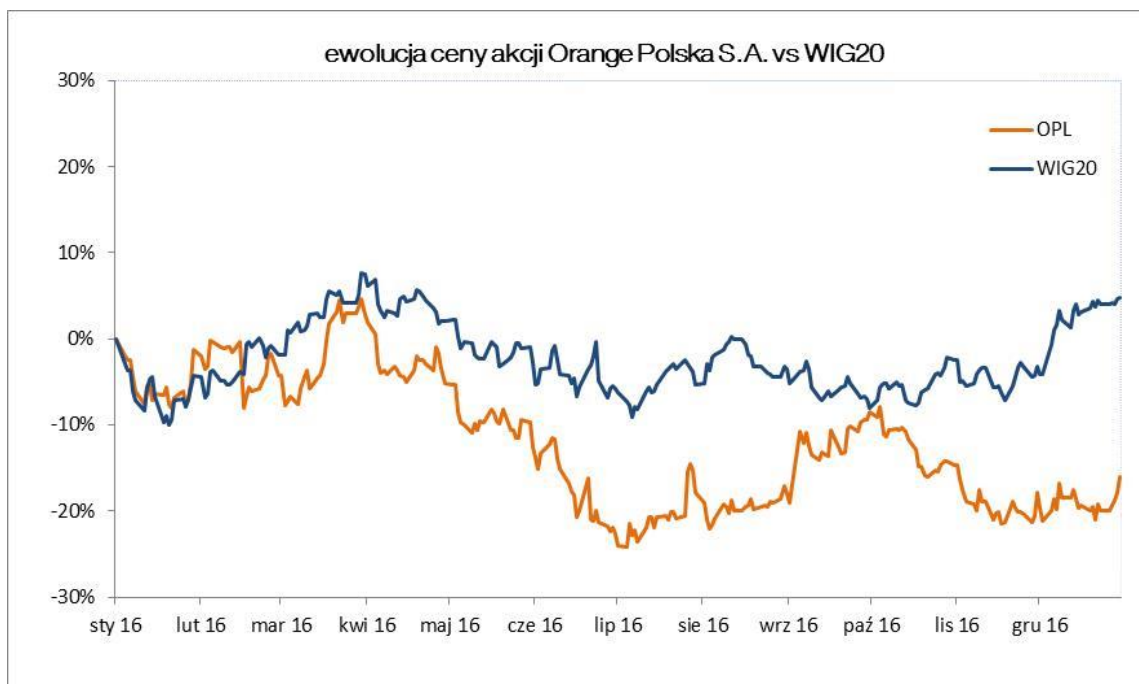
b) dotychczasowe oznaczenie: TPS – nowe oznaczenie: OPL

W 2016 r. Orange Polska ponownie znalazł się w prestiżowym gronie giełdowych spółek odpowiedzialnych społecznie. W ogłoszonym przez Giełdę Papierów Wartościowych nowym składzie RESPECT Index znalazły się 24 spółki. Orange Polska jest obecna w tym zestawieniu od pierwszej edycji.

RESPECT Index cieszy się coraz większym zainteresowaniem przedsiębiorców i inwestorów, dostrzegających zależność między uwzględnianiem aspektów społecznych i środowiskowych, a wynikami finansowymi przedsiębiorstwa.

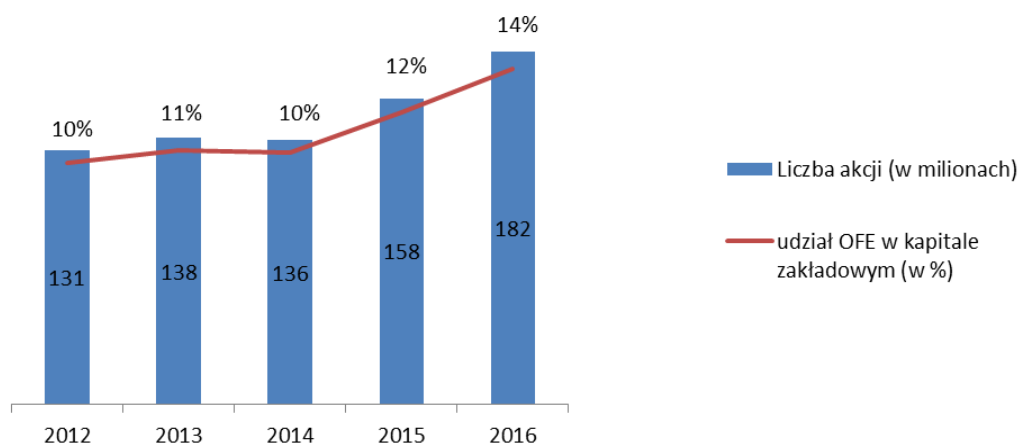
W 2016 r. indeksy na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) zanotowały spadki. Akcje Orange Polska S.A. spadły w tym czasie 16,0% (włączając efekt związany z wypłaconą dywidendą), podczas gdy indeks dużych spółek giełdowych WIG20 zanotował wzrost o 4,8%.

NOTOWANIA AKCJI ORANGE POLSKA S.A. - w okresie od 31 grudnia 2015 do 31 grudnia 2016.

Poniżej znajduje się graficzne zestawienie stanu posiadania akcji Orange Polska przez Polskie Otwarte Fundusze Emerytalne według stanu na koniec grudnia 2016 r. oraz za lata poprzednie. Dane przedstawione na wykresie pokazują, iż udział tych funduszy w kapitale zakładowym Orange Polska rośnie od 2012 r. Na koniec 2016 r. poziom ten był historycznie najwyższy.

Udział OFE w akcjonariacie Orange Polska

3.4.1 Relacje Inwestorskie Orange Polska

Działalność Orange Polska w zakresie relacji inwestorskich koncentruje się przede wszystkim na zapewnieniu przejrzystej i aktywnej komunikacji z rynkiem kapitałowym poprzez czynną współpracę z inwestorami, analitykami jak również na zapewnieniu wykonywania obowiązków informacyjnych w ramach obowiązujących aktów prawnych. Relacje Inwestorskie wraz z osobami reprezentującymi Spółkę regularnie odbywają liczne spotkania z inwestorami i analitykami w kraju i zagranicą oraz uczestniczą w większości regionalnych i branżowych konferencji inwestorskich.

Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Orange Polska są kwartalnie prezentowane w ramach konferencji transmitowanych równocześnie z wykorzystaniem sieci internetowej. W 2016 roku odbyły się cztery konferencje poświęcone prezentacji wyników oraz ponad 200 spotkań z inwestorami i analitykami w Polsce i wielu innych krajach.

Działalność oraz wyniki Spółki są na bieżąco monitorowane przez analityków reprezentujących polskie i zagraniczne instytucje finansowe. W 2016 roku 21 instytucji finansowych opublikowało raporty i rekomendacje dotyczące Spółki.

W dniu 2 marca 2016 r. Członek Zarządu ds. Finansów Orange Polska odpowiadał na pytania inwestorów indywidualnych podczas czata inwestorskiego przeprowadzonego przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych. Podczas czata pytania zadawało ponad 35 inwestorów indywidualnych.

Działania podejmowane przez Relacje Inwestorskie w kontaktach z inwestorami mają przede wszystkim na celu umożliwienie rynkowi przeprowadzenia rzetelnej oceny sytuacji finansowej Spółki, jego pozycji rynkowej oraz skuteczności przyjętego modelu biznesowego z uwzględnieniem strategicznych kierunków rozwoju w kontekście rynku telekomunikacyjnego oraz sytuacji makroekonomicznej w gospodarce krajowej i na rynkach międzynarodowych.

Orange Polska posiada specjalnie dedykowaną dla inwestorów i analityków stronę internetową pod adresem: www.orange-ir.pl.

Orange Polska publikuje Raport Roczny oraz Raport Społecznej Odpowiedzialności w wersjach on-line dostępny na stronie www.orange-ir.pl.

Rekomendacje oraz raporty dla akcji Orange Polska S.A. są wydawane przez następujące instytucje finansowe (według wiedzy Spółki na dzień publikacji niniejszego sprawozdania)*:

Z SIEDZIBĄ NA TERYTORIUM POLSKI

Dom Maklerski BZ WBK

Dom Maklerski BDM S.A.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.

Dom Maklerski PKO Bank Polski

Pekao Investment Banking S.A.

Dom Maklerski mBanku

Trigon Dom Maklerski S.A.

Haitong Bank S.A.

Ipopema Securities S.A.

Wood & Company Financial Services, a.s.

Z SIEDZIBĄ POZA TERYTORIUM POLSKI

Berenberg

Citigroup

Deutsche Bank

Erste Bank Investment

Goldman Sachs

HSBC

Morgan Stanley

Patria Finance

Raiffeisenbank AG

VTB Capital

*aktualna lista brokerów wraz z danymi instytucji znajduje się na stronie internetowej Spółki: www.orange-ir.pl

4 ISTOTNE ZDARZENIA MAJĄCE WPŁYW LUB MOGĄCE MIEĆ WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORANGE POLSKA

Poniżej przedstawiono kluczowe zdarzenia, które w opinii Zarządu obecnie mają lub w niedalekiej przyszłości mogą mieć wpływ na działalność Orange Polska. Dodatkowe ujęcie zagrożeń i ryzyk mogących wpływać na działalność operacyjną oraz wyniki finansowe Grupy zostało zawarte w rozdziale IV niniejszego dokumentu.

4.1 Realizacja średniookresowego planu działań Orange Polska

Orange Polska w lutym 2016 roku ogłosił nowy plan strategiczny, obejmujący lata 2016-2018. Plan zakłada intensywne inwestycje w pozyskania klientów oraz zapewnienie najlepszej jakości sieci mobilnej oraz stacjonarnej w celu zbudowania długoterminowej wartości i odwrócenia negatywnych tendencji w ewolucji udziałów rynkowych, przychodów i zysków. Plan jest zbudowany wokół czterech głównych ambicji: bycia liderem rynkowym w zakresie jakości sieci, usług konwergentnych, obsługi klienta oraz bycia dynamiczną i elastyczną organizacją.

Plan zakłada duże inwestycje w sieć światłowodową oraz mobilną oraz intensywne wydatki marketingowe na akwizycję klientów. W naszej opinii szeroko rozumiane warunki rynkowe, zmiany w potrzebach klientów oraz zakończenie aukcji na częstotliwości mobilne stwarzają dogodne otoczenie do ofensywnych działań rynkowych. Chcemy poprawić nasze udziały w rynku i zbudować bazę pod przyszły wzrost. Liczymy, że gospodarstwa domowe, które są naszymi klientami będą korzystały z dużo większej liczby naszych usług, co przyczyni się do dalszego dynamicznego wzrostu bazy klientów konwergentnych.

W aspekcie finansowym, nowy plan strategiczny ma przynieść wzrost skonsolidowanych przychodów oraz zysku EBITDA. Głównymi czynnikami odwrócenia negatywnego trendu będzie poprawa w części mobilnej oraz stacjonarnej.

4.2 Wdrażanie zmian prawa dotyczących usług pre-paid

W dniu 2 lipca 2016 r. weszła w życie ustawa o działaniach antyterrorystycznych. Na jej podstawie operatorzy telekomunikacyjni zobowiązani zostali do uzyskania danych osobowych nowych użytkowników usług pre-paid i ich właściwego zweryfikowania przed rozpoczęciem świadczenia usług prepaid – obowiązek ten wszedł w życie w 25 lipca 2016 r. Z dniem 1 lutego 2017 operatorzy byli zobligowani wyłączyć ruch przychodzący i wychodzący tych kart pre-paid które do tego czasu nie zostały zarejestrowane. Z tym, że możliwość rejestracji istnieje również po tej dacie. Jeśli to nastąpi możliwość wykonywania i przyjmowania połączeń zostanie przywrócona.

Od chwili pojawienia się pierwszych informacji na temat spodziewanego projektu tej ustawy Orange Polska prowadził intensywne prace przygotowujące Spółkę do zmian w otoczeniu regulacyjnym. Obok wielu innych, na pierwszy plan wysuwają się następujące główne wątki działań:

- (1) Wdrożono niezbędne modyfikacje systemów informatycznych (bilingowych, CRM, obsługi klienta itd.) dostosowując je do nowych wymogów prawnych. W efekcie tych działań spółka wdrożyła najprostszy na rynku proces rejestracji redukujący uciążliwość dla klienta do niezbędnego minimum.
- (2) Zredefiniowano model współpracy z dystrybutorami i wypracowano nowe formy współdziałania. W efekcie intensywnej współpracy, na koniec grudnia 2016 rejestracja była możliwa w ponad 22 tys. placówek.
- (3) Zrealizowano pakiet działań edukacyjnych skierowanych do klientów Orange z wykorzystaniem innowacyjnych, niestandardowych form komunikacji bezpośredniej. Jako pierwsi na rynku opracowaliśmy i wdrożyliśmy narzędzie klasy pre-call wplatające komunikat głosowy o rejestracji w naturalny sposób korzystania z telefonu
- (4) W ramach działań marketingowych oferowaliśmy klientom atrakcyjne pakiety bonusów w zamian za wcześniejszą rejestrację.

Zmiany w prawie dotyczące świadczenia usług pre-paid miały określone skutki dla wyników operacyjnych oraz finansowych Orange Polska w roku 2016 oraz również mogą mieć wpływ na te wyniki za rok 2017.

Po pierwsze, nastąpił znaczący spadek raportowanej bazy kart pre-paid. Wynikało to przede wszystkim ze znacząco niższej liczby aktywacji nowych kart SIM po wprowadzeniu obowiązku rejestracji. Dodatkowo efektem rejestrowania kart przez klientów była przyspieszona migracja do usług kontraktowych. Jednak, ponieważ znacząca większość nowych aktywacji usług pre-paid to aktywacje tzw. jednorazowe, kart o najniższym nominale, spadek ten (mimo, że bardzo znaczący) miał nieistotne przełożenie na wyniki finansowe. Spodziewamy się, że spadek raportowanej liczby kart SIM będzie kontynuowany w pierwszej połowie 2017 roku.

Po drugie, zaoferowane bonusy za rejestrację w formie pakietów darmowych minut i GB do wykorzystania w ciągu 30 dni miały negatywny wpływ na wyniki finansowe w drugim półroczu. Jednak nie był to wpływ znaczący oraz należy je traktować jako jednorazową inwestycję w pozyskanie klientów i odciążenie sieci sprzedaży w krytycznym momencie bezpośrednio poprzedzającym ostateczny termin rejestracji.

Widzimy również, czynniki niepewności, które mogą mieć wpływ na wyniki 2017 roku. Na dzień 1 lutego 5% naszej aktywnej bazy klientów nie zarejestrowała kart SIM. Istnieje ryzyko, że część z nich zrezygnuje trwale z

komunikacji za pomocą usług pre-paid z powodu utraty anonimowości. Dodatkowo, istnieje niepewność wzmożonej aktywności konkurencyjnej, szczególnie na polu przenoszenia numerów, co zostało znacznie ułatwione po rejestracji.

Należy podkreślić że wyżej opisane zjawiska dotyczą wszystkich operatorów na rynku usług mobilnych w Polsce.

4.3 Rozbudowa infrastruktury

Stacjonarna

W 2015 r. Orange Polska rozpoczęła masową budowę linii światłowodowych w technologii FTTH. Była ona kontynuowana w 2016, zgodnie z nowym średniookresowym planem działań. Na koniec 2016 r. zasięgiem usług FTTH objęto niemal 1,5 mln gospodarstw domowych w ponad 37 miastach Polski. Przewidujemy, że tempo tej budowy nawet może przyspieszyć w latach 2017-2018, będąc głównym celem strategicznym firmy. Na koniec 2016 r. Orange Polska miała w zasięgu technologii VDSL około 4,8 mln gospodarstw domowych. Zasięg ten nie uległ istotnej zmianie w roku 2016, głównie z uwagi na priorytet sieci światłowodowej.

Strategia rozwoju usług na bazie łączy światłowodowej przewiduje nie tylko budowę własnej infrastruktury ale również, tam gdzie jest to technicznie możliwe i biznesowo opłacalne, wchodzenie w porozumienie z innymi operatorami sieci światłowodowej na dostęp hurtowy. W roku 2016 zawarliśmy takie porozumienia. Korzyścią jest głównie szybszy dostęp do sieci dostępowej w technologii FTTH i bardziej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury FTTH w danych lokalizacjach. Takie działania wpisują się w założenia Dyrektywy Kosztowej Komisji Europejskiej poprzez unikanie dublowania istniejących zasobów. W 2016 zostały podpisane dwie takie umowy, z Telefonią Dialog (spółka 100% zależna od Netia S.A.) oraz Inea. W ramach umowy z Telefonią Dialog zyskamy potencjalny dostęp do około 114 tys. gospodarstw domowych zlokalizowanych w województwie łódzkim. W przypadku Inea jest to potencjalnie około 110 tys. gospodarstw domowych zlokalizowanych głównie w Poznaniu (ponad 80% zasięgu) jak również w Koninie, Szamotułach i Środkie Wielkopolskiej. Umowy te będą stopniowo wdrażane w roku 2017.

W ramach zarządzania kontentem, w 2016 roku wdrożono nową platformę CDN – Content Delivery Network – której zadaniem jest dostarczanie treści wideo do klientów usług dostępu do Internetu w Orange Polska. Platforma przeznaczona jest dla dostawców treści na rynku B2B oraz na potrzeby wewnętrznych usług kontentowych (m.in. Orange TV Go, STB premium). Nowa platforma zapewni pojemność dla wzrostu ruchu wideo w sieci Orange.

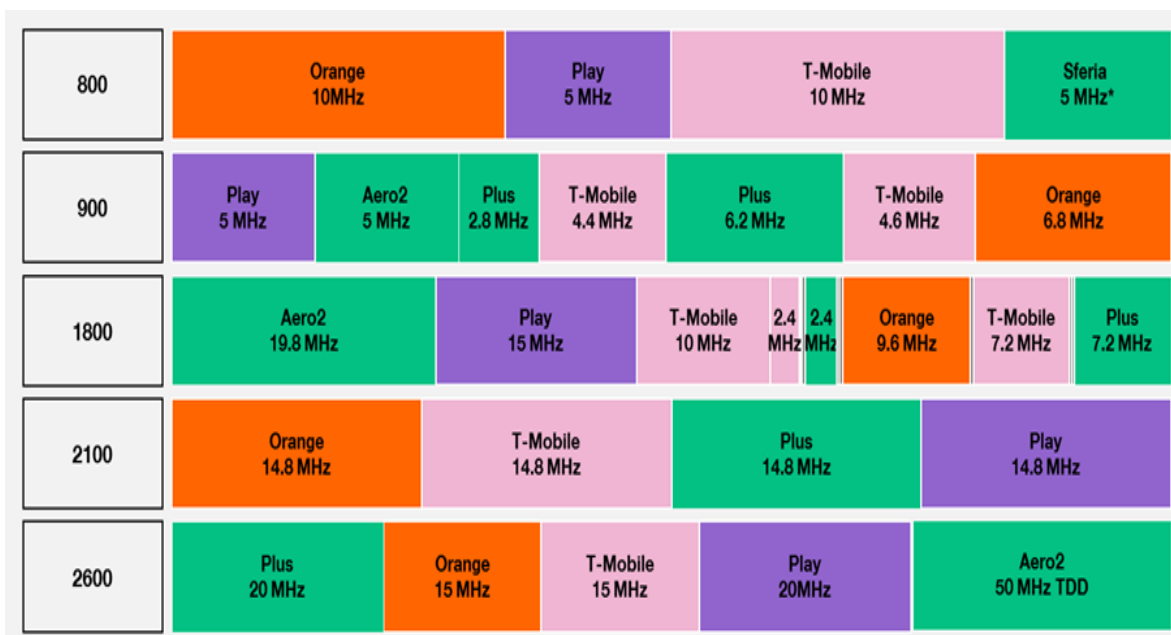
Mobilna

Najistotniejszym wydarzeniem w zakresie sieci mobilnej było przyznanie przez UKE rezerwacji częstotliwości radiowych w pasmie 800MHz i 2600MHz, w wyniku aukcji rozstrzygniętej pod koniec 2015 roku. W wyniku dokonanych inwestycji zasięg technologii 4G, z wykorzystaniem wszystkich pasm, przekraczał 99% populacji na ponad 90% terytorium Polski Usługi LTE były świadczone za pomocą ponad 8500 stacji. W 2017 roku, oprócz sukcesywnego zwiększania zasięgu i pojemności Orange postawi również na zwiększenie liczby stacji pozwalających na agregację pasma, dzięki czemu szybkość Internetu LTE/4G zwiększy się nawet ponad dwuipółkrotnie.

W ramach optymalizacji rozwoju infrastruktury mobilnej Orange Polska współpracuje z T-Mobile, W 2016 roku nastąpiło rozszerzenie tej współpracy o urządzenia pracujące w pasmach 800MHz i 2600MHz. Więcej na ten temat w punkcie 4.4.

W wyniku zakupu nowych pasm radiowych bardzo znacząco poprawiła się pozycja rynkowa Orange Polska.

Na poniższym rysunku przedstawiono dystrybucję częstotliwości z zakresu 790 – 2690 MHz.

* Częstotliwości objęte w wyniku ugody podmiotu z Rządem

Kolorem zielonym zaznaczone zostały częstotliwości posiadane przez Grupę Cyfrowy Polsat

Według niezależnego serwisu speedtest.pl sieć mobilnego dostępu do Internetu Orange była najszybszą siecią w Polsce.

W czwartym kwartale 2016 r. Orange Polska jako pierwszy operator w Polsce uruchomił w sieci VoLTE, które umożliwia uzyskanie lepszych parametrów jakościowych połączeń głosowych w sieci mobilnej. Usługa działa na wybranych modelach telefonów, których lista będzie sukcesywnie rozszerzana w kolejnych miesiącach.

W 2016 r. testowano interkonekty głosowe IP pomiędzy siecią mobilną Orange i innymi sieciami mobilnymi (Plus, Play). Interkonekt z siecią Plus został komercyjnie uruchomiony w 2 półroczu 2016r. Umożliwi to uzyskanie jakości HD połączeń głosowych pomiędzy abonentami Orange i abonentami innych operatorów.

Z końcem 2016 r. wygasła dotychczasowa rezerwacja częstotliwości z pasma 450 MHz (uzyskana w 1991 r.). Orange wniósł o odnowienie tej rezerwacji, w wyniku czego Prezes UKE wydał w dniu 13 stycznia decyzję rezerwacyjną na kolejny okres 15 lat. Na podstawie opinii biegłego Prezes UKE ustalił opłatę za dokonanie tej rezerwacji w wysokości 115,5 mln zł. Orange wniósł odwołanie od wydanej decyzji rezerwacyjnej.

4.4 Współpraca w zakresie współkorzystania z radiowych sieci dostępowych

W dniu 6 grudnia 2016 roku Orange Polska podpisał aneks do umowy o współdzieleniu radiowych sieci dostępowych (ang. RAN sharing) z T-Mobile, rozszerzając dotychczasową współpracę o urządzenia pracujące w pasmach 800 MHz i 2600 MHz.

Orange współpracuje z T-Mobile w zakresie dostępu radiowego od roku 2011. Pierwszym, zakończonym w II kwartale 2014 roku, etapem współpracy było wzajemne udostępnienie po około 5 tys. stacji bazowych, dzięki czemu klienci Orange odczuli przede wszystkim poprawę zasięgu i pojemności sieci 3G. W międzyczasie współpraca objęła usługi LTE/4G w paśmie 1800 MHz, co umożliwiło zaoferowanie najnowszej technologii mobilnego dostępu do Internetu. Obecne porozumienie jest więc naturalnym, następnym krokiem współpracy, która pozwoli przede wszystkim na zwiększenie pojemności sieci i na polepszenie zasięgu LTE/4G na obszarach wiejskich oraz wewnątrz budynków. W celu oferowania usług LTE w pasmach 800 i 2600 MHz obaj partnerzy będą korzystać wyłącznie z własnych zasobów częstotliwości. Operatorzy wybudują ponadto po kilkaset nowych stacji bazowych, co pozwoli na zwiększenie pokrycia zwłaszcza na nowych osiedlach oraz przy drogach szybkiego ruchu i trasach kolejowych. Pozwoli to na dalszą optymalizację rozwoju infrastruktury mobilnej Orange Polska.

4.5 Rozwój oferty TV

W lutym 2016 Orange Polska wprowadził nową ofertę telewizyjną dla klientów IPTV, opartą na treści agregowanej przez Orange Polska. Zmiana ta umożliwi większą elastyczność w dopasowaniu oferty TV do potrzeb klientów oraz pozwala na rozwój dodatkowych usług, w tym „catch-up TV”, „multiscreen” oraz „multiscreen”. Pakiet kanałów dostępnych w podstawowym abonamencie wzrósł z 61 do 91 (z czego 25 kanałów w jakości HD), dopasowanych do potrzeb wszystkich członków rodziny. W listopadzie 2016 ten sam pakiet kanałów został wprowadzony dla abonentów korzystających z technologii satelitarnej. W rezultacie Orange Polska upraszcza strukturę oferty telewizyjnej i poprawia swoją pozycję konkurencyjną w zakresie

treści, co jest głównym elementem strategii skoncentrowanej na gospodarstwie domowym. Pomaga to też nam spieniężyć planowane w nadchodzących latach inwestycje w technologię światłowodową.

Równocześnie Orange Polska w dalszym ciągu rozwija partnerstwo z platformą satelitarną nc+, w ramach którego udostępniania ofertę NC+ klientom telewizji Orange w technologii satelitarnej oraz IPTV. W ramach partnerstwa 2016 roku udostępniane klientom Orange TV nowe promocję NC+, z wiodącą promocją z listopada 2016 obejmująca m.in.: 6 miesięcy bezpłatnego dostępu do CANAL+ i HBO. Ponadto rozwijane są również oferty NC+ z ofertą mobilną Orange.

4.6 Konkurencja na rynku telefonii komórkowej

Polski rynek telefonii komórkowej, na którym działają czterej operatorzy infrastrukturalni, w dalszym ciągu charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem konkurencji. Oprócz ceny, która powoli przestaje być podstawowym wyróżnikiem oferty, na znaczeniu zyskują pozostałe elementy oferty operatorów, takie jak: usługi dodatkowe (dostęp do serwisów muzycznych, oferta telewizyjna) oraz jakość sieci i obsługa klienta. Konkurencja cenowa z ostatnich lat doprowadziła do względnego wyrównania się udziałów rynkowych głównych operatorów oraz sprowadziła poziom cen usług mobilnych w Polsce do jednego z najniższych na rynku Unii Europejskiej.

Głównym polem walki konkurencyjnej na rynku detalicznym stały się gospodarstwa domowe, w odróżnieniu od wcześniejszego konkurowania o pojedynczego klienta. Dlatego też w ofercie Orange jak i operatorów konkurencyjnych odnaleźć można szereg usług dedykowanych właśnie „dla domu”, w tym także usługi spoza branży telekomunikacyjnej, jak np. energia elektryczna, ubezpieczenia, finanse osobiste czy sprzedaż sprzętu AGD.

Decydując się na ofertę wiązaną (tzn. składającą się z kilku usług) klienci mogą otrzymać benefity cenowe, dzięki czemu rośnie popularność m.in. rodzinnych ofert multi-simowych zawierających usługi głosowe oraz pakiety przesyłu danych. W ramach usług dla domu widoczny jest trend rosnącej popularności ofert konwergentnych, czyli łączących oferty mobilne i stacjonarne.

4.7 Konkurencja na rynku stacjonarnego Internetu

Rynek dostawców Internetu w Polsce jest nadal bardzo mocno rozdrobniony, dlatego należy spodziewać się dalszej konsolidacji rynku oraz geograficznej ekspansji operatorów kablowych w mniejszych miejscowościach. W efekcie tych działań oraz planowanej rozbudowy sieci światłowodowej przez Orange należy spodziewać się zaostżenia konkurencji na rynkach lokalnych, gdzie Orange posiada znaczącą pozycję.

Obecnie UOKiK prowadzi badanie dotyczące przejęcia Multimedia Polska przez UPC łącznie z oceną potencjalnej pozycji rynkowej nowego operatora. Ponieważ w wielu miejscowościach łączny udział Multimedia Polska i UPC rodzi ryzyko posiadania pozycji dominującej przez nowego operatora, można spodziewać się, że UOKiK nakaze UPC sprzedaż fragmentu sieci dostępowej. Zakup fragmentu sieci przez innego operatora niewątpliwie wpłynie na otoczenie rynkowe, przynajmniej na szczeblu lokalnym.

Wśród klientów rosną oczekiwania co do łączenia usług stacjonarnych (głównie dostępu do Internetu) i mobilnych od jednego operatora, co wymusza dostarczenie przez operatorów pełnowartościowej oferty konwergentnej, w tym zapewnienie w portfolio usług atrakcyjnej oferty mobilnej. Dlatego w perspektywie średniookresowej można spodziewać się aliansów strategicznych operatorów kablowych z operatorami mobilnymi albo ich fuzji. Takie zdarzenie zmniejszyłoby przewagę konkurencyjną Orange Polska jako jedyne go dostawcy oferty konwergentnej dla klientów indywidualnych na rynku. Spodziewając się takiego scenariusza, Orange Polska priorytetowo traktuje doskonalenie posiadanej oferty konwergentnej.

W 2016 r. ważnym zjawiskiem był wzrost inwestycji w rozwój infrastruktury światłowodowej w oparciu o fundusze unijne. Dzięki współfinansowaniu ze środków unijnych, inwestycje tego typu są możliwe na terenach nisko zurbanizowanych, gdzie do tej pory inwestycje w sieć światłowodową nie miały uzasadnienia ekonomicznego. Z punktu widzenia Orange Polska rozwój infrastruktury światłowodowej na terenach mniej zurbanizowanych stanowi z jednej strony duże wyzwanie dla utrzymania pozycji rynkowej, natomiast z drugiej stanowi dużą szansę na pozyskanie nowych klientów dla własnej oferty detalicznej dzięki możliwości wykorzystania powstałych sieci na zasadach hurtowych).

W zasięgu projektów inwestycyjnych POPC znajduje się ok. 3 mln gospodarstw domowych, zamieszkujących w znacznej mierze obszary poza zasięgiem stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej lub obszary, gdzie nie ma możliwości technicznych dla świadczenia usług Internetu szybkich prędkości.

4.8 Udział Orange Polska w POPC

Orange Polska jako beneficjent dofinansowania UE 2007-2013 zbudował własną szerokopasmową infrastrukturę szkieletowo-dystrybucyjną w dwóch województwach: lubuskim i pomorskim w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

W perspektywie finansowej UE 2014-2020, środki z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (działanie 1.1) przeznaczone są na uzupełnienie istniejącej infrastruktury o zasoby „ostatniej mili”, spełniające wymagania Europejskiej Agendy Cyfrowej.

W wyniku rozstrzygnięć I konkursu Orange Polska zawarł we wrześniu 2016 z Centrum Projektów Polska Cyfrowa umowy o dofinansowanie projektów inwestycyjnych w 174 miejscowościach w 8 obszarach, znajdujących się na terenie województw: Lubuskiego, Pomorskiego i Dolnośląskiego, uzyskując dofinansowanie w wysokości blisko 24 mln zł.

II konkurs, w ramach którego na dofinansowanie projektów przeznaczono 3 mld zł. został ogłoszony 30 września 2016. Projekty mogą być realizowane na 79 obszarach NUTS 3 tj. obszarach obejmujących swym zasięgiem kilka powiatów. Orange Polska analizuje dokumentację i szczegółowe warunki konkursowe pod kątem złożenia Wniosków. Termin ich składania jest wyznaczony na 17 lutego 2017 r.

4.9 Rozwój usług ICT

Strategia Grupy przewiduje budowanie oferty ICT zarówno w modelu usługowym jak i projektowym, systematycznie rozszerzając ofertę o nowe rozwiązania i technologie. Do realizacji planu w obszarze ICT Grupa wykorzystuje zasoby infrastrukturalne i technologiczne, dostarczając klientom bezpieczne usługi end to end. Oferta ICT obejmuje takie rozwiązania jak m.in. usługi chmurowe, usługi data center, komunikacja, sieć, bezpieczeństwo IT.

W 2016 r. Grupa komercyjnie uruchomiła nową powierzchnię kolokacyjną na terenie Centrum Przetwarzania Danych Łódź, wzmacniając swoją pozycję wśród dostawców usług kolokacji i infrastruktury w modelu usługowym. Inwestycje związane z rozbudową sieci światłowodowej dla klientów biznesowych stanowiły fundament do oferowania kompletnych rozwiązań ICT i cyfryzacji biznesu największych firm w Polsce. Ostatnie miesiące to również powołanie w strukturze Integrated Solutions nowego obszaru sprzedaży rozwiązań i usług firmy Microsoft. Integrated Solutions dołączyło do wąskiego grona firm w Polsce posiadających autoryzację Licensing Solution Providers. Strategia ta przyniosła szybkie efekty w postaci kilku znaczących kontraktów na rozwiązania Microsoft. Rozbudowując ofertę ICT, spółka nawiązała także strategiczne partnerstwa z Apple, Huawei, SAS Institute oraz Europejską Agencją Kosmiczną (ESA). W drugiej połowie 2016 roku IS i Orange rozpoczęły realizację projektu rozbudowy platformy klimatycznej dla ESA.

4.10 Ewolucja sieci dystrybucji Grupy

Stawiając klienta w centrum zainteresowania, Grupa stara się utrzymywać i rozwijać różne kanały kontaktu. W tej chwili klienci mogą załatwiać sprawy sprzedażowe i obsługowe udając się do tradycyjnych, własnych lub agencyjnych punktów sprzedaży oraz sklepów dystrybutorów sieci niezależnej, korzystając ze sklepu internetowego, dzwoniąc na infolinię czy czekając na pojawienie się sprzedawcy aktywnego.

Głównym celem firmy jest rozwijanie internetowego kanału sprzedaży oraz inicjatywy cross-channel a także optymalizacja i unowocześnianie salonów sprzedaży tak aby dopasowywać się do trendów rynkowych i konsumenckich, co ma bezpośrednie przełożenie na satysfakcję klientów oraz dalszą poprawę efektywności sieci. Na koniec 2016 roku posiadaliśmy około 755 własnych oraz agencyjnych punktów sprzedaży rozmieszczonych na terenie całego kraju, oferujących pełne portfolio usług mobilnych i stacjonarnych. Dodatkowo, aby zapewnić klientom wygodną, przyjazną oraz innowacyjną przestrzeń do załatwienia wszelkich spraw związanych z usługami telekomunikacyjnymi sukcesywnie otwieramy Smart Story, na koniec 2016 mamy ich 12. Nowoczesne rozwiązania online i offline sprawiają, że wizyta w salonie jest wykorzystana najbardziej efektywnie. Inwestujemy również w nowy format sklepów – Fiber Shopy. Są to sklepy zlokalizowane w pobliżu osiedli mieszkaniowych z zasięgiem FTTH, które spełniają funkcję wizerunkowo-sprzedażową, dedykowaną do sprzedaży oferty światłowodowej. Na koniec roku zarządzaliśmy 38 takimi punktami. Mówiąc o tradycyjnych sklepach trzeba pamiętać również o sieciach dystrybutorów niezależnych (takich jak Media Markt, Saturn czy Neonet). Dzięki tej współpracy jesteśmy obecni w 740 punktach trafiając do konsumentów zainteresowanych zakupem urządzenia, oferując im komplementarną do urządzenia usługę.

Zgodnie z trendami rynkowymi, również w Orange sprzedaż internetowa to bardzo dynamicznie rozwijający się kanał. W związku ze sprzedażą oferty światłowodowej, wprowadziliśmy możliwość sprawdzenia zasięgu sieci oraz skróciliśmy proces zakupowy. Dzięki sukcesywnie wdrażanym rozwiązaniom cross-channel współpraca między wszystkimi kanałami kontaktu zapewnia naszym klientom jednakowe, pozytywne doświadczenia w każdym miejscu i czasie.

Do kontaktu z klientami, głównie w zakresie ofert utrzymaniowych i dosprzedażowych, wykorzystywany jest także kanał telesprzedaży, gdzie zawarta umowa i usługa są dostarczane bezpłatnie przez kuriera lub odbierane przez klienta w salonie z wykorzystaniem rozwiązania pick-up in store. Obecnie kanał telesales w znacznym stopniu wspomaga konwersję ruchu sprzedażowego na online. W dalszym ciągu rozwijany jest także kanał sprzedaży bezpośredniej (Active), co związane jest z dużymi inwestycjami w rozwój usług w technologii światłowodowej. Sprzedaż bezpośrednia jest w tym przypadku najbardziej efektywnym kanałem sprzedażowym i sposobem konkurencji z operatorami kablowymi.

4.11 Obowiązki regulacyjne

Zgodnie z decyzjami wydanymi przez Prezesa UKE Orange Polska ma pozycję znaczącą (SMP) na detalicznych rynkach właściwych:

- na rynku przyłączenia do stacjonarnej sieci publicznej i utrzymania w gotowości do świadczenia usług telekomunikacyjnych – dla konsumentów;

- na rynku przyłączenia do stacjonarnej sieci publicznej i utrzymania w gotowości do świadczenia usług telekomunikacyjnych – dla klientów biznesowych;

Orange Polska jest operatorem o pozycji znaczącej na hurtowych rynkach właściwych,

- na rynku rozpoczęcia połączeń w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej;
- na rynku zakańczania połączeń w sieci stacjonarnej Orange Polska;
- na rynku świadczenia usług hurtowego (fizycznego) dostępu do infrastruktury sieciowej (w tym dostępu dzielonego lub w pełni uwolnionego) w stałej lokalizacji;
- na rynku świadczenia hurtowych usług dostępu szerokopasmowego, z wyłączeniem 76 obszarów gminnych, które zostały uznane za konkurencyjne;
- na rynku usług wysokiej jakości w stałej lokalizacji o przepływności do 2 Mb/s łącznie;
- na rynku zakańczania połączeń w ruchomej publicznej sieci telefonicznej Orange Polska;
- na rynku zakańczania połączeń SMS w sieci mobilnej Orange Polska;

Każda z decyzji SMP Prezesa UKE określa obowiązki na poszczególnych rynkach właściwych.

4.12 Proponowane zmiany w regulacjach

Planowane regulacje, do pewnego stopnia, zmierzają w kierunku złagodzenia nakładanych obowiązków, co jest realizacją trendów w całej UE, mających na celu wspieranie inwestycji.

- UKE prowadził analizę rynku zakańczania SMS. Komisja Europejska oraz Prezes UOKiK zaakceptowali przedstawioną propozycję deregulacji rynku. 1 lutego 2017 r. Orange Polska otrzymał decyzję UKE zdejmującą obowiązki regulacyjne na rynku zakańczania SMS od dnia 3 maja 2017 r.
- UKE prowadził także analizę rynku uwolnienia lokalnej pętli abonenckiej (LLU). Postępowanie nie zostało jeszcze zakończone.

4.13 Regulacja usług roamingowych

W dniu 25 listopada 2015 r. Parlament Europejski i Rada przyjęli Rozporządzenie nr 2015/2120 w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii.

Rozporządzenie ustanawia nowe zasady świadczenia usług roamingu na terenie UE. Od 30 kwietnia 2016 r. został wprowadzony mechanizm ustalania detalicznych cen roamingowych, polegający na dodaniu do cen krajowych stosownych dopłat w wysokości 5c/min połączenia głosowego wychodzącego; 2c/SMS; 5c/1MB transmisji danych. Cena detaliczna za usługi roamingowe (ustalana jako suma ceny krajowej i dopłaty) nie może przekroczyć ustalonego poziomu 19 c/min, 6 c/SMS, 20 c/1 MB, a dopłaty do połączeń odbieranych nie mogą przekroczyć średniej ważonej europejskich stawek MTR wskazanej przez BEREC, czyli 0,0114 c/min.

Od 15 czerwca 2017 r. detaliczne opłaty roamingowe zostaną zrównane z cenami usług krajowych. Operatorzy będą mieli też możliwość wprowadzenia limitów dotyczących świadczenia usług roamingowych po cenach krajowych (tzw. FUP - Fair Usage Policy), po przekroczeniu których możliwe będzie stosowanie dopłaty.

15 grudnia 2016 r. Komisja Europejska opublikowała rozporządzenie wykonawcze nr 2016/2286, ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące stosowania polityki uczciwego korzystania i metod oceny zrównoważonego charakteru zniesienia dodatkowych opłat z tytułu detalicznych usług roamingu.

Zanim dojdzie do zrównania opłat roamingowych z cenami usług krajowych, Komisja Europejska została zobowiązana do przeprowadzenia stosownych analiz w zakresie stawek hurtowych i przedstawienia odpowiednich propozycji legislacyjnych odnośnie stawek hurtowych na podstawie wyników analizy.

31 stycznia 2017 roku zostało zawarte porozumienie pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją Europejską, dotyczące limitów roamingowych stawek hurtowych.

	Obecne limity	Uzgodnione limity
Usługi głosowe	5c/min	3.2c/min
SMS	2c	1c
Transmisja danych	5c/MB	od 15.06.2017 – 7.7 E/GB od 1.01.2018 – 6 E/GB od 1.01.2019 – 4.5 E/GB od 1.01.2020 – 3.5E/GB od 1.01.2021 – 3.0 E/GB od 1.01.2022 – 2.5 E/GB

Porozumienie zostało formalnie zatwierdzone na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego oraz przez państwa członkowskie UE.

4.14 Otwarty Internet „neutralność sieci”

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120W z 25 listopada 2015 r. określiło także zasady dotyczące dostępu do otwartego Internetu. Rozporządzenie wprowadza generalną zasadę, że w przypadku świadczenia usługi dostępu do Internetu operatorzy muszą cały ruch traktować równo, bez dyskryminacji, ograniczenia lub zakłócenia, niezależnie od nadawcy i odbiorcy, dostępnych treści i sposobu rozpowszechniania. Operatorzy mogą stosować rozsądne środki zarządzania ruchem, ale środki te mają być oparte na obiektywnych wymaganiach technicznych, a nie wynikać z przyczyn handlowych. Środki muszą być przejrzyste, niedyskryminujące, proporcjonalne i nie będą monitorować konkretnych treści.

Środki zarządzania ruchem w szczególności nie mogą blokować, spowalniać, zmienić, ograniczać, zakłócać, pogarszać jakości lub dyskryminować określonych treści, aplikacji i usług, lub określonych ich kategorii, z wyjątkiem konieczności i tylko tak długo, jak długo jest to niezbędne, m.in. w celu wykonania orzeczeń sądów, zachowania integralności i bezpieczeństwa sieci, łagodzenia czasowego przeciążenia sieci.

Dozwolone jest blokowanie ruchu, ale tylko i wyłączenie w ograniczonej liczbie okoliczności, np. w celu przeciwdziałania cyberatakom lub w wyjątkowych i tymczasowych sytuacjach służących rozładowaniu przeciążenia sieci.

Rozporządzenie ustanawia również zasady prawa użytkowników do dostępu oraz rozpowszechniania treści i ich swobodnego wyboru w Internecie, w tym prawo do informacji dotyczącej prędkości pobierania i wysyłania danych w ramach usług dostępu do Internetu w przypadku sieci stacjonarnych i mobilnych

W wyniku podpisanego przez Ministerstwo Cyfryzacji z operatorami Memorandum, wdrożenie przepisów Rozporządzenia w zakresie neutralności sieci zostało w Polsce przesunięte do 31 grudnia 2016 r.

Orange Polska dostosował regulaminy świadczenia usług i wzorce umów do wymogów Rozporządzenia, dotyczących m.in.: zarządzania ruchem w Internecie, usług specjalistycznych, prędkości dla sieci mobilnych i stacjonarnych. W dniu 30 listopada 2016 r. informację o zmianach opublikowano na stronie www.orange.pl.

4.15 Zakańczanie połączeń w sieciach mobilnych (MTR)

Od 1 kwietnia 2016 r. została zaimplementowana na polskim rynku zasada różnicowania MTR w zależności od tego, czy połączenie zostało zainicjowane na obszarze EOG (Europejski Obszar Gospodarczy) czy poza EOG. Połączenia inicjowane poza EOG nie są regulowane i mogą być obciążane stawkami wyższym niż regulowany MTR. Operatorzy mobilni w sposób swobodny ustalili stawki MTR we własnych sieciach za ruch inicjowany poza EOG.

4.16 Kalkulacja kosztów zakańczanie połączeń w sieci stacjonarnej (FTR)

Od roku 2014 trwają w UKE prace związane z przygotowaniem nowego modelu kalkulacji kosztów FTR (bottom up LRIC), mające na celu wdrożenie na rynku polskim Zalecenia KE z dnia 7 maja 2009 r.

W listopadzie 2016 r. UKE ponownie rozpoczął pracę nad modelem kalkulacji stawek FTR bottom up LRIC. Data zakończenia prac nie została określona.

Równocześnie w 2016 r. Komisja Europejska rozpoczęła prace dotyczące oceny Zaleceń KE z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie uregulowań dotyczących MTR i FTR. Komisja bada, w jakim stopniu Zalecenia pozwoliły na osiągnięcie założonych celów oraz czy wymagają one zmiany lub utrzymania, jako narzędzie do osiągnięcia celów dotyczących promowania konkurencji, interesów obywateli UE i rozwoju rynku wewnętrznego. KE dotychczas nie opublikowała swojego stanowiska.

4.17 Wyniki kalkulacji kosztów

W wyniku decyzji ws. pozycji znaczącej na rynkach właściwych Orange Polska ma obowiązek przygotowywania sprawozdań z rachunkowości regulacyjnej oraz opisu kalkulacji kosztów i poddawania ich niezależnemu audytowi. 7 czerwca 2016 r. Prezes UKE powołał Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Business Advisory spółka komandytowa do przeprowadzenia audytu w Orange Polska. Opinia, raport oraz sprawozdania z rachunkowości regulacyjnej, wszystkie bez zastrzeżeń, zostały ogłoszone na stronie UKE.

Nowe postępowanie konkursowe, mające na celu wyłonienie podmiotu, który przeprowadzi audyt regulacyjny Orange Polska w latach 2017-2019, zostało przeprowadzone przez Prezesa UKE – wybrano ofertę złożoną przez Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Business Advisory spółka komandytowa.

4.18 Dopłata do usługi powszechnej

Postępowania Prezesa UKE w przedmiocie ustalenia przedsiębiorców zobowiązanych do udziału w dopłacie do usługi powszechnej za lata 2007 – 2011 są w toku.

W 2016 r. Orange Polska otrzymał dopłatę za rok 2006 w wysokości 136 tys. zł. Do końca 2017 r. przewidywane jest uzyskanie dopłat za lata 2007-2011.

4.19 Istotne zmiany prawa

W 2016 r. otoczenie prawne zmieniało się bardzo dynamicznie, w wyniku czego nastąpiły dogłębne zmiany zakresie prawa ogólnego, jak również przepisów odnoszących się bezpośrednio do sektora telekomunikacyjnego. Takie gwałtowne i rozległe zmiany otoczenia prawnego pociągają za sobą konieczność stałego i starannego monitorowania, jak również zapewnienie środków na wdrożenie nowych przepisów.

Główne akty prawne:

Prawo krajowe

- 2 lipca 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych. Na jej podstawie rejestracji abonentów usług pre-paid stała się obowiązkowa od 25 lipca 2016 r. Ustawa nakłada ponadto na operatorów telekomunikacyjnych obowiązki w zakresie infrastruktury.
- 1 lipca 2016 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Nowelizacja wpływa na procesy inwestycyjne związane z budową szybkich sieci oraz transponuje do polskiego porządku prawnego dyrektywę w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji sieci, tzw. „dyrektywę kosztową”.
- 13 stycznia 2017 r. została opublikowana ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych. Ustawa nakłada od 1 lipca 2017 r. obowiązek blokowania dostępu do stron internetowych wpisanych do Rejestru Niedozwolonych Stron, który będzie prowadzony przez Ministerstwo Finansów.
- 7 lutego 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji. Ustawa wprowadza katalog sytuacji, w których niektóre uprawnione służby mogą sięgać po dane telekomunikacyjne. Operatorzy zostali zobligowani do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Policję kontroli operacyjnej.
- 7 października 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej. Ustawa stanowi podstawę dla elektronicznej szeregowej procesów administracyjnych, biznesowych i konsumenckich.
- 17 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ustawa wprowadza nowe narzędzia oddziaływania na przedsiębiorców, w tym telekomunikacyjnych, w zakresie tzw. „klauzul abuzywnych”.
- 10 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich, bazująca na dyrektywie 2013/11/UE ADR oraz rozporządzeniu 524/2013 ODR. Ustawa określa zasady pozasądowego rozwiązywania sporów pomiędzy przedsiębiorcami z siedzibą na terenie Polski oraz konsumentami z wszystkich krajów UE.

Obecnie na różnym etapie legislacyjnym trwają prace nad następującymi aktami prawnymi, mogącymi mieć wpływ na Orange Polska:

- Ministerstwo Cyfryzacji prowadzi prace nad projektem ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, który ma być m.in. implementacją Dyrektywy z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (tzw. Dyrektywa NIS). Ustawa ta ma uregulować różne aspekty związane z cyberbezpieczeństwem, w tym prawa i obowiązki podmiotów świadczących usługi na rynku teleinformatycznym w Polsce.
- Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa rozpoczęło 30 września 2016 r. prace legislacyjne nad projektem Kodeksu Urbanistyczno-Budowlanego. Nowa kodyfikacja spowoduje całkowitą reformę procesu planowania realizacji inwestycji.

Prawo Unii Europejskiej:

- Opublikowane zostało Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych - RODO). Rozporządzenie ujednolicająca przepisy prawne dot. ochrony danych osobowych i będzie stosowane od 25 maja 2018 r. Komisja Europejska przedstawiła również projekt Rozporządzenia dot. prywatności i łączności elektronicznej. Rozporządzenie będzie paralelne z uchwalonym już rozporządzeniem ogólnym o ochronie danych osobowych – znajdują się w nim bezpośrednie odwołania do RODO (np. kwestia warunków zgody), a także tożsame przepisy (np. sankcje). Prace legislacyjne są w toku.
- Trwają prace Komisji Europejskiej nad fundamentalną rewizją pakietu dyrektyw telekomunikacyjnych. Zmiany będą miały formę dyrektywy, której projekt przedstawiono w postaci Europejskiego Kodeksu Łączności Elektronicznej. Kodeks zawierał będzie znowelizowane regulacje unijne dot. dostępu do infrastruktury, widma radiowego, usług łączności elektronicznej, usługi powszechnej, kompetencji poszczególnych instytucji.

4.20 Roszczenia i spory, kary i postępowania

Informacje o istotnych postępowaniach i roszczeniach przeciwko spółkom Grupy oraz karach i postępowaniach, w tym o karze nałożonej przez Komisję Europejską, jak również o kwestiach związanych z powstaniem Orange Polska znajdują się w nocie 27 do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

5 WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA GRUPY W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Badania i Rozwój w Orange Labs

Polskie Orange Labs należą do międzynarodowej sieci Orange Labs, w skład której wchodzi jednostki badawczo-rozwojowe i laboratoria Orange.

Polskie Orange Labs są odpowiedzialne za definiowanie i zarządzanie rozwojem architektury sieci stacjonarnej, mobilnej i wybranych systemów IT, a także za definiowanie planów rozwoju sieci i odpowiednich koncepcji technicznych. Ważnym elementem działalności jednostki jest również proces tworzenia, wyboru i wdrażania innowacji, obejmujący współpracę z partnerami zewnętrznymi i realizację prac badawczo - rozwojowych dla Orange Polska i Grupy Orange. W ramach struktur Orange Labs działa Polskie Centrum Badawczo-Rozwojowe (CBR), w skład której wchodzi jednostki badawczo-rozwojowe i laboratoria Orange.

Najważniejsze osiągnięcia CBR i Laboratoriów klienckich w Orange Labs Poland w 2016 r., w tym również realizowane dla Orange S.A.:

1. **5G PAGODA** – Udział Centrum Badawczo Rozwojowego Orange Polska w pracach nad siecią 5G w ramach projektu program Horizont2020 Unii Europejskiej, realizowanym wspólnie z partnerami japońskimi. Orange Polska otrzymało refinansowanie w wysokości 250 tys. EUR w ramach trzyletniego projektu. Projekt ten jest jedną z pierwszych prób na świecie opisanie oraz zaproponowanie architektury SDN/NVF dla sieci przyszłości.
2. **Geo Quantum System** wdrożenie unikalnego narzędzia wymyślonego oraz stworzonego w Centrum Badawczo Rozwojowych Orange Polska. GQS jest nowoczesnym narzędziem do realizacji marketingowych kampanii Geolokalizowanych w czasie rzeczywistym. Narzędzie jest udostępnione Sprzedaży i Biznesowi Orange jako Orange Finance.
3. Stworzenie ekosystemu Małych i Średnich Firm w obszarze API (Otwarte Interfejsy Programistyczne) czyli ekosystemu monetyzującego usługi telekomunikacyjne, informatycznych a także dane operatorskie w modelu otwartym a także wprowadzenie do sprzedaży w ramach usług M2M B2B usługi R&D LongTermTrials pozwalającej firmą „próbować” usługi ICT (Try and Buy).
4. Udział Centrum Badawczego Orange Polska jako konsorcjanta w europejskim projekcie **VaVeL (Variety, Veracity, VaLue: Handling the Multiplicity of Urban Sensors)** – skupiającym program badań finansowanych w ramach EU Horizon2020 w zakresie zarządzania mnogością miejskich źródeł danych. Partnerami CBR w tym projekcie są miasta, europejskie uczelnie i partnerzy technologiczni. Celem projektu jest stworzenie przykładów innowacyjnych rozwiązań na bazie danych pochodzących od miasta Warszawa, Dublin w połączeniu z danymi od operatora.

ROZDZIAŁ III STRUKTURA ORGANIZACYJNA

6 ZMIANY ORGANIZACYJNE W 2016 ROKU

6.1 Zmiany w strukturze organizacyjnej Orange Polska S.A.

W 2016 r. nastąpiło połączenie Orange Polska S.A. z jej spółkami zależnymi przez przeniesienie całego majątku Orange Customer Service oraz TP Invest na Orange Polska (łączenie przez przejęcie).

Celem połączenia spółek było:

- Uproszczenie zarządzania Grupą Kapitałową Orange Polska, poprzez wzrost efektywności operacyjnej, integrację i uproszczenie procesów połączonych podmiotów,
- Ujednolicenie warunków pracy dla pracowników łączących się spółek.

6.1.1 Zarząd Orange Polska S.A.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Zarząd był siedmioosobowy, a poszczególnym Członkom Zarządu przyporządkowane są następujące sprawy Spółki do bezpośredniego prowadzenia:

- Prezes Zarządu,
- Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Transformacji,
- Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego,
- Członek Zarządu ds. Finansów,
- Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich,
- Członek Zarządu ds. Sprzedaży i Komercyjnej Digitalizacji
- Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami

W dniu 4 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza Orange Polska, biorąc pod uwagę wygaśnięcie w dniu 12 kwietnia 2016 r. mandatu Prezesa Zarządu pana Bruno Duthoit, zdecydowała o powołaniu go na kolejną kadencję. Jednocześnie Pan Bruno Duthoit poinformował Spółkę, że zamierza przyjąć propozycję Grupy Orange objęcia od 1 maja 2016 roku stanowiska zastępcy Dyrektora Wykonawczego Grupy Orange ds. Europy, odpowiedzialnego za Europę Centralną raportującego bezpośrednio do pana Gervais Pellissier, Wiceprezesa Grupy Orange oraz Dyrektora Wykonawczego Grupy Orange ds. Europy. W związku z powyższym pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska Prezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na koniec dnia 30 kwietnia 2016 r. Następnie w tym samym dniu tj. 4 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza Orange Polska powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu Orange Polska ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

W dniu 4 lipca 2016 r. pan Michał Paschalis-Jakubowicz, Członek Zarządu Orange Polska S.A. ds. Marketingu złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska z powodów osobistych, ze skutkiem natychmiastowym. W okresie przejściowym Prezes Zarządu Jean-François Fallacher przejął odpowiedzialność zarządczą w obszarze marketingu.

W dniu 12 października 2016 r. pan Piotr Muszyński został powołany na stanowisko członka Zarządu, na kolejną kadencję. Powołanie zostało dokonane przed upływem obecnej kadencji. Nowa kadencja rozpocznie się w dniu najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Orange Polska za 2016 rok i potrwa trzy lata. Pan Piotr Muszyński pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu Orange Polska ds. Strategii i Transformacji Orange Polska.

W dniu 20 grudnia 2016 r. Zarząd Orange Polska zdecydował o zmianach organizacyjnych, które obowiązują od 1 stycznia 2017 r. Mariusz Gaca, wcześniej wiceprezes ds. Rynku Biznesowego, objął nowoutworzone stanowisko wiceprezesa zarządu ds. Rynku Konsumentckiego. Łączy ono odpowiedzialność za trzy zarządzane dotychczas osobno obszary: Sprzedaż i Komercyjną Digitalizację, Marketing B2C oraz Markę i Komunikację Marketingową. Jednocześnie, stanowisko wiceprezesa ds. Rynku Biznesowego powierzono Bożenie Leśniewskiej, odpowiedzialnej dotychczas w zarządzie za Sprzedaż i Komercyjną Digitalizację. Celem zmian jest przede wszystkim konsolidacja zarządzania w Orange Polska segmentem klientów indywidualnych, poprzez włączenie w kompetencje jednego członka zarządu sprzedaży, marketingu i komunikacji. Zarząd jest przekonany, że te zmiany organizacyjne pozwolą wzmocnić oraz uprościć strukturę wewnętrzną oraz pozytywnie wpłyną na realizację strategii w obszarach zarówno rynku detalicznego i biznesowego.

Skład Zarządu od dnia 1 stycznia 2017 r.:

- Prezes Zarządu,
- Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Konsumentckiego,
- Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego,
- Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Transformacji,
- Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami,
- Członek Zarządu ds. Finansów,
- Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich.

6.1.2 Jednostki organizacyjne Orange Polska S.A.

Na dzień 1 stycznia 2017 r. w strukturze Orange Polska funkcjonowało 86 jednostek organizacyjnych, bezpośrednio raportujących do:

- 1) Prezesa Zarządu – któremu funkcjonalnie podlega 1 jednostka organizacyjna,
- 2) Wiceprezesa Zarządu ds. Rynku Biznesowego – 7 jednostek organizacyjnych,
- 3) Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Transformacji – 14 jednostek organizacyjnych,
- 4) Wiceprezesa Zarządu ds. Rynku Konsumentckiego - 9 jednostek organizacyjnych,
- 5) Członka Zarządu ds. Finansów – 7 jednostek organizacyjnych,
- 6) Członka Zarządu ds. Zasobów Ludzkich – 12 jednostek organizacyjnych,
- 7) Członka Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami - 8 jednostek organizacyjnych,
- 8) Dyrektora Wykonawczego ds. Korporacyjnych – 6 jednostek organizacyjnych,
- 9) Dyrektora Wykonawczego ds. Sieci – 5 jednostek organizacyjnych,
- 10) Dyrektora Wykonawczego ds. IT – 8 jednostek organizacyjnych,
- 11) Dyrektora Wykonawczego ds. Efektywności – 3 jednostki organizacyjne,
- 12) Dyrektora Wykonawczego ds. Rynku Klientów-Operatów – 7 jednostek organizacyjnych.

6.1.3 Zmiany w strukturach organizacyjnych jednostek zależnych Orange Polska S.A.

W 2016 r. nie było znaczących zmian w strukturach organizacyjnych pozostałych jednostek zależnych Orange Polska S.A. poza zmianami opisanymi w punkcie 6.1.

6.2 Zmiany własnościowe w Grupie w 2016 r.

6.2.1 Wykreślenie z rejestru spółki TPSA Eurofinance France SA

Dnia 17.06 2016 r. spółka TPSA Eurofinance France SA została wykreślona z francuskiego rejestru spółek.

6.2.2 Połączenie spółek Orange Polska S.A. ze spółkami Orange Customer Services sp. z o.o. oraz TP Invest sp. z o.o.

Postanowieniem z dnia 30.09.2016 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy zarejestrował połączenie Orange Polska S.A. jako spółki przejmującej ze spółkami Orange Customer Service sp. z o.o. oraz TP Invest sp. z o.o. jako spółkami przejmowanymi.

6.2.3 Obniżenie kapitału zakładowego Orange Szkolenia sp. z o.o.

Postanowieniem z dnia 16.11.2016 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy zarejestrował obniżenie kapitału zakładowego spółki z kwoty 71.652.000 zł o kwotę 61.310.000 zł do wysokości 10.342.000 zł.

6.3 Akcjonariat jednostki dominującej

Na dzień 31 grudnia 2016 r., kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 mln złotych i był podzielony na 1.312 mln w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 13 lutego 2017 r. była następująca:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji (w szt.)	Liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu Orange Polska S.A.	Udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Orange Polska S.A.	Wartość nominalna posiadanych akcji (w zł)	Udział w kapitale zakładowym
Orange S.A.	664.999.999	664.999.999	50,67%	1.994.999.997	50,67%
Pozostali akcjonariusze	647.357.480	647.357.480	49,33%	1.942.072.440	49,33%
RAZEM	1.312.357.479	1.312.357.479	100,00%	3.937.072.437	100,00%

Na dzień 13 lutego 2017 r. Orange S.A. posiadało 50,67% akcji Spółki. Orange S.A. posiada prawo powoływania większości Członków Rady Nadzorczej Orange Polska S.A. Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje Członków Zarządu.

Orange S.A. jest jednym z największych na świecie wiodących operatorów telekomunikacyjnych, którego przychody w 2016 r. wyniosły ponad 40 mld euro. Orange S.A. zatrudnia 156.000 pracowników na całym świecie, w tym 97.000 pracowników we Francji. Obecna w 28 krajach Grupa Orange posiada bazę 263 milionów klientów na całym świecie, w tym 201 mln mobilnych użytkowników i 18 milionów stałych klientów

usług szerokopasmowych. Orange S.A. jest również wiodącym dostawcą globalnych usług IT i telekomunikacyjnych dla przedsiębiorstw wielonarodowych, pod marką Orange Business Services. Baza klientów konwergentnych Orange S.A. w 2016 r. osiągnęła około 10 milionów, dzięki czemu spółka zajęła pozycję pierwszego konwergentnego operatora w Europie.

Orange S.A. jest notowana na giełdzie Euronext w Paryżu (symbol ORA) oraz na Nowojorskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (symbol ORAN).

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Spółka nie posiada informacji o istniejących umowach lub innych zdarzeniach, w wyniku których mogą nastąpić zmiany w strukturze akcjonariatu.

W 2016 r. Orange Polska S.A. nie emitował akcji pracowniczych.

7 STRUKTURA GRUPY NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016

Opis organizacji Grupy został przedstawiony w nocie 1.2 do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7.1 Organy zarządzające i nadzorujące jednostki dominujące

Szczegółowe informacje dotyczące Zarządu i Rady Nadzorczej Orange Polska znajdują się w punkcie 10 niniejszego Sprawozdania.

7.1.1 Akcje Orange Polska będące w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących Orange Polska

Osoby Zarządzające

Na dzień 13 lutego 2017 r. pan Jean-François Fallacher, Prezes Zarządu Orange Polska S.A., posiadał 25.000 akcji Orange Polska S.A.

Pozostali Członkowie Zarządu nie posiadali akcji Orange Polska S.A. na dzień 13 lutego 2017 r.

W ramach ustanowionego przez Spółkę programu motywacyjnego, Członkowie Zarządu Spółki objęli wyemitowane przez Orange Polska S.A. imienne obligacje serii A z prawem pierwszeństwa do subskrybowania akcji Spółki przed dotychczasowymi akcjonariuszami. Liczba obligacji z prawem pierwszeństwa do subskrybowania akcji będąca w posiadaniu Członków Zarządu Spółki na dzień 13 lutego 2017 r.:

Mariusz Gaca	68.839
Bożena Leśniewska	27.536
Piotr Muszyński	190.896
Jolanta Dudek	13.768
Jacek Kowalski	25.241
Maciej Nowohoński	36.715

Akcje lub udziały w podmiotach powiązanych

Mariusz Gaca	500 akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Bożena Leśniewska	80 akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Piotr Muszyński	500 akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Jolanta Dudek	80 akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Jacek Kowalski	350 akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.

Osoby Nadzorujące

Na dzień 13 lutego 2017 r. pan Maciej Witucki, Przewodniczący Rady Nadzorczej Orange Polska S.A., był w posiadaniu 305.557 obligacji z prawem pierwszeństwa do subskrybowania akcji. Pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Orange Polska S.A. nie uczestniczą w programie motywacyjnym Spółki i na dzień 13 lutego 2017 r. nie posiadali obligacji z prawem pierwszeństwa do subskrybowania akcji. Na dzień 13 lutego 2017 r. pan Maciej Witucki, Przewodniczący Rady Nadzorczej Orange Polska S.A., posiadał 4.000 akcji Orange Polska. Żadna z pozostałych osób nadzorujących Orange Polska S.A. nie była w posiadaniu akcji Spółki czy udziałów w jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 r.

Akcje lub udziały w podmiotach powiązanych

Gervais Pellissier	34.527	akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Gervais Pellissier	1	akcja Orange Horizons o wartości nominalnej 10 EUR.
Marc Ricau	10.315	akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Federico Colom Artola	4.121	akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Jean-Marie Culpin	1	akcja Orange Caraibe o wartości nominalnej 16 EUR.
Eric Debroeck	5.267	akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Ramon Fernandez	1.322	akcje Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.
Ramon Fernandez	1	akcja Médi Télécom o wartości nominalnej 100 Dirhams.
Valérie Théron	340	akcji Orange S.A. o wartości nominalnej 4 EUR.

7.1.2 Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy

W dniu 12 kwietnia 2016 r. Zwyczajne WZA przeznaczyło na wypłatę dywidendy 328 mln złotych (tj. 0,25 zł na akcję). Uprawnionych do dywidendy było 1.312.357.479 akcji. Dywidenda została wypłacona 7 lipca 2016 r.

7.2 Zatrudnienie

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. zatrudnienie w Orange Polska wynosiło 15 537 etatów. W stosunku do stanu z końca grudnia 2015 r. poziom zatrudnienia w Orange Polska obniżył się o 6,4%.

Obniżenie zatrudnienia w Orange Polska to głównie efekt realizacji Umowy Społecznej zawartej na lata 2016-2017 zarówno w Orange Polska S.A. jak i Orange Customer Service sp. z o.o. („OCS” – w 100% zależna od Orange Polska S.A.). W ramach Umowy Społecznej w 2016 r. łącznie z obu spółek odeszło 1 030 osób, z tego ok. 94% stanowiły odejścia w ramach programu odejść dobrowolnych. Odejścia dobrowolne w obu spółkach przebiegały na analogicznych zasadach. Wysokość średniej odprawy dla odchodzących pracowników Orange Polska S.A. i Orange Customer Service sp. z o.o. wyniosła w 2016 r. 68,6 tys. zł.

W 2016 r. rekrutacja zewnętrzna w Orange Polska wyniosła 540 osób. Rekrutacje dotyczyły głównie stanowisk sprzedażowych i pracowników obsługi klienta.

7.2.1 Umowa Społeczna

W dniu 2 grudnia 2015 r. Zarząd Orange Polska S.A. podpisał ze związkami zawodowymi nową Umowę Społeczną na lata 2016-2017, która obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. Umowa Społeczna dotyczy między innymi inwestycji w przyjazne środowisko pracy, podwyżek wynagrodzeń (2,5% w 2016 r. i w 2017 r.), umożliwienia odejść z Orange Polska S.A. za godziwym odszkodowaniem długoletnim pracownikom firmy oraz wsparcia w poszukiwaniu pracy (outplacement).

W latach 2016-2017 z odejść dobrowolnych będzie mogło skorzystać maksymalnie 2050 pracowników Orange Polska S.A. oraz OCS, którzy 10 letni zakładowy staż pracy osiągną w roku kalendarzowym, w którym nastąpi rozwiązanie stosunku pracy. Ponadto Strony podpisały osobne porozumienia z organizacjami związkowymi precyzujące, iż w 2016 r. z wyżej wymienionego pakietu może skorzystać maksymalnie 730 pracowników Orange Polska S.A. oraz 300 pracowników Orange Customer Service. W Orange Polska S.A. oferta odejść dobrowolnych skierowana jest do pracowników spółki objętych Ponadzakładowym Układem Zbiorowym Pracy.

Wartość pakietu przypadająca na odchodzącego pracownika zależy od stażu pracy w Grupie i kształtuje się w przedziale od 4 do 15 miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego i powiększona jest w 2016 r. o 5 tys. zł dla pracowników ze stażem pracy od 10 do 15 lat, o 10 tys. zł ze stażem pracy od 15 do 20 lat oraz o 26 tys. zł ze stażem pracy od 20 lat.

W dniu 16 listopada 2016 r. Strony podpisały kolejne osobne porozumienie z organizacjami związkowymi precyzujące, że w 2017 r. z pakietu odejść dobrowolnych może skorzystać maksymalnie 1020 pracowników Orange Polska S.A. W Orange Polska S.A. oferta odejść dobrowolnych skierowana jest do pracowników spółki objętych Ponadzakładowym Układem Zbiorowym Pracy.

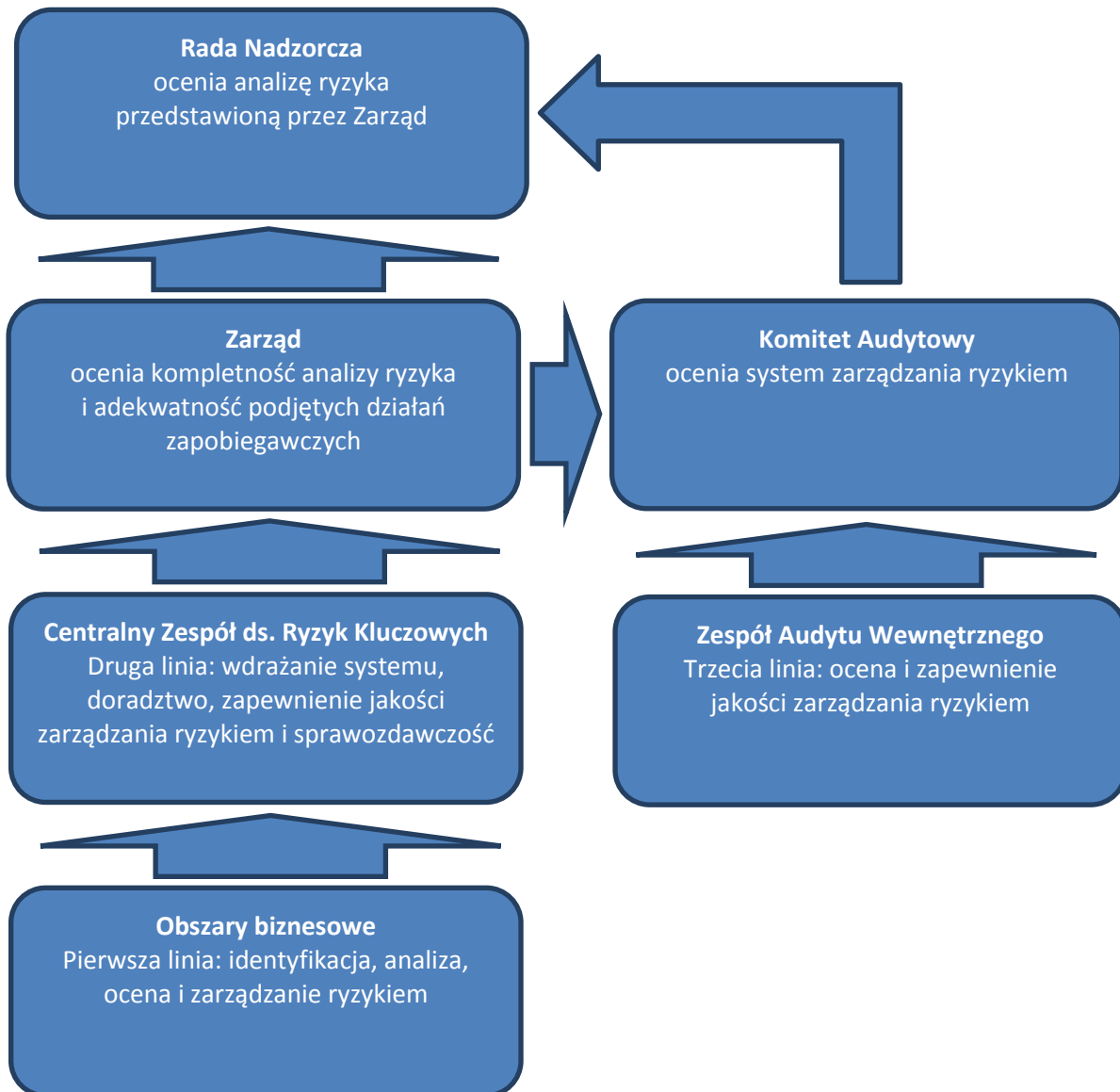
Wartość pakietu przypadająca na odchodzącego w 2017 r. pracownika zależy od stażu pracy w Grupie i kształtuje się w przedziale od 4 do 15 miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego i powiększona jest w 2017r. o 5 tys. zł dla pracowników ze stażem pracy od 10 do 15 lat, o 8 tys. zł ze stażem pracy od 15 do 20 lat oraz o 22 tys. zł ze stażem od 20 lat.

ROZDZIAŁ IV KLUCZOWE CZYNNIKI RYZYKA

8 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ORANGE POLSKA

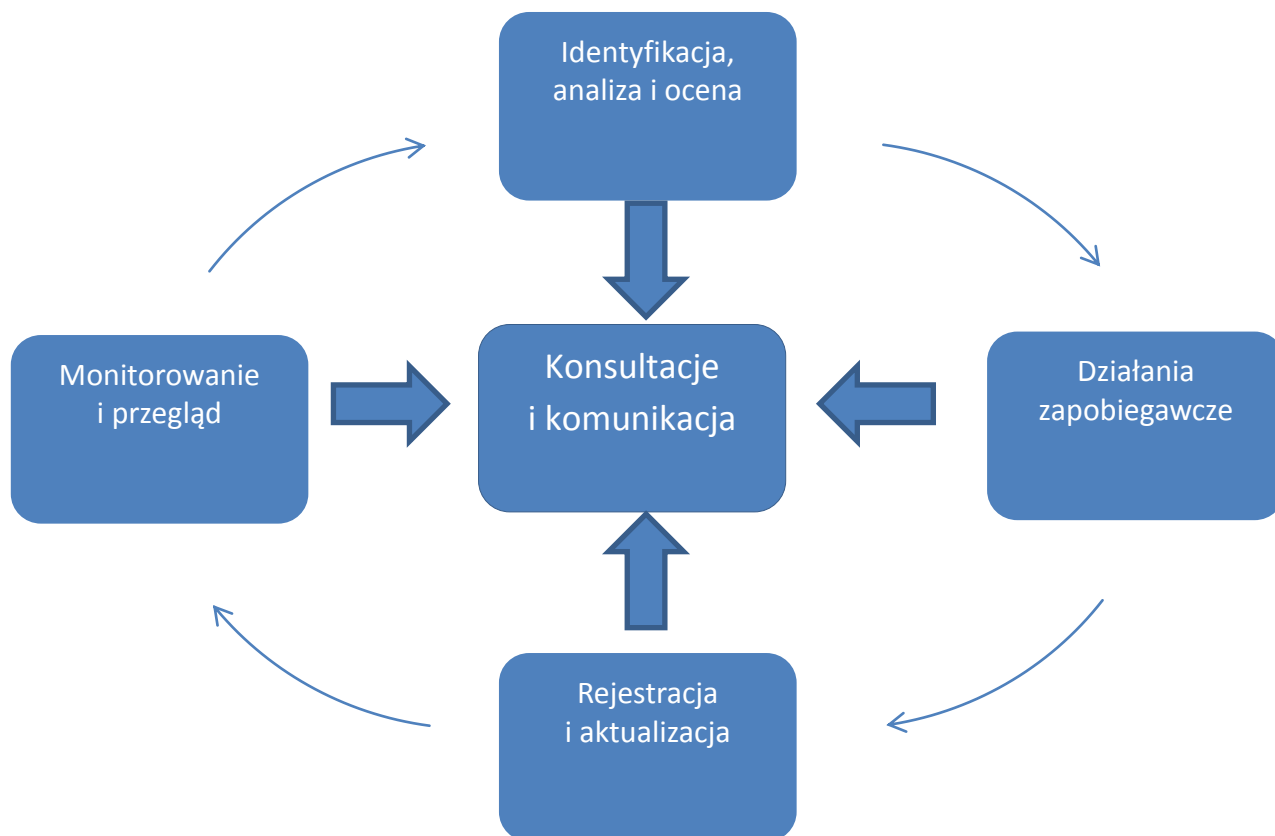
Orange Polska jest narażona na ryzyko zewnętrzne i wewnętrzne o wielorakim charakterze, które może mieć wpływ na realizację założonych celów. W związku z tym, w Grupie funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który zapewnia identyfikację, ocenę i zarządzanie czynnikami ryzyka. System ten został opracowany na podstawie normy ISO 31000:2009. Osoby kierujące poszczególnymi obszarami i funkcjami biznesowymi są odpowiedzialne za ocenę i zarządzanie ryzykiem, w tym identyfikację nowych i nasilających się czynników, monitorowanie ryzyka i skuteczności mechanizmów kontrolnych oraz przekazywanie odpowiednich raportów. Wszelkie zdarzenia są rozpatrywane w kontekście potencjalnego wpływu na realizację celów biznesowych Grupy.

Rys. 1. Struktura systemu zarządzania i sprawozdawczości w odniesieniu do zarządzania ryzykiem w Orange Polska

Przy ocenie ryzyka w oparciu o zdarzenia uwzględniane jest prawdopodobieństwo oraz wpływ na sytuację finansową, wizerunek przedsiębiorstwa, ciągłość działania oraz zdrowie ludzi. Do raportowania i oceny ryzyka stosowane są mapy ryzyka. Rada Nadzorcza otrzymuje coroczne sprawozdania z wynikami oceny kluczowych ryzyk.

Rys. 2. Proces zarządzania ryzykiem w Orange Polska

8.1 RYZYKA WPLYWAJĄCE NA DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNĄ ORANGE POLSKA

8.1.1 Realizacja nowego średniookresowego planu działań Grupy

Plan strategiczny na lata 2016-2018 ogłoszony w lutym 2016 zakłada intensywne inwestycje w pozyskania klientów oraz zapewnienie najwyższej jakości sieci mobilnej oraz stacjonarnej w celu zbudowania długoterminowej wartości i odwrócenia negatywnych tendencji w ewolucji udziałów rynkowych, przychodów i zysków. Zakłada też dalsze doskonalenie obsługi klienta i polepszanie elastyczności działania. Chcemy poprawić nasze udziały w rynku i zbudować bazę pod przyszły wzrost.

Realizacja celów nowego średniookresowego planu działań jest dużym wyzwaniem dla Spółki i jest obciążona szeregiem ryzyk. Silna konkurencja może spowodować, że Grupa nie zrealizuje zakładanych celów. Środowisko makroekonomiczne w Polsce w chwili obecnej jest korzystne. Jednakże w średnim terminie zarówno otoczenie makroekonomiczne Polski jak i wewnętrzne nastroje konsumentów i przedsiębiorców mogą ulec zmianie. Otoczenie regulacyjne również może wywierać presję na działalność Grupy a tym samym na wysokość przychodów, zysku oraz jej ogólną sytuację finansową.

8.1.2 Konkurencja oraz presja na usługi i ceny

Główne rynki, na których Orange Polska prowadzi działalność, są dojrzałe, a nawet nasycone. W związku z tym, Orange Polska musi się mierzyć z niezwykle silną konkurencją, która początkowo miała charakter przede wszystkim cenowy, natomiast obecnie koncentruje się na jakości zarówno dostarczanych produktów jak i obsługi klienta. W odpowiedzi Orange Polska podjęła znaczące inwestycje w sieć światłowodową, a także kontynuuje proces transformacji i ograniczania kosztów stałych. Grupa postawiła również na rozwój usług w nowych obszarach, takich jak finanse mobilne czy dostawa energii elektrycznej. Brak sukcesu wdrażanej przez Orange Polska strategii może skutkować utratą udziałów w rynku i/lub spadkiem rentowności. Takie same skutki może przynieść konsolidacja innych podmiotów na jednym z rynków, na których działa Grupa. Więcej informacji na temat konkurencji znajduje się w punkcie 8.3.

8.1.3 Nowe usługi i technologie

Gwałtowny wzrost ruchu szerokopasmowego (stacjonarnego i mobilnego) oraz rozwój nowych technologii stwarzają globalnym graczom w segmencie Internetu możliwość nawiązywania bezpośrednich więzi z klientami operatorów telekomunikacyjnych, co pozbawia tych ostatnich, w tym Orange Polska, części

przychodów i zysków. Jeżeli proces ten będzie się utrzymywać lub nasilać, może to mieć istotny niekorzystny wpływ na sytuację finansową i perspektywy operatorów.

Wzrost popytu na usługi dodane w sieci doprowadził do pojawienia się grupy nowych, silnych graczy: dostawców usług udostępnianych przez Internet (tzw. usług Over-The-Top – OTT), takich jak telefonia i telewizja internetowa oraz serwisy treści wideo. Nasilający się proces konkurencji z tymi graczami o kontrolę nad relacjami z klientami może prowadzić do osłabienia pozycji rynkowej operatorów. Takie bezpośrednie relacje są bowiem źródłem wartości, a ich całkowita lub częściowa utrata na rzecz nowych podmiotów rynkowych może wpłynąć na wielkość przychodów, rentowność, sytuację finansową i perspektywy operatorów telekomunikacyjnych, takich jak Orange Polska.

W odpowiedzi Grupa przyjęła nowy średniookresowy plan działań, który zakłada budowanie długoterminowej wartości poprzez ofensywne inwestycje w pozyskanie klientów i rozbudowę sieci światłowodowej. W opinii Orange Polska, sytuacja makroekonomiczna oraz otoczenie regulacyjne i rynkowe zapewniają dogodne warunki do inwestowania w sieci, stwarzając wyjątkową okazję do podjęcia ofensywnych działań rynkowych. Nowy plan działań odzwierciedla to podejście, zaś Orange Polska planuje agresywne inwestycje w obszarze pozyskania klientów.

8.1.4 Ochrona danych

Orange Polska dysponuje rozbudowaną bazą klientów i stale podejmuje działania w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony ich danych osobowych. Grupa posiada certyfikat bezpieczeństwa ISO/IEC 27001:2013 w zakresie świadczenia usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, kolokacji, hostingu i przetwarzania w chmurze oraz działań towarzyszących i procesów wspomagających. Ponadto, Grupa regularnie odnawia certyfikaty European CERT dla funkcji CERT oraz WebTrust PKI Signet. Ze względu na charakter współczesnych zagrożeń w zakresie technologii informatycznych stosowanych do przetwarzania danych, pomimo podejmowanych działań zapobiegawczych nie da się całkowicie wyeliminować ryzyka naruszenia bezpieczeństwa tych danych.

Działalność Orange Polska może prowadzić do utraty, ujawnienia, upublicznienia, przekazania nieuprawnionym podmiotom bądź niewłaściwej modyfikacji danych osobowych klientów. Przyczyny takiej sytuacji mogą być następujące: (i) szybkie wdrażanie nowych usług lub aplikacji np. związanych z wystawianiem faktur czy zarządzaniem relacjami z klientami, (ii) podejmowanie nowych inicjatyw, w tym zwłaszcza w obszarze Internetu rzeczy (IoT – Internet of Things), (iii) czyny zabronione (w tym cyberataki), zwłaszcza mające na celu kradzież danych osobowych, bądź (iv) potencjalne zaniedbania ze strony Grupy lub jej kontrahentów.

Nowe regulacje rozszerzające obowiązki operatorów, takie jak Rozporządzenie ogólne o ochronie danych osobowych (RODO) – które zostało przyjęte w kwietniu 2016 roku, a wejdzie w życie w 2018 roku – ułatwiają dochodzenie odszkodowania w ramach odpowiedzialności cywilnej. Za nieprzestrzeganie postanowień RODO mogą być nakładane kary administracyjne w wysokości do 4% wartości rocznego globalnego obrotu przedsiębiorstwa. W przypadku dalszego zaostrzenia przepisów, kary mogą być w przyszłości jeszcze dotkliwsze. Ewentualne naruszenie bezpieczeństwa danych osobowych może mieć znaczące niekorzystne skutki dla renomy Grupy oraz wiązać się z poważną odpowiedzialnością (również karną), co może mieć negatywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe Orange Polska.

8.1.5 Niedostępność infrastruktury informatyczno-sieciowej i usług Orange

Infrastruktura informatyczno-sieciowa oraz usługi Orange Polska są narażone na przerwy w działaniu. Zakłócenia lub przerwy w dostępie do usług świadczonych klientom mogą wynikać z cyberataków (na infrastrukturę informatyczną i sieciową), awarii (sprzętu lub oprogramowania), błędów ludzkich lub aktów sabotażu wpływających na funkcjonowanie krytycznego sprzętu lub oprogramowania, niewykonywania zobowiązań przez kluczowych dostawców bądź braku wystarczającej przepustowości sieci do obsługi rosnącego ruchu; mogą także wystąpić w czasie wdrażania nowych aplikacji lub oprogramowania. W obszarze ryzyka niedostępności infrastruktury i usług, operatorzy telekomunikacyjni są w sposób szczególny narażeni na czyny zabronione, cyberataki i ataki terrorystyczne skierowane przeciw ich obiektom i pracownikom, w związku z kluczową rolą telekomunikacji w funkcjonowaniu gospodarki.

Ograniczeniu powyższego ryzyka służą: odpowiednie planowanie rozwoju sieci i systemów informatycznych, działania zapobiegawcze, wdrażanie planów ciągłości działania i zarządzania kryzysowego oraz programy ubezpieczeniowe. Orange Polska stale inwestuje we wdrażanie rozwiązań przewidzianych na wypadek awarii. Ponadto, jako pierwszy operator telekomunikacyjny w Polsce, uzyskał certyfikat zgodności z normą ISO 22301:2012 dla Systemu Zarządzania Ciągłością Działania w zakresie świadczonych usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych. Pomimo podejmowanych przez Orange Polska wysiłków na rzecz ochrony sieci, rosnąca liczba tego typu ataków zwiększa ryzyko przerw w dostępie do usług. Wystąpienie takich zdarzeń mogłoby znacząco osłabić wizerunek Orange Polska i skutkować jej odpowiedzialnością, a także doprowadzić do zmniejszenia ruchu, a tym samym przychodów, wpływając negatywnie na zysk i perspektywy Orange Polska. Gdyby takie zdarzenie miało zasięg ogólnokrajowy, mogłoby spowodować kryzys wpływający potencjalnie na bezpieczeństwo narodowe.

8.1.6 Nadużycia i zabezpieczenie przychodów

Ze względu na zakres prowadzonej działalności, Orange Polska jest w poważnym stopniu narażona na nadużycia. Podobnie jak pozostali operatorzy, Orange Polska jest obiektem rozmaitych nadużyć, które mogą mieć niekorzystne skutki zarówno dla przedsiębiorstwa jak i klientów. Ponadto, wraz z rosnącą złożonością technologii i systemów sieciowych oraz coraz szybszym wdrażaniem nowych aplikacji i usług (zwłaszcza w zakresie połączeń międzysieciowych i zarządzania relacjami z klientami), mogą się pojawić nowe rodzaje nadużyć, które będą jeszcze trudniejsze do wykrycia i zwalczania.

8.1.7 Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Pola elektromagnetyczne wytwarzane w związku z funkcjonowaniem sieci mobilnych mogą budzić obawy o ich wpływ na zdrowie ludzi. Pogorszenie postrzegania tego zagrożenia bądź naukowe wykazanie szkodliwości oddziaływania pola wytwarzanego w sieciach mobilnych miałyby niekorzystny wpływ na działalność i wyniki takich operatorów jak Orange Polska. Chociaż w Polsce obowiązują znacznie ostrzejsze ograniczenia w zakresie dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych, niż w większości innych państw, zgłaszane są obawy dotyczące potencjalnych zagrożeń dla zdrowia w związku z narażeniem na działanie pól elektromagnetycznych wytwarzanych przez urządzenia telekomunikacyjne (przede wszystkim telefony komórkowe, stacje bazowe i urządzenia WiFi).

Gdyby kiedykolwiek naukowo potwierdzono występowanie wspomnianej szkodliwości, spowodowałoby to zapewne spadek zainteresowania mobilnymi usługami telekomunikacyjnymi, trudności inwestycyjne i zwiększone koszty związane z instalowaniem anten i innych urządzeń obsługujących sieci bezprzewodowe, a także nasilenie sporów i roszczeń.

W Polsce rozpoczęły się prace nad ustawą poszerzającą regulacje związane z polem elektromagnetycznym wytwarzanym przez urządzenia telekomunikacyjne. Proces legislacyjny jest wciąż w początkowej fazie, ale nowe przepisy mogą zwiększyć obowiązki operatorów, wydłużając czas i podnosząc koszty rozwoju sieci (zwłaszcza w odniesieniu do systemów 5G).

8.1.8 Czynniki ryzyka związane z zasobami ludzkimi i dostosowaniem struktury organizacyjnej

Orange Polska i jej kierownictwo kontynuują proces zmiany kultury organizacyjnej w celu motywowania pracowników i promowania kultury ciągłego doskonalenia, a także usprawnienia organizacji i infrastruktury tak aby móc sprostać konkurencji oraz wdrażać nowe technologie i nowe, bardziej wydajne modele biznesowe w ramach programu transformacji. Jeżeli Orange Polska nie powiedzie się ukończenie tych transformacji będzie to miało negatywny wpływ na marże operacyjne, pozycję firmy i jej wyniki finansowe. Orange Polska kontynuowała proces odejść dobrowolnych oraz proces optymalizacji zatrudnienia. Regularne badania satysfakcji pracowników przeprowadzane są przez zewnętrznego konsultanta.

8.1.9 Zależność od partnerów zewnętrznych

Orange Polska podpisuje z partnerami zewnętrznymi kontrakty między innymi dotyczące pośrednictwa w sprzedaży, a także rozwoju i utrzymania sieci, infrastruktury teleinformatycznej i systemów informatycznych.

Pomimo zawarcia w umowach odpowiednich klauzul ochronnych i zabezpieczających, istnieje ryzyko związane z niewywiązywaniem się kontrahentów z umów, co może przełożyć się na opóźnienia oraz obniżenie jakości usług świadczonych przez Orange Polska. Jednocześnie, Orange Polska przekazała dostawcom zewnętrznym część odpowiedzialności w zakresie eksploatacji oraz nadzoru nad systemami i procesami teleinformatycznymi. Ten proces podlega stałemu monitorowaniu, co ma zapewnić jego optymalne funkcjonowanie oraz umożliwić w razie potrzeby podjęcie skutecznych działań korygujących.

Pomimo wzmocnienia przez Orange Polska polityki przeciwdziałania korupcji, ze względu na znaczną liczbę kontrahentów oraz złożony charakter procesów mogą się zdarzyć przypadki działań o charakterze korupcyjnym, co może mieć niekorzystne skutki, zwłaszcza dla wizerunku Orange Polska.

8.2 RYZYKA REGULACYJNE, PRAWNE I PODATKOWE

8.2.1 Ryzyka regulacyjne

Grupa musi wypełniać różne obowiązki regulacyjne określające zasady, według których produkty i usługi mają być świadczone, w tym także odnoszące się do pozyskiwania i odnawiania licencji. Obowiązki regulacyjne wynikają ze zmiany prawa, a także decyzji administracyjnych. Decyzje regulacyjne oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym mogą niekorzystnie wpływać na Grupę.

8.2.2 Ceny usług detalicznych świadczonych w roamingu

Zgodnie z Rozporządzeniem z listopada 2015 r. w sprawie roamingu od 15 czerwca 2017 r. detaliczne opłaty roamingowe zostaną zrównane z cenami usług krajowych. W celu zapobieżenia nadużyciom rynkowym, operatorom będą przysługiwały mechanizmy ochronne, tzw. „fair usage policy”, tj. możliwość ograniczenia wolumenu usług roamingu po cenach krajowych oraz możliwość pobierania dopłat do cen krajowych.

15 grudnia 2016 r. Komisja Europejska opublikowała rozporządzenie wykonawcze nr 2016/2286 ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące stosowania polityki uczciwego korzystania z usług w roamingu. Rozporządzenie to będzie obowiązywać od 15 czerwca 2017 r.

Rozporządzenie wykonawcze wskazuje, w jakich ofertach możliwe jest zastosowanie limitu wolumenowego (limit możliwy tylko w zakresie transmisji danych w planach taryfowych typu „otwarty pakiet danych” oraz ofertach pre-paid) oraz jak ten limit ma być liczony. Ponadto rozporządzenie wskazuje, iż operator może wnioskować do Regulatora (UKE) o zgodę na dopłatę do usług roamingowych, jeśli marża z usług roamingowych jest ujemna i stanowi co najmniej 3% marży ze wszystkich usług mobilnych.

Ze względu na toczące się ciągle dyskusje, dotyczące modelu wdrożenia rozporządzenia roamingowego (np. w zakresie mechanizmów zapobiegania nadużyciom) istnieje pewien obszar niepewności, dotyczący tego jak nowe przepisy wpłyną na usługi świadczone przez Orange Polska.

8.2.3 Przeznaczenie pasma 700MHz na potrzeby świadczenia usług telekomunikacyjnych

Rosnący popyt na usługi transmisji danych oraz przyszły rozwój systemów piątej generacji (5G) będą się wiązać z koniecznością zdobycia nowych zasobów częstotliwości, zarówno w zakresie poniżej, jak i powyżej 6 GHz. Obszar niepewności jest związany w szczególności z kwestią rozdystrybuowania, tzw. drugiej dywidendy cyfrowej, czyli pasma 700 MHz. Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić dostępność tego pasma dla usług mobilnych do 30 czerwca 2020 r. (a maksymalnie do czerwca 2022 r.). Nie są znane dokładne plany polskiej administracji w tym zakresie, jednakże pojawiały się informacje o możliwości sprzedaży tego pasma znacznie wcześniej. Dla operatorów mogłoby to oznaczać konieczność poniesienia wydatków na pasmo nawet na kilka lat przed możliwością jego faktycznego wykorzystania.

8.2.4 Polski system podatkowy

Polskie prawo podatkowe, w szczególności dotyczące podatku od towarów i usług (VAT) oraz podatku dochodowego, jest skomplikowane i podlega częstym zmianom i nierzadko sprzecznym interpretacjom organów podatkowych. Zmiany przepisów, skutkujące brakiem stabilności systemu podatkowego mogą mieć potencjalnie niekorzystny wpływ na sytuację prawną, biznesową i finansową Grupy. W ostatnim czasie Ministerstwo Finansów nie sygnalizowało zamiarów zmiany stawek podatkowych, w szczególności nie jest planowany powrót do stawek VAT 22% i 7%. Widoczny jest natomiast trend, w ramach którego Ministerstwo Finansów dążąc do uszczelnienia systemu podatkowego likwiduje rozwiązania dające dotychczas możliwości legalnej optymalizacji podatkowej. Jednym z przykładów takiego działania jest wprowadzenie do Ordynacji podatkowej, z dniem 15 lipca 2016 roku, klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania.

Zgodnie z nowymi przepisami czynność dokonana przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej, nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Sposób działania zostanie uznany za sztuczny, jeżeli na podstawie istniejących okoliczności należy przyjąć, że nie zostałyby zastosowane przez podmiot działający rozsądnie i kierujący się zgodnymi z prawem celami, innymi niż osiągnięcie korzyści podatkowej, sprzecznej z przedmiotem i celem ustawy. Klauzula ma zastosowanie do czynności dokonanych po 15 lipca 2016 roku, a także do czynności dokonanych wcześniej jeżeli korzyści podatkowe zostały osiągnięte po tej dacie.

Dodatkowo, ze względu na skalę prowadzonej działalności, zmiany prawne także w innych obszarach np. gospodarowania przestrzenią również mogą, w przyszłości, negatywnie wpłynąć na wysokość zobowiązań podatkowych operatora infrastrukturalnego takiego, jak Orange Polska. Niejasne przepisy lub niekorzystne interpretacje mogą skutkować zwiększeniem obciążeń podatkowych.

8.2.5 Postępowania UOKiK i Komisji Europejskiej ws. współdzielenia sieci

W 2014 r. Polkomtel skierował do Komisji Europejskiej pismo informujące o możliwym naruszeniu przez Orange Polska i T-Mobile Polska przepisów Traktatu, które zakazują zawierania porozumień mogących zakłócić konkurencję wewnątrz wspólnego rynku (art. 101 ust. 1 Traktatu). Pismo dotyczyło też możliwego naruszenia przepisów o właściwości zawartych w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 139/2004 w sprawie kontroli koncentracji. W swoim wniosku Polkomtel postawił tezę, jakoby zgodę na utworzenie spółki Networks! powinna wydać Komisja Europejska, a nie UOKiK. W ramach postępowania Orange Polska przedstawiała wymagane przez Komisję informacje i dokumenty.

Również od 2014 r. UOKiK prowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działaniami przedsiębiorców telekomunikacyjnych dotyczącymi współpracy w zakresie udostępniania, łączenia lub współdzielenia sieci telekomunikacyjnych, infrastruktury telekomunikacyjnej lub zasobów częstotliwości mogło nastąpić naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W dniu 15 stycznia 2016 r., UOKiK zakomunikował, że zakończył postępowanie i w razie potrzeby udostępni swoje ustalenia Komisji Europejskiej. Postępowanie wyjaśniające Komisji Europejskiej jest nadal w toku.

8.2.6 Wynagrodzenie za używanie gruntu stron trzecich na potrzeby budowy i utrzymania infrastruktury Orange Polska

Infrastruktura Orange Polska jest budowana na gruntach należących do osób trzecich i w niektórych przypadkach Spółka nie posiada lub ma trudności w odnalezieniu dowodów, że taka osoba trzecia wyraziła zgodę na posadowienie infrastruktury na jej nieruchomości. Tak jest w szczególności w przypadku dawno wybudowanej infrastruktury do świadczenia usług telefonii stacjonarnej. Co do zasady, Spółka ma prawo żądać, żeby jej infrastruktura pozostała w miejscu pierwotnej lokalizacji, jednakże musi za to zapłacić. Nowe inwestycje są również prowadzone na gruntach należących do osób trzecich i Spółka musi nabywać odpłatnie prawo do używania nieruchomości na te cele. Spółka nie wyklucza, że płatności na rzecz osób trzecich za używanie ich nieruchomości mogą wzrosnąć.

8.3 RYZYKA KONKURENCYJNE

8.3.1 POPC i rozwój infrastruktury światłowodowej w Polsce

Oprócz pozytywnych skutków społecznych, jakie wynikają z uruchomienia Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa zidentyfikowano ryzyka mogące skutkować niższym niż pierwotnie zakładano zwrotem z inwestycji poniesionych przez Orange Polska. Orange Polska, realizując na zasadach komercyjnych program inwestycyjny mający na celu powstanie nowoczesnej infrastruktury światłowodowej w miastach ponosi pełne koszty tychże inwestycji, w przeciwieństwie do operatorów korzystających z dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie na obszarach mniejszych miast oraz powiatów i gmin wiejskich inwestycje światłowodowe dofinansowane ze środków unijnych a realizowane przez małych, lokalnych operatorów w dłuższej perspektywie stanowią realne i bezpośrednie ryzyko dla pozycji rynkowej Orange Polska, ponieważ na tych terenach Orange bazuje na technologii ADSL.

8.3.2 Technologia eSIM

Rośnie ryzyko ze strony technologii eSIM, szczególnie w scenariuszach, które zakładają oparcie nowych rozwiązań na bezpośredniej relacji marketingowej między klientem końcowym a producentem urządzeń / terminali z pominięciem operatora infrastruktury dostępowej. Takie rozwiązania marginalizują rolę operatora i sprowadzają ją jedynie do roli technicznej, niewidocznej dla klienta i w praktyce uniemożliwiającej (lub znacząco utrudniającej) oferowanie przez takiego operatora jak Orange Polska usług o wartości dodanej dla klientów detalicznych pod marką własną.

8.3.3 Operatorzy telewizji kablowych i konkurencja na rynku ofert konwergentnych

Ekspansja operatorów kablowych na rynkach lokalnych - w których Orange miał dotychczas ugruntowaną pozycję – zarówno organicznie jak i poprzez przejęcia, stanowi ryzyko dla pozycji Orange. Sytuacja w dużych aglomeracjach pokazuje, że Orange Polska musi konkurować z kompleksową ofertą operatorów kablowych bazując często na tradycyjnej infrastrukturze miedzianej. Dlatego właśnie plan inwestycji Orange w FTTH obejmuje również mniejsze miasta, gdzie operatorzy kablowi jeszcze nie zdążyli ugruntować swojej obecności.

Potencjalne pojawienie się nowego w pełni konwergentnego operatora zmniejszyłoby przewagę konkurencyjną Orange Polska – pioniera oferty konwergentnej dla klientów indywidualnych na rynku.

8.3.4 Dosprzedaż usług w ramach grupy Cyfrowego Polsatu

Cyfrowy Polsat i Polkomtel (obie spółki kontrolowane przez Zygmunta Solorza-Żaka w ramach Grupy Kapitałowej Cyfrowy Polsat) kontynuowały w 2016 roku wzajemną dosprzedaż usług (łączone oferty telefonii komórkowej, mobilnego dostępu do Internetu i telewizji uzupełnione o sprzedaż energii elektrycznej i usług finansowych) w celu zacieśnienia relacji marketingowych z obecnymi i nowymi klientami oraz w celu zbudowania wspólnej bazy klienckiej.

Grupa Cyfrowego Polsatu dążąc do rozwoju bazy usług kontraktowych oferuje klientom programu „SmartDOM” (będącego zbiorem dedykowanych dla gospodarstw domowych ofert Polkomtela i Cyfrowego Polsatu) szereg korzyści: np. w maju 2016 r. oferta gwarancji najniższej ceny dla zestawu usług: telewizja satelitarna, Internet mobilny i telefonia komórkowa jak również promocyjna cena pakietu transmisji Mistrzostw EURO 2016. Dodatkowo, we wrześniu 2016 roku program SmartDOM został rozbudowany o możliwość zakupu z rabatem sprzętu AGD (z partnerem MPM).

W październiku 2016 roku Grupa Cyfrowego Polsatu zdecydowała o zamknięciu programu lojalnościowego „Paszport korzyści”, skierowanego do klientów Cyfrowego Polsatu, Plusa oraz Plusa Banku.

8.3.5 Zapowiadana ekspansja T-Mobile na rynku detalicznym

Po okresie aktywnej działalności na rynku biznesowym, wynikającym bezpośrednio z połączenia z GTS Polska, T-Mobile w ogłoszonej w marcu 2016 roku strategii zapowiedział koncentrację swych działań na rynku kontraktowych klientów indywidualnych oraz najmniejszych firm (segmencie SOHO). Do roku 2020 na rynkach tych T-Mobile Polska ma ambicję zostać liderem pod względem wartościowym a w segmencie pre-paid osiągnąć 25% udziału rynkowego.

Strategia zakłada trzy główne fazy: zatrzymanie odejść klientów, wzrost udziałów w rynku nowych kontraktów oraz przejście do pozycji lidera w pozyskiwaniu klientów. Wyznaczony cel ma zostać osiągnięty poprzez: kreowanie wizerunku lidera w świecie cyfrowym, najlepszą jakość sieci oraz prostą ofertę. W ramach ogłoszonej strategii, T-Mobile planuje również podwoić finalnie swoje przychody od klientów biznesowych na rynku ICT. Powodzenie tej strategii uzależnione jest od szeregu czynników, natomiast widać już oznaki opóźnienia w realizacji pierwszej fazy, ponieważ do końca 2016 r. nie udało się zatrzymać odejść klientów.

8.3.6 Proces wypierania telefonii stacjonarnej przez telefonię komórkową

Substytucja telefonii stacjonarnej przez telefonię komórkową jest już od lat jednym z istotnych wyzwań dla operatorów telekomunikacyjnych, szczególnie w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie penetracja telefonią stacjonarną w momencie spopularyzowania telefonii komórkowej była znacząco niższa niż w krajach Europy Zachodniej.

W Polsce zjawisko zastępowania telefonii stacjonarnej mobilną ma większą skalę niż w większości krajów Europy Zachodniej i odsetek użytkowników „tylko usług komórkowych” jest od nich wyższy.

Wyraźnie rośnie popularność usług, w których telefonia stacjonarna jest usługą dodaną do Internetu czy telefonii komórkowej, stanowiąc ekwiwalent „tradycyjnej” linii telefonicznej. Takie usługi dedykowane do zastosowań stacjonarnych (w domach i w firmach) a oparte na infrastrukturze komórkowej oferują zarówno sieciowi operatorzy komórkowi, ale w ostatnim okresie coraz częściej jest do tego celu wykorzystywany model biznesowy komórkowego operatora wirtualnego (MVNO). Tacy operatorzy jak np. Netia, Novum, Telestrada chcą zmigrować swoich klientów telefonii stacjonarnej na sieć komórkową.

8.3.7 Bezprzewodowy dostęp do Internetu substytucyjny wobec Internetu stacjonarnego

W roku 2016 r. kontynuowany był trend wzrostowy w mobilnym dostępie do Internetu. Według szacunków Orange Polska, poziom penetracji mobilnym Internetem w populacji na koniec 2016 r. wyniósł prawie 19%. Mobilny dostęp do Internetu ma w Polsce charakter substytucyjny względem Internetu stacjonarnego. W ostatnich latach jego rozwój miał wpływ na spowolnienie tempa rozwoju Internetu stacjonarnego. W średnim okresie należy spodziewać się dalszej migracji klientów korzystających z rozwiązań opartych na technologii ADSL na rzecz technologii mobilnych.

8.3.8 Rynek łączy dzierżawionych

Największymi konkurentami Orange Polska na hurtowym rynku łączy dzierżawionych są Grupa Netia, Grupa PGE/Exatel, Grupa GTS/T-Mobile, Grupa Multimedia i ATM. Operatorzy ci dysponują zasobami sieciowymi, pozwalającymi konkurować z ofertą Orange Polska pod względem jakościowym i cenowym oraz posiadają własne węzły we wszystkich 16 województwach. Z drugiej strony ww. operatorzy stanowią trzon głównych klientów usług hurtowych Orange Polska. Istotną część rynku łączy dzierżawionych stanowi również rynek detaliczny, na którym konkurencyjne są także mniejsze podmioty, budujące swoją ofertę detaliczną na bazie łączy dzierżawionych od Orange Polska oraz pozostałych dużych graczy rynkowych.

Decyzje Prezesa UKE z września 2015 roku zdjęły z Orange Polska obowiązki regulacyjne na rynku świadczenia usługi dzierżawy odcinków łączy niebędących zakończeniami łączy (Rynek 14) a rynek usługi dostępu wysokiej jakości w stałej lokalizacji ograniczyły do przepływności 2Mb/s i niższych, przenosząc wyższe przepływności do grupy usług transmisji danych sprzedawanych w ramach usług komercyjnych. Orange Polska utrzymuje świadczenie na niezmienionych warunkach łączy już działających, uruchomionych przed deregulacją rynku (częściową dla Rynku 13, całkowitą dla Rynku 14), natomiast nowe zamówienia na wyższe przepływności realizowane są już na warunkach umowy komercyjnej. Do tej umowy są również stopniowo migrowane łącza dzierżawione o przepływnościach wyższych niż 2Mb/s. Firmy, korzystające dotychczas z detalicznej oferty dzierżawy łączy mogą, po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych, skorzystać z oferty regulowanej i cennika hurtowego dla przepływności do 2 Mb/s

Coraz bardziej odczuwalna jest zmiana preferencji odbiorców w kierunku zaawansowanych usług transmisji danych w sieciach zarządzanych oraz w kierunku usług konwergentnych łączących tradycyjną usługę łączy dzierżawionych z usługami opartymi na sieciach pakietowych. Dlatego w Polsce, podobnie jak w Europie, obserwujemy migrację z tradycyjnych usług transmisji danych do rozwiązań zarządzanych. Zarówno Orange Polska jak i konkurencja rozwijają zakres usług w tym kierunku. Zmianę preferencji odnotował również regulator w związku z tym spodziewana jest zmiana uwarunkowań regulacyjnych dla łączy dzierżawionych i powstanie nowego rynku dostępu wysokiej jakości w stałej lokalizacji dla przepływności do 2 Mb/s włącznie, przy zachowaniu neutralności technologicznej, który obejmie swoim zakresem również część dotychczasowego rynku 13 do 2 Mb/s, a także technologie dotychczas sprzedawane w ramach komercyjnej transmisji danych do 2 Mb/s.

8.4 CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OGÓLNA SYTUACJĄ GOSPODARCZĄ I STANEM RYNKÓW FINANSOWYCH

Czynniki makroekonomiczne

8.4.1 Wzrost gospodarczy

Polska gospodarka w 2016 r. kontynuowała wzrost w tempie wolniejszym niż w 2015 r. Dynamika PKB wg wstępного szacunku wyniosła 2,8%. Pozytywny obraz gospodarki kształtował w głównej mierze stabilny wzrost konsumpcji prywatnej, nieco gorsze tendencje zanotowano w eksporcie i inwestycjach. W kolejnych latach wszystkie trzy silniki wzrostu powinny lepiej wspierać gospodarkę. Poprawa na rynku pracy, wzrost płac, dodatkowe transfery socjalne (na czele z programem „500+”) oraz niskie stopy procentowe będą działały korzystnie na wzrost wydatków gospodarstw domowych. Z kolei eksport, który spowolnił nieco w drugiej połowie 2016 r. powinien ulec ożywieniu dzięki przyspieszeniu w strefie Euro. Na perspektywę dalszego wzrostu gospodarczego wpływ ma kondycja gospodarek europejskich oraz koniunktura na rynkach światowych. Silne powiązania polskiej gospodarki z europejskimi - w szczególności z niemiecką - powoduje, że ewentualny niekorzystny scenariusz dotyczący rozwoju europejskiej gospodarki lub niemieckiej, może negatywnie wpłynąć na dynamikę wzrostu polskiego PKB. Czynniki wewnętrznymi wpływającymi na ewentualne ryzyko obniżenia się tempa wzrostu gospodarczego mogą być dodatkowe wydatki państwa, związane z realizacją obietnic wyborczych nowego rządu. Mogą one wpłynąć na wzrost deficytu budżetowego, co w konsekwencji może przyczynić się do zmniejszenia bezpośredniego wkładu wydatków publicznych w tempo wzrostu popytu krajowego oraz ograniczenie wolumenu inwestycji publicznych.

8.4.2 Inflacja

Średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w 2016 r. osiągnął poziom -0,6% i pozostał znacząco poniżej celu inflacyjnego (2,5%). Za utrzymującą się od połowy 2015 r. deflację odpowiadały głównie obniżki cen żywności, surowców oraz paliw. W obu przypadkach główny wpływ na zaistniałą sytuację miały czynniki zewnętrzne. Z jednej strony sankcje rosyjskie na eksport żywności z UE obniżyły popyt na krajowe produkty żywnościowe, z drugiej strony gwałtowna obniżka cen ropy na rynkach międzynarodowych przyczyniła się do szybkiego spadku cen paliw.

Rada Polityki Pieniężnej zachowała do końca 2016 r. referencyjną stopę procentową na rekordowo niskim poziomie 1,5% (obowiązującą od marca 2015 r.), podtrzymując ocenę, że bieżący, stabilny wzrost gospodarczy, ogranicza ryzyko utrzymania się inflacji poniżej celu w średnim okresie.

Spodziewany wzrost inflacji będzie pochodną osłabienia złotego, w przypadku znaczącego wzrostu awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych.

8.4.3 Bezrobocie i koszty pracy

Ogólna sytuacja makroekonomiczna wpływa korzystnie na rynek pracy, czego przejawem był wzrost zatrudnienia oraz spadek bezrobocia do poziomu 8,3% (-1,4 pp. r/r) na koniec 2016 r. W tym samym czasie odnotowano wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw, który w okresie styczeń – grudzień 2016 wyniósł 3,8% w ujęciu nominalnym.

W 2017 r. można oczekiwać dalszej poprawy na rynku pracy, czemu sprzyjać będzie rosnący PKB, polepszające się nastroje panujące w sektorze przedsiębiorstw, rosnące inwestycje oraz napływ środków z UE.

8.4.4 Czynniki polityczno-ekonomiczne

Na przestrzeni ostatnich 25 lat w Polsce zaszły istotne przemiany polityczne, ekonomiczne i społeczne. Zmiany warunków politycznych, ekonomicznych, społecznych mogą mieć wpływ na gospodarkę i kondycję przedsiębiorstw, w tym sytuację finansową i wyniki Grupy. Obserwowana w ostatnich latach tendencja pokazuje, że znacznie poważniejsza w skutkach dla Grupy i całego rynku telekomunikacyjnego jest działalność regulatora rynku telekomunikacyjnego i konkurencji, niż zmiany polityczne w Polsce.

Podwyższenie wrażliwości w Polsce i w Unii Europejskiej, związanej z ochroną danych osobowych i prywatności osób korzystających z usług telekomunikacyjnych, może się przełożyć na działania regulacyjne o negatywnych skutkach ekonomicznych dla operatorów. Istotna jest także dyskusja o pozycji Polski w Unii Europejskiej, o terminie wejścia do strefy Euro, stanowiska wobec pomysłów na wyjście unijnej gospodarki z kryzysu, a szczególnie debata na temat utworzenia jednolitego rynku telekomunikacyjnego w UE oraz ograniczanie opłat roamingowych w obrębie Wspólnoty.

Czynniki związane z rynkami finansowymi

8.4.5 Ogólne czynniki ryzyka związane z rynkiem w Polsce

Polska nadal jest zaliczana do rynków wschodzących, stąd fluktuacje na rynkach światowych narażają polskie aktywa na większą zmienność. W związku z powyższym, zaleca się podniesioną ostrożność przy szacowaniu ryzyka zakupów aktywów finansowych polskich przedsiębiorstw. Analiza i ewentualne decyzje inwestycyjne

powinny być podejmowane przez doświadczonych inwestorów, którzy są świadomi ryzyka związanego z takimi inwestycjami.

8.4.6 Stopy procentowe

Rok 2016 nie przyniósł zmian w polityce banku centralnego i stopy procentowe pozostały stabilne na najniższym poziomie w historii. Oczekuje się, że również w roku 2017 referencyjna stopa procentowa nie zmieni się z aktualnego poziomu 1,5%. Ewentualny wzrost stóp procentowych nie powinien mieć istotnego wpływu na koszt zadłużenia Grupy ze względu na utrzymywany wysoki poziom zabezpieczeń.

8.4.7 Kursy wymiany

Wahania kursów walutowych mają wpływ na wysokość zobowiązań Orange Polska denominowanych w walutach obcych, a także na wysokość rozliczeń z zagranicznymi operatorami. Wpływ ten jest w znacznym stopniu ograniczony poprzez posiadany portfel transakcji zabezpieczających. W 2016 r. złoty osłabił się 3,0% w stosunku do euro i osłabił się o 6,4% w stosunku do dolara amerykańskiego. Wahania naszej rodzimej waluty powodowane były przez czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Odpływające fundusze z rynków wschodzących i zwiększona zmienność na rynkach walutowych nie pozwala jednoznacznie określić trendu złotego na rok 2017. Istnieje też duża niepewność co do zmian w polityce gospodarczej jakie przyniósł ostatni rok. W omawianym okresie kurs złotego wobec euro podlegał wahaniom w zakresie 4,2355 – 4,5035 natomiast wobec dolara amerykańskiego pomiędzy 3,7193 a 4,2493. Średni kurs złotego (za NBP) w 2016 r. wyniósł 3,9495 w stosunku do dolara i 4,3637 w stosunku do euro.

8.4.8 Ryzyko utraty wartości aktywów

Wartości odzyskiwalne przedsiębiorstw, które wpływają na wartość księgową aktywów trwałych, w tym wartości firmy, są wrażliwe na metody wyceny i założenia przyjęte w modelu. Są one również wrażliwe na wszelkie zmiany w środowisku biznesowym w stosunku do przyjętych założeń. Więcej informacji dotyczących utraty wartości firmy oraz wartości odzyskiwalnych znajduje się w notach do rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

8.4.9 Czynniki mogące mieć wpływ na cenę akcji Orange Polska

Do pozostałych czynników, poza opisanymi powyżej, które mogą powodować zmiany ceny akcji Orange Polska należą:

- Realizacja nowego średniookresowego planu działań Grupy
- Zmiana wysokości dywidendy na akcję,
- Zmiana poziomu zadłużenia Grupy,
- Sprzedaż lub nabycie znaczących aktywów przez Grupę,
- Znaczące zmiany w strukturze własnościowej Grupy,
- Zmiany przez analityków rynku kapitałowego ich prognoz i rekomendacji dotyczących Grupy, jej konkurentów, partnerów oraz sektorów gospodarki, w których działa Grupa

ROZDZIAŁ V OŚWIADCZENIA

9 OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

9.1 Oświadczenie o przyjętych zasadach rachunkowości

Zarząd Orange Polska S.A. w składzie:

1. Jean-François Fallacher – Prezes Zarządu
2. Bożena Leśniewska – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego
3. Mariusz Gaca – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Konsumentckiego
4. Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Transformacji
5. Jolanta Dudek – Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami
6. Jacek Kowalski – Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich
7. Maciej Nowochoński – Członek Zarządu ds. Finansów

potwierdza, że zgodnie z jego najlepszą wiedzą, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz roczne sprawozdanie finansowe Orange polska S.A. i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Orange Polska S.A. oraz jej Grupy oraz jej wynik finansowy.

Sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej Orange Polska S.A. emitenta, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

9.2 Oświadczenie o wyborze podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych dokonującego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Orange Polska S.A. oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych dokonujący badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania finansowego Orange Polska S.A. został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz, że podmiot ten, oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniają warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania finansowego Orange Polska S.A., zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

9.3 Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 13 czerwca 2016 r. Orange Polska S.A. zawarła umowę z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, w ramach której Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. przeprowadził odpowiednio:

- przegląd jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za I półrocze 2016 roku sporządzonych wg MSSF,
- procedury w odniesieniu do pakietu sprawozdawczego Magnitude Orange Polska S.A.

W dniu 31 sierpnia 2016 r. Orange Polska S.A. zawarła umowę z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, w ramach której Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. przeprowadził odpowiednio:

- badanie jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2016 rok sporządzonych wg MSSF,
- procedury w odniesieniu do pakietu sprawozdawczego Magnitude Orange Polska S.A.

Badanie sprawozdań finansowych spółek zależnych zostało przeprowadzone na podstawie odrębnych umów zawartych z Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. i z każdą ze spółek zależnych.

Łączne wynagrodzenie należne z tytułu badania oraz przeglądów powyżej wymienionych sprawozdań finansowych oraz innych usług świadczonych przez Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. za 2016 rok jest wymienione poniżej (w tys. zł).

	2016
Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy, rocznego sprawozdania finansowego Orange Polska S.A. oraz spółek zależnych	2.030
Inne usługi poświadczające dla Grupy, w tym:	2.148
– przegląd jednostkowego sprawozdania finansowego Orange Polska S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy na dzień 30 czerwca 2016 r.,	483
– badanie rocznych sprawozdań regulacyjnych Orange Polska S.A. zgodnie z prawem telekomunikacyjnym	1.665
Pozostałe usługi	142
Ogólne wynagrodzenie należne od Grupy	4.320

Wynagrodzenie należne Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Business Advisory sp. k. oraz Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Academy of Business sp. k. za 2016 rok wyniosło 173 tys. zł.

Łączne wynagrodzenie należne za 2015 rok z tytułu badania oraz przeglądów powyżej wymienionych sprawozdań finansowych oraz innych usług świadczonych przez Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. wynosiło odpowiednio: badanie sprawozdań finansowych Orange Polska S.A. i Grupy oraz spółek zależnych 2 090 tys. zł; przeglądy Orange Polska S.A. i Grupy 485 tys. zł; inne usługi dla Orange Polska S.A. 145 tys. zł; badanie rocznych sprawozdań regulacyjnych Orange Polska S.A. zgodnie z prawem telekomunikacyjnym 1 615 tys. zł.; wynagrodzenie wypłacone Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Business Advisory sp. k. i Ernst & Young spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Academy of Business sp. k. 157 tys. zł.

9.4 Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany okres

Zgodnie z raportem bieżącym 13/2016 opublikowanym w dniu 15 lutego 2016 r., Grupa prognozowała, że wartość skorygowanej EBITDA za 2016 rok będzie się zawierać w przedziale 3,15 – 3,30 miliarda złotych, a wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA nie przekroczy poziomu 2,2 za rok 2016. Zarząd Orange Polska S.A. potwierdza wykonanie powyższej prognozy.

Skorygowana EBITDA za 2016 r. wyniosła 3.163 mln zł a wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA wyniósł 2,1.

10 OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

a) Zasady ładu korporacyjnego, którym podlega Spółka

Spółka, jako emitent papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. została zobowiązana do stosowania zasad ładu korporacyjnego w postaci „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016”. Treść zasad Dobrych Praktyk, którym podlegała Spółka do dnia 31.12.2016 r. jest dostępna pod adresem <http://corp-gov.gpw.pl>.

b) Przestrzeganie ładu korporacyjnego

Spółka w 2016 r. przestrzegała obowiązujących zasad ładu korporacyjnego, o których mowa powyżej.

Odnosząc się do rekomendacji IV.R.2 Dobrych Praktyk Spółka informuje, że zapewnia transmisję Walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym ale nie przewiduje możliwości dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym ani możliwości wykonywania prawa głosu przez akcjonariuszy z lokalizacji innej niż obradujące Walne Zgromadzenie z uwagi na ryzyka prawne związane z tego typu komunikacją elektroniczną.

c) Opis głównych cech stosowanych w Orange Polska S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych (dodatkowe informacje dotyczące kluczowych czynników ryzyka znajdują się w rozdziale IV)

Zarząd opracował i wprowadził system kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w Grupie. System ten umożliwia zarządzanie ryzykiem związanym z osiągnięciem celów biznesowych, (choć tego ryzyka całkowicie nie eliminuje), w istotnym stopniu zabezpieczając Spółkę przed poważnymi nieprawidłowościami w sprawozdawczości i stratami.

Spółka przyjęła Kodeks Etyki, który określa zasady relacji z klientami, akcjonariuszami, pracownikami, dostawcami i konkurentami, a także zasady dotyczące ochrony środowiska, w którym działa Grupa. Spółka udoskonaliła system reagowania na sygnały o naruszeniu zasad etycznych oraz zgłaszania potencjalnych i faktycznych nadużyć, który jest koordynowany przez Komisję ds. Etyki. Pracownicy przechodzą szkolenie w zakresie kwestii etycznych po ukończeniu, którego otrzymują indywidualne zaświadczenia. Wprowadzono formalne kanały zgłaszania naruszeń obowiązujących zasad, w tym do Przewodniczącego Komitetu Audytowego Rady Nadzorczej oraz do Komisji ds. Etyki.

W 2013 roku zgodnie z podejściem przyjętym przez Orange Group zakładającym stopniowe wdrażanie kolejnych elementów Programu Compliance wprowadzono w Orange Polska Politykę Antykorupcyjną oraz Wytyczne do zapobiegania korupcji. Wprowadzona Polityka Antykorupcyjna, której uzupełnieniem są Wytyczne do zapobiegania korupcji, zawiera szczegółowe zasady i normy jej stosowania oraz odniesienia do konkretnych warunków i sytuacji pozwalające na zidentyfikowanie oraz mitygowanie ryzyka wystąpienia korupcji. Dodatkowo prowadzonych było szereg działań o charakterze informacyjnym oraz szkoleniowym mających na celu podniesienie świadomości pracowników w zakresie przepisów i zasad antykorupcyjnych obowiązujących w Spółce.

Grupa z najwyższą starannością podchodzi do kwestii sprawozdawczości finansowej i stałej komunikacji ze środowiskiem polskich i zagranicznych inwestorów, a także wypełniania obowiązków informacyjnych. Kluczowi menadżerowie odpowiedzialni za funkcję finansowe, prawne, regulacyjne oraz kontrolę wewnętrzną zapoznają się ze sprawozdaniami finansowymi i zgłaszają do nich uwagi w ramach Komitetu ds. Przekazywania Informacji. Celem tych spotkań jest by przekazywane ujawnienia w sprawozdaniach finansowych były dokładne, przejrzyste, kompletne, terminowe i zgodne z wymogami prawa i przyjętymi powszechnie praktykami, a także by rzetelnie odzwierciedlały sytuację finansową i operacyjną Spółki i Grupy. W 2016 r. Komitet ds. Przekazywania Informacji odbył sześć posiedzeń. Dodatkowo Komitet Audytowy dokonuje przeglądu sprawozdań finansowych Spółki i Grupy przed ich opublikowaniem.

Do kluczowych elementów systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem Grupy należą:

1) Audytorzy wewnętrzni raportują funkcjonalnie do Prezesa Zarządu. Plan audytów wewnętrznych jest corocznie oceniany przez Komitet Audytowy. Komitet ten analizuje także raporty audytorów wewnętrznych. W celu wzmocnienia niezależności Audytu Wewnętrznego, decyzje Zarządu w sprawie zatrudnienia Dyrektora Audytu Wewnętrznego, rozwiązania z nim umowy o pracę, oceny oraz wysokości jego wynagrodzenia wymagają opinii Komitetu Audytowego oraz Komitetu ds. Wynagrodzeń. Dyrektor Audytu Wewnętrznego uczestniczy we wszystkich posiedzeniach Komitetu Audytowego.

2) Spółka regularnie ocenia jakość systemu kontroli i zarządzania ryzykiem. Proces ten obejmuje identyfikację i klasyfikację czynników ryzyka finansowego i pozafinansowego w działalności Grupy – zob. punkt 8 w rozdziale IV.

3) Wprowadzono procedury służące stałemu monitorowaniu istotnych czynników ryzyka (prawnego, regulacyjnego, operacyjnego, dotyczącego sprawozdawczości finansowej, związanego z ochroną środowiska, itp.), które wyznaczają ogólne kierunki w zakresie stałej kontroli ryzyka.

W 2016 r. Zarząd po raz kolejny dokonał kompleksowej oceny kontroli wewnętrznej w odniesieniu do sprawozdawczości finansowej w Grupie. Zidentyfikowano najważniejsze problemy, eliminując je lub

podejmując odpowiednie działania naprawcze. Na podstawie przeprowadzonej oceny Zarząd stwierdził, że na dzień 31 grudnia 2016 r. nie istniały żadne niedociągnięcia, które mogłyby w istotny sposób wpływać na skuteczność kontroli wewnętrznej w odniesieniu do sprawozdawczości finansowej.

d) Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu

Informacje dotyczące znaczących akcjonariuszy znajdują się w punkcie 6.3.

e) Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Spółka nie emitowała papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne akcjonariuszom lub innym podmiotom.

f) Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy Spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Spółka nie wprowadziła szczególnych ograniczeń dotyczących wykonywania prawa głosu z akcji.

g) Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Orange Polska S.A.

Przenoszenie prawa własności papierów wartościowych wyemitowanych przez Spółkę nie podlega ograniczeniom.

h) Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zarząd składa się z 3 do 10 Członków, w tym Prezesa Zarządu powoływanych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą zwykłą większością głosów oddanych. Kadencja Członków Zarządu trwa 3 lata. Do kompetencji Zarządu należy kierowanie wszelkimi działaniami Spółki z wyłączeniem spraw, które na mocy postanowień Kodeksu spółek handlowych lub Statutu są przekazane do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do kompetencji Zarządu należy w szczególności ustalanie strategii Grupy, zatwierdzanie planu ekonomiczno-finansowego, tworzenie, przekształcanie i likwidowanie jednostek organizacyjnych Spółki, wykonywanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami z Grupy. Decyzja o emisji lub wykupie akcji Spółki leży wyłącznie w kompetencji Walnego Zgromadzenia.

Szczegółowy zakres uprawnień Zarządu określa Regulamin Zarządu dostępny pod adresem www.orange-ir.pl.

i) Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki

Zmiana statutu wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki podjętej większością trzech czwartych głosów.

j) Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa

I. Walne Zgromadzenia odbywają się w Warszawie. Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji. Zgodnie z przyjętym Regulaminem Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego zastępca, a w razie ich nieobecności Prezes Zarządu albo osoba wyznaczona przez Zarząd, po czym spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wybiera się Przewodniczącego. Po przedstawieniu każdej kolejnej sprawy zamieszczonej w porządku obrad Przewodniczący Walnego Zgromadzenia otwiera dyskusję, udzielając głosu w kolejności zgłaszania się. Za zgodą Walnego Zgromadzenia dyskusja może być przeprowadzana nad kilkoma punktami porządku obrad łącznie. Głos można zabierać jedynie w sprawach objętych przyjętym porządkiem obrad i aktualnie rozpatrywanych.

II. Zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia Orange Polska S.A. akcjonariuszom przysługują w szczególności następujące prawa:

- 1) Akcjonariusze mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocników (innych przedstawicieli).
- 2) Każdy akcjonariusz ma prawo kandydować na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia lub zgłosić do protokołu jedną kandydaturę na stanowisko Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.
- 3) Przy rozpatrywaniu każdego punktu porządku obrad Walnego Zgromadzenia każdy akcjonariusz ma prawo do jednego 5-cio minutowego wystąpienia i 5-cio minutowej repliki.

- 4) Każdy akcjonariusz ma prawo zadawania pytań w każdej sprawie objętej porządkiem obrad.
- 5) Akcjonariusz ma prawo do sprzeciwu wobec decyzji Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia. Walne Zgromadzenie w drodze uchwały rozstrzyga o utrzymaniu względnie uchyleniu decyzji Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.
- 6) Każdy akcjonariusz ma prawo wnoszenia propozycji zmian i uzupełnień do projektów uchwał objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia – do czasu zamknięcia dyskusji nad punktem porządku obrad obejmującym projekt uchwały, której taka propozycja dotyczy.

k) Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących Orange Polska S.A. oraz ich komitetów

I. Skład osobowy Zarządu w 2016 r.:

Skład na 1 stycznia 2016 r.

- 1) Bruno Duthoit - Prezes Zarządu
- 2) Mariusz Gaca - Wiceprezes Zarządu
- 3) Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu
- 4) Jolanta Dudek – Członek Zarządu
- 5) Jacek Kowalski – Członek Zarządu
- 6) Bożena Leśniewska – Członek Zarządu
- 7) Maciej Nowohoński – Członek Zarządu
- 8) Michał Paschalis-Jakubowicz – Członek Zarządu

W dniu 4 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza Orange Polska, biorąc pod uwagę wygaśnięcie w dniu 12 kwietnia 2016 r. mandatu Prezesa Zarządu pana Bruno Duthoit, zdecydowała o powołaniu go na kolejną kadencję. Jednocześnie Pan Bruno Duthoit poinformował Spółkę, że zamierza przyjąć propozycję Grupy Orange objęcia od 1 maja 2016 roku stanowiska zastępcy Dyrektora Wykonawczego Grupy Orange ds. Europy, odpowiedzialnego za Europę Centralną raportującego bezpośrednio do pana Gervais Pellissier, Wiceprezesa Grupy Orange oraz Dyrektora Wykonawczego Grupy Orange ds. Europy. W związku z powyższym pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska Prezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na koniec dnia 30 kwietnia 2016 r. Następnie w tym samym dniu tj. 4 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza Orange Polska powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu Orange Polska ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

W dniu 4 lipca 2016 r. pan Michał Paschalis-Jakubowicz, Członek Zarządu Orange Polska S.A. ds. Marketingu złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska z powodów osobistych, ze skutkiem natychmiastowym. W okresie przejściowym Prezes Zarządu Jean-François Fallacher przejął odpowiedzialność zarządczą w obszarze marketingu.

W dniu 12 października 2016 r. pan Piotr Muszyński został powołany na stanowisko członka Zarządu, na kolejną kadencję. Powołanie zostało dokonane przed upływem obecnej kadencji. Nowa kadencja rozpocznie się w dniu najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Orange Polska za 2016 rok i potrwa trzy lata. Pan Piotr Muszyński będzie pełnił stanowisko Wiceprezesa Zarządu Orange Polska ds. Strategii i Transformacji Orange Polska.

W dniu 20 grudnia 2016 r. Zarząd Orange Polska zdecydował o zmianach organizacyjnych, które obowiązują od 1 stycznia 2017 r. Mariusz Gaca, wcześniej wiceprezes ds. Rynku Biznesowego, objął nowoutworzone stanowisko wiceprezesa zarządu ds. Rynku Konsumenckiego. Łączy ono odpowiedzialność za trzy zarządzane dotychczas osobno obszary: Sprzedaż i Komercyjną Digitalizację, Marketing B2C oraz Markę i Komunikację Marketingową. Jednocześnie, stanowisko wiceprezesa ds. Rynku Biznesowego powierzono Bożenie Leśniewskiej, odpowiedzialnej dotychczas w zarządzie za Sprzedaż i Komercyjną Digitalizację. Celem zmian jest przede wszystkim konsolidacja zarządzania w Orange Polska segmentem klientów indywidualnych, poprzez włączenie w kompetencje jednego członka zarządu sprzedaży, marketingu i komunikacji. Zarząd jest przekonany, że te zmiany organizacyjne pozwolą wzmocnić oraz uprościć strukturę wewnętrzną oraz pozytywnie wpłyną na realizację strategii w obszarach zarówno rynku detalicznego i biznesowego.

Skład na 31 grudnia 2016 r.:

- 1) Jean-François Fallacher - Prezes Zarządu
- 2) Mariusz Gaca - Wiceprezes Zarządu
- 3) Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu
- 4) Jolanta Dudek – Członek Zarządu
- 5) Jacek Kowalski – Członek Zarządu
- 6) Bożena Leśniewska – Członek Zarządu
- 7) Maciej Nowohoński – Członek Zarządu

Skład od 1 stycznia 2017 r.:

- 1) Jean-François Fallacher - Prezes Zarządu
- 2) Mariusz Gaca - Wiceprezes Zarządu
- 3) Bożena Leśniewska – Wiceprezes Zarządu
- 4) Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu
- 5) Jolanta Dudek – Członek Zarządu
- 6) Jacek Kowalski – Członek Zarządu
- 7) Maciej Nowohoński – Członek Zarządu

Noty dotyczące członków Zarządu:

Jean-François Fallacher (ur.1967) od 1 maja 2016 r. jest prezesem Orange Polska. W latach 2011-2016 pełnił funkcję prezesa spółki Orange Romania, wiodącego operatora komórkowego na rumuńskim rynku.

Wcześniej, przez 20 lat, Jean-François Fallacher pełnił kluczowe funkcje w Grupie Orange, ostatnio jako prezes Sofrecom, należącej do grupy międzynarodowej spółki konsultingowej oraz w Holandii jako dyrektor operacyjny w spółce Wanadoo, dostawcy usług internetowych, a także zarządzając marketingiem segmentu B2B w EuroNet Internet.

Jean-François ma rozległą wiedzę na temat rynku telekomunikacyjnego w zakresie zarówno klientów biznesowych, jak i indywidualnych, zdobytą na różnych europejskich rynkach. Absolwent kierunków inżynierskich na École Polytechnique, École Nationale Supérieure des Télécommunications w Paryżu oraz programu Rozwoju Biznesu Międzynarodowego w ESSEC Business School, Jean-François zdobywał doświadczenie w okresie ekspansji Internetu.

Mariusz Gaca (ur. 1973) od stycznia 2017 r. pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu ds. Rynku Konsumenckiego jest również przewodniczącym Komisji Etyki Orange Polska. Od listopada 2013 roku był Wiceprezesem Zarządu ds. Rynku Biznesowego. Od 2011 roku jest również Wiceprezydentem Pracodawców RP oraz Przewodniczącym Polskiej Sekcji BIAC przy OECD. Od 2013 jest członkiem Koalicji Prezesa - Wolontariusze aktywnie angażując się w działania wolontariackie i promując zasady społecznej odpowiedzialności biznesu.

Karierę zawodową rozpoczął w Grupie Elektrim, gdzie w latach 1995-2000 współtworzył biznes plany lokalnych operatorów telekomunikacyjnych. Od 2001 roku pracował w Grupie TP (Telekomunikacja Polska) jako Dyrektor Pionu Multimediów i był odpowiedzialny za rozwój oferty dostępu do Internetu dla rynku klientów indywidualnych. W latach 2005 - 2009 odpowiadał za rynek biznesowy Grupy TP. Od 2009 roku pełnił funkcję Dyrektora Wykonawczego Grupy TP w sprzedaży i obsłudze klienta oraz Prezesa Zarządu PTK Centertel (operatora telefonii komórkowej Grupy TP), którą pełnił do połączenia PTK Centertel z TP.

Jest absolwentem Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy oraz Uniwersytetu Warszawskiego, posiada również dyplomy MBA University of Illinois at Urbana Champaign oraz AMP z INSEAD.

Bożena Leśniewska (ur. 1965) od stycznia 2017 Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego Orange Polska. Od ponad 20 lat związana z rynkiem telekomunikacyjnym. Pełniła funkcje zarządcze w Polkomtel S.A., PTK Centertel Sp. z o.o., Telekomunikacja Polska S.A.

Do zespołu Orange Polska dołączyła w 2006 roku jako Zastępca Dyrektora Pionu Sprzedaży Rynku Biznesowego, a rok później objęła stanowisko Dyrektora Pionu Sprzedaży do Klientów Biznesowych. Od 2008 roku Dyrektor Pionu Klientów Biznesowych, a następnie Dyrektor Sprzedaży jednocześnie w PTK Centertel i w Telekomunikacji Polskiej S.A. W 2013 roku objęła stanowisko Dyrektora Wykonawczego ds. Sprzedaży Orange Polska, a dwa lata później została Członkiem Zarządu ds. Sprzedaży i Komercyjnej Digitalizacji.

Ukończyła Wydział Filologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Advanced Management Program (AMP) na INSEAD, Akademię Psychologii Przywództwa w Szkole Biznesu Politechniki Warszawskiej oraz Akademię Mentoringu. Pełni funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Orange Retail S.A. Jest członkiem Rady Programowej Polish National Sales Awards, europejskiej organizacji Women in Leadership oraz Rady Ekspertów THINKTANK. Finalistka konkursów Women In Sales Awards 2014 w kategorii Best Woman Sales Director oraz VII edycji konkursu Bizneswoman Roku. W roku 2016 znalazła się na prestiżowej liście TOP TEN kobiet zarządzających polskim sektorem teleinformatycznym.

Piotr Muszyński (ur. 1963) od 2016 r. jest Wiceprezesem Zarządu Orange ds. Strategii i Transformacji. Pełni także funkcję Przewodniczącego Rady Programowej CIONET Polska, jest członkiem Rady Fundacji Wspierania Rozwoju Radiokomunikacji i Technik Multimedialnych przy Politechnice Warszawskiej, Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN i Rady PIIT.

W Orange Polska (dawniej Telekomunikacja Polska) od 2001 roku. Początkowo jako Dyrektor Pionu Obsługi Klienta, w latach 2005 - 2006 Dyrektor Dywizji Obsługa i Sprzedaż, 2006 - 2008 Dyrektor Wykonawczy Grupy TP ds. Obsługi i Sprzedaży. We wrześniu 2008 roku powołany na Członka Zarządu TP ds. Operacyjnych. Od listopada 2009 pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu ds. Operacyjnych.

Ukończył Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Zaawansowany Program Zarządzania organizowany przez IESE Business School/Uniwersytet Nawarry. Za swoje osiągnięcia zawodowe został wyróżniony m.in.: jako manager roku dwukrotnie w latach 2010 i 2011 nagrodą Złotej Anteny

Świata Telekomunikacji oraz Złotym Cyborgiem podczas Krajowego Sympozjum Telekomunikacji i Teleinformatyki 2011 - za wybitny wkład w budowę społeczeństwa informacyjnego.

Jolanta Dudek (ur. 1964) od 2015 r. jest Członkiem Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami w Orange Polska. Od listopada 2013 roku do czasu włączenia obszaru Obsługi Klienta w 2016 do struktury OPL pełniła funkcję Prezesa Zarządu Orange Customer Service. Karierę w branży telekomunikacyjnej rozpoczęła w 2000 roku w PTK Centertel na stanowiskach menedżerskich związanych z zarządzaniem obsługą klientów Indywidualnych, biorąc udział w tworzeniu obsługi klientów sieci mobilnej „Idea”. W latach 2004-2010 pełniła funkcję Dyrektora Obsługi Klientów Biznesowych telefonii komórkowej sieci Orange. Od października 2010 roku objęła stanowisko Dyrektora Obsługi Klientów Biznesowych w Orange Customer Service i w PTK Centertel odpowiadając za strategię, transformację i operacyjne uruchomienie kompleksowej obsługi klientów B2B Grupy TP w zakresie procesów i modeli operacyjnych dla szerokiego wachlarza produktów telefonii mobilnej, stacjonarnej, internetowej.

Jolanta Dudek ukończyła studia wyższe na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego oraz studia podyplomowe z zakresu Zarządzania Gospodarką Europejską, uzyskując dyplom francuskiej Ecole des Hautes Etudes Commerciales (HEC), Juy-en Josas, oraz Szkoły Głównej Handlowej (SGH) w Warszawie. Jest również absolwentką studium podyplomowego Akademii Psychologii Przywództwa Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej. Ma również doświadczenie jako Audytor Wiodący Systemu Zarządzania Jakością ISO 2002 (BSI) oraz jako Koordynator COPC® – Global Contact Center Excellence. W 2015 r. ukończyła Szkołę Mentorów (szkoła Businessu Politechniki Warszawskiej / grupa Values).

Jacek Kowalski (ur. 1964) od stycznia 2011 r. na stanowisku Członka Zarządu ds. Zasobów Ludzkich w Orange Polska. Wcześniej, od 2009 roku Dyrektor Wykonawczy Telekomunikacji Polskiej (obecnie Orange Polska) ds. Zasobów Ludzkich. Związany z firmą od ponad 10 lat. Swoją karierę w Grupie rozpoczynał w 2001 w PTK Centertel na stanowisku Menedżera Human Resources dla Sprzedaży i Marketingu. Od 2005 r. był Dyrektorem Pionu Zarządzania Kompetencjami i Rozwojem Pracowników. Wcześniej Dyrektor Szkoły Przedsiębiorczości i Kadr w Infor Training (Grupa Wydawnicza Infor) oraz Dyrektor Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli odpowiedzialny za wdrażanie programów szkoleniowych wspierających rozwój edukacji w Polsce. Jest także członkiem Rady Programowej Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Kadrami, PTE oraz nieformalnej grupy Human Explorers.

Ukończył Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Studia Podyplomowe Kierowania Instytucjami Samorządowymi i Organizacjami Pozarządowymi również na Uniwersytecie Warszawskim.

Maciej Nowochoński (ur. 1973) od marca 2014 r. jest Członkiem Zarządu Orange Polska ds. Finansów. Zasiada również w radach nadzorczych wybranych spółek Grupy Orange Polska.

Z Orange Polska związany jest od 2003 roku. W tym czasie pełnił funkcje w obszarze finansów, m.in.: Kontrolera Grupy Orange Polska w latach 2006-2014. W latach 2010-2011 zajmował także stanowisko Członka Zarządu w spółce Emitel. Natomiast w latach 2011-2013 był Członkiem Zarządu ds. Finansów w spółce PTK Centertel. Przed dołączeniem do zespołu Orange pracował między innymi w Arthur Andersen i Andersen Business Consulting.

Jest absolwentem kierunku Handel Zagraniczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz szkoły biznesu Hogeschool van Arnhem en Nijmegen w Holandii.

II. Skład osobowy Rady Nadzorczej oraz jej komitetów wraz ze zmianami osobowymi w 2016 r.

Skład na 1 stycznia 2016 r.:

- 1) Maciej Witucki – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- 2) prof. Andrzej K. Koźmiński – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 3) Gervais Pellissier – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu ds. Strategii
- 4) Marc Ricau – Sekretarz Rady Nadzorczej
- 5) dr Henryka Bochniarz – Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 6) Jean-Marie Culpin – Członek Rady Nadzorczej
- 7) Eric Debroeck – Członek Rady Nadzorczej
- 8) Ramon Fernandez – Członek Rady Nadzorczej
- 9) dr Mirosław Gronicki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 10) John Russell Houlden – Niezależny Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu Audytowego
- 11) Marie-Christine Lambert – Członek Rady Nadzorczej
- 12) dr Maria Pasło-Wiśniewska – Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 13) Gérard Ries – Członek Rady Nadzorczej
- 14) dr Wiesław Rozłucki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń
- 15) Valérie Théron - Członek Rady Nadzorczej

W dniu 3 lutego 2016 r. prof. Andrzej K. Koźmiński złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem od dnia 12 kwietnia 2016 r.

W dniu 7 kwietnia 2016 r. p. Gérard Ries złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem od dnia 7 kwietnia 2016 r.

W dniu 12 kwietnia 2016 r. wygasły mandaty pp.: Jean-Marie Culpina, Erica Debroecka, Mirosława Gronickiego, Gervaisa Pellissiera, Marca Ricau i Macieja Wituckiego.

Tego dnia Zwyczajne Walne Zgromadzenie powołało pp.: Jean-Marie Culpina, Erica Debroecka, Michała Kleibera, Gervaisa Pellissiera, Marca Ricau i Macieja Wituckiego na Członków Rady Nadzorczej.

W dniu 28 czerwca 2016 r. Pani Marie-Christine Lambert złożyła rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem od dnia 30 czerwca 2016 r.

W dniu 13 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza powołała pp.: Federico Colom Artola i Patrice'a Lamberta de Diesbach na Członków Rady Nadzorczej.

Skład na 31 grudnia 2016 r.:

- 1) Maciej Witucki – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- 2) Gervais Pellissier - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu ds. Strategii
- 3) Marc Ricau - Sekretarz Rady Nadzorczej
- 4) dr Henryka Bochniarz – Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 5) Federico Colom Artola - Członek Rady Nadzorczej
- 6) Jean-Marie Culpin – Członek Rady Nadzorczej
- 7) Eric Debroeck – Członek Rady Nadzorczej
- 8) Ramon Fernandez - Członek Rady Nadzorczej
- 9) John Russell Houlden - Niezależny Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu Audytowego
- 10) prof. Michał Kleiber - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 11) Patrice Lambert de Diesbach - Członek Rady Nadzorczej
- 12) dr Maria Pasło-Wiśniewska - Niezależny Członek Rady Nadzorczej
- 13) dr Wiesław Rozłucki - Niezależny Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu ds. Wynagrodzeń
- 14) Valérie Thérond - Członek Rady Nadzorczej

W chwili obecnej w skład Rady Nadzorczej Orange Polska wchodzi pięciu Członków niezależnych: dr Henryka Bochniarz, John Russell Houlden, prof. Michał Kleiber, dr Maria Pasło-Wiśniewska i dr Wiesław Rozłucki.

Skład Komitetów Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2016 r.:

Komitet Audytowy:

- 1) John Russell Houlden – Przewodniczący
- 2) Federico Colom Artola
- 3) dr Maria Pasło-Wiśniewska
- 4) Marc Ricau

Pracom Komitetu przewodniczy Pan John Russell Houlden, niezależny Członek Rady Nadzorczej, który posiada odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje w kwestiach finansowo-księgowych oraz audytu.

Komitet ds. Wynagrodzeń:

- 1) dr Wiesław Rozłucki – Przewodniczący
- 2) dr Maria Pasło-Wiśniewska
- 3) Marc Ricau
- 4) Valérie Thérond

Komitet ds. Strategii:

- 1) Gervais Pellissier – Przewodniczący
- 2) dr Henryka Bochniarz
- 3) Jean-Marie Culpin
- 4) Eric Debroeck
- 5) Michał Kleiber
- 6) Patrice Lambert de Diesbach
- 7) dr Maria Pasło-Wiśniewska

Maciej Witucki, Przewodniczący Rady Nadzorczej oraz John Russell Houlden Niezależny Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu Audytowego na stałe uczestniczą w posiedzeniach Komitetu ds. Strategii.

Poniżej znajduje się zestawienie Zwyczajnych Walnych Zgromadzeń, na których wygasają mandaty członków Zarządu i Rady Nadzorczej Orange Polska:

Zarząd	Data ZWZA
Jean-François Fallacher - Prezes Zarządu	2019
Mariusz Gaca - Wiceprezes Zarządu	2017
Piotr Muszyński - Wiceprezes Zarządu	2020
Jolanta Dudek	2018
Jacek Kowalski	2017
Bożena Leśniewska - Wiceprezes Zarządu	2018
Maciej Nowohoński	2017

Rada Nadzorcza	Data ZWZA
Maciej Witucki – Przewodniczący	2019
Gervais Pellissier – Zastępca Przewodniczącego	2019
Marc Ricau – Sekretarz	2019
Henryka Bochniarz	2018
Federico Colom Artola	2017
Jean-Marie Culpin	2019
Eric Debroeck	2019
Ramon Fernandez	2018
John Russell Houlden	2017
Michał Kleiber	2019
Patrice Lambert de Diesbach	2017
Maria Pasło-Wiśniewska	2018
Wiesław Rozłucki	2018
Valérie Thérond	2017

III. Opis działania Zarządu

Pracami Zarządu Spółki kieruje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu, a w razie jego nieobecności wskazany przez niego inny Członek Zarządu, przewodniczy posiedzeniom Zarządu Spółki. Uchwały Zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy Członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów pełnego składu powołanego Zarządu. Poszczególni Członkowie Zarządu zarządzają powierzonymi im obszarami działalności Spółki.

Szczegółowe obowiązki i zakres odpowiedzialności Zarządu są określone w Regulaminie Zarządu dostępnym pod adresem www.orange-ir.pl.

IV. Opis działania Rady Nadzorczej

Prace Rady Nadzorczej koordynuje Przewodniczący przy wsparciu Sekretarza Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenie, co najmniej raz na kwartał. Zarząd lub Członek Rady Nadzorczej mogą żądać zwołania Rady Nadzorczej, podając proponowany porządek obrad. Przewodniczący Rady Nadzorczej zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Jeżeli Przewodniczący Rady Nadzorczej nie zwoła posiedzenia w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku, wnioskodawca może je zwołać samodzielnie, podając datę, miejsce i proponowany porządek obrad. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały zwykłą większością głosów oddanych przy obecności, co najmniej połowy składu Rady Nadzorczej. W przypadku głosowania, w którym oddano taką samą liczbę głosów za oraz przeciw, głos rozstrzygający przysługuje Przewodniczącemu Rady.

Rada Nadzorcza pełni swe obowiązki kolegialnie, ale przekazała część kompetencji określonym komitetom, które opisano poniżej.

Regulamin Rady Nadzorczej dostępny jest pod adresem www.orange-ir.pl.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy między innymi powoływanie Członków Zarządu i określanie ich wynagrodzenia, powoływanie niezależnych audytorów oraz sprawowanie nadzoru nad działalnością Spółki. W ramach funkcji nadzorczych, Rada Nadzorcza rozpatruje plan strategiczny i roczny budżet Grupy, a także monitoruje jej wyniki operacyjne i finansowe, wyraża opinie dotyczące zaciągania zobowiązań przekraczających równowartość 100.000.000 EUR, wyraża opinie dotyczące zbywania składników majątkowych Grupy o wartości przekraczającej równowartość 100.000.000 EUR, ocenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz wnioski Zarządu, co do podziału zysków lub pokrycia strat. Przy rozpatrywaniu wyżej wymienionych spraw Rada Nadzorcza bierze pod uwagę uwarunkowania społeczne, ekologiczne i etyczne działalności Grupy.

Dodatkowo Ustawa o Rachunkowości określa zakres odpowiedzialności Członków Rady Nadzorczej za rzetelność i prawidłową prezentację raportowania finansowego Spółki.

V. Opis działania komitetów Rady Nadzorczej

A) Komitet Audytowy

Zadaniem Komitetu jest doradzanie Radzie Nadzorczej w kwestiach właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości finansowej oraz kontroli budżetowej i wewnętrznej, w tym zarządzania ryzykiem w Grupie, a także współpraca z biegłymi rewidentami Spółki.

Najważniejsze zadania Komitetu obejmują:

- 1) Nadzorowanie rzetelności informacji finansowej przekazywanej przez Spółkę i Grupę, a w szczególności monitorowanie:
 - a) Prawidłowości i zgodności zasad rachunkowości stosowanych przez Spółkę i Grupę, w tym kryteriów konsolidacji wyników finansowych;
 - b) Zmian standardów, zasad i praktyk rachunkowych;
 - c) Głównych obszarów sprawozdawczości podlegających osądowi;
 - d) Znaczących korekt wynikających z przeprowadzonego audytu;
 - e) Oświadczeń o kontynuacji działalności Spółki;
 - f) Zgodności z obowiązującymi przepisami o rachunkowości;
- 2) Przegląd, co najmniej raz w roku, systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem Grupy w celu dokonania oceny czy w miarę możliwości najważniejsze ryzyka (w tym związane ze zgodnością z obowiązującymi przepisami i regulacjami) są prawidłowo identyfikowane, zarządzane i prezentowane;
- 3) Coroczny przegląd programu prac Audytu Wewnętrznego, w tym przegląd niezależności funkcji Audytu Wewnętrznego oraz jego budżetu, jak również koordynację prac pomiędzy audytorami wewnętrznymi i biegłymi rewidentami;
- 4) Analizę raportów audytorów wewnętrznych Grupy i głównych wniosków z innych badań wewnętrznych, jak również odpowiedzi Zarządu na zgłoszone rekomendacje;
- 5) Wydawanie zaleceń w odniesieniu do zatrudnienia, rozwiązania umowy o pracę, oceny i/lub wynagrodzenia (w tym przyznania premii) dyrektora Audytu Wewnętrznego;
- 6) Analizę i opiniowanie dla Zarządu i / lub do Rady Nadzorczej (zgodnie ze wskazaniem) istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami;
- 7) Monitorowanie pracy biegłych rewidentów Spółki pod kątem niezależności i obiektywności i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji, co do wyboru i wynagrodzenia biegłych rewidentów Spółki, ze szczególnym uwzględnieniem wynagrodzenia za dodatkowe usługi;
- 8) Analizę przyczyn rezygnacji biegłego rewidenta;
- 9) Omawianie z biegłymi rewidentami Spółki, przed rozpoczęciem każdego badania rocznego sprawozdania finansowego, charakteru i zakresu badania oraz monitorowanie prac biegłych rewidentów;
- 10) Omawianie (z udziałem lub bez udziału Zarządu Spółki) wszelkich problemów lub zastrzeżeń zidentyfikowanych podczas badania sprawozdań finansowych;
- 11) Analizę skuteczności procesu badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta oraz odpowiedzi Zarządu na sformułowane zalecenia;
- 12) Rozpatrywanie wszelkich innych kwestii, na które zwrócił uwagę Komitet lub Rada Nadzorcza;
- 13) Regularne informowanie Rady Nadzorczej o wszelkich znaczących kwestiach leżących w zakresie działalności Komitetu;
- 14) Przedstawienie Radzie Nadzorczej rocznego sprawozdania z działalności Komitetu Audytowego i wyników tej działalności.

B) Komitet ds. Wynagrodzeń

Zadaniem Komitetu ds. Wynagrodzeń jest doradzanie Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi w kwestii ogólnej polityki wynagrodzeń i nominacji w Grupie określanie warunków zatrudnienia oraz wysokości wynagrodzeń Członków Zarządu (wraz z wyznaczeniem celów), a także rekomendowanie Radzie Nadzorczej wysokości pensji i premii dla Członków Zarządu.

C) Komitet ds. Strategii

Do zadań Komitetu ds. Strategii należy:

- 1) formułowanie opinii i zaleceń dla Rady Nadzorczej w sprawie przygotowywanych przez Zarząd planów strategicznych oraz uwag zgłaszanych przez Radę Nadzorczą do takich planów, w szczególności względem zasadniczych wariantów strategii,
- 2) konsultowanie wszelkich projektów strategicznych w zakresie rozwoju Grupy, monitorowanie realizacji współpracy partnerskiej w ramach Grupy oraz projektów wiążących się z umowami o strategicznym znaczeniu dla Grupy (Komitet przekazuje sprawozdania i zalecenia dotyczące poszczególnych projektów tego typu Radzie Nadzorczej).

W szczególności, Komitet ds. Strategii rozpatruje następujące projekty:

- 1) umowy i sojusze strategiczne oraz umowy o współpracy technicznej i inżynierskiej, w tym wynikające ze strategicznego partnerstwa Grupy z Orange S.A.,
- 2) znaczące transakcje zakupu i sprzedaży majątku.

10.1 Informacja dotycząca polityki sponsoringowej

Orange Polska posiada politykę w zakresie sponsoringu. Strategia sponsoringowa Orange Polska jest pochodną globalnej strategii sponsoringowej Orange Group i koncentruje się na trzech głównych obszarach wspierających markę – muzyka, film, sport. Zgodnie z przyjętą strategią, w tych trzech obszarach Orange Polska tworzy projekty ogólnopolskie, kompleksowe, długofalowe, skierowane do jak najszerszego grona swoich klientów (obecnych i potencjalnych), w których występuje jako sponsor tytularny. Orange Polska S.A. angażuje się w projekty długofalowo, a nie jednorazowo. Realizacja po jednym projekcie w każdym z trzech obszarów sponsoringu daje największą efektywność finansową i wizerunkową.

Za realizację strategii sponsoringowej odpowiada Dyrektor Komunikacji Korporacyjnej i CSR, któremu podlega Wydział CSR i Sponsoringu. Realizacja kluczowych projektów sponsoringowych jest zatwierdzana przez Zarząd Orange Polska. Każdy projekt sponsoringowy ma wyznaczone określone cele / Key Performance Indicators (KPI) (frekwencja, ekwiwalent reklamowy publikacji (AVE), liczba publikacji etc.). Po realizacji projektu dokonywana jest jego ewaluacja przez Zarząd Orange Polska. W celu realizacji strategii centralizacji zarządzania projektami sponsoringowymi w Grupie Orange Polska powołany został Komitet ds. Sponsoringu.

Orange Polska prowadzi swoją działalność charytatywną poprzez utworzoną przez Spółkę fundację korporacyjną - Fundację Orange oraz poprzez Fundusz darowizn.

W ramach polityki darowizn Orange Polska posiada sformalizowane zasady funduszu darowizn, które określa decyzja Dyrektora Wykonawczego ds. Korporacyjnych (nr 50/16 dnia 17.11.2016r).

Orange Polska S.A. przestrzega jasnych i przejrzystych zasad przyznawania darowizn:

- każda darowizna wymaga analizy i rekomendacji,
- każda darowizna jest akceptowana przez Prezesa Zarządu Orange Polska S.A.,
- każda darowizna jest realizowana na podstawie umowy darowizny w formie pisemnej,
- wszystkie darowizny realizowane są przelewami i rejestrowane w systemach księgowych Orange Polska S.A.,
- w każdej umowie jest zawarte postanowienie o konieczności potwierdzenia realizacji darowizny zgodnie z przedmiotem darowizny.

Fundacja Orange, która prowadzi działalność charytatywną w imieniu Orange Polska posiada strategię działań. Fundacja działa na rzecz nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży i prowadzi ogólnopolskie, autorskie programy edukacyjne i społeczne, wspierające wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. Wszystkie prowadzone przez Fundację Orange programy i projekty oparte są na badaniach w danym obszarze i realizowane w porozumieniu z autorytetami w danej dziedzinie. Fundacja przedstawia co najmniej 2 razy w roku raporty ze swej działalności Radzie Fundacji, w skład której wchodzi przedstawiciele fundatora – spółki Orange Polska. Fundacja corocznie składa Raport ze swojej działalności do Ministerstwa Edukacji ora przygotowuje raport finansowy, który podlega audytowi. Raporty Fundacji prezentowane są publicznie na stronie Fundacji.

Polityka Fundacji wpisuje się w strategię społecznej odpowiedzialności Orange Polska, która jest częścią strategii biznesowej firmy. Strategia CSR skupia się na czterech obszarach, kluczowych z punktu widzenia branży telekomunikacyjnej i działalności na polskim rynku – integracji cyfrowej, bezpiecznej sieci, czystym środowisku i działaniach na rzecz pracowników. Kluczowym elementem w tworzeniu strategii są wnioski z dialogu z interesariuszami, trendy rynkowe oraz wyzwania społeczne dla branży telekomunikacyjnej w Polsce i na świecie. Nad realizacją strategii czuwa Komitet Sterujący ds. CSR złożony z menedżerów odpowiedzialnych za poszczególne obszary funkcjonowania firmy. Realizacja działań z zakresu społecznej odpowiedzialności firmy przedstawiana jest co roku w postaci Raportu Społecznej Odpowiedzialności Orange Polska, który jest przygotowywany wg międzynarodowych standardów raportowania pozafinansowego GRI (Global Reporting Initiative). Raport jest akceptowany przez Disclosure Committee jest audytowany przez niezależnego audytora.

10.2 Opis polityki różnorodności

Orange Polska posiada „Politykę Zarządzania Różnorodnością”, która została przyjęta decyzją Prezesa Zarządu w 2016 roku (nr 36/16 z dnia 19.09.2016 r.).

Polityka zarządzania różnorodnością wspiera realizację naszych celów biznesowych, adresuje zmiany na rynku pracy i odpowiada na oczekiwania naszych pracowników. Polityka wspiera także przestrzeganie wartości zawartych w „Kodeksie Etyki”, celów odpowiedzialności społecznej oraz zobowiązań zawartych w Karcie Różnorodności, której Orange Polska jest sygnatariuszem. Polityka odnosi się również do Globalnej Polityki Zarządzania Różnorodnością i Włączenia w Orange.

Polityka Zarządzania Różnorodnością w Orange Polska za kluczowe wymiary różnorodności w firmie przyjmuje:

- płeć;
- wiek;
- kompetencje / wiedza / doświadczenie / sposób myślenia;
- zdolności psychofizyczne – (nie)pełnosprawność;
- status rodzicielski.

Pozostałe zdiagnozowane wymiary to:

- religia / światopogląd;
- lokalizacja miejsca pracy (centrala / region);
- rodzaj zatrudnienia.
- narodowość / pochodzenie etniczne.

W ramach Polityki w odniesieniu do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących określone zasady obejmują odpowiedni dobór pracowników oraz przywództwo:

W procesie doboru kierujemy się jawnością zasad i kryteriów wyboru kandydatów. Decyzje dotyczące wyboru pracownika podejmujemy w oparciu o jego kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Dbamy, aby wśród kandydatów znalazły się osoby, które reprezentują różnorodne środowiska.

W zakresie przywództwa zasada różnorodności odnosi się między innymi do dbałości o różnorodność gremiów podejmujących decyzje w firmie.

W ramach planów działań uzupełniających Politykę przyjęto zasadę dotyczącą analizy gremiów zarządczych i nadzorczych pod względem różnorodności w zakresie takich aspektów jak: wiek, płeć, wykształcenie i doświadczenie zawodowe.

Obowiązki i zakres odpowiedzialności, jak również wymagania w zakresie kwalifikacji, doświadczenia i kompetencji członków Rady Nadzorczej określone są w Statucie Spółki. Orange Polska stosuje dodatkowo zapisy zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”.

Rada Nadzorcza Orange Polska składa się obecnie z 13 członków, w tym 5 członków niezależnych. Członkowie Rady Nadzorczej wybierani są przez Walne Zgromadzenie (a w wyjątkowych przypadkach przez Radę Nadzorczą). Kadencja członków Rady Nadzorczej trwa 3 lata. W Skład Rady Nadzorczej wchodzi 3 kobiety.

Zarząd Orange Polska składa się obecnie z 7 członków, w tym Prezesa Zarządu, powoływanych przez Radę Nadzorczą. Kadencja członków Zarządu trwa 3 lata. W skład Zarządu wchodzi 2 kobiety.

10.3 Raport na temat polityki wynagrodzeń w Orange Polska

Polityka wynagradzania w Orange Polska S.A.

Strategia Orange Polska S.A. opiera się na budowaniu i utrzymywaniu wysokiej satysfakcji klientów, zapewniając pełen zakres, najwyższej jakości usług telekomunikacyjnych, multimedialnych oraz wyspecjalizowanych ICT, dostosowanych do potrzeb gospodarstw domowych i firm; rozległą dostępność tych usług, oraz wysokie standardy obsługi.

Polityka wynagrodzeń jest elementem realizacji całościowej strategii firmy. Poprzez umożliwienie pozyskiwania, utrzymywania oraz motywowania najlepszych menadżerów i profesjonalistów w obszarach specjalizacji występujących w Orange Polska S.A., zapewnia kadry przygotowane do osiągania strategicznych celów Spółki.

Jednocześnie uznając, że pracownicy są kluczowym kapitałem Spółki, polityka wynagrodzeń wspiera tworzenie przyjaznych warunków w cyfrowym środowisku pracy, stymulując zaangażowanie w realizację celów Spółki, rozwój pracowników oraz elastyczne metody pracy.

Wynagrodzenia w Orange Polska S.A. są porównywane do firm na rynku. Poziom wynagrodzenia jest uzależniony od wyników finansowych Spółki, indywidualnego wkładu pracownika oraz osiąganych wyników.

Wynagrodzenia są określane w sposób zapewniający równowagę i spójność w całej Orange Grupie.

Polityka wynagradzania jest zgodna z obowiązującymi regulacjami w zakresie prawa pracy i ładu korporacyjnego.

System wynagrodzeń składa się z:

1. wynagrodzenia zasadniczego,
2. premii uzależnionej od wyników,
3. nagród uznaniowych,
4. benefitów.

Orange Polska S.A. umożliwia uzyskiwanie odpraw pracownikom, którzy opuszczają Spółkę w ramach odejść dobrowolnych. Zasady odpraw dla pracowników są regulowane poprzez odrębne uzgodnienia ze związkami zawodowymi, zgodnie z prawem. Zasady odpraw dla kadry menedżerskiej, która nie jest objęta Układem Zbiorowym Pracy, są określane w toku indywidualnych ustaleń i uregulowane w umowach o pracę.

Zasady wynagrodzeń dla pracowników Orange Polska S.A., którzy są objęci Ponadzakładowym Układem Zbiorowym Pracy powstają we współpracy ze związkami zawodowymi.

1. Wynagrodzenie zasadnicze

Uregulowania wynagrodzeń zasadniczych uwzględniają standardy wynagrodzeń stanowisk, związane z zakresem zadań na stanowisku i rynkową wyceną pracy.

Orange Polska S.A. monitoruje rynek wynagrodzeń, porównując co najmniej raz w roku płace i praktyki płacowe w Spółce z czołowymi firmami na rynku polskim, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów z branży teleinformatycznej ICT.

Orange Polska S.A. zapewnia spójność wynagrodzeń pomiędzy stanowiskami uwzględniając ich zaawansowanie zarządcze i specjalistyczne oraz ich porównywalność w różnych częściach organizacji.

Orange Polska S.A. kształtuje zasady wynagradzania uwzględniając brak dyskryminacji, w szczególności ze względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne i orientację seksualną.

Indywidualne wynagrodzenia zasadnicze są kształtowane w procesie:

- corocznych przeglądów wynagrodzeń, uwzględniających zmieniające się standardy pracy poszczególnych grup zawodowych oraz wkład każdego pracownika w osiągnięciu celów,
- awansów między stanowiskowych,
- ustaleń rekrutacyjnych dla kandydatów obejmujących obowiązki w nowym obszarze zawodowym,
- zarządzania ryzykiem utraty osób o najwyższych kompetencjach na rzecz konkurencji.

Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy

Komitet Rady Nadzorczej ds. Wynagrodzeń rekomenduje warunki zatrudnienia włącznie z wysokością wynagrodzenia zasadniczego w oparciu o następujące aspekty:

- zakres odpowiedzialności i złożoności, charakteryzującej dane stanowisko;
- równość (pracownicy o podobnych odpowiedzialnościach, kompetencjach, doświadczeniach oraz dotychczasowych wynikach są porównywalnie wynagradzani);
- konkurencyjność rynkową;
- indywidualny wkład.

W oparciu o rekomendacje Komitetu Rady Nadzorczej ds. Wynagrodzeń, Rada Nadzorcza ustala wynagrodzenia zasadnicze dla Członków Zarządu a Zarząd dla Dyrektorów Wykonawczych.

2. Premia uzależniona od wyników

Celem systemu premiowania jest motywowanie pracowników do osiągnięcia wysokich wyników w pracy, poprzez realizację wyznaczonych i uzgodnionych celów, wspierających wdrażanie strategii Spółki oraz nastawienie na wzrost satysfakcji klientów. System celów wspiera współpracę pomiędzy pracownikami i jednostkami organizacyjnymi definiując obok celów indywidualnych, cele solidarnościowe.

System premiowy Orange Polska S.A. jest dostosowany do specyfiki zadań realizowanych w poszczególnych funkcjach, co wpływa na zróżnicowanie poziomu premii:

- wyższa kadra menedżerska ma wysoki udział premii w stosunku do wynagrodzenia całkowitego;
- pracownicy na stanowiskach realizujących cele sprzedażowe mają wyższy poziom premii lub prowizji w stosunku do wynagrodzenia całkowitego, niż stanowiska nierealizujące celów sprzedażowych.

Premia kluczowych menadżerów jest w większym stopniu związana z wynikiem Spółki i w większym stopniu zależy od celów solidarnościowych, wspólnych dla wszystkich osób. Natomiast na stanowiskach specjalistycznych/ liniowych menedżerskich premia jest związana z wynikami indywidualnymi pracownika i z mniejszym udziałem elementów solidarnościowych wspólnych dla funkcji lub całej Spółki.

Cele i premie są ustalane na okresy, które są ściśle związane cyklem planowania budżetów.

Wyższa kadra menedżerska i menadżerowie liniowi w funkcji wsparcia mają premie rozliczane w cyklach półrocznych. Pracownicy w funkcjach wsparcia, menadżerowie liniowi sprzedaży oraz pracownicy sprzedaży otrzymują premie / prowizje w cyklach kwartalnych lub miesięcznych.

Szczegółowe zasady premiowania są zdefiniowane w Regulaminach Premiowania.

Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy

Premie Członków Zarządu i Dyrektorów Wykonawczych zależą od realizacji celów opartych o długofalową strategię firmy i osiąganych wyników finansowych. Cele są delegowane na menadżerów w części solidarnościowej obejmującej EBITDA, wskaźniki przychodowe odnoszą się do całej Spółki lub do niektórych segmentów jej działalności i satysfakcji klientów z usług Orange. W części indywidualnej cele odnoszą się do wyników funkcjonalnych i jakości zarządzania.

Wyniki pracy i premie poszczególnych Członków Zarządu i Dyrektorów Wykonawczych są bezpośrednio monitorowane przez Komitet Rady Nadzorczej ds. Wynagrodzeń.

Programy uczestnictwa z udziałem we własności Spółki są dedykowane dla wyższej kadry menedżerskiej jako szczególna forma motywowania w osiąganiu długoterminowych celów. Programy te prowadzą do zaangażowania menadżerów w działaniach wspierających wzrost wartości Spółki. Program motywacyjny kadry menedżerskiej Grupy Kapitałowej TP S.A. będzie zakończony w październiku 2017. Obecnie trwają prace nad nowym projektem długoterminowego programu motywacyjnego dla tej grupy menadżerów.

3. Nagrody uznaniowe

Długofalowa strategia firmy opiera się na innowacyjności oraz dążeniu do osiągnięcia ponadprzeciętnych wyników pracy.

Nagrody uznaniowe stymulują pracowników do angażowania się w opracowywanie innowacyjnych rozwiązań, realizację projektów strategicznych i współpracę między- funkcyjną. Pozwalają nagradzać za osiągnięcia, które przekraczają oczekiwania przewidziane w celach okresowych.

Nagrody uznaniowe są przyznawane cyklicznie, 2 razy w roku za najwybitniejsze osiągnięcia, decyzją Prezesa Zarządu, innego członka Zarządu lub Dyrektora Wykonawczego.

4. Benefity

W celu poprawy jakości życia i promowania integracji pracowników, Orange Polska S.A. zapewnia obszerny pakiet konkurencyjnych rynkowo benefitów dla pracowników, w celu budowania wartościowej oferty wspierającej pozyskiwanie i przywiązanie pracowników do firmy.

Bardzo szczególnym benefitem dla pracowników jest prawo pracownika przystąpienia do Pracowniczego Funduszu Emerytalnego, który jest finansowany ze środków Orange Polska S.A.

Program jest prowadzony zgodnie z funduszem emerytalnym (Pracowniczy Fundusz Emerytalny Orange Polska S.A.).

Kluczowymi obszarami, na które wpływa Orange Polska S.A. poprzez benefity są:

- zdrowie i aktywność fizyczna;
- stabilność finansowa;
- podniesienie standardu życia;
- rozwój pracownika.

Orange Polska S.A. chce, aby wszyscy pracownicy byli ambasadorami marki Orange, dlatego zapewnia im dostęp do własnych produktów i usług Orange.

Polityka wynagradzania nie może być podstawą do roszczeń zarówno pracowników Spółki jak i członków Organów Spółki. Szczegółowe zasady ustalania wynagrodzeń są uregulowane poprzez: indywidualne umowy o pracę i wewnętrzne akty obowiązujące w Spółce.

Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Osoby będące Członkami Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2015:

(w tysiącach złotych)

12 miesięcy do

31 grudnia 2015

	<i>Koszt stałych składników wynagrodzenia w 2015r.</i>	<i>Koszt zmiennych składników wynagrodzenia w 2015r.¹</i>	Koszt wynagrodzenia w 2015r. razem	<i>Ponadto: koszt zmiennych składników wynagrodzenia z 2014r. wypłaconych w 2015r.</i>
Bruno Duthoit	2 514	626	3 140	268
Mariusz Gaca	1 496	652	2 148	294
Piotr Muszyński	1 708	768	2 476	324
Jolanta Dudek ^{2,3}	194	98	292	-
- od Orange Polska S.A.	98	49	147	-
- od Orange Customer Service Sp. z o.o.	96	49	145	-
Jacek Kowalski	1 192	533	1 725	246
Bożena Leśniewska ²	226	101	327	-
Maciej Nowohoński	1 099	508	1 607	203
Michał Paschalis-Jakubowicz ²	239	101	340	-
Razem	8 668	3 387	12 055	1 335

¹ Pozycja zawiera premie naliczone w 2015 roku, a wypłacone w 2016 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2014 roku, a wypłaconych w 2015 roku.

² od dnia powołania na Członka Zarządu OPL S.A.

³ Pani Jolanta Dudek jest Członkiem Zarządu Orange Polska S.A. i była również Członkiem Zarządu Orange Customer Service Sp. z o.o. do czasu połączenia Orange Customer Service Sp. z o.o. z Orange Polska S.A.

Osoby będące Członkami Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku:

(w tysiącach złotych)

12 miesięcy do

31 grudnia 2016

	<i>Koszt stałych składników wynagrodzenia w 2016r.</i>	<i>Koszt zmiennych składników wynagrodzenia w 2016r.¹</i>	Koszt wynagrodzenia w 2016r. razem	<i>Ponadto: koszt zmiennych składników wynagrodzenia z 2015r. wypłaconych w 2016r.</i>
Jean - François Fallacher ²	1 521	468	1 989	-
Mariusz Gaca	1 550	636	2 186	329
Piotr Muszyński	1 778	665	2 443	351
Jolanta Dudek ³	899	373	1 272	98
- od Orange Polska S.A.	572	234	806	49
- od Orange Customer Service Sp. z o.o.	327	139	466	49
Jacek Kowalski	1 234	495	1 729	267
Bożena Leśniewska	1 031	418	1 449	101
Maciej Nowohoński	1 230	466	1 696	235
Razem	9 243	3 521	12 764	1 381

¹ Pozycja zawiera premie naliczone w 2016 roku do wypłaty w 2017 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2015 roku, a wypłaconych w 2016 roku

² od dnia powołania na Prezesa Zarządu OPL S.A.

³ Pani Jolanta Dudek jest Członkiem Zarządu Orange Polska S.A. i była również Członkiem Zarządu Orange Customer Service Sp. z o.o. do czasu połączenia Orange Customer Service Sp. z o.o. z Orange Polska S.A.

Osoby będące Członkami Zarządu Spółki w roku 2016 i w poprzednich okresach:

(w tysiącach złotych)

12 miesięcy do

31 grudnia 2016

	<i>Koszt stałych składników wynagrodzenia w 2016r.</i>	<i>Koszt zmiennych składników wynagrodzenia w 2016r.¹</i>	Koszt wynagrodzenia w 2016r. razem	<i>Ponadto: koszt zmiennych składników wynagrodzenia z 2015r. wypłaconych w 2016r.</i>
Bruno Duthoit ²	2 930	193	3 123	276
Michał Paschalis-Jakubowicz ²	2 036	179	2 215	101
Razem	4 966	372	5 338	377

¹ Pozycja zawiera premie naliczone w 2016 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2015 roku, a w wypłaconych w 2016 roku

² Wynagrodzenie do dnia rozwiązania stosunku pracy (w tym świadczenia po okresie zatrudnienia)

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej przedstawiały się na następująco:

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Maciej Witucki	420	419
Gervais Pellissier ⁽¹⁾	-	-
Marc Ricau ⁽¹⁾	-	-
Dr. Henryka Bochniarz	218	209
Federico Colom Artola ⁽¹⁾	-	-
Jean-Marie Culpin ⁽¹⁾	-	-
Eric Debroeck ⁽¹⁾	-	-
Ramon Fernandez ⁽¹⁾	-	-
Russ Houlden	394	390
prof. Michał Kleiber	139	-
Patrice Lambert ⁽¹⁾	-	-
Maria Pasto-Wiśniewska	210	135
Dr. Wiesław Rozłucki	321	314
Valérie Théron ⁽¹⁾	-	-
Dr. Mirosław Gronicki ⁽²⁾	77	216
Prof. Andrzej K. Koźmiński ⁽²⁾	154	392
Sławomir Lachowski ⁽²⁾	-	77
Marie-Christine Lambert ⁽¹⁾⁽²⁾	-	-
Gérard Ries ⁽¹⁾⁽²⁾	-	-
Razem	1 933	2 152

⁽¹⁾ Osoby powołane do Rady Nadzorczej Spółki zatrudnione przez Orange S.A. nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji.

⁽²⁾ Osoby nie będące Członkami Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku, ale będące Członkami Rady Nadzorczej OPL S.A. w roku 2016 lub w poprzednich okresach.

Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy są uprawnieni do części zmiennej wynagrodzenia równej 50% rocznego wynagrodzenia zasadniczego w przypadku osiągnięcia wyników na poziomie 100% ustalonych celów. W niektórych przypadkach, jeżeli wykonanie jest na poziomie wyższym niż 100%, część zmienna wynagrodzenia może przekroczyć 50% rocznego wynagrodzenia zasadniczego. Część zmienna wynagrodzenia oparta jest na osiągnięciu Przychodów OPL, Skorygowanej EBITDA i wskaźników właściwych dla branży telekomunikacyjnej. W przypadku rozwiązania stosunku pracy, okres wypowiedzenia dla Członków Zarządu wynosi 6 miesięcy i za ten okres przysługuje wynagrodzenie zasadnicze. Ponadto Członkowie Zarządu są upoważnieni do jednorazowego odszkodowania w wysokości 6-cio miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Wszyscy Członkowie Zarządu są zobowiązani do nie podejmowania żadnej działalności konkurencyjnej przez 12 miesięcy po zakończeniu zatrudnienia i w zamian za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej są upoważnieni do otrzymywania odszkodowania w wysokości 6-cio miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dodatkowo Prezes Zarządu OPL posiada prawo do Stretch Bonus opartego na Skorygowanej EBITDA, jako wskaźniku finansowym.

Ponadto Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy, którzy są ekspatriatami, posiadają prawo do benefitów związanych z pobytem w Polsce jako obcokrajowcy, które są zawarte w pakiecie Polityki Mobilności Międzynarodowej Grupy Orange: benefity płatne jednorazowo lub w ciągu roku, np. wynajem mieszkania, bilety lotnicze, pokrycie ubezpieczenia społecznego we Francji.

Pozafinansowe składniki wynagrodzenia

Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy są uprawnieni do następujących pozafinansowych składników wynagrodzenia: pakietu opieki medycznej, ubezpieczenia na życie w OPL, samochodu służbowego i ochrony prawnej w przypadku powstania odpowiedzialności cywilnej oraz posiadają dostęp do usług Orange, zgodnie z politykami w OPL. Członkowie Zarządu i Dyrektorzy Wykonawczy również posiadają prawo do przystąpienia do Pracowniczego Programu Emerytalnego (PPE) po przepracowaniu w OPL powyżej 6 miesięcy.

Kluczowi menadżerowie, inni niż Dyrektorzy Wykonawczy, są upoważnieni do pakietu opieki medycznej, samochodu służbowego i posiadają dostęp do usług Orange, zgodnie z politykami w OPL. Wszyscy kluczowi menadżerowie również posiadają prawo do przystąpienia do Pracowniczego Programu Emerytalnego (PPE) po przepracowaniu w OPL powyżej 6 miesięcy.

Po przystąpieniu do Pracowniczego Programu Emerytalnego (PPE), składka PPE dla wszystkich uczestników jest płacona przez Orange Polska S.A.

Ponadto, kluczowi menadżerowie francuscy są uprawnieni do benefitów związanych z pobytem w Polsce jako obcokrajowcy, które są zawarte w pakiecie Polityki Mobilności Międzynarodowej Grupy Orange: benefity płatne jednorazowo lub w ciągu roku, np. wynajem mieszkania, bilety lotnicze, pokrycie ubezpieczenia społecznego we Francji.

Zmiany w realizacji polityki wynagrodzeń w Orange Polska S.A. w 2016 roku oraz ocena funkcjonowania istniejących zasad

Najistotniejsze zmiany w zakresie realizacji polityki wynagradzania w ciągu 2016 roku:

- Włączenie do ocen okresowych wyższej kadry menedżerskiej, nowych kryteriów oceny wyników pracy, opartych o sprzedaż usług konwergentnych i światłowodowych. Nowe kryteria tej oceny są ściśle związane z naliczeniem wartości indywidualnych premii.
- Wydłużenie okresów rozliczenia wyników pracy i naliczania premii dla menadżerów liniowych z okresów kwartalnych do półrocznych, w celu zapewnienia ścisłego związku cykli stawiania i rozliczania celów indywidualnych z cyklami ustanawiania i weryfikacji planów finansowych Spółki. Menadżerowie liniowi w strukturach sprzedaży podlegają premiowaniu w cyklach krótszych dostosowanych do specyfiki poszczególnych segmentów rynku.
- Wdrożenie nowego modelu premiowania w Obszarach Nieruchomości i Sprzedaży Hurtowej, który opiera się na ocenie bez granicy górnej dla celów związanych bezpośrednio z przychodami.

W roku 2016 Orange Polska nie prowadziła żadnego programu dystrybucji akcji własnych ani instrumentów pochodnych związanych z udziałem we własności Spółki.

Zastosowane rozwiązania wynagrodzeniowe pozwalają na skuteczne utrzymywanie kluczowej kadry menedżerskiej i specjalistycznej. Dystrybucja środków podwyżkowych w wysokości 2,5% sumy wynagrodzeń zasadniczych na dzień 31 stycznia 2016 (tj. zgodnych z zawartą ze związkami zawodowymi Umową Społeczną na lata 2016-2017), pozwoliła utrzymać fluktuację pracowników z inicjatywy pracowników na niskim poziomie około 4,1%.

Stosowane pakiety wynagrodzeniowe pozwalają na skuteczne pozyskiwanie nowych pracowników z rynku – średni czas poszukiwania nowych pracowników około 21 dni. Mimo to wobec wzrastającej chłonności rynku na pracowników, na specyficznych, płytkich rynkach wysokich kompetencji w obszarze nowych technologii, spodziewany jest wzrost wyzwań dotyczących tak utrzymywania, jak i pozyskiwania kadry inżynierskiej dla funkcji nowych technologii w przyszłości.

Zainicjowana delegacja celów solidarnościowych, wspólnych dla profesjonalistów w różnych strukturach organizacyjnych, wyraźnie wpływa na poprawę współpracy pomiędzy poszczególnymi strukturami Spółki.

SŁOWNIK POJĘĆ SPECJALISTYCZNYCH

- 4G** – standard telefonii komórkowej czwartej generacji, zwany również zamiennie LTE (Long Term Evolution)
- Access Fee** – opłata abonamentowa (abonament miesięczny w nowych planach taryfowych, obejmujący darmowe minuty)
- ARPU (Average Revenue per User)** – średnie miesięczne przychody na abonenta
- AUPU (Average Usage per User)** – średni czas połączeń na abonenta
- BSA (Bitstream Access Offer)** – oferta hurtowego dostępu szerokopasmowego
- CATV** – telewizja kablowa
- CDMA (Code Division Multiple Access)** – bezprzewodowa sieć telefonii komórkowej drugiej generacji wykorzystywana również, jako bezprzewodowa pętla abonencka na terenach gdzie użycie sieci kablowej jest ekonomicznie nieuzasadnione.
- EBITDA** – zysk operacyjny + amortyzacja + odpis aktualizujący wartość firmy + odpis aktualizujący wartość aktywów długoterminowych
- F2M (Fixed to Mobile Calls)** – połączenia do sieci komórkowych (z sieci stacjonarnej)
- FBB** – stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu
- FTE** – w przeliczeniu na pełne etaty
- FTTH** – światłowód bezpośrednio do mieszkania
- FVNO (Fixed Virtual Network Operator)** – operator wirtualnej sieci telefonii stacjonarnej
- ICT (Information and Communication Technologies)** – obszar usług telekomunikacji i informatyki
- ILD (International Calls)** – połączenia międzynarodowe
- IP TV (TV over Internet Protocol)** – protokół umożliwiający transmisję sygnałów telewizyjnych przez Internet
- Liquidity Ratio (wskaźnik płynności)** – środki pieniężne oraz niewykorzystane linie kredytowe podzielone przez dług do spłaty w ciągu najbliższych 18 miesięcy
- LLU (Local Loop Unbundling)** – uwolnienie pętli lokalnej
- LTE (Long Term Evolution)** – standard przesyłu danych w telefonii komórkowej (4G)
- M2M (Machine to Machine)** - telemetria
- MTR (Mobile Termination Rates)** – stawki za zakończenie połączeń w sieciach komórkowych
- MVNO (Mobile Virtual Network Operator)** – operator wirtualnej sieci telefonii komórkowej
- Net Gearing (dźwignia finansowa netto)** – dźwignia finansowa netto po uwzględnieniu zabezpieczeń = Dług netto po uwzględnieniu zabezpieczeń podzielony przez dług netto po uwzględnieniu zabezpieczeń + kapitały własne
- Organic Cash Flow (organiczne przepływy pieniężne)** – organiczne przepływy środków pieniężnych netto, tj. przepływy pieniężne z działalności operacyjnej – wydatki inwestycyjne (poniesione lub należne) + wpływy ze sprzedaży aktywów
- „RAN” (umowa) - umowa w zakresie współkorzystania z radiowych sieci dostępowych
- RIO (Reference Interconnection Offer)** – oferta ramowa w zakresie połączenia sieci telekomunikacyjnych
- SAC (Subscriber Acquisition Cost)** – koszt pozyskania abonenta
- SIMO** – oferta obejmująca tylko kartę SIM bez urządzenia
- SMP (Significant Market Power)** – znacząca pozycja rynkowa
- SRC** - koszt utrzymania klienta
- UKE** – Urząd Komunikacji Elektronicznej
- UOKiK** – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- USO (Universal Service Obligation)** – oferta usług powszechnych
- VDSL** – łącze w technologii VDSL
- Internet szybkich prędkości – z ang. VHBB** – łącze szerokopasmowe o prędkości powyżej 30 Mb/s
- VoIP (Voice over Internet Protocol)** – protokół umożliwiający przesyłanie głosu poprzez Internet
- WLL (Wireless Local Loop)** – bezprzewodowa pętla lokalna
- WLR (Wholesale Line Rental)** – hurtowa odsprzedaż abonamentu

11 ZAŁĄCZNIK DOTYCZĄCY EFEKTU REWIZJI BAZ KLIENCKICH

Rewizja bazy klientów wynika z wewnętrznej kontroli dokładności procesów sprawozdawczych. Procesy te zostały zmienione w celu zapewnienia poprawności sprawozdań w przyszłości. Zmiana ta nie ma wpływu na przychody.

baza klientów (w tys.)	2 kw. 2016	efekt rewizji baz	zmiana netto klientów w 3kw.	3 kw. 2016
Klienci konwergentni	799	0	38	837
Stacjonarne usługi głosowe				
POTS, ISDN i WLL	3 415	-1	-77	3 337
VoIP	644	-2	9	651
Razem łącza główne – rynek detaliczny	4 059	-3	-68	3 988
Dostępy szerokopasmowe				
ADSL	1 613	-5	-46	1 562
VHBB (VDSL+Fibre)	409	-17	44	436
<i>w tym VDSL</i>	370	-17	26	379
<i>w tym Fibre</i>	39	0	18	57
CDMA	35	0	-8	27
Rynek detaliczny – łącznie	2 057	-22	-10	2 025
Baza klientów usług TV				
IPTV	213	-15	16	214
DTH (telewizja satelitarna)	590	-32	-10	548
Liczba klientów usług TV	803	-46	4	761
W tym pakiety telewizyjne 'nc+'	194	0	0	194
3P usługi (TV+FBB+VoIP)	547	-34	14	527
Liczba usług telefonii komórkowej (kary SIM)				
Post-paid	8 798	-22	309	9 085
- w tym klienci biznesowi	2 817	0	76	2 893
Pre-paid	7 898	11	-600	7 309
Razem	16 696	-12	-290	16 394
- w tym abonenci dedykowanych usług mobilnego dostępu szerokopasmowego	2 473	0	142	2 615

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska

13 lutego 2017 r.	Jean-François Fallacher	Prezes Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Maciej Nowohoński	Członek Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Mariusz Gaca	Wiceprezes Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Bożena Leśniewska	Wiceprezes Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Piotr Muszyński	Wiceprezes Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Jolanta Dudek	Członek Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
13 lutego 2017 r.	Jacek Kowalski	Członek Zarządu	
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis